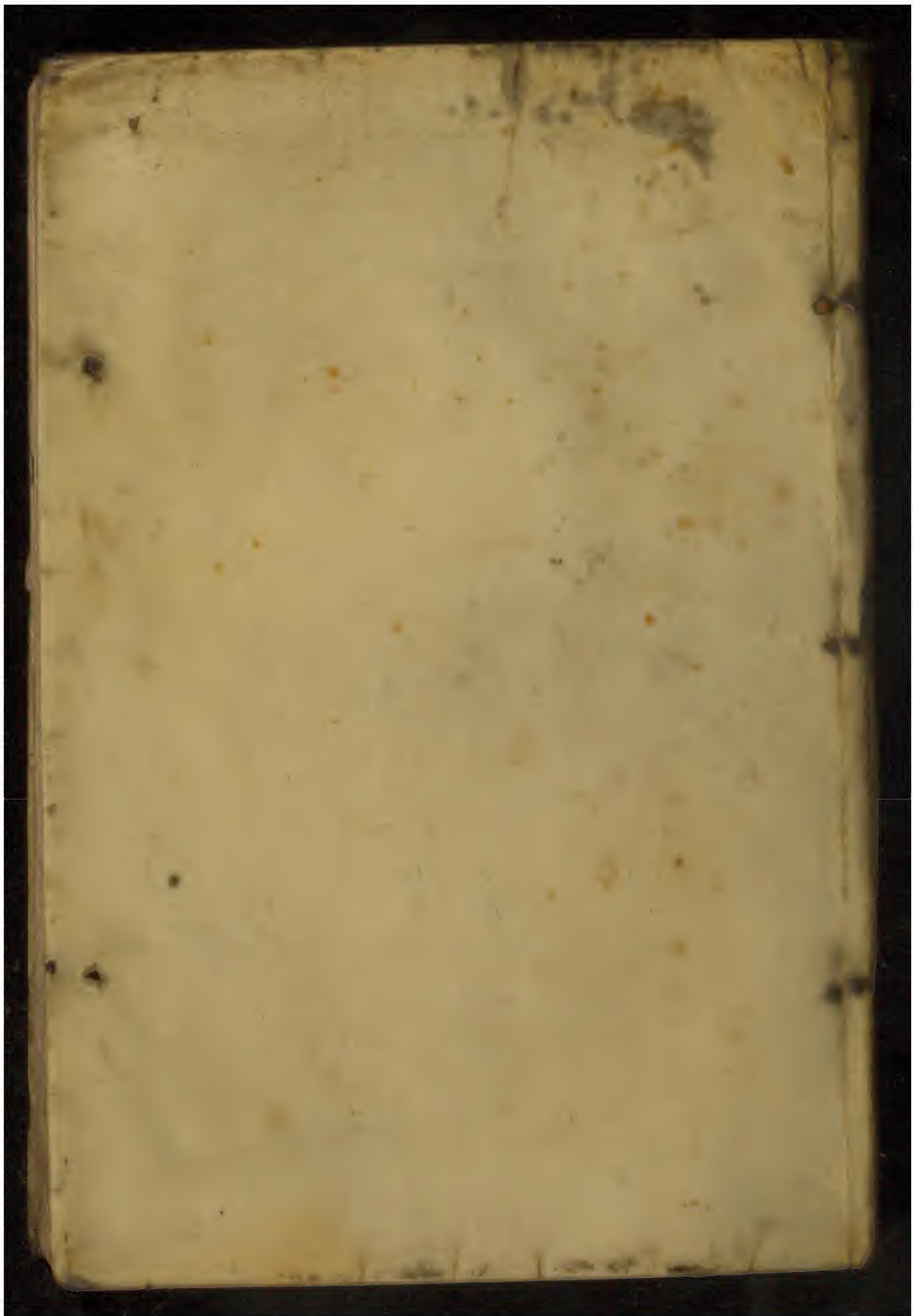
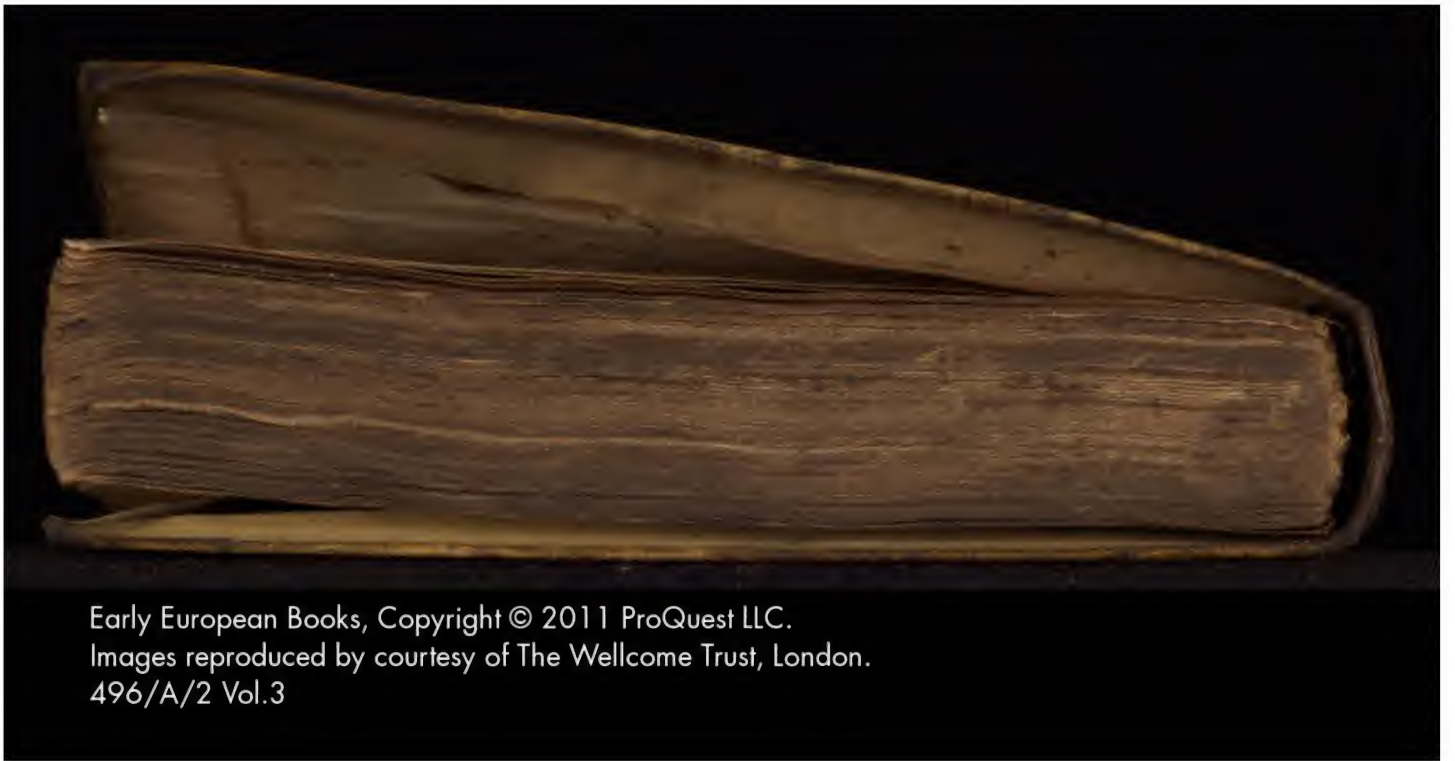

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
496/A/2 Vol.3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
496/A/2 Vol.3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
496/A/2 Vol.3

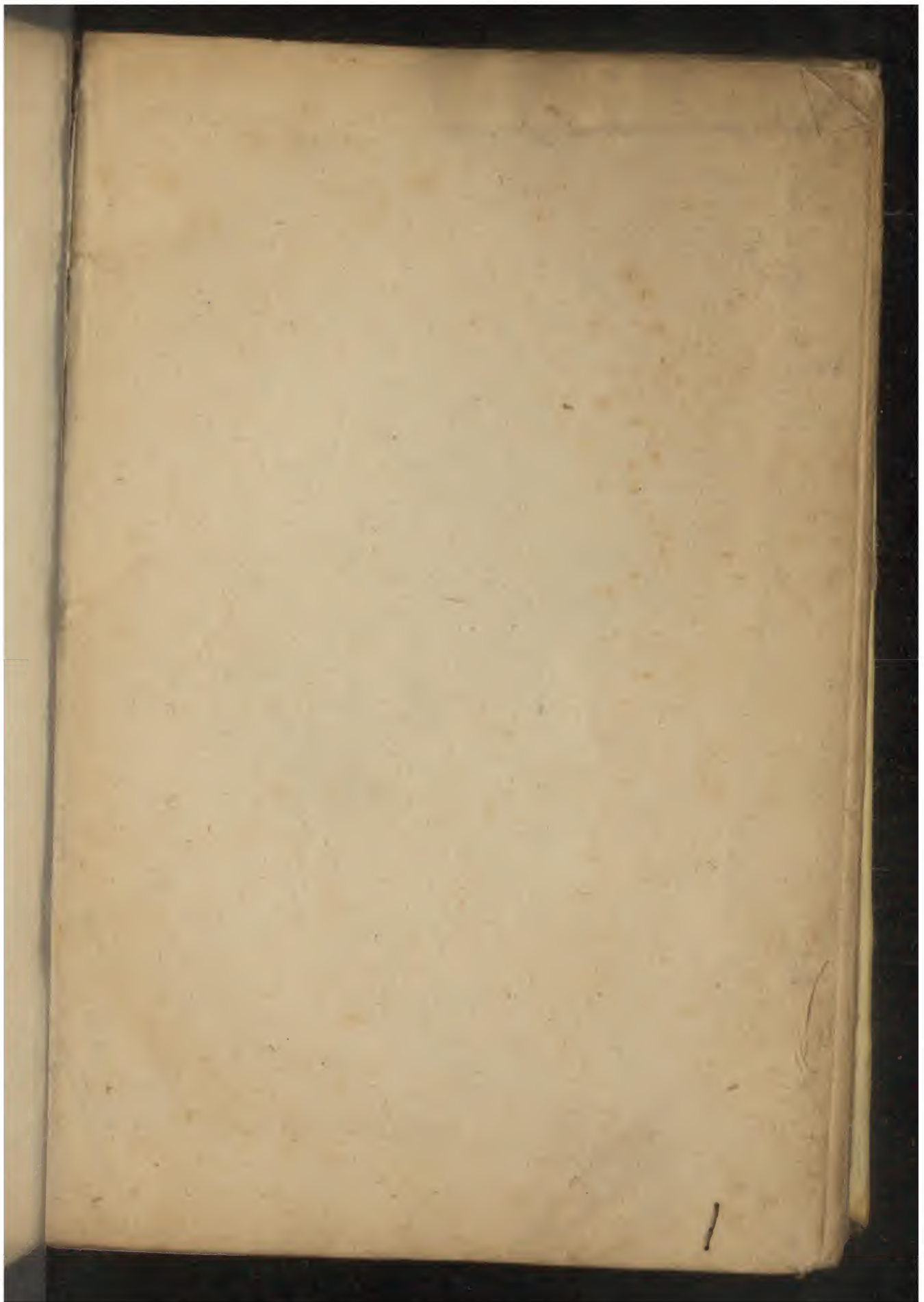
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
496/A/2 Vol.3

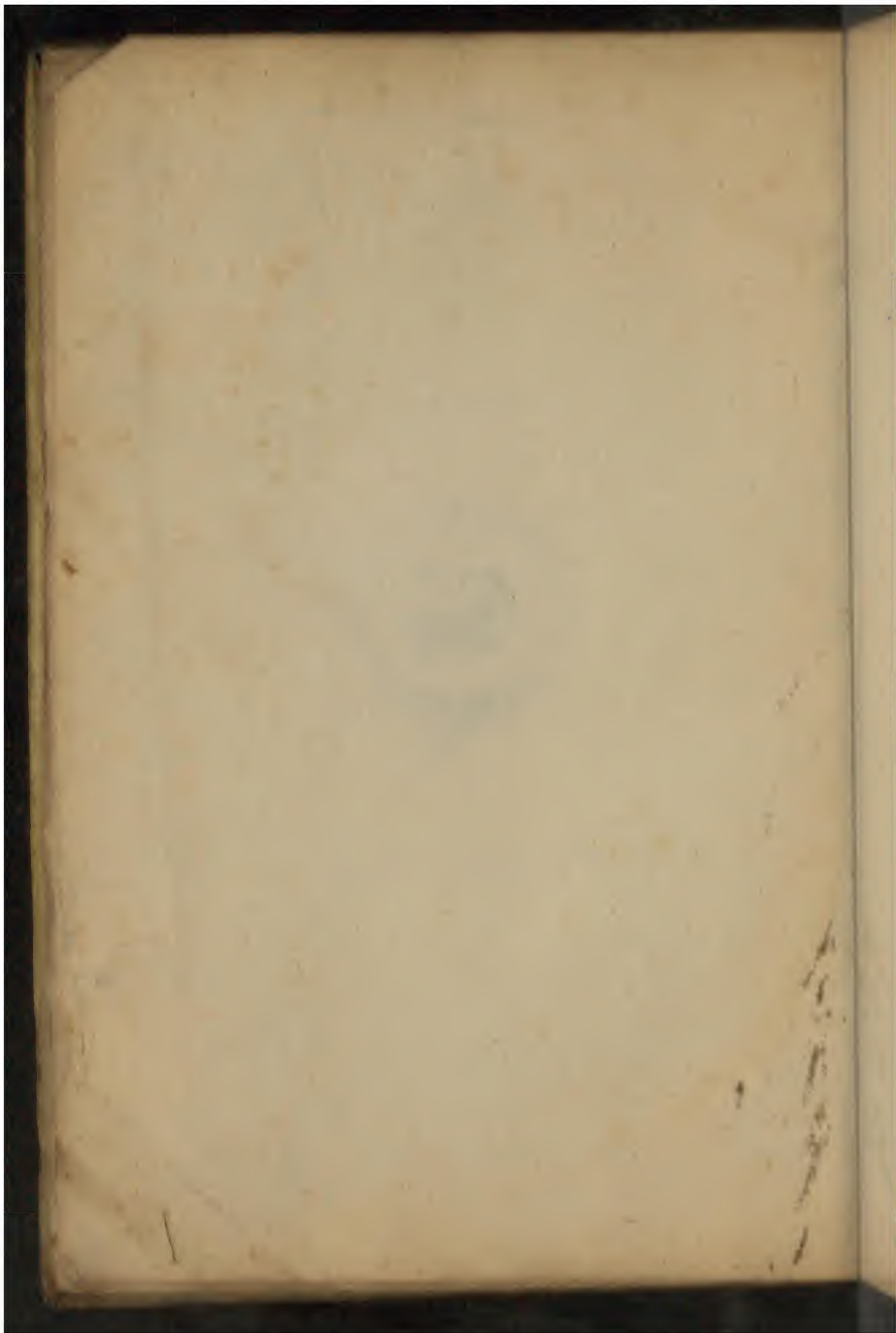
496/A/2 v.3 A-IX.c

EX BIBLIOTHECA

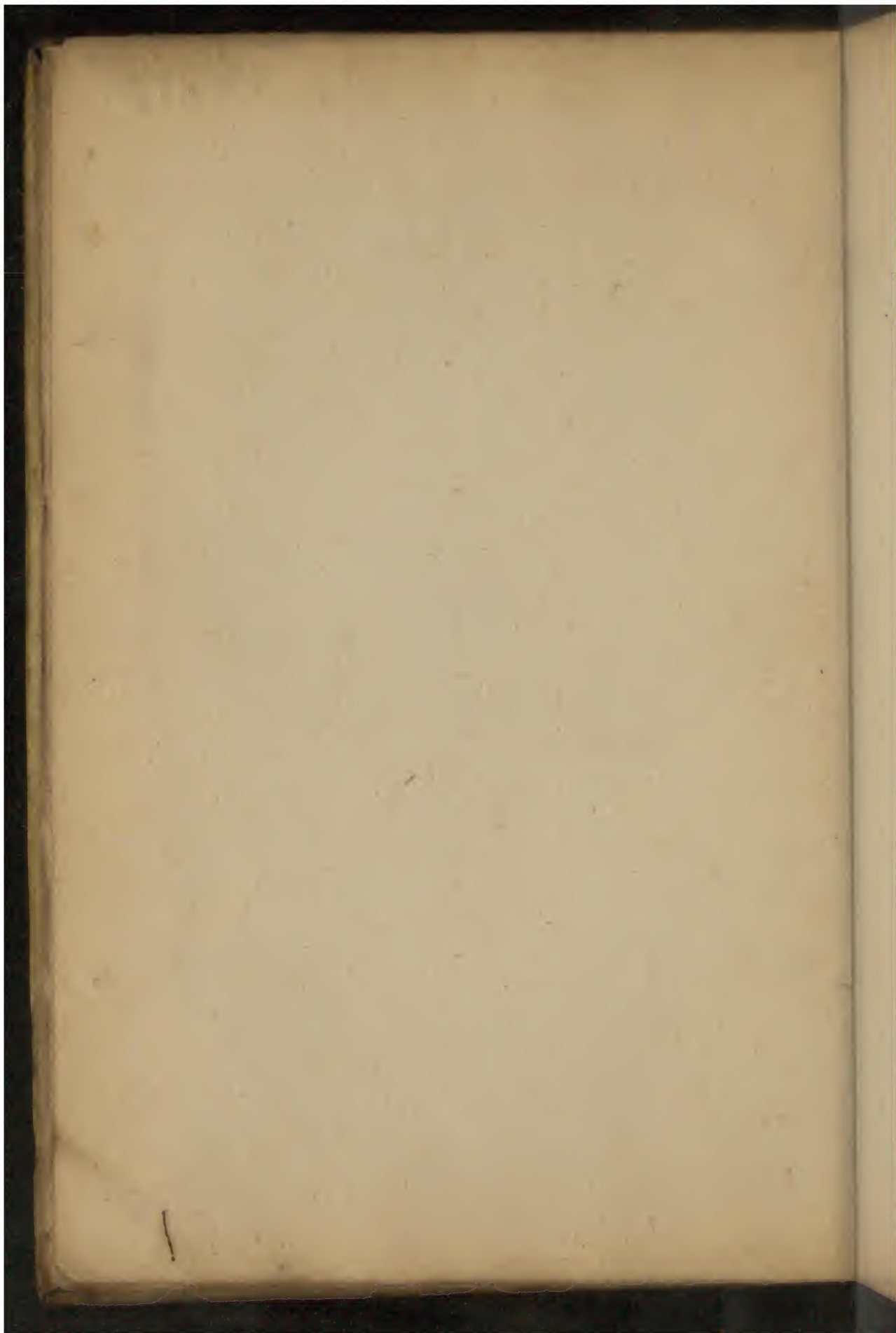

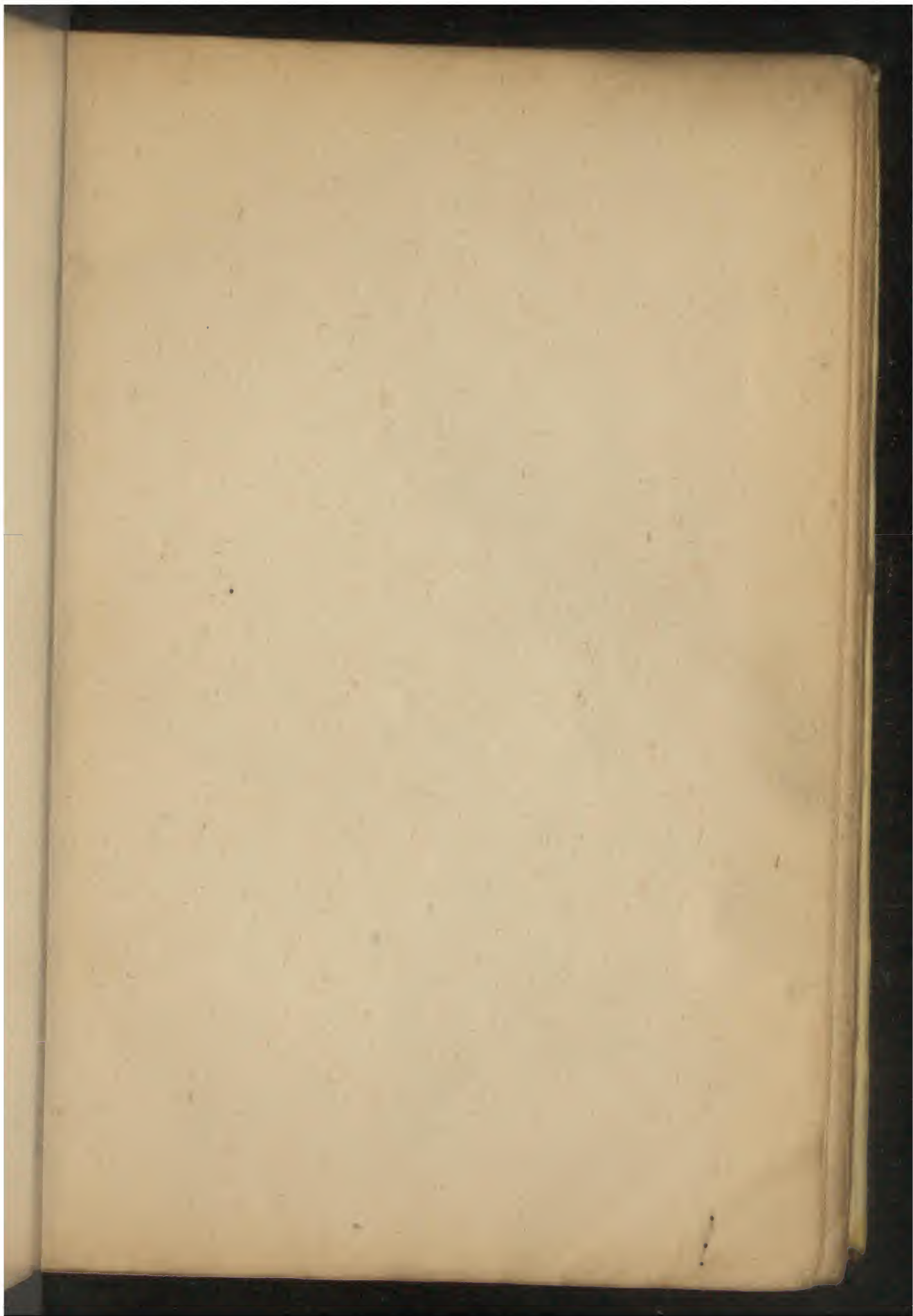
CAR. I. TABORIS

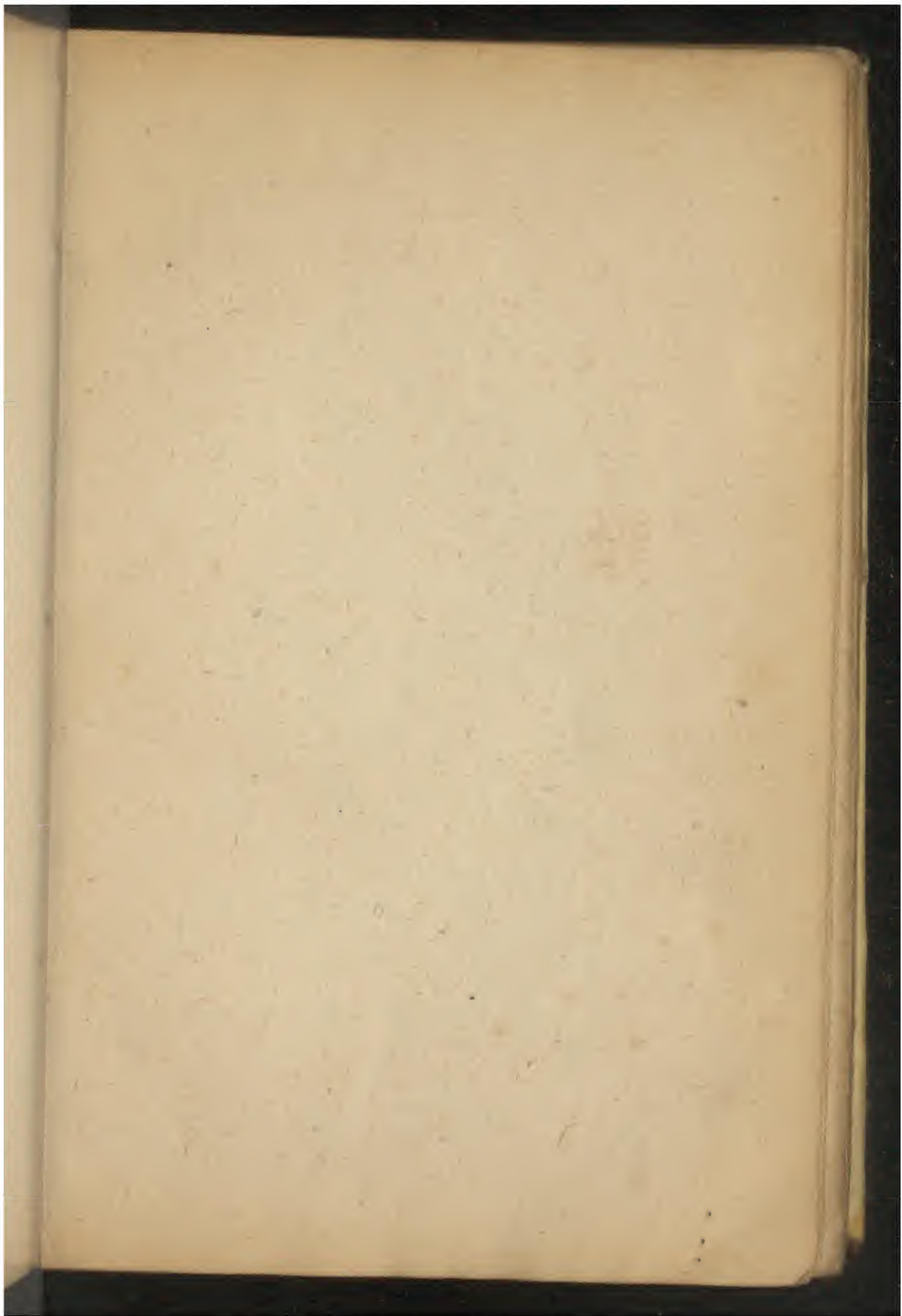

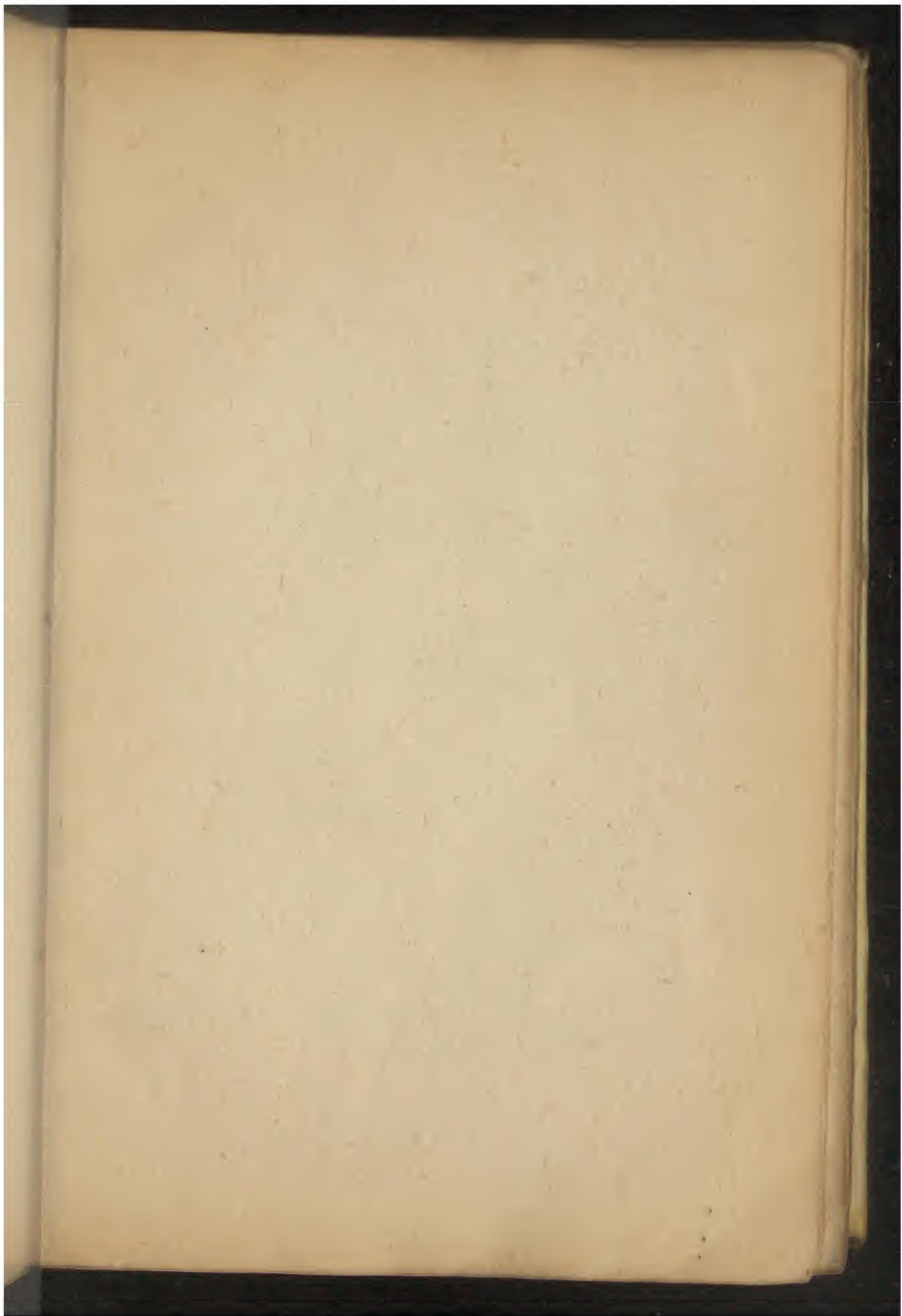

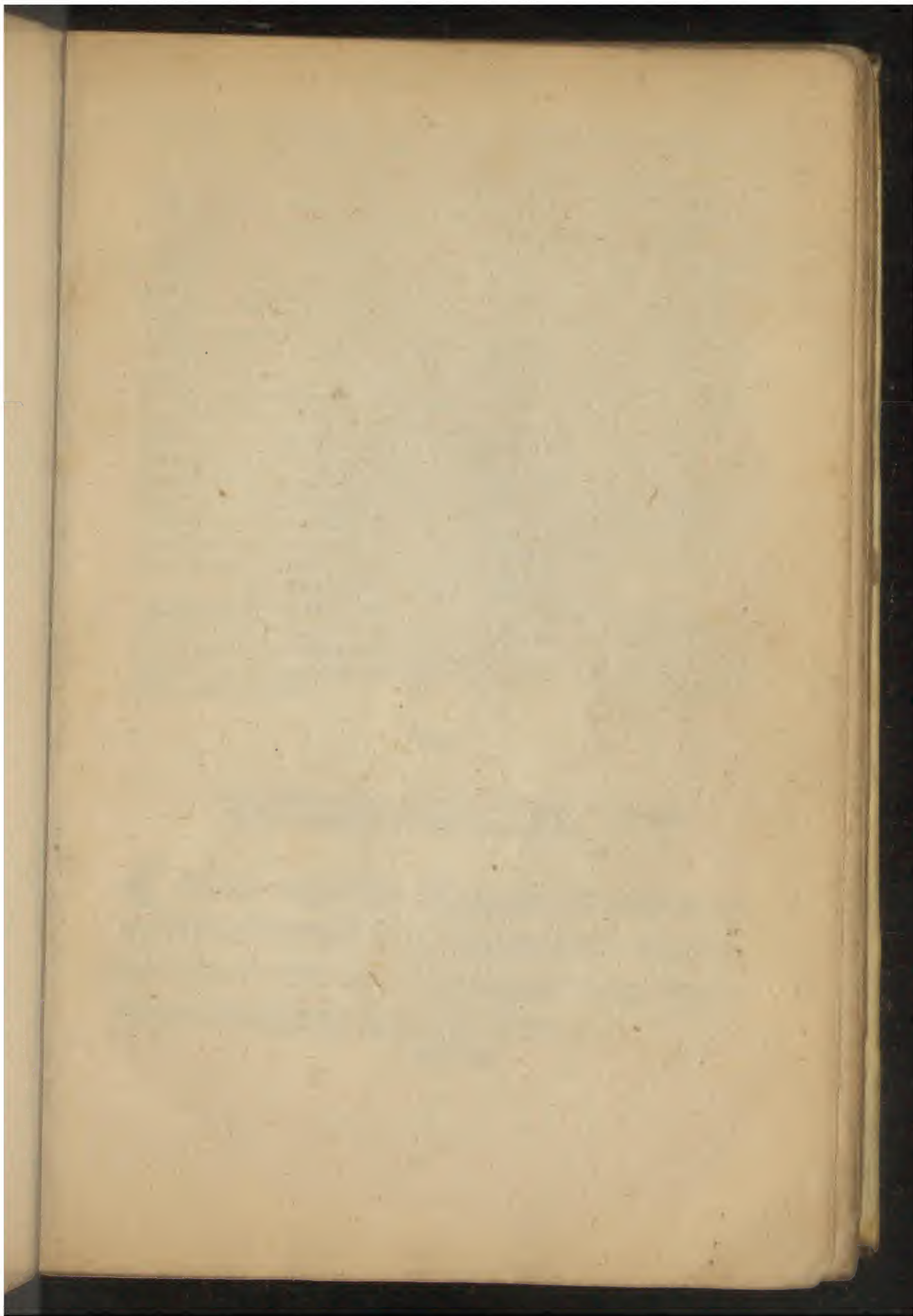
60316

eo venit remoueat abſq; cuius ſanatione vlcus ſanari non poteſt: poſtea medicamur vlcus. ¶ Et ſecunda earum eſt cum vna egritudo cauſa fuerit alterius: ſicut cuz accidit opilatio ⁊ febris. Medicamur enim opilationem prius: deinde febre. Et ſi nobis neceſſarium fuerit opilationem aperire cum eo in quo aliqua exiſtit caliditas non curabimus de febre. Et medicamur quidem pulmonis apoſtoma cum deſiccatiuis ⁊ non curabimus de febre: quoniam impoſſibile eſt vt febris remoueat ſua cauſa ipſius remanente. Et cauſe quidem eius ſanatio eſt exiccatio que febril nocumentum facit. ¶ Tertia vero cum fuerit vna earum de qua maior ſollicitudo ſit habenda: ſicut ſi conſungatur ſinochus ⁊ paralyſis. Medicamur enim ſinochum extinguendo ⁊ ſtobotomando: ⁊ de paralyſi non curabimus. ¶ Cum autem egritudo ⁊ accidens coniunguntur: a ſanatione egritudinis incipiemus. Et ſi accidens ſuperauerit tunc accidentis curam habebimus ⁊ egritudinem non conſiderabimus: ſicut in colica damus ſtupefactentia: propterea vt doloris fortitudo remoueat: licet ipſi colice impedimentum faciat. Et cuz hoc quandoq; tardamus quod facere debebamus: propter ſtomachi debilitatem: aut propter ventris fluxum qui preceſſit: aut propter preſentem nauſeam. Et quandoq; non tardamus ſed operamur: ⁊ tamen non totam remouemus cauſam: ſicut in egritudine ſpasmus: non enim totum expellimus humorem: imo ex eo aliquiſ dimittimus vt ipſum ſpasmus remoueat motus ne humorem reſoluat naturalem.

¶ Operationis ſigillatio ⁊ gratiarum actio.

Sit qualitas huius noſtri ſermonis compendioli de principijs vniuerſalibus doctrine medicinalis ſufficiens. ¶ Deinceps autem laboremus vt de ſimplicibus medicinis librum componamus ſi deus voluerit. Et ipſe quidem nos iuuabit: cui ſint grates ſm ſui innumerabiles miſericordias.

¶ *Finis.*

¶ Expletus eſt liber primus canonis: quem princeps Alboali Albinſcent de Medicina edidit.

Liber canonis Quartus incipit de egritudinibus particularibus que cum accidunt non appropriantur vni membro: continens ſeptem Sen.

¶ *Articella*

Liber quartus Sen. j.

Sen prima est de febribus: et continet quattuor tractatus.

Tractatus primus de febre ephimera.

De diffinitione febris et generibus febris.
Cap. primum.

Febris est calor extraneus accensus in corde: et procedens ab eo mediatis spiritu et sanguine per arterias et venas in totum corpus: et inflammatur in eo inflammatione que nocet operationibus naturalibus: non sicut caliditas ire et laboris cum non ultimat: et impedit operationes ita ut retineat. Et sunt quaedam horum quod dicitur febris in duas divisiones primas. scilicet in febre egritudine: et in febre accensa. Et ponit febris apertum de genere febris accensae. Et in tertio quod de sermone eorum est quod febris egritudine dicitur illa iter quam et cum que non est egritudine non est mediu: sicut febris putredinis.

Putredo enim est causa eius absque mediu. Et non est putredo in seipsa egritudine: imo est causa egritudinis. Febris vero apostematis est accidens apostematis existens dum est apostema sequens ipsum: et apostema est egritudine in seipso. Et contra dicentem quidem inest ut dicat. Quoniam si propterea quod febris apostematis sequitur caliditate eius et sequitur ex dolore ipsius est simile ut sit febris accidens: tunc oportet ut sit plurimum februm ephimerarum accidens. Et si ipsa sequitur putredinem que est in apostemate: tunc apostema non est causa ipso. Causa igitur eius que est essentialis est putredo: et apostema non est causa eius nisi per accidens. Et videmus quod non significauerunt per febre accidens hoc: imo non intellexerunt per eam nisi quod ipsa sequitur apostema hoc: et inveniunt eam per inventionem apostematis. Similiter ergo est dispositio februm putredinis per comparationem ad putredinem. Verum occupatio in huiusmodi contradictionibus est illud quod non confert in scientia medicine aliquid et facit medicum procedere ex arte sua ad inventiones: que fortasse impediunt ipsum ab arte sua. Procedamus ergo secundum id quod consuetum est. Dicamus ergo quod propterea febris apostematum et operationum sunt febris accensae: et alie febres sunt egritudine

tudinea: tunc conueniens est vt dicamus. Quoniam propterea q̄ oīa que sunt in corpore hominis sunt tria genera scilicet. Membra continentia illud quod est in eis de humiditatibus & spiritibus: quorum comparatio est comparatio parietum balnei. Et humiditas recondita: & ei comparatio est comparatio aque balnei. Et spiritus animalis vitalis & naturalis & vapores effusi: & comparatio eorum est comparatio aeris balnei. Et aer balnei quando, in frigidatur illud quod est vicinū ei non oportet vt ipse extinguat: imo possibile ē vt remaneat & redeat: & calefaciat illud quod ei vicinum est. Similiter est vnum istorum trium generum extra quod non inuenitur in homine genus corporeum. ¶ Nam si accendatur febris in membris radicalibus accensione prima sicut accenditur adustio, verbi gratia, vt in parietibus balnei: aut per solle ferrarij: aut per ollam cocti: tunc illud genus febrile nominatur febris ethica. ¶ Et si accendit febris accessiōe prima in hūorib⁹: deinde accēdat ex eis in membris sicut accidit vt effundat aqua calida in balneo & igni: aut latera eius calet: aut ius calidū in olla vt accēdat olla calet: tunc illud genus febrile nominatur febris humoris. ¶ Et si accendatur febris accensione sua prima in spiritibus & vaporibus: deinde accendatur, ex eis in membris & humoribus: sicut accidit vt perueniat ad balneum aer ignis qui accendatur in eo: & calefaciat aerem eius & perueniat ad aquam & parietes: tunc genus illud febris nominatur febris ephumera: quoniam est accensa in re subtili que resoluitur cum velocitate. Et raro pertransit diem cum nocte sua nisi conuertatur ad genus illud febrile. ¶ Hec ergo diuisio febrilium est per modum propinquū diuisioni euenienti per differentias. ¶ Et diuiduntur febres alio modo. Dicitur enī q̄ de febribus sunt febres acute. Et de eis sunt non acute. Et de eis sunt cronice. Et de eis sunt non cronice. Et de eis sunt nocturne. Et de eis sunt diurne. Et de eis sunt salubres recte. Et de eis sunt habentes accidētia horribilia. Et de eis sunt dimittētes. Et de eis sunt inseparabiles. Et de eis inseparabilibus sunt quedam quibus sunt remissiones. Et de eis sunt quibus sunt intensiones. Et de eis sunt quibus sunt exortationes. Et de eis sunt similes. Et de eis sunt frigide habentes rigorem aut horripilationem. Et de eis sunt calide. Et de eis sunt simplices. Et de eis sunt compositae.

De preparatis ad febres.

Capitulum. 2.

Dixerunt quidam q̄ corpora, vehementius preparata ad febres sunt corpora calida & humida & propius cum humiditas est fortior caliditate. Et isti quidem sunt fetidi sudoris & urine & egestionis. ¶ Et corpora calida & sicca iterum sunt preparata ad febres calidas. ¶ Et incipiunt prius ephumere: deinde festinant ad putredinem & adustionem. ¶ Et quicquid facit cadere in ethicas. ¶ Et sequitur ea ambo que equant in humiditate & siccitate & dominat caliditas. ¶ Et ista sunt de

Liber quartus Sen. j.

genere eorū in quibus incipit febris vaporis calidi: deinde permutat ad febrē humor. ¶ Postea illa in quibus equant calor et frigus et multiplicat humiditas. Et istis quidem febres putredinis accidunt sicut plurimum incipientes. ¶ Et corpora frigida et humida: et frigida et sicca sunt longinquiora corpora a febribus et propius ab ephimera.

¶ De horis febrium.

Cap. 3.

Febrium horae sunt sicut reliquarum egritudinum principium et augmentum: et status apud ultimum: et declinatio. Et sunt quandoque particulares cause cuiusque paroxysmi. ¶ Et timor est a principio usque ad statum. Apud declinationem vero non mouetur eger ex ipsa febre: nisi per id quod dicemus de causa communiter. ¶ Et principium quidem est hora qua calor naturalis prelocatur a materia submersa in membro tantum donec non appareat maturatiōis aut diuersitatis eius contrarie maturatiōis vestigium. Et principium quidem est inuentum in omni egritudine. Verum quandoque occultatur: sicut est eius occultatio in sinocha et epilepsia et apoplexia. Et quandoque principium est occultum paucorum accidentium et existimatur quod non sit principium in ea. Et similiter quandoque in die primo febrium acutarum videntur nubes: et signum maturitatis: et existimatur quod non sit ei principium: et non est ita. ¶ Et augmentum quidem est hora in qua commouetur caliditas innata ad resistendum materiei motu manifesto: et apparent signa digestionis: aut signa contraria digestionis. ¶ Et status est hora in qua vehementer pugna inter naturam et materiam: et apparet victoriarum ambarum earum super altam et est hora pugne. Et eius spatium est in habentibus paroxysmos acutos paroxysmus unus. Et non cognoscitur nisi per illum qui sequitur ipsum: aut duo paroxysmi. Et cognoscitur in tertio eius ideo quod non addit super illos ambos in pluribus: nisi egritudinibus macronoxijs. Fortasse enim assimilantur paroxysmi plures in omnibus iudicijs suis. Et illic apud statum completur vestigium digestionis aut contrarij eius. ¶ Et declinatio quidem est hora in qua calor innatus iam dominatur materiei et vincit eam: et existit in congregationis eius separatione. scilicet post rem: et tunc alleviatur caliditas caloris occulti: et expellitur ad extremitates donec resoluitur et multoties ingrossatur. ¶ Et status quidem diuersificatur in egritudinibus. Egritudo enim valde acutarum longinquior status est usque ad quatuor dies. Et febres ephimere sunt de hac summa: verumamen ipse non numerantur acute: quoniam non sufficit in acuitate egritudinis ut sit status eius proximus: immo sit de egritudinibus habentibus timorem. Et sequuntur eas febres acute absolute non valde: et sunt ille quarum status peruenit usque ad .14. dies: et quod est supra id. ¶ Et cognitio quidem egritudinum acutarum in ordinibus suis et cronicarum est inuatiua in regimine cibi egrum sicut quod dicimus in sequentibus. ¶ Et plures quidem febrium complent principium et augmentum et statum in paroxysmo vno: et faciunt paroxysmum alium declinando. ¶ Et febres quidem diuersificantur

THE HISTORY OF THE

tur in his temporibus. Et de eis quidem sunt quarum augmentus prolongatur. Et de eis sunt quarum declinatio prolongatur.

C De cognitione horarum vniuersalium egritudinis et proprie status. Ca. 4.
Cognitio horarum egritudinis vniuersalium quandoque est ex specie egritudinis. Nam spasimus siccus: et epilepsia: et apoplexia et squinantia sunt ex acutis valde. Et tertiana pura et caussa acutis non valde. Et quartana et paralytis de macronoxia. Et quandoque ex motu egritudinis. Nam si paroxysmi sunt breues significant quod status est propinquus: sicut tertiana pura. Tempus enim paroxysmorum eius est ex tribus horis usque ad 14. horas. Et si sint prolixi significant quod materia est grossa: et status longinquus sicut in tertiana non pura. Et si fuerint illic paroxysmi: immo materia eius fuerit acuta sicut synochus tunc egritudo erit acuta. Et si fuerint signa eius signa materie frigide grosse: aut declius ad grossitudinem: tunc egritudo erit non acuta. Et si remanserit cum dispositione sua: tunc egritudo non erit illius acuitatis.
C Et quandoque est ex virtute egri cui velociter aduenit debilitas: quare est egritudo acuta. Aut non apparet illud: et est egritudo non acuta.
C Et quandoque est ex etate et tempore. Nam in tempore calido et etate calida festinat status egritudinum. Et in temporibus frigidis et etatibus frigidis tardat status egritudinum. Et similiter est dispositio regio, nū. Et ex pulsu. Nam si est velox frequens magnus: tunc egritudo est ad acuitatem declius. Et si non: tunc non est acuta. Et ex rigore. Nam si est pluri et spatij: tunc egritudo est declius ad pleritatem. Et si est breuis spatij: tunc egritudo ad acuitatem tendit. Et quando nullo modo est rigor: tunc abbreviat eius extensio. Et cognoscunt hore egritudinis quandoque ex parte horarum paroxysmorum. Nam si fuerint procedentes secundum antecessorem superfluentem ita ut unus antecedit superfluitatem alterius tunc ad additionem: tunc egritudo erit in augmento: quoniam de egritudinibus sunt que currunt usque ad finem horarum suarum secundum augmentum: et sunt quandoque de genere tertiane et de genere assidue. Si autem steterit antecessio et steterint superfluitates: tunc sine dubio erit egritudo in statu. Et seruans horam unam est longi spatij. Et si postponunt tunc egritudo est in declinatione. Et similiter cognoscitur dispositio horarum ex augmento accidentium febrium et statione eorum et declinatione ipsorum. Et ex additione paroxysmorum est in longitudine et breuitate ipsorum: et fortasse diuersificant et non assimilant.
C Et quandoque cognoscuntur ex dispositione euacuationum. Nam cum accidit in paroxysmo aliquo sudor aut ventris fluxus: et paroxysmus secundus qui est post ipsum est in similitudine vehementer primi et fortitudine eius aut supra ipsam: tunc euacuatio est propter multitudinem: non propter fortitudinem: et egritudo iudicatur longa. Et quandoque cognoscuntur ex parte digestionis et contrarij digestionis secundum quod diximus. Verbi gratia. cum apparet sputum cum digestionem aliquam: aut vrina in qua est nubes aliqua: tunc est principium augmenti. Deinde quandoque multiplicatur illud et apparet aut contrarium eius: tunc est status. Et iterum

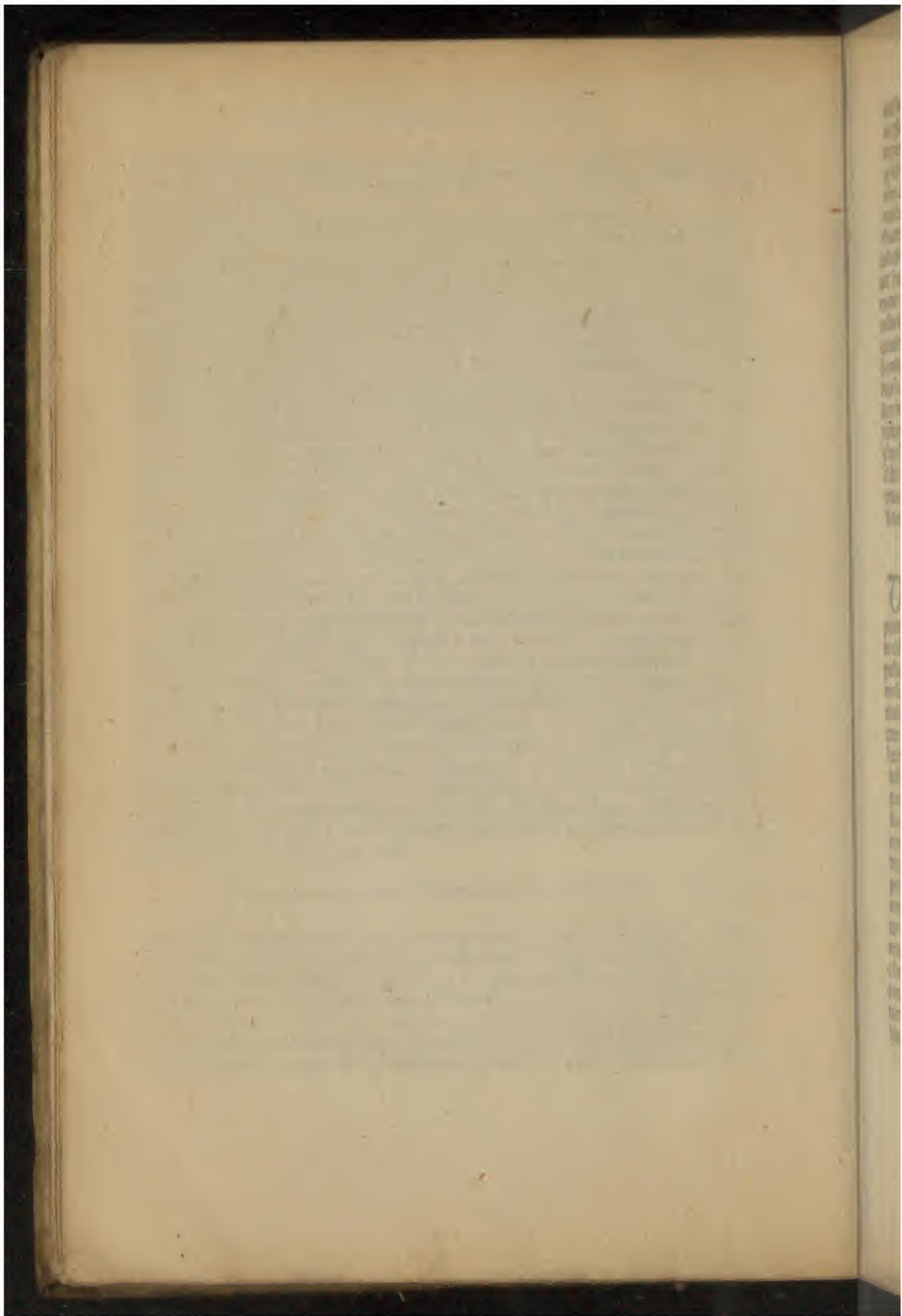
Liber quartus Sen. j.

quando apparet digestio aut contrarium eius velociter ex sputo aut nube: tunc scias q̄ status est propinquus. Et si tardat: tunc scias q̄ status est longinquus.

Cognitio autem horarū particularū sic accipit. **C** Nam hora principij paroxysmi est hora in qua coartat̄ pulsus: et tunc scilicet int̄tiones eius. Et plumbeus fit color extremitatū et infrigidantur extrema et pro parte extremitas auris et nasi vsq; ad horam in qua sentit̄ sparsio caliditatis. Et quandoq; associantur principio alteratio coloris et pigritia et angustia et tarditas motuum et profunditas somni et mollificatio palpebrarum: et grauitas sermonis et horripillatio inter spatulas et dorsum: et fortasse accidit in eo rigor fortis. Et quandoq; accidit cursus saliu: et saltus temporum: et tinnitus aurium: et sternutatio: et commotio membrorum corporis. Et vehementius quidem debilitatur virtus propter debilitatem que est in principio aut statu. **C** Et hore augmenti medietas prima est hora in qua pulsus incipit apparere et magnificari et veloc fieri: et spargitur calor in toto corpore s̄m equalitatem. Et medietas eius altera est hora in qua non cessat hec caliditas sparsa cum equalitate augmentari. **C** Et hora status est hora in qua remanet caliditas sparsa cū equalitate et accidentia cū dispositione sua: et pulsus fit maior q̄ vnq̄: et fit vehementius velox et frequens. **C** Et hora declinationis est hora in qua incipit diminutio: et incipit pulsus temperari et equatur. **B**e inde illa in qua incipit corpus sudare et perducit ad eradicationem. **E**t multotiens quidem accidit apud mortem dispositio que est sicut declinatio: et est quasi eger euaserit: et non oportet vt tu occuperis in hoc: immo cognoscas dispositionem pulsus et an magnificetur et fortis fiat. **E**t si tibi videretur ponam tibi exemplum de tertiana. **A**tten de ergo q̄ cum tertiana in pluribus dispositionibus incipit horripillatio: deinde frigus et rigor: postea sedatur rigor et minoratur frigus: et incipit calefactio: postea equatur calefactio: deinde additur: postea stat: deinde incipit minui vsquequo eradiceatur. **C** Et scias q̄ egritudo quādoq; prolongatur: aut propter multitudinem materiei. Aut propter grossitiem eius. Aut propter frigus eius. Et quandoq; adiuuant ad illud tempus frigidum: et regio frigida: et etas frigida: et debilitas caloris innati: et soliditas corporis.

C De sermone vniuersali de febribus ephemeris. Cap. 5.

Quise omnium specierū febris ephemere sunt cāe primitiue calefactiētes essentialiter: et calefactentes per accidens: de sūma occurrentium et assumptorum. s. in cibo et in potu: et passionum corporarum et animalium: et ex dolorib⁹ et apostematibus apparentib⁹: et sunt de eis ex opilationibus quarum causa non est primitiua. Et non proueniunt cause earum cum vehementia sua ad hoc vt pertranseat illud quod inflammat spiritum: nam si pertranseant illud: faciunt eadem in ethicas

aut in speciem febrium humorum quam dicemus. Cause enim primitiue plerumque mouent antecedentes. Quod si mouerint eas ad putredinem: erunt febres putredinis. Et sunt quidam hominum qui existimant quod febris ephimera non sit nisi ex labore spiritus et corporis: et illud est error. Et iste quidem se. sibi plurimum recedunt in die uno: et raro pertranseunt tertium diem. Nam si pertranseant illam quantitatem: existimatur de esse earum: quod ipse permutantur. Et intentio quidem permutacionis est quod retentio caliditatis pertransit spiritum: aut ad corpus aut humorem. Licet sint de hominibus qui dicant quod ipsa quandoque remanet sex diebus: et consumitur integra consumptione: cui non esset similitudo si permutaretur ad genus aliud. Et hec quidem febris est facilis curacionis: et difficilis cognitionis: et similiter principium ethice. Et homines quidem velociter cadentes in febre ephimeram: et qui vehementer leduntur ab eis si erretur in eis: sunt illi in quibus calor et siccitas sunt magis vincentes: quoniam perueniunt velociter ad ethicam et tertianam. Deinde illi in quibus calor est plus. Deinde illi in quibus est plus siccitas. Et cum illi qui habet complexionem siccam et calidam accedit fames et adueniunt cum ea vigilia et labor animalis et labor corporis festinat ad ipsum se. ephimera cum horripilatione quadam. Quod si non succurratur et ebetur statim festinabit ad ipsum se. putredinis.

De signis proprijs febrium ephimerarum distinguendis eas ab alijs.

Cap. 6.

De proprietatibus earum est quod ipse non fiunt a causis antecedentibus. Neque incipiunt cum coartatione. Et est quod ipse non incipiunt sibi plurimum cum rigore et frigore extremitatum et profundatione caliditatis et declinatione ad pigritiam et somnum et submersionem pulsus et subtilitatem eius et diuersitatem eius et prauitatem ipsi. Immo fortasse accidit in principio earum similitudo frigoris et horripilationis et punctio cuius causa est vapor chymi mali et remouetur velociter. Et accidit: sed raro rigor propter multitudinem vaporum ledentium lacertos propter punccionem suam superflua multitudinem. Et est etiam inflammatio non mordacitua aspersa: immo bona sicut caliditas corporis laborantis et ebrii. Et cum est vrina in primo die digesta et pulsus bonus: tunc iudicatur quod est febris ephimera. Et illud ideo quoniam vrina non alteratur in ea in quantum ipsa est ephimera. Et est sedimen eius digestum non declinans ad colorem humoris. Et quandoque nubes eius pendens. Et quandoque est natans boni coloris. Et quandoque accidit ut non equetur color eius tamen eius substantia est equalis et non alteratur color eius: nisi propter id quod associatur ei de causa alterationis vrine quauis non sit illic febris ephimera ex eo quod dicemus in tertiana et similibus ei. Et pulsus est declinans ad spissitudinem et fortitudinem et magnitudinem: nisi in ea que est a passionibus debilitantibus: et nisi fuerit in stomacho humor mordacitius aut frigidus aut causa alia de his que mutant pulsus propter febre. Et raro quidem diuersificat. Sibi diuer.

Liber quartus Sen. j.

fificetur erit ei ordo. Nam si diuersificetur illud tunc erit ppter causam
 aliam antecedentem febrez aut vicinatem ei: sicut est labor vehemens:
 aut mordicatio vehemens in visceribus: et similia hīs. Et quandoq; ac
 cidit vt induret pulsus ppter frigus vehemens et inspissans et infrigidās
 aut propter caliditatem solis vehemens et inspissans et infrigidās
 hementem laborem exiccantem: aut famez: aut angustias: aut vigilias:
 aut euacuaciones. Et quandoq; festinat in eo dilatatio et tardatur con
 strictio: et non festinat plus q̄ naturalis nisi raro et cum velocitate pau
 ca: quoniam necessitas euentationis in eo est vehementior q̄ necessitas
 educendi vaporem corruptum. vapor naq; in eo non est corruptus cō
 paratione sui ad equales: imo est bonus comparatione sui ad eū. Et
 cum ambiguus sit tibi pulsus et constrictio ipsius: tunc scias ex anhel
 tu. Et pulsus quidem redit post eradicationem eius ad consuetudinez
 eius naturalem in illo corpore: et hoc est signum bonum. Et scias pe
 nitus q̄ quotiens vna et pulsus sunt boni significant q̄ se. est ephi. Et
 quando non sunt boni non oportet vt non sit ephi. Multoties enim
 in ea est vna tincta: et est pulsus diuersus et debilis et paruus. Et de
 illis q̄ significat q̄ ipsa ē se. ephimera: ē vt sit principū ei? facile et leue:
 et sit augmentum eius non addens supra duas horas: et neq; associetur
 statim accidentia vehementia: et vt non accidant in ea accidentia praua:
 et non sit in ea ebullitio caloris vehemens: et minorentur euz ea dolores.
 Qd si cum ea dolor fuerit capitis aut dolor alius non sit fixus in sepa
 rabilis post eradicationem eius: et hec quidē significant q̄ ipsa est ephi
 mera. Et plurimum quidem eradicationis eius sit per sudorem et hu
 morositatez similem sudori naturali nō humoroso. Et non sit vehemens
 superfluitas iterum in quantitate sua: imo appropinquat sudori natu
 rali in quantitate sua sicut est proximus ei in qualitate sua. Si enim vt
 deris sudorem plurimum: tunc feb. erit non ephimera. Et de eis de
 quibus se. ephimera experitur est vt ingrediatur balneuz habens eam.
 Cūq; moram fecerit euentre in eo quasi horripilationez non consuetā:
 scitur q̄ febris est se. putredinis: et egrediatur habēs eā ex balneo illico
 et si nihil alteratur a dispositione sua: tunc feb. erit ephimera.

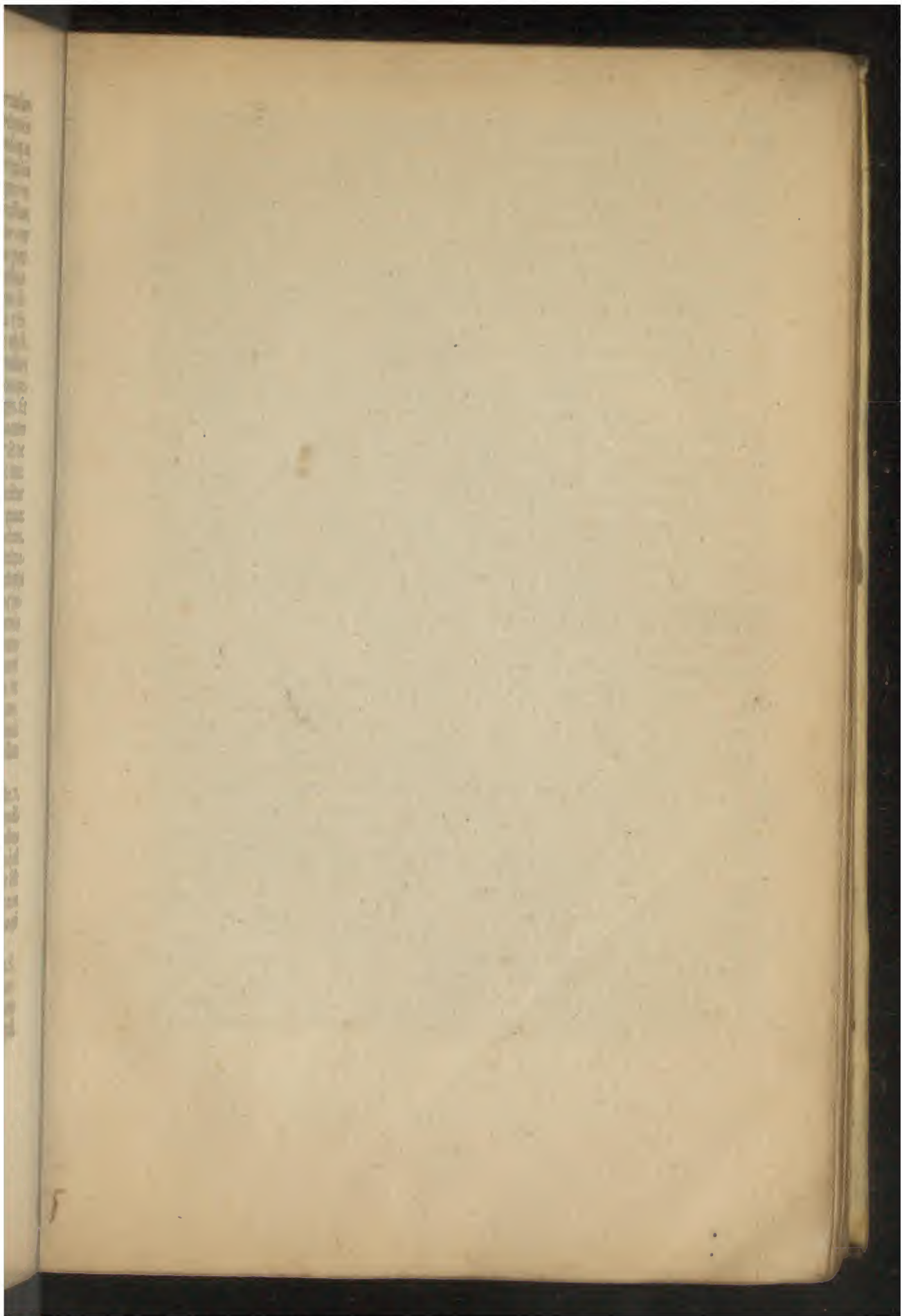
Permutationis se. ephimere.

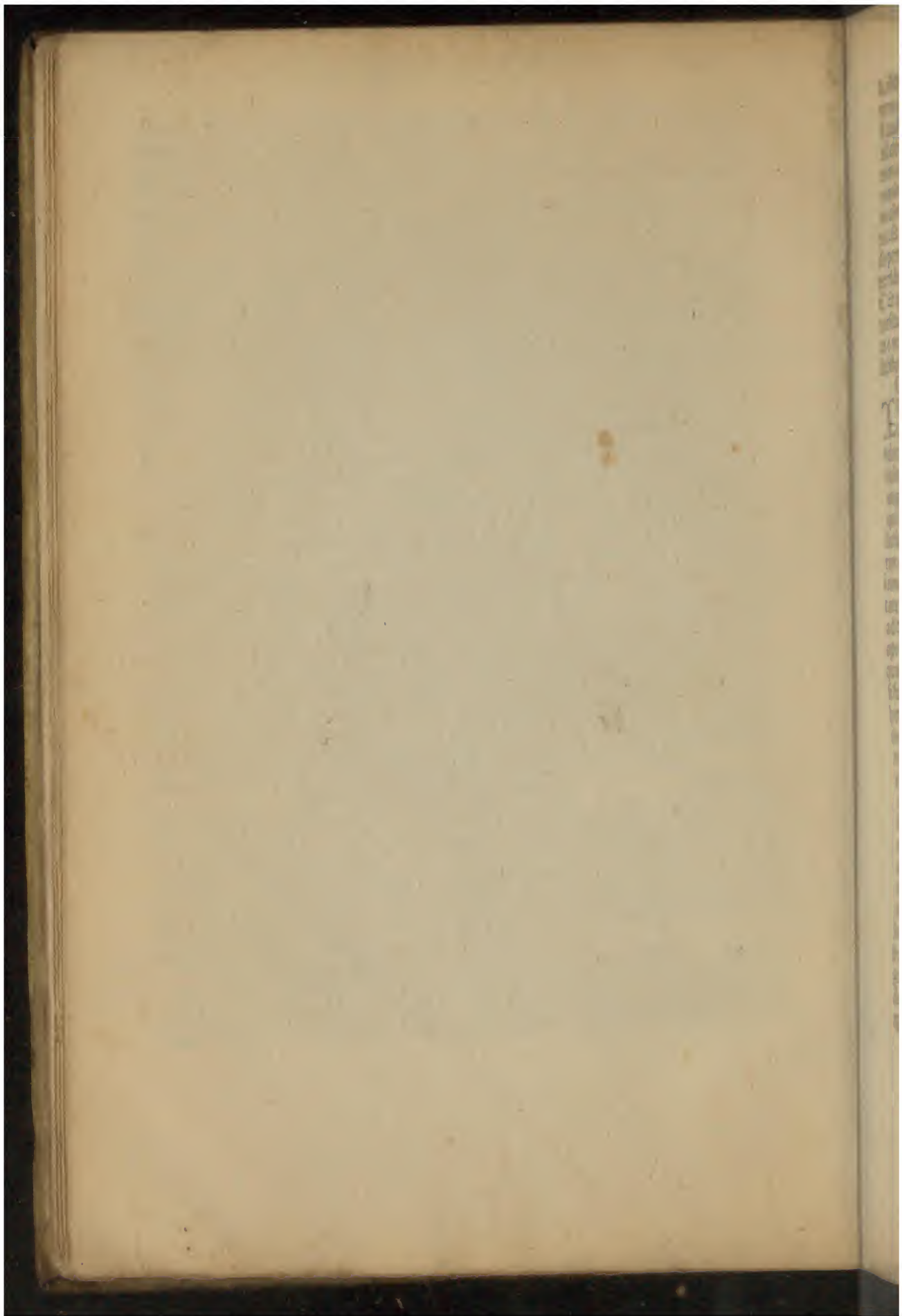
Cap. 7.

O Am expedit vt febrez ephimeram patiens cibetur et errat medi
 cus super eam et non ciber ipsum: permutatur feb. in corporibus
 colericis ad ethicā incēdētem et in corporib? carnosis ad synocam q̄ est
 absq; putredine: et forrasse pmutat ad illā que ē cū putredine. Et si
 q̄ necessariū est adiutoriū in aperiēdo poros et rarificādo corp? et non
 fit: fit inflāmatio in humoribus retētis in corpore inflāmatōne eius q̄
 calefacit cū fortitudine eius q̄ putrefacit.

De signis pmutatiōis febris ephimere ad febres alias. Cap. 8.

S Ignificatio illi? est q̄ ipsa declinat absq; sudore: aut humorositate:
 aut cū sudore absq; mūdificatione per sudorem. Et est declinatio
 longa difficilis et absq; mūdificatione pulsus. Immo remanet in pul

su aliquid. Et remanet dolor capitis si fuerit. Et hoc totum significat permutacionez ad febrem putrefactionis humoris aut ethicam. C^o Nā si cause fuerint vehementes: aut prolongetur mora eius: permutabitur ad ethicam. Et quod si ad ethicam permutetur videbis tactuz arteriarum calidum valde: et videbis febrem similem vel fixam: et in omnibus membris additur calefactio super repletionem et in tempore acceptio- nis cibi: aut videbis pulsum seruare equalitatem cum duritie et paruitate. Et videbis signa reliqua que diximus de signis ethice. Et quando permutatur ad genus febrū qd nominatur synocha absqz putredine: videbis additioem et repletioem caliditatis et inflamacionez facies. Et quando permutatur ad se. putredinis apparet horripilatio et diuersitas pulsus et paruitas et coartatio: et est caliditas mordicatiua sicca et vehemētia accidentiū. In vrina autē fortasse remanet digestio ex substantia: et in plurimis nō apparet in ea digestio.

De curationib⁹ febris ephimere s^m modū vltm.

Cap. 9.

In omnibus speciebus febris ephimere oportet vt afferantur sup corpora patientum eas ea que nutriant eos nutrimento bono cū velocitate digestiois: quoniam febrilis est eger: et eger est lesus. Et aut quibusdam eorum conceditur delictari in eo: sicut patienti ex labore et angustia et fame: et illis in quorum corporibus colera plurima est. Et qui conqueritur se pati horripilationem in principio deglutiatur cibum infusum in aqua aut vino: vt sit magis penetrans. Et isti quidem cibantur etiam in principio se. Et quibusdam prohibetur delictari in ea: et innuitur eis vt fiant subtiliatius sicut in patiente ex opilatione et soliditate et ex apostemate. Et melius quidem est vt postponatur cibatio vsqz ad declinationem nisi in illis quos excepimus. Et aqua frigida quidē oportet vt non prohibeatur in principio rei: quoniam virtus est fortis: quare non timetur debilitas eius: et est melior cura in frigidando. Neqz si fuerit illic debilitas in visceribus et se. iam extenditur aut fuerit vehemens: tunc melius est vt de ea non multum sumatur. Et conceditur eis balneum cum eorum paroxisus consumitur in febribus ephimeris propter accidentia de quibus est humectatio et de quibus est sudatio et rarificatio pororum: et de eis est infrigidatio in quiesca dispositioe. Et prohibetur vbi timetur casus putredinis. Et non oportet vt eulset balneum nisi habens eam ex opilatione propterea qd balneuz generat egritudinem putridam. Et similiter patiens eam ex satietate nauseatious: nisi in fine rei: et cum dilatantur pori et descendit nauseatiua satietas. Illic enim oportet vt balneet. Et habēs catarrum non balneetur nisi sit adustius. Et omnes habentes se. ephimeras oportet vt nō prolongent moram in aere balnei: imo in aqua eius quantum volunt: nisi habentes eam ex soliditate et ex spissitudine. eis enim cōuenit vt plongent morā in aere balnei donec sudent. Embrocatio autē si fuerit infundendo aut linendo tantum opilat poros. Et in curatione omnis febris ephimere que est ab opilatione extrinseca aut intrinseca fricatio aperit

Liber quartus Sen. j.

poros habentis eam: deinde si obulet humiditati plurime resoluit eas
et si obulet humiditati parue exsiccet eam. Euacuatione autem non in-
diget aliquis eorum: nisi habens opilationem replettonalem: et habens
nauseatluam satietatem: et qui habet febrem ephimeram ex soliditate
culus corpus est repletum.

De speciebus febris ephimere.

Capitulum. 10.

De febris ephimeris sunt que omnino comparantur ad dispo-
sitiones animales: Et de eis sunt que comparantur ad dispositio-
nes corporeas. Et de eis sunt que proportionantur ad res que euentur
de foris. Et de comparatis ad dispositiones animales est illa que fit
ex angustia. Et illa que fit ex tristitia. Et illa que fit ex existimatioe et co-
gitatione tra et vigilia et somno et tranquillitate et timore et gaudio. Et
de proportionatis ad dispositiones corporeas sunt ille que comparantur
ad res que sunt actiones et motus: et de eis sunt que comparantur ad non
actiones et motus: et ad contraria eorum. Et comparata ad res que sunt
motus est que fit ex labore: et illa que ex tranquillitate: et illa que fit eua-
cuatione. Et de eis est febris ephimera que est cum sincopi. Et de eis
est illa que fit ex fame. Et de eis est illa que fit ex siti. Et de comparatis
ad ea que non sunt actiones est illa que fit ex opilatione. Et de eis est il-
la que fit ex nauseatlua satietate. Et de eis est illa que fit ex apostemate.
Et de eis est illa que fit ex soliditate. Et comparate autem ad res que ac-
cidunt de foris sunt sicut illa que sunt ex adustioe quecumque adustio fue-
rit. Et sicut que fit ex frigore et soliditate et ex ablutione. Dicam itaque vna
quaque earum cum curatione sua.

De fe. ephimera ex angustia et signis eius.

Capitulum. 11.

Quandoque accidit ex motu spiritus ad interiora et occultatione
eius in eis propter superfluitatem angustie febris spiritualis.
Cuius signa sunt igneitas urine: et acutas eius: ita ut habens ea sen-
tiat acutatem ipsius propter dominium siccitatis in ea. Et est motus
oculorum ad clausione declinatus: et est oculus submersus propter resolutio-
nem cum quiete et subclusione. Et facies est tendens ad citrinitatem pro-
pter profunditatem claritatis. Et pulsus est ad debilitatem et paruita-
tem declinatus et forte declinat ad duritiam.

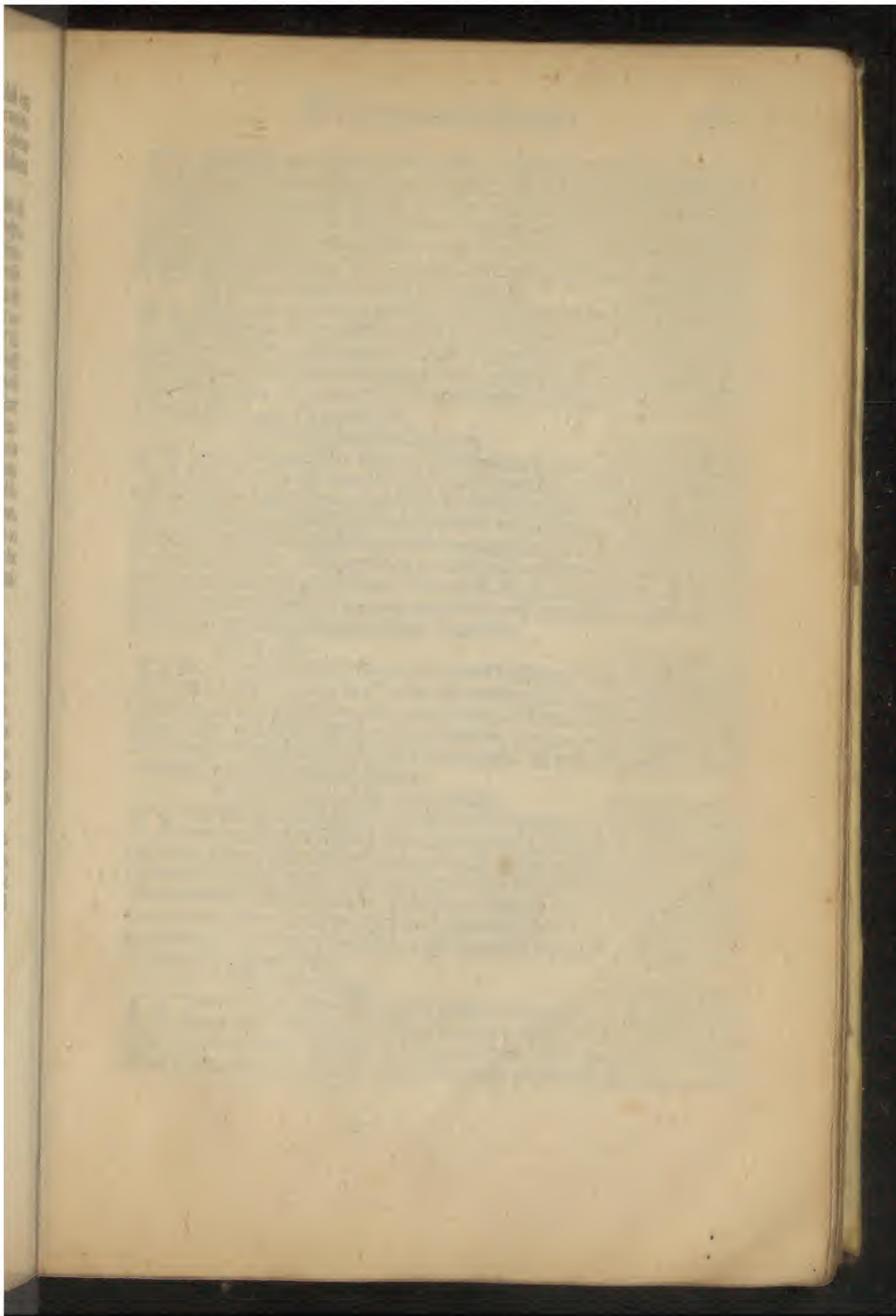
De cura.

Capitulum. 12.

Potest ut habens eam multiplicet introitum tinea: et ponat pluri-
mum sue intentionis in balneatione cum aqua balnet absque aere
eius. Et multiplicet etiam inunctionem cum fricatione post illud. Oleum
enim aliquod est magis suauissimum et quam balneum. Et utatur inunctione
nibus et odoriferis frigidis. Et ponat super pectus suum ephimerata
infrigidata ex mucilagibus et succis et aquis bonis. Et sumat in po-
tu vinum plurime commixtionis: est enim bonum medicamen et.

De febre ephimera ex tristitia.

Capitulum. 13.

Quandoq; accidit ex multitudine tristitie propter rem quesitam motus laboriosus spiritum calefaciens faciens cadere in febre. **C**uius signa sunt similia signis eius que est angustia. Nisi quod motus oculi cum profunditate sua propter resolutionem est ad partem extrinsecam. Et pulsus non est dimissus depressus: immo est in eo cum debilitate: sed est cum eo saltus. **C** Et cura eius est sicut cura eius que est ex angustia.

C De febre ephimera ex cogitatione. **Capitulum. 14.**

Quandoq; accidit ex multitudine cogitationis in rebus feb. similibus illis que est ex tristitia. Nisi quia motus oculi est equalis non ad clausuram: neque ad exitum declivis et est declivis ad profunditatem. Et pulsus est diversus in dilatatione et constrictione: et plurimum quidem est equalis. Et facies est ad contritatem declivis. **C** Et cura eius est cura illius que est ex tristitia.

C De febre ephimera ex ira. **Capitulum. 15.**

Quandoq; accidit propter superfluitatem motus spiritus ad exteriora in dispositione ire calefacto superflua adurens spiritum et feb. **C**uius signa sunt rubedo faciei: nisi permisceatur ei timor: quoniam contrinatur. Et inflatio faciei similis ei qui inflatur in dormitione. Et sunt oculi rubei tendentes exteriora propter vehementiam motus spiritus ad exteriora. Et quandoq; accidit quibusdam eorum tremor: propter motum humoris: aut propter debilitatem naturam. Et est aqua rubea acuti tactus propter acuitatem suam. Et quandoq; est cum ea aliquantulum claritatis. Et pulsus est grossus plenus pulsans frequens.

C De cura. **Capitulum. 16.**

Fac eos quiescere. Et fac ut occupent letificantibus et narrationibus et vocibus bonis et ludis mirabilibus. Et fac eos ingredi balneum in aqua tepida non plurimum caloris. Et inungantur plurimum cum aliquo oleo plurimo. illud enim est magis conveniens eis quam aqua calida. Et cibentur eis que infrigidant et humectant. Et prohibeantur a vino omnino: et non est eis vita ad ipsum.

C De febre ephimera ex vigilis. **Capitulum. 17.**

Quandoq; etiam accidit ex vigilis feb. ephimera. **C**uius signa sunt antecessio vigiliarum: et gravitas palpebrarum: quoniam forte tunc non aperit eas. Et profundatio oculi propter resolutionem. Et inflatio palpebrarum propter corruptionem cibi et multitudinem vaporis. Et conturbatio urine propter privationem digestionis. Et debilitas pulsus. Et contritas faciei propter malitiam digestionis. Et inflatio eius propter excitationem ex malitia digestionis: sed non est cum rubedine sicut in illa que est ex ira.

C De curatione. **Capitulum. 18.**

Auratio autem eius est oclari et quiescere et dormire. Et embrocare caput cum eis que infrigidant: et humectant. Et balneum humidum. Et cibi bonorum chymorum. Et inunctiones humectantes. Et vinum est ex rebus magis secretis. Et sumat in potu ipsum sine timore: nisi

Liber quartus Sen. j.

fuerit dolor capitis.

De fe. ephimera ex somno et quiete.

Caplm. 19.

A Spiritu quandoque resoluitur vapores calidi per vigiliis et motus. Luz ergo prolongatur somnus et tranquillitas et non resoluitur: accidit ex eis calefactio spiritus et fe. eius. Cuius signa sunt ista. Significant enim eam antecessio somni. Et tranquillitas plurima: et pile que non est in consuetudine: et cadit primum consuetudinis. Et significat ipsam resolutione vaporosa et pulsus.

De curatione eius.

Caplm. 20.

Uratio eius est sudatio in aere balnei. Et ablutio equalis cum aqua calida. Et paucitas cibi et declinatio eius ad id quod infrigidat et humectat ipsam. Et exercitium temperatum. Et non oportet ut bibat vinum.

De febre ephimera ex gaudio.

Caplm. 21.

Quandoque accidit ex gaudio fe. sicut illa que fit ex ira. Nisi quod forma oculi est forma gaudetis non forma irascetis. Et est frequens in pulsu minor. Cuius cura eius est prima curatio eius que est ex ira.

De febre ephimera ex timore.

Caplm. 22.

Quandoque accidit ex timore febris semitam que accidit ex angustia. Proportio namque timoris ad angustiam est proprie ire ad gaudium: ex hoc quod motus timoris est ad interiora: et ire ad exteriora: et fit subito: et aliorum modorum fit gradatim. Cuius signa sunt prima signis eius que fit ex angustia. Nisi quod diuersitas in pulsu est vehementior. Et forma oculi eius est forma territi. Cuius cura eius est proxima curatio eius que fit ex angustia. Et oportet ut securet a timore. Et ventat ad eum cum nuncijs gaudere facientibus. Et letificatio sunt iuuatiua ei.

De fe. ephimera ex labore.

Caplm. 23.

Labor quicquid peruenit ad summum in calefaciendo corpus et spiritum: ita ut fiat fe. nocens operationibus: et est plurimum nocentis: et grauitas ipsius super vitalem et animale. Cuius signa sunt antecessio laboris. Et additio calefactionis iuncturaz super alla. Et tactus lassitudinis et siccitatis corporis. Et quicquid accidit in fine eius humectatio: si fuerit labor temperatus in eo: id est quod non est in eo extenuum aut frigus prohibens sudorem. Sin autem labor fuerit superfluum minorat humectatio et sudor: et quicquid sequitur ipsum tussis sicca propter constantem pulmonis. Et quandoque declinatio complexionis est. Et pulsus eius paruus debilis et quandoque declinat ad duritiem. Et vrina est citrina calida propter motum subtilem et propter resolutionem.

De cura.

Caplm. 24.

Uratio eorum est tranquillitas. Et balneatio in tina. Et inunctio frictantis semper quantitatez aqua digeratur de genere carniu pulloz et herbarum et piscium paruorum. Et quoniam virtutes eorum sunt debiles: tunc non oportet ut confidant de se posse digerere quod digerebant in dispositione sanitatis: imo minus illo. Et propter hoc cibentur eis quorum paucum nutrit plurimum:

Q
O
T
J
O

sicut ea que diximus: et sicut vitelli ouorum sorbillum: et testiculi gallosum sunt eis boni. ¶ Quidam tamen existimauerunt quod opus ut patientium laxitudines regimen plus subtilsetur quam aliorum. Sed illud non est rectum. Et opus ut sumant de fructibus humidis. Et sumant in potu vinorum plurime coniunctionis si fuerint assueti: aut iuleb: et aliud si non fuerint consueti. Et opus ut eorum inunctio sit plurima quam inunctio aliorum cum oleo aliquo ut humectent eorum membra et iuncture ex siccitate: et iterum ut mollificet illud quod accidit eis de tensione: et oleum vitoli. est de oleis melioribus eis. Et opus ut communiter inunctio eorum corpori et propter capiti collo et spondilibus dorso et iuncturis oibus et propter post balneationem. Et opus ut sternant strata eorum: et aromatizent indumenta eorum et sedilia eorum. Et si indigent iteratione balnei propter reliquias iterentur omnia que scripta sunt in capitulo suo.

¶ De fe. ephimera ex euacuatione.

Capitulum. 25.

Quandoque accidit ex commotione humorum post ventris solutionem motus spirituum superfluum et inflammans in ipso febrem propter multitudinem lassitudinis que sequitur ipsam. ¶ Et quicquid faciunt eam medici ne solutius propterea quod calefaciunt. ¶ Et quicquid sequitur sibi propterea quod redire facit humiditatem et vaporem et sanguineitatem eorum ad furiositatem colericam.

¶ Curatio.

Capitulum. 26.

Oportet ut subtilsetur in retinendo vinam per ea que sunt ordinata in capitulis suis. Et ut cibetur eger cum eo quod confortat plus: et secundum quantitatem qua digeratur de eis que infrigidant et humectant. Et sint in eo potica stiprica. Et ponantur super stomachum emplastra et embrocce confortantia calefacta non tepesfacta. Nam omne tepidum est mollificatum et resoluit virtutes. Et de hac summa est lana infusa in oleo nardino aut oleo frigidiori eo aromaticato: et exprimat a deo donec separentur ab ea partes olei et ponantur super eorum et eorum que infrigidant.

¶ De fe. ephimera ex dolore.

Capitulum. 27.

Dolor quicquid calefacit spiritum a deo donec inflammetur se. ¶ Signa. Dolor in capite aut oculo: aut auro: aut dente: aut iuncturis: aut extremitatibus: aut colica: aut emorroidibus: aut alijs doloribus furunculorum.

¶ De cura eius que fit ex dolore.

Capitulum. 28.

Regatur dolor: cum eo quod oportet in capitulo suo: deinde curetur cura eius que fit ex labore. Quod si timeatur ex potu vini motus dolorosus: non desit in potu.

¶ De fe. ephimera ex syncope.

Capitulum. 29.

Quandoque accidit ei cui superuenit syncope propter commotionem spiritus diuersa calefactio et conuertit in febrem. Et quandoque remanet de ea post ablationem timoris in syncope relicta. ¶ Signa. Vicinitas syncope et casus virtutis absque signis februm astarum que non sunt ex febribus ephimeris. Et pulsus in ea est diuersarum dispositionum:

Liber quartus Sen. j.

quandoque enim cadit et destruit: quandoque vincit frigus: et quandoque sit velox et apparet cum dominat caliditas: et humilat pulsus patientium ex tenuationem exiccatiuam in duritie cum vermicatione.

Curatio.

Capitulum. 30.

Quia eius est cura sincopis. Et dare cibos velocis digestionis boni chymi et de illis quos sciuit: et si indigeris ut des in potu vinum: fac et non cures de febre. Cum ergo liberat ex sincopi et remanet febris similis et que est cum extenuatione: curetur cum eo quod est in canone de infrigidatione et humectatione.

De fe. ephimera ex fame.

Capitulum. 21.

Quandoque acciuntur vapores in corpore quando non inueniunt nutrimentum et generant febrem. Et eius pulsus est debilis parvus. Et quicquid declinat ad duritiam. Curatio. Libatio quidem in febre est sicut ex sorbitionibus factis ex kist ordet cum oleribus. Et post illas cum cibis bonis confortantibus. Balneet et effundat super caput eius aqua plurima tepida: et sedeat in ea: et humectet corpus eius cum eis que sunt sicut oleum viol. et ros. et cucurbitinum.

De fe. ephimera ex siti.

Capitulum. 31.

Hec proxima est ei que est ex fame: et est dignior ut accedat propter defectum eius quo sedatur de aqua caliditas, fortis in vaporibus. Curatio. Dare in potu aquam frigidam et aquas fructuum frigidorum et propter granatorum: et humectare corpus cum tina: et si possibile est et balneatio cum aqua frigida faciat.

De fe. ephimera ex opilatione.

Capitulum. 33.

Opilationes fiunt in partibus cutis propter spissitudinem eius et paucitatem ebullitionis: et multitudine ciborum: et propter frigiditatem: et propter abluitionem cum aquis frigidis siccis: et propter adustiones solis. Et quandoque fit in vasis venarum et meatibus earum et officijs ipsarum: et curibus et vasis earum. Et cum dicitur febris ephimera ex opilatione non inuenitur nisi ad hanc speciem. Nam plerumque accedit ut minor retur resolutio et multiplicetur repletio et coarctatio et priuetur respiratio et aggregatur vapor plurimus et non resoluitur: et tunc euenit caliditas superflua. Et dum perseverauerit eius inflammatio in debiliore ex corporibus quod est spiritus erit febris ephimera. Cum ergo inflammatio in sanguine est species famosa synoche quam dicemus. Et est illa que est de summa febris humorum. Et non est propter putredinem: immo est propter inflammationem et ebullitionem. Quod si pertranseat illud ad putredinem quam facit opilatio et priuatio respirationis permutatur ad febris putredinis. Et huiusmodi quidem opilatio: aut fit ex multitudine humorum et sanguinis: aut ex grossitudine eorum: aut ex viscositate eorum: aut propter casum rei de causis opilationis in instrumento non in cursu: immo sicut frigus constringens: aut apostema coarctans: aut nascentia res: aut illud de illis quarum te oportet remoueri. Et hec quidem febris de febribus ephimeris parum permutatur ad

ephemera: quoniam corpus in ea est plurime materie. Et sic hac febre iterum est
 furis et inflammatio et adhaerentia caliditatis: et urina media inter igneas.
 Et haec febris est difficilissima ad cognoscendum: cuius similitudo est proxima
 similitudini febrium humorum. Et haec febris quandoque remanet usque ad die
 tertium: et in eo quod est post ipsum sunt opilationes plurime fortes: et
 non sunt inspissantes: et non condensantes de fortis: et si sunt parue festi
 nat elus eradicatione si non fuerit error. Et haec febris iterum febris ephemeris quoniam
 accidit et redit propter fixationem opilationis que est causa quare sunt ei
 paroxysmi. Et haec quidem febris multoties permutat ad frigus et horripi
 lationem: et significat quod ipsa sit putrida. Et cum illa que est ex opilatio
 ne facit accidere dolorem post flobotomiam in latere sinistro non est excu
 satio iterationis flobotomie proprie cum sedat febris et perseverat dolor.

Signa. Quoniam accidit febris ephemera non ea causa primitiva et est longe
 declinationis: tunc existima quod ipsa est opilatio: et proprie quoniam declinat si
 ne euacuatione et humectatione. Et verificant existimationem tuam si
 gna repletionis et in corporibus plurimi sanguinis et generantibus eum:
 aut grossorum humorum viscosorum. Et differentia quidem inter ea ambo est:
 quoniam si opilationes in eis sunt propter grossitudinem humorum et visco
 sitatem eorum significant ea signa nota est et non est illa inflammatio cor
 poris et rubedo et extensio: et ad summum signa multitudinis. Et illis in
 quibus causa est repletio sunt signa repletionis ex rubedine faciei et exu
 beratione venarum et inflatione et tensione et alta apparatus. Et si superfluit
 opilationes pulsus est parvus: et si non superfluunt oportet ut minor
 retur pulsus.

Cura. Cum causa est multitudo humorum et repletio: tunc oportet ut
 in principio properes ad flobotomiam et euacuationem. Et ut floboto
 mes eum cum iam non febrat tunc est melius. Et quoniam febrat si non fuerit necessitas:
 tunc statio est magis convenientis. flobotomia enim facit humores currere
 et permiscet inter eos. Si autem non fuerit excusatio: tunc non oportet ut
 postponat et tardetur flobotomia et euacuatio: deinde fiat occupatio in
 eis que aperiunt opilationes et mundificant meatus. Et non properes
 ante euacuationem ad mundificandos meatus et apertionem: illud enim
 fortasse sit causa ad attrahendum humores subito ad quosdam meatus
 et inufficandum in eis: et illud est res in qua fiunt errores plurimi: et for
 tasse addit in opilationibus si fuerint grossi: et proprie si meatus in crea
 tione sua fuerint stricti. Cum flobotomia iterum et euacuatio quoniam educat super
 fluitates viscosas fumosas factentes coactione sua hanc febrem: et pro
 hibent ut permixti ad putredinem: et proprie cum ad ultimum factis eas puen
 re et facis appropinquare sincopi. Et si non sentis multitudinem humorum: imo
 sentis opilationes: et quoniam ipse sunt accidentes a grossitudine humorum: imo
 tate ipsorum: tunc fortasse non indiges flobotomia superflua: et euacuatioe su
 perflua: imo indiges apertione: et apertio quidem est cum abstergentibus ex medi
 cinis et cibis. Et propterea quod egritudo est febris non est possibile ut redeas in
 apertio ad abstergentia calida: imo ad illa que sunt inter syrumpus ace

Liber quartus Sen. j.

tosum purū vsq; ad illum qui est cum seminisbus & aqua endiuie vsq;
ad aquam fenculi. **C** Et cib^o sit ille in quo est ablutio: & nō in quo est
viscositas sicut kist o: dei. Et zucarū cum hoc q; ipsum est p:optinquit
cibo est in ipso aperto & absterio: non est ergo malum si misceatur cuz
kist o: dei. **C** Veniuz oportet vt consideres cum euacuaueris se. & desi-
ria fuerit euacuatio eius & apparuerit diximus an minuatur se. & desi-
clat: & an si paroxismos habuerit frangatur & debilitetur paroxismus
eius secundus a primo. Et cōsidera vīnam: & si inuenis eam non priua
tam digestionē: & in pulsu si inuenis eum non significare putredinē p:
cedes s; in hoc regimen. Et intramitte egrum in die tertio post paroxis-
mum in balneum hora mollificationis paroxismi expectati si fuerit se.
vsq; ad quinq; horas. Et inunge eū. Et frica ipsum cum rebus in quib;
bus est absterio equalis: sicut quod est inter farinam fabaz vsq; ad fa-
rinam horob; & farinam radicū lilij & aristologie emollite cum aliquan-
tulo mellis & aque. Quod si fueris ausus vti fortiori, hoc: tūc vtere spu-
ma baurac. Et si existimas q; balneum alterat naturā eius in aliquo &
facit accidere quasi horripilationem: nō moxetur in eo ictu oculi: optla-
tiones enim iste non sunt de genere earū quas aperit balneū. Luz ergo
egreditur de balneo nō oportet vt approximet cibo neq; vīno: nisi post
securitatem ex paroxismo. Si autē exigit dispositio vt cibetur aliquan-
tulum & non tollat: des; in poru id in quo est aptio sicut aqua o: dei sub-
tilis: plurime aque: pauci o: dei: plurime decoctionis decocta cuz aptio.
Nō si paroxismus non iteratur et: tunc balnea eum secundo si deside-
rauerit illud & ciba ipsum. Et si fuerit paroxismus diminutus a paro-
xismo primo & vīna fuerit bona: tunc confide in veritate curationis &
paucitate opilationis. Et cura eum post eradicationē eius sicut cura
s; & ciba ipsum. Et si venerit paroxismus sicut fuit fortiori illo & vīna nō
fuerit sicut oportet: tunc egritudo est tendens ad putredinē & cura-
tio eius est curatio putredinis.

C De febre ephimera & nauseatiua satietate & repletionē. **Cap. 34.**

Quandoq; accidunt ex nauseatiua satietate vapores mali ex quib;
bus accidit caliditas & inflamātur spūs: quare accidit feb. **C** Et
proprie in corporibus colericis. Et in illis qui non habent amplos po-
ros. Nam plurimū superfluitatū earum vaporat vaporaciones fumo-
sas. Et minoratur in eis eructuatio acida. **P** Et de illis qui sunt vche-
mentius dispositi ad illam sunt illi qui incipiunt post nauseatiuam sa-
tietatem vti exercitio & motu & tre sub sole & balneatione postq; accidit
eis hoc: multiplicantē entz in eis vapores sumosi: & pprie quādo habue-
rit in corporib; suis dolorem & proprie in visceribus eorū. **C** De mate-
ria vero eructuationis acetose & in habentibus eam raro ptingit vt ge-
neret se. Si autē generet erit debilis: imo nō generat. Et existimam^o qd
gnātur ab eructuatione acetosa: nō est nisi satietas nauseatiua. **C** Et istū
quidē cū eorū soluitur nature iuuant valde: & remouet se. **C** Et diuersificatur quidem
expulsionē supfluitatis superflue sumose. **C** Et diuersificatur quidem
curatio

THE HISTORY OF THE REFORMATION OF THE CHURCH OF ENGLAND
BY JOHN CALVIN
IN TWO VOLUMES
THE SECOND VOLUME
LONDON
PRINTED BY J. STURMONT, AT THE SIGN OF THE SHIELD, IN ST. MARTIN'S LANE, 1742.

curatio eius cuius retinet natura ex illis et cuius soluitur. ¶ Et si natura illius qui febricitans ex nauseatiua satietate leuatur duabus ascillationibus aut tribus: deinde sibi otometur: fortis fit super eam fluxus ventris. ¶ Et fortasse fiet fluxus epaticus quem significabunt pulsus cordis et nigredo lingue. ¶ Et simulantur accidentia sephimeri ex repletionione accidentibus febribus ex ira. rubent enim oculi et facies valde et fit inflammatio vehemens et magnificatur pulsus: et fit velox et rubet vrina. ¶ Amplius cum plus remanet non excedit tres dies. ¶ Et scias quod sephimera ex nauseatiua satietate quandoque venit cum periodis quatuor aut septem: et cum hoc est sephimera: verum pulsus est sanus. ¶ Signa. Signa eius est alteratio eructationis ad acetositatem aut fermentositatem. Cum ergo alteratur eructatio ad sanitatem indicat sanitatem. Et vrina quidem istorum est priuata digestionem aquosa. Et quando causa nauseatiue satietatis est vigilia est in facie et faucibus eorum inflatio: et in palpebris eorum est grauitas.

¶ De cura.

Capitulum 35.

PAliena hanc nauseatiuam satietatem non euacuatur quin aut sit natura eius non soluta: aut soluta. ¶ Quod si natura eius fuerit non soluta: tunc procul dubio oportet ut soluas eam. Et si fuerit aliquid cibi: aut fecis: aut grauitatis remanens in stomacho: tunc oportebit ut facias vomere ipsum: deinde solue eum. Et considera vbi inuenit grauitatem. Et considera tunc an sit rectius euacuare illud cum clysterijs et suppositorijs: aut cum aliquo quod bibitur desuper ut soluat: aut deponat: aut digerat. Et significat illud quod rectius est de hoc disposito eructationis. Fortasse enim necessarium erit si fuerit cibis stans fortiter: et sit difficilis vomitus: ut non aspiciatur ad febrem: sed administretur diapipereon ut precipitetur et descendat cum digestionem: aut administretur quod est debilius eorum: et administretur embroce et emplastra digestiua cognita in causa digestionis: et solutiua cognita in causa solutionis. Cum ergo descenderit: tunc aut egredietur per seipsum aut iuuabitur cum supposito et tolleret famem super eum tantu donec non remaneat hesitatio in destructione satietatis nauseatiue: deinde sumat cibum leuem velocis digestionis boni chylis. Et fit intentio ad famem et somnum tantum quod excusat sollicitudinem in alleviatione repletionis. ¶ Quod si natura fuerit soluta considera an res que euacuatur sit illud quod est corruptum. Et si fuerit illud: non retineatur donec totum euacuetur tamen usque ad postremum eius. Et expecta declinationem paroxysmi. Et fac ingredi ipsum tunc balneum. Et cibus ipsum nisi fuerit illic superfluum destruens fortitudinem: tunc enim non facias ipsum ingredi balneum: imo cibus ipsum et confortata stomachum eius cum rebus quas scies: quarum quedam scripte sunt in capitulo de solutione ventris. Et de illis est lana infusa in oleo in quo est virtus absinthij aut etiam in oleo nardino postquam fuerit expressa et separata fuerit ab ea maxima pars olei. ¶ Et si perseuerat solutio et inuenis id quod egreditur absque genere eius quod corruptum

Articella

κ

Liber quartus Sen. j.

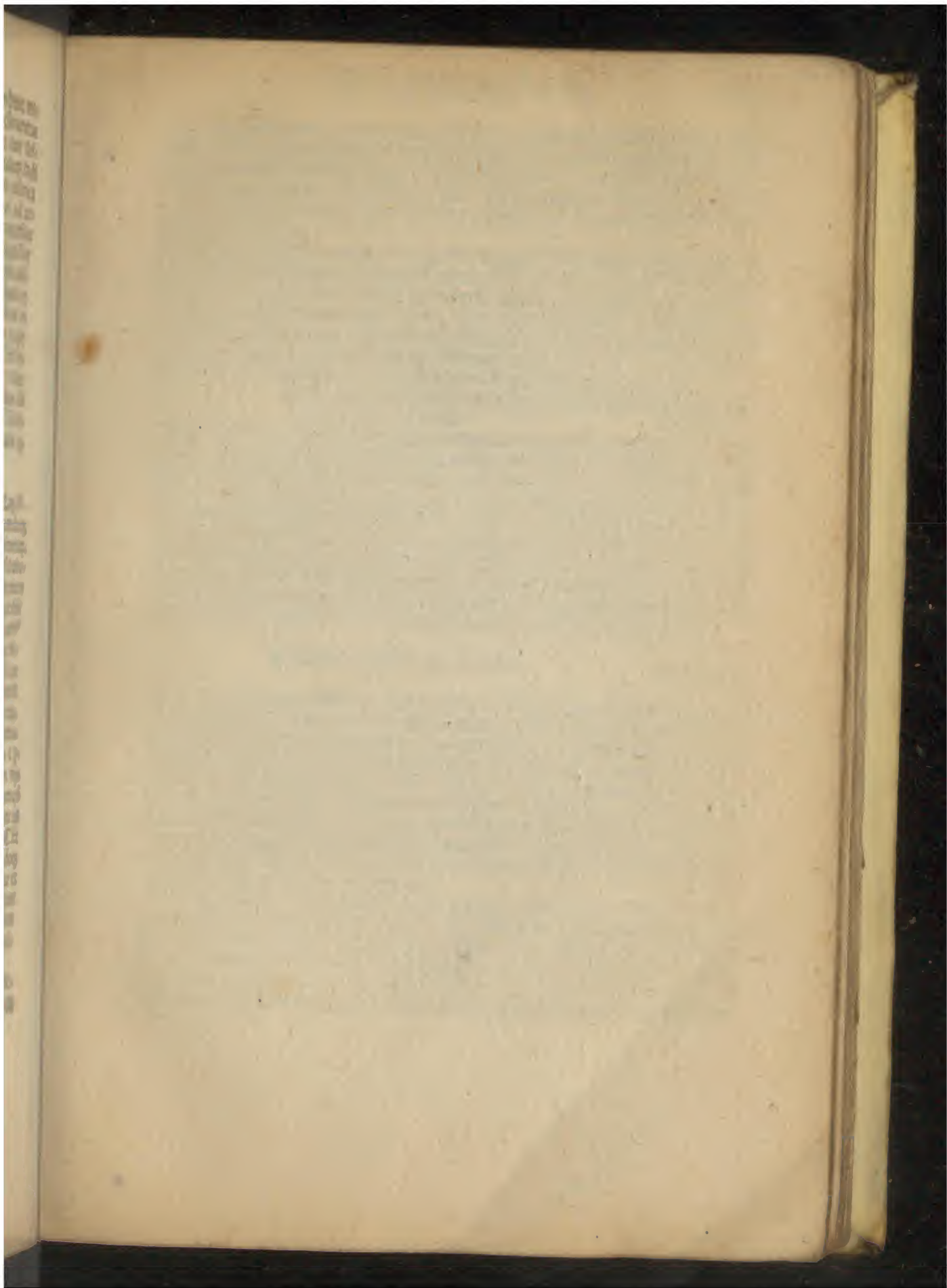
ptum est administra oleum de cidonijs tepidum recens sm hunc mo-
dum: et oleum de mastice: et non est iterum in oleo nardino contrarietas
eius. Et fortasse administramus cerataria: et proprie quando non suf-
fert dispositio stricturam eorum super ventris eorum: et quandoq; in di-
genus emplastris fortioribus hoc de emplastris predictis in colirica
passione: et da et in potu aquas fructuum si tolerat eas: et da et ad co-
medendum illud cuius alleviatur nutrimentum et facilis fit digestio:
sicut testiculi galli et pisces aradrach: et premittite super illud aliquid de
fructibus et succis et robur stipitcis. ¶ Et si absceditur de appetitu ali-
quid: admoue ipsum cum eis que scripsisti: et proprie cum eis que sunt ex
cidonijs. ¶ Et cum euacuatum est non est malum ut administres et
electuarium forte de illis que digerunt et confortant stomachum et ape-
riunt opilationes: et illud post ablationem feb. et accidentium. ¶ Et in-
ter quidam ad flobotomiam est ut non fiat in ea donec declinet: tunc
entim fiat: et illud quod prius datur in potu est aqua ordet: et cibus fit
sicut ille qui fit de acresta cum cucurbita et amigdalis paucis. ¶ Et in-
frigidetur locus eius et odoramentum eius trociscet de camphora in q-
bus non ponitur reubarbarum.

¶ De febre ephimera ex apostemate.

Cap. 36.

Febres sequentes apostemata interloza sunt putride: et quandoq;
associatur eis ethica et non sunt de numero febrium ephimerarum.
Apostemata vero apparentia sicut sunt furunculi: et exiture: vel bubo-
nes que eueniunt in ea: et proprie apostemata magna que sunt in mem-
bris glandulosis: et in carnibus que vocantur mosses: sicut illa que sunt
in inguinibus a superfluitatibus epatis: et in ascellis a superfluitatibus
cordis: et sub aure a superfluitatibus cerebri. Quandoq; sequuntur fe-
bres et non euacuantur quin aut fit illud quod peruenit ex eis ad cor
donec igneat ipsum calefactio sola: aut cum puredine. Quod si fuerit
calefactio sola: tunc erit de genere febrium apostematum intrinsecorum.
¶ Et plurimum quod accidit de istis febribus sequentibus apostema-
ta sequentia causas primitiuas ex vlcerebus et scabie et doloribus et p-
cussionibus et casibus ad que expelluntur materie et retinentur in vis
apud carnes molles est de genere febrium ephimere. ¶ Et plurimum qd
accidit de istis febribus sequentibus apostemata quorum cause sunt an-
tecedentes sicut repletiones et opilationes preterite sunt putride. ¶ Et
sm plurimum se. sunt radices et apostemata sequentia: licet quandoq;
accidat e contrario. Hypocrates nominauit has feb. malignas: que ex
his sunt ephimeres. ¶ Et feb. quidem sequentes ea sm plurima sunt
ephimere. Et si non sunt ephimere sunt male. ¶ Et plurimum quidem
harum sequunt apostemata sanguinea. Et quandoq; accidunt sequen-
tes herisipilam et similia ei.

¶ Signa. Signa earum sunt ea que diximus de antecessione aposte-
matum ante eas. Et, facies est inflammata et rubea: et est additum in ea

LIBRARY OF THE
WELLCOME TRUST
100, GOWER STREET, LONDON, W.P. 1

super dispositionem sanitatis: et non est caliditas vehementer mordax, cana: quavis sit multitudo eius in eis quoniam huius apostemata sunt sanguinea: nisi sint feb. sequentes herisipillam: et tunc istis febribus succedit humectatio: et est pulsus in eis velox magnus frequens propter repletionem: et est vrina aquosa alba propter cursum materiarum et apostemata et vlcera.

Cura. Oportet vt antecessio fiat in ea cum scobotomia et fluxu vetricis: et curetur apostema cum eo quod oportet in capitulo suo. Et subilietur regimen: et non bibat vinum omnino: et non cibetur nisi post declinationem completam. Et necessaria sunt ei extinguentia et infrigidantia et humectantia et emplastra infrigidata cum niue super membrum infirmum apostemosum ita vt non noceat apostemati: neque faciat ipsum crudum: imo infrigidet via inter ipsum et cor infrigidatione penetrante in profundum.

C De febre ephimera ex terrestritate id est quando curis fit dura vt testa. Capitulum. 37.

Rec febribus iterum sequitur priuationem resolutionis propter operationes non profundatas: et plures quidem hominum cum dimittunt consuetudines suas balneandi febriunt: et plures eorum sunt illi in quorum corporibus generatur vapor colericus propter repletionem corporum eorum: et ciborum ipsorum et aquarum ipsarum malarum et propter dispositiones eorum antecedentes ex vigiliis. **C**uratio eius est extinctio balnei: et sudare in eo post declinationem: et fricari cum eis que sunt sicut surfur et farina fabarum et amigdale amare: et semine melontis et aliquid alusen et baurac: Et sit cibus eius extinguens et humectans: et vinum eius sit plurime commixtionis: et iteret balneum multotiens.

C De febre ephimera ex calore. Capitulum. 38.

Quandoque accidit ex calore aeris et calore balnei et similitum febre ephimera: et plurimum illius non accidit nisi ex vehementia caloris solis: et est prima suspensio eius cum spiritu animali: cum primus quod ei leditur sit caput: calefacit enim aer eius et peruenit ad cor vt sit febre. deinde spargitur in totum corpus. Et quandoque fit eius suspensio cum corde propter caliditatem anhelitus et quandoque custoditur caput a calore. Sed illa que ex sole accidit plurimum incipit in cerebro et capite: et propter illud qui non est mundus impletur caput eius: et illa que non fit ex sole sed fit ex diebus canicularibus et ex balneatione et ex alijs impressionem facit in cor.

CSigna. Signa sunt causa euensens ex vehementia inflammationis capitis in parte solari cerebri. Et fortasse est cum grauitate et repletionem: si non fuerit corpus mundum. Et magnitudo anhelitus in parte cordialis. Et illud quod apparet de corpore vehementis calefactionis calidius interiore eius. Et de illis quibus scitur illud est quod: siccus eius est minor sicut illius cuius caliditas est illa caliditas: et

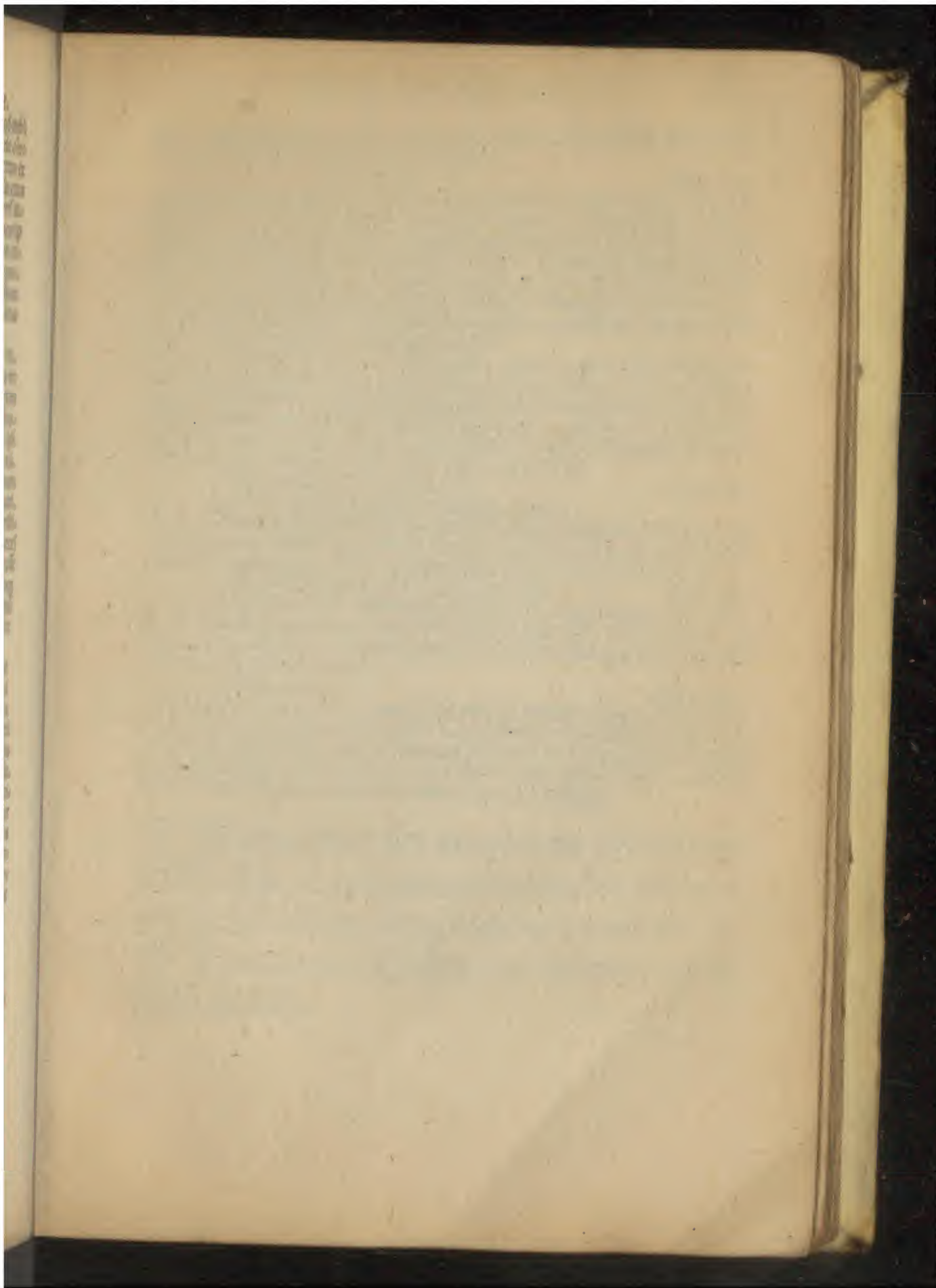
Liber quartus Fen. j.

est in hac habitudine contraria vel diuersa ei que est ex densitate.
Cura. Est necessarium ut incipiatur in curatione eius cum eo quod infri-
gidat ex embrocis super caput et pectus et ex oleis frigidis et proprie oleo
ros. infrigidato super nitem quod fundatur super caput et pectus ex
loco longinquo. Et detur in potu aqua frigida et que currunt cursu eius
et sine cessatione eius fiat illud usquequo declinet se. Cumque auferet in-
grediatur tinam: et non tangat eum tina si fuerit cum eo se. et balnea ip-
sum aqua tepida: et non permittas aerem eius calefacere ipsum: et non ti-
ueas ex effusione aque calide super caput eius: quoniam ipsa hume-
ctat et resoluit febrem: et necessitas ad balneandum plus est quam necessitas
ad vngendum. Cum ergo egreditur: tunc frica caput eius cum oleis
frigidis: sicut est oleum rosaceum de nenufere.

C De febre ephimera que accidit ex frigore et balneatione. Cap. 39.
Quandoque accidit ex frigore et balneatione cum aquis frigidis ut
condensentur pori apparentes et coarctentur vapores sumosi sicut
quod dictum est in illa que fit ex testuositate: quare accidit febris. Et multo
tius perducit ad putridam. Et non perducit ad illam febrem nisi quando
vapor profocatus est acutus non suavis. Suavis enim non generat eam.
Signa eius sunt cause. Et quod corpus in ea in primis cum tangit non
est vehementis caliditatis. Cumque figitur manus sentitur calor eleuari.
Et pulsus non est in paruitate in qua est illa que fit ex angustia et tristi-
tia et fame: quoniam non est illic resolutio. Sed est velox propter neces-
sitate scilicet attrahendi aerem: nisi sit frigus vehemens. Et fortasse
declinat ad duritiam. Et oculus non est profundus: immo quandoque
est inflatus propter vaporem coarctatum. Et vrina quandoque est alba quoniam
caliditas est profocata. Et quandoque est tincta: quoniam caliditas que re-
soluitur ex poris expellit ad vram vrine.

Curatio. Cooperantur in febre donec sudent. Cum ergo declinant
ingrediantur balneum et balneentur cum aqua ad caliditatem declinatam
et cum aere calido. Et embrocantur super ipsos aque in quibus decocta
sunt sicut amaracum et anetum et sisymbrium. Et fricentur cum eis que di-
scimus que abstergunt poros et mollificant eos. Et postponatur in eis
inunctio usquequo sudent. Et fricentur. Et balneentur cum aqua calida valde.
Et oportet ut antecedit balneatio cum aqua balneationem cum aere. Beis-
de iungatur cum aliquo ex oleis dilatantibus poros. Et fundat super
capita eorum sicut oleum de aneto et keri et camomilla. Et cibentur cibis
leuibus et aromatizentur. Et sumant in potu vinum album subtile com-
mixtum. Et est melius eis quam aqua propter id quod est in eo de sudatio-
ne et prouocatione. Et inunctio cum oleo aliquo patientibus ex labore
est magis iuuatiua quam patientibus ex soliditate.

C De febre ephimera ex soliditate et ex aquis stipticis. Cap. 40.
Quandoque accidit illis qui balneantur in aquis stipticitatem sa-
cientibus sicut super quam vincit virtus aluminis aut draganti
ut vehemens fiat spissitudo pororum apparentium: quare comprimuntur

tur eorum vapores: et accedit eis quod diximus aliquotiens. Et multo-
tens quidem per ducti ad putredinem.

¶ De signis.

Cap. 41.

Significant eaz cause. Et quod significatur de nigredine cutis q̄si
ipsa extensa sit preparata preparatione qua preparantur coria: et
sicut si tangatur cutis infusa in aqua draganti. Et est dispositio in ad-
dictione caliditatis post tempus: id est non statim ex tactu cutis: sicut sit
alijs de illis que accidunt ex oppilatione pororum. Et pulsus est debi-
lior: et minor: et vehementioris velocitatis. Et visna est vehementius al-
ba et tenuis sicut vrina mulieris. Et non est in corporibus eorum dimi-
nutio. Neq; in oculis eorum profundatio.

¶ Cura. Oportet vt curetur cum propinquitate curationis eorum qui
sunt ante eos. Verū tamen eis non datur in potu vinum: nisi post fidu-
ciam vehementie amplitudinis pororum: nisi sit condensatio parua: for-
tasse enim tunc aperit eam vinum. Et oportet vt subtiliatio regiminis
ipsorum sit maior. Et mora eorum in aere balnei: et balneatione eorum cum aqua
calida maior. Et oportet vt tardes inuictio eorum plus.

¶ De febre ephimera ex vino:

Cap. 42.

Quandoq; accedit ex vino febris ephimera.
¶ Cura eorum est cura ebrietatis. Et fortasse indigent solutione cum
aqua fructuā et similibus: et srobotomia: et vomitu: et proprie cum perseue-
rat dolor capitis eorum. Et oportet vt ingrediat balneum post declinationem.

¶ De febre ephimera ex cibis calidis.

Cap. 43.

Qui calidi faciunt febrem ephimeram. Et sicut illa que est ex sole
in plurimum est cerebralis et in spiritu animali. Et illa que fit ex
balneo est cordialis: et in spiritu vitali. Similiter illa que fit ex cibo est
epatica et in spiritu naturali.

¶ De cura.

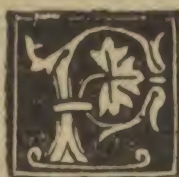
Cap. 44.

Quia curatio est prouocatio cum infrigidantibus notis. Et solutio
nature est melior cum siracost et tamarindis. Et rectificare epar cum
eis que sunt aqua endiute: et oleum et sirupus acetosus et emplastra infrigidan-
tia ex sandalis et canfora et aqua rosarum. et oleo et succo eius et ex succis oleorum
infrigidatis actu: et extinctio cum cibis frigidis et humidis.

¶ Principium sermonis de febribus
putridis: et complementum sermonis
est in febribus sanguineis et colericis.
¶ Tractatus Secundus continet capi-
tula. lxxviii.

Liber quartus Sen. j.

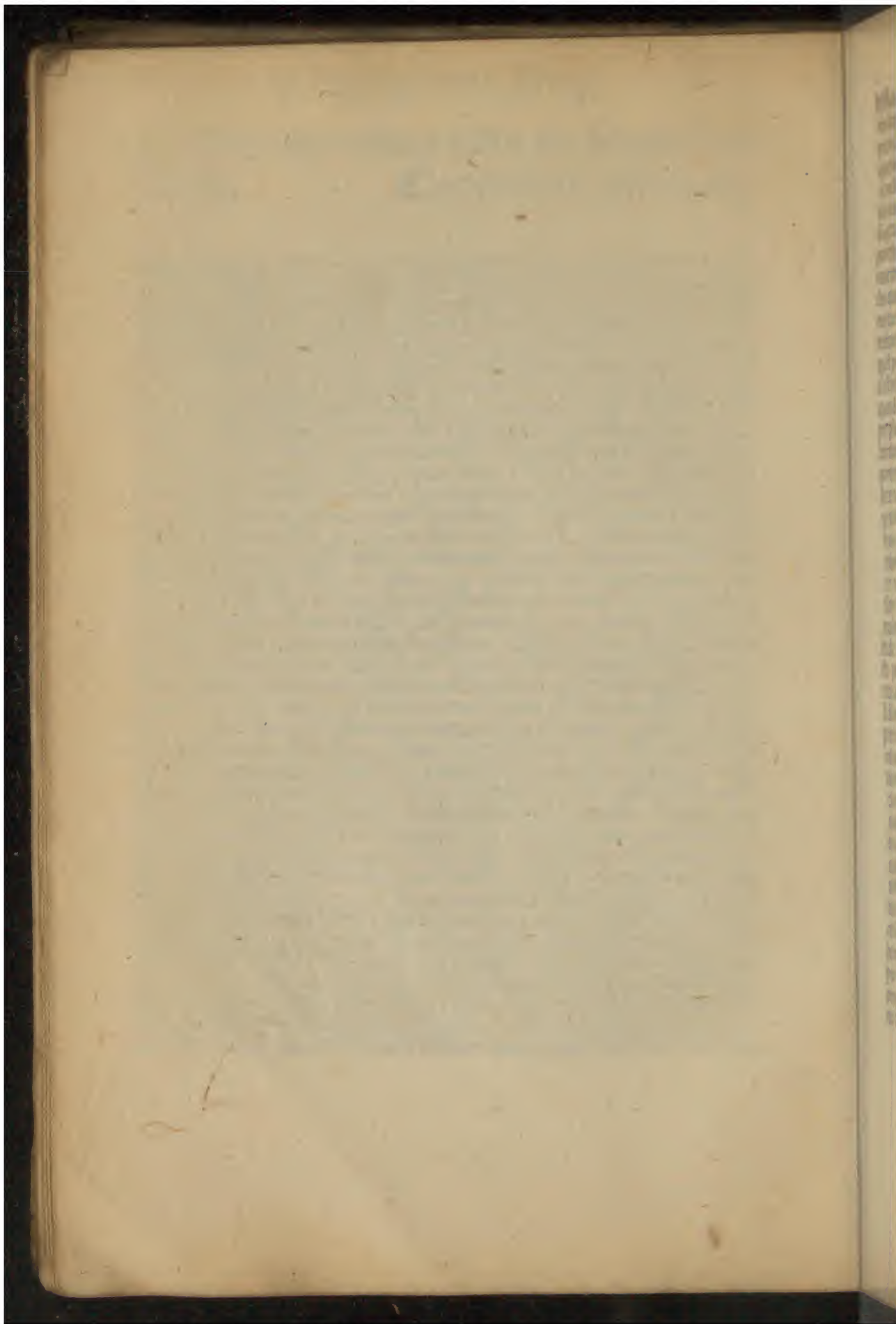
Sermo vniuersalis de febrib⁹ pu tridis. Capitulum primum.

Putredo accidit aut propter cibum malum cum est pre-
paratus vt putrescat illud quod generat ab eo propter
malitiam sue substantie. Aut propterea q^d velociter reci-
pit corruptionez quauis sit bone substantie sicut lac. Aut
quoniam est aquosus nutrimenti mali: cuius aquosita-
tem recipit sanguis sicut illud quod generatur a fructi-
bus tardis humidis valde. Aut quoniam est ex illis que non conuertuntur
ad sanguinem bonum: immo remanet humor malus frigidus que
abhoret calor innatus: et succedit ei extraneus: sicut ille qui generatur
a cucumere et citrullo et pira et similib⁹. Aut malitia artificij eius. Aut
hora ipsius. Aut ordo eius s^{ic} quod scilicet. ¶ Aut propter opilationem
prohibentem respirationem et euentationem propter complexionem
corporis malam cum non potest digestionem facere bonam: et sunt iste-
rum virtutes de illis que non faciunt in cibo aut humore aliquo pro-
pter priuationem respirationis humorum quare dimittunt eum crudum.
Et huiusmodi quidem complexio aut generat humorem malum: aut
corruptit quod generat propter abbreviationem suam in digestionem:
et quia mouet eum motu pigro. Et iste cause sunt iuuantes in generatio-
ne opilationis generantis putredinem. ¶ Aut propter dispositiones
extrinsecas ex aeribus malis: sicut est aer pestilentie: et aer lacunarum:
et locorum insusorum in quibus madefiunt res vt linum et asphaltum: et
quandoq³ aggregatur de eis numerus rerum plurimus. ¶ Et pluri-
mum causarum putredinis humorum est: aut propter multitudinem
humoris: aut grossitudinem suam: aut viscositatem sui. Et cause multi-
tudinis humorum et viscositatis et grossitiei humorum sunt note: et in-
ceptio opilationis est nota. ¶ Ergo quando fecerint opilationes acci-
dit putredo propter euentationis priuationem: et quando fuerint suc-
cedentes motibus in non hora sua super repletionem et nauseatiam
satisetatem. Et balneationes similiter. Aut sol calidus. Aut sumere ca-
lescentia super repletionem: et dimissio cautele obseruationis dige-
stionis in stomacho et epate et succurrendi defectus si acciderit propter
calescentiam amborum in epithimatibus et vaporattonibus. ¶ Et pu-
trede quidem quandoq³ est comunis corpori. Et quandoq³ est in mem-
bro propter debilitatem suam: aut propter vehementiam caliditatis
sue extranee et sue acuitatis aut doloris eius. ¶ Et humor receptus pu-
trede: aut est colera talis modi vt ab ea vapor egrediatur qui sit sub-
tilis fumosus valde. Aut sanguis talis modi vt euaporet ab eo vapor
subtilis. Aut flegma talis modi vt illud quod euaporat ab eo sit vapor

pp
um.

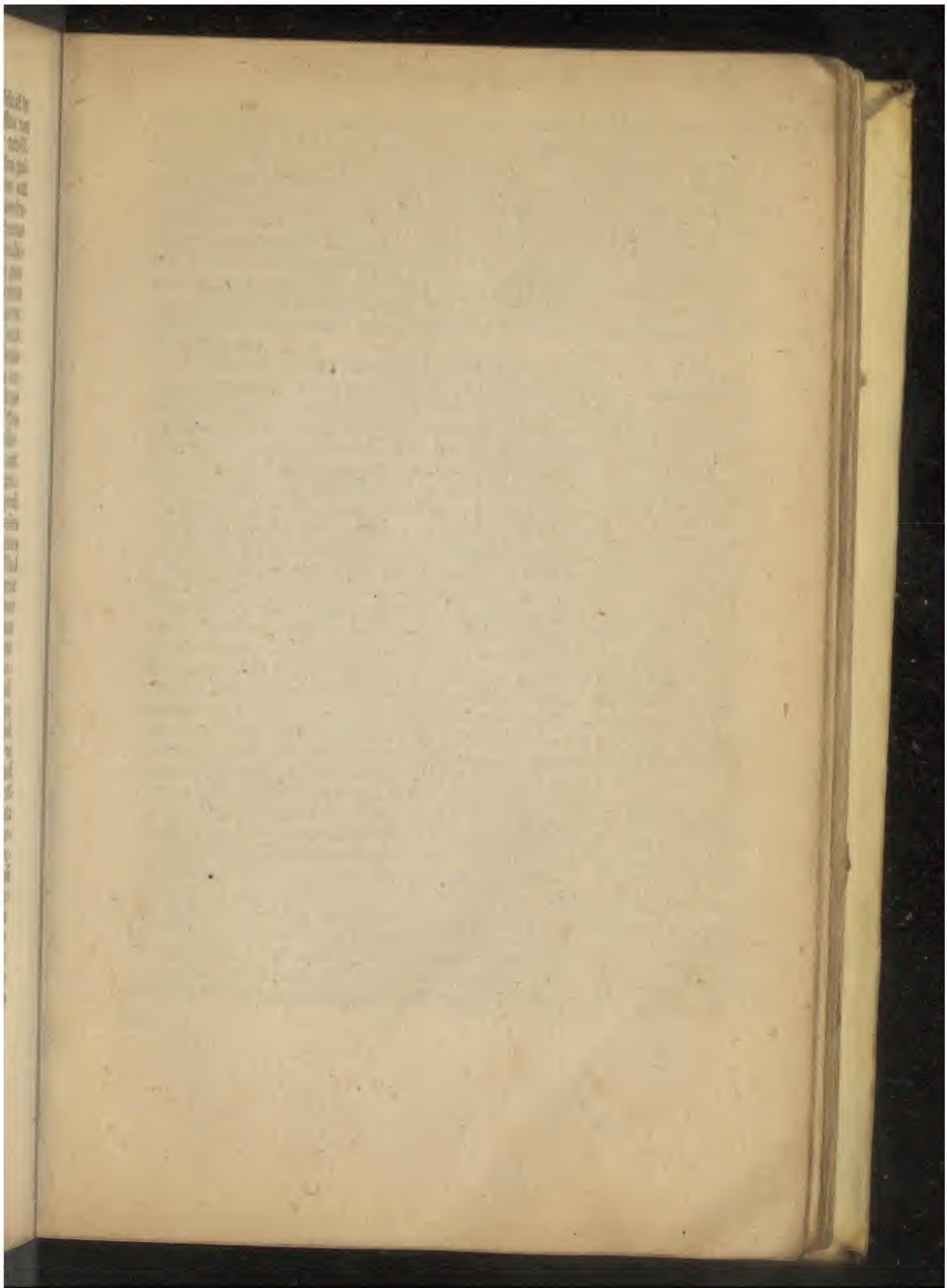
...

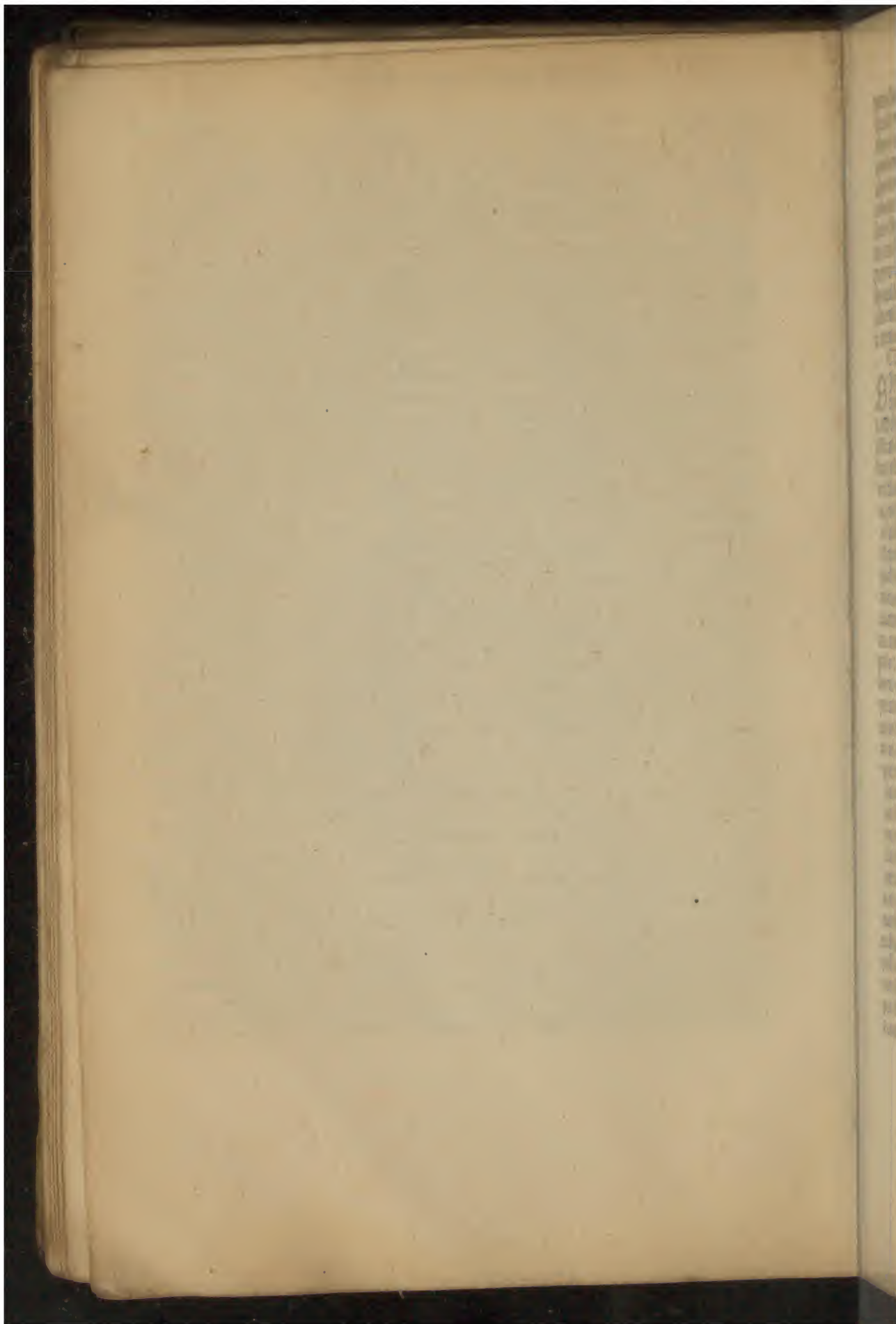

spissus. Aut melancholia talis ut illud quod euaporat ab ea sit vapor su-
 mosus purulentus. ¶ Et putredo quidem colere facit tertianaz. ¶ Et
 putredo sanguinis facit continuam. ¶ Et putredo melancholicæ facit
 quartanaz: et que currunt cursu eius. ¶ Et putredo flegmatis similiter
 ut multum facit quotidianam: et que currunt cursu eius. ¶ Et sangui-
 nis locus est intra venas. ¶ Colera autem et flegma et melancholia quæ
 doque putrescunt intra venas: et quandoque extra venas. ¶ Et quando
 putrescunt extra venas: si non est causa alia: neque est putredo in aposto-
 mate intrinseco quod dicitur cordi putredinem continuam: faciunt perio-
 dos quos dixerimus. Sed unicuique accidit et eradicantur quantum fleg-
 matica non eradicetur quia ibi sint reliquie occulte. ¶ Et quando pu-
 trescunt intra venas faciunt adhaerentiam febri: et non eradicantur: ne-
 que est proxima et que eradicatur: immo est assidua inseparabilis. Sed
 ei est vehementia per quam cognoscitur paroxysmus qui est ei. ¶ Et
 quando putredo est intrinseca dominans super venas omnes aut su-
 per plurimum eius quod sequitur ex eis: non sunt forsitan additiones et
 diminutiones apparentes. ¶ Cum autem est secundum contrarium eius: ap-
 parent alterationes manifeste. ¶ Et febris putredinis quidem extrin-
 sece non eradicatur et redit nisi: quoniam materies que putrescit super-
 uenit putredo in tempore paroxysmi: et finit eius humiditates ex qui-
 bus pendebat caliditas et resoluuntur et egrediuntur ex corpore: quo-
 niam non sunt retente in venis: ita ut prohibeat eas illud a comple-
 to resolutionis et remaneat cineritas eius et ipsius terrestas que non
 sunt vehiculum febris et caliditatis: sicut videtur de dispositione cu-
 mulorum stercoreum paulatim paulatim donec fiat cinis totum: de-
 inde non remanet caliditas: et quando non remanet in humore adu-
 sto per putredinem caliditas: destruitur febris quousque aggregetur
 vice alia ad locum putredinis. Et iam remanserunt in ea reliquie ca-
 liditatis ex putredine prima quantum non remaneat materia. Aut pro-
 pter inuentionem cause prime putredinis in materia secunda secundum se-
 mistam putrefactionis. ¶ Res ergo putredinis resoluitur secundum inuen-
 tionem caliditatis non deficientis putrefacientis et resoluentis et sa-
 cientis cinerem et pertransientis ad vicinum donec abscondat termi-
 num et sintat materiam et non inueniat vicinum aliud et remaneat fe-
 bris expectans materiam aliam et attrahat ad locum suum. ¶ Cum
 autem putredo est intra venas: tunc accidit ut sit resolutio completa
 difficilis. Et non resoluitur putredo per continuitatem que est in qui-
 busdam ventis cum alijs et putrescit omnis res que vicina est ei: deinde
 resoluta ad vicinum aliud. Et iterum illud quod comprehensus est in venis est ve-
 hementioris continuitatis ad cor. ¶ Et iste quidem febris quibus sunt
 paroxysmi eradicationis et temporis quandoque dimittunt ordinem suum
 propter diuersitatem materierum in multitudine et paucitate et grossitudi-
 ne et tenuitate: et propter diuersitatem in eis in genere: ita ut pmutent

Liber quartus Sen. j.

que dam materle: z fiant de genere materiel alterius que diuersificat in eis in specie: non in multitudine z paucitate z tenuitate z grossitie tantum. Et quandoq; fit ex malitia regiminis egrit: aut propter debilitatem eius: aut propter multitudine sensus eius. ¶ Et paroxisimi quidem qui eradicantur incipiunt semper plurimum cum horripilatione aut frigore aut rigore z resoluntur per sudorem: z non incipiunt cum frigore: aut horripilatione semper plurimum: nisi aut propter frigus humoris: aut propterea quod humor mordicat lacertos: aut propter profundationem caliditatis ad interiora redeuntis ad partem materiel: aut propter debilitatem virtutis: ¶ Et propter frigus aeris sicut contingit tempore hyemis: z illud quod at ex mordicatione caliditatis est dignus ut proportionetur ad horripilationem quam ad frigus: z plurimum quod accidit de eo ut sit sicut punctio acuum in omni membro. Verum resolutio materiel cum sudore est: quoniam caliditas putreficiens vel putrida res soluit humiditatem z remanet cineritas. Cum ergo sit illa humiditas non obfessa in ventis facilis sit expulsio eius per sudorem in poris. ¶ Paroxisimi autem inseparabiles minuuntur z non eradicantur per sudorem: neque incipiunt cum frigore nisi propter debilitatem virtutis: aut propter profunditatem caloris innati: tunc enim in frigidantur extremitates z illud est signum malum: z in quibusdam febribus componuntur frigus z horripilatio quoniam materia que putrefit est composita ex frigido z mordicatu. ¶ Et quandoq; componuntur quedam febres putredinis tali compositione qua fiant in forma inseparabiles: z illud est. verbi gratia. quando incipit humor putrefieri in loco: z cum superuenit ei putredo putrefit tota z consumit ab ea quando incipit humor de genere eius: aut non de genere eius putrefieri: tunc obulat periculum sedus temporis eradicationis paroxisimi perit: deinde continuatur restitio: z quandoq; componuntur febres putredinis modis alijs compositionibus quos distinguam in capitulis suis. ¶ Et paroxisimi quidem febrium prolongantur quandoq; z abbreviantur. ¶ Prolongatio eorum est ergo aut propter grossitudinem materiel z viscositatem eius z multitudine eius: aut ipsius getem: aut propter debilitatem virtutis: aut propter debilitatem sensus: aut propter spissitudinem pororum quare non resoluitur humor. ¶ Et eorum abbreviatio est propter contraria eorum. ¶ Et paroxisimi iterum festinant z tardant. ¶ Et tarditas eorum est: aut propterea quia eorum materia est pauca: aut tardi motus ad mineram putredinis propter grossitiam suam: z hoc quidem est sicut materia quartane. ¶ Et velocitas eorum est: quoniam ipsa est multa sicut flegma: nisi sit vitreus: quoniam paroxisimi eius quandoq; tardantur: aut subtilis sicut colera. ¶ Et de tertiores quidem febres sunt inseparabiles in quibus putredo est in toto corpore: aut in partibus cordis. ¶ Et parum quidem accidit senibus febribus valde accensa propter frigus complexionis eorum: z paucitatem carnis ipsorum. ¶ Pulsus vero dispositiones diuersificantur in febribus

putredinis secundum diuersitatem earum in generibus suis: et secundum diuersitatem speciei unius earum in vehementia et debilitate: et in fortitudine accidentium et debilitate eorum. Et quandoque accidit et durities: aut propter apostema calidum vehementis extensionis: aut propter apostema calidum in membro duro: aut propter vehementiam siccitatis: aut cum dominatur frigus in principijs. Et quandoque fit lenis propter materiam lenem flegmaticam et sanguineam. Et propterea quod apostema est in membro leni sicut illud quod est in epate: et perispleumonia: et lithargia: aut propter humiditatem cum expectatur quando vult ut sudet. Et pulsus quidem fit in principio paroxysmorum debilis coartationis propter aduentum virtutis super materiam et occupationem eius in mundando et euentando.

De sermone vniuersali de signis febrium putredinis. Cap. 2.
Significant febres putredinis aduentus causarum antecedentium eas: et proprie quando non est in eis causa primitiua. Et pulsus et anhelitus cuius constrictio est velocis quoniam necessitas est ad mundificationem vehementem valde. Et est caliditas mordacitua non suavis sicut est caliditas ephimere febris. Et plurimum quidem febrium putredinis antecedit almeliletu. Et almeliletu quidem est dispositio cui admiscetur caliditas non perueniens ad hoc ut sit febris: et associatur ei lassitudo et pigritia et alices et saltus et comotio somni et vigilie et constrictio anhelitus et tensio venarum et hypochondriorum et dolor capitis et pulsatio capitis. Cum ergo prolongatur facit cadere in febres putredinis: aut facit accidere debilitatem et citrinitatem coloris. Et quandoque associantur almeliletu antecedenti febres multitudine superfluitatis et multus nausea et vrina plurima et egestio plurima putrida et grauitas capitis et excretio. Et accidit frequentia in pulsu non a causa intrinseca: immo ex labore aut ira aut alijs. Cum ergo accidit in eo coartatio tunc seque peruenit paroxysmus. Et coartatio quidem est submersio pulsus et paruitas diuersi in quo accidunt pulsationes magne fortis: et non est velocitas eius fortis. Sed diuersitas in principio et in augmento est ex paruitatibus significantibus putredinem: quauis non appareat in tertiana plurima apparitione propter leuitatem materiel. Et de signis quidem quod febris sit putrida est euacuatio periodis prime sudoris et humectationis. Ephimera enim est econtrario illius: licet in initio sit in tertiana propter leuitatem predictam ut sit similis ephimere que tamen ephimera non permutatur ad putredinem. Et si fuerit augmentum eius non permixtum non proportionatum non simile. Et prolixitas augmenti iterum significat quod ipsa est putrida. Et additio pulsus in magnitudine secundum processum significat augmentum. Amplius si est interpollata incipit cum rigore aut horripillatione: et dimittit secundum plurimum cum sudore et humiditate: et resoluitur cum paroxysmis: aut est inseparabilis cum tempore. Et non est similis ephimere in vana et pulsus et complemento mundificationis et quiete accidentium. Et plurimum

Liber quartus Sen. j.

quidem putride sunt accedēta plurima ex siti et dolore capitis et nigredine lingue: et prope apostematum: et multiplicatur inquietudo ex angustia et agitatione vehementi qua facit pugna materiei et virtutis: quadoque enim eleuatur materia: et quandoque consurgit virtus. Et pulsus similiter quandoque tendit ad magnitudinem et fortitudinem: et quandoque ad paruitatem et debilitatem et coartationem. ¶ Durities autem fit quandoque. Et non oportet semper ut sit nisi sit cum febre apostema durum in quocumque membro sit: aut apostema in membro duro quauis non fit durum: aut iam acciderit potus aque frigide: aut aliquid aliud de illis quae indurant pulsum de illis que dicuntur in libro pulsum. ¶ Diuersitas autem in principio et augmento est ex proprietatibus febris putride. Et de significationibus eius fortibus quamuis non appareat in tertiana plurimum propter leuitatem materiei. Et dum non sit pulsus fortis: et non sit velox velocitate predicta: tunc febris adhuc est ephmera: et non permutatur ad putredinem. ¶ Et est vicia in principio indigesta: aut parum digesta: et fortasse est acuta. ¶ Et scias quod a febris acutis interficientibus raro fit euasio: nisi cum contractione membri. ¶ Et quando alleuatur febris post quietem apostematis in pleuresi et similibus: tunc scias quod de materia remansit aliquid: et quod materia declinat ad locum ubi apparet dolor.

¶ De signis inseparabilibus.

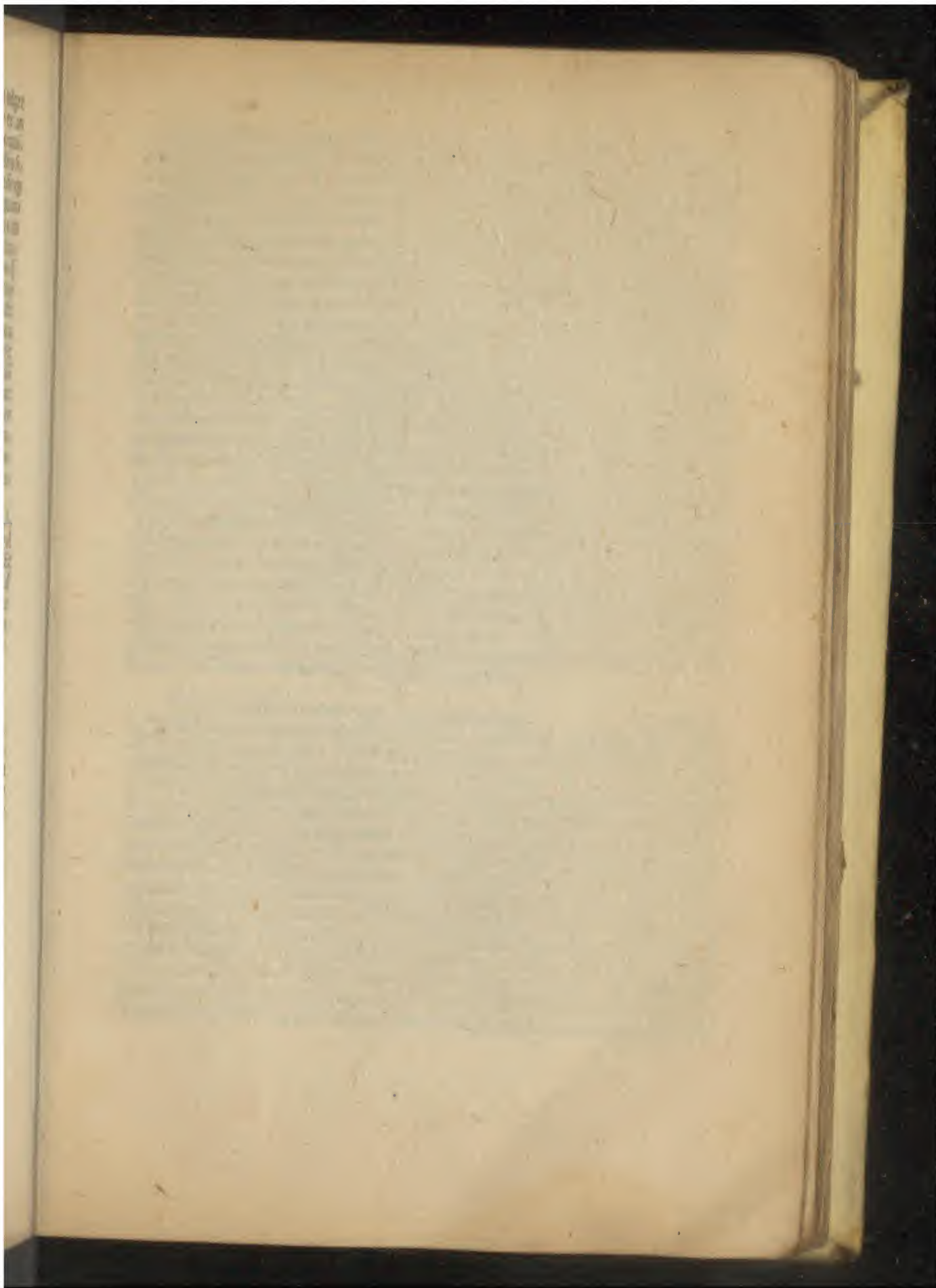
Capitulum. 3.

In continua est diuersitas pulsus que est sine febre apparente valde. Et est in plurimo eius non habens ordinem neque pondus. ¶ Et perseverat: et non separatur post. 24. horas. ¶ Et non associatur ei quod diximus de dispositionibus eradicabilibus ex antecessione rigoris: et alijs. ¶ Et de illis que significant eam est eius assiduitas et vehementia diuersitatis dispositionis eius apud augmentum: minuitur enim quandoque et augetur vice alia.

¶ De rebus in quibus differunt febres putredinis: et in quibus communiunt.

Capitulum. 4.

Febres que est propter putredinem colere motus est tertianus: siue sit motus principij paroxysmi aut principij vehementie. nisi species eius que dicitur adusta cuius motus est occultus valde: et est sicut inseparabilis conclusa. ¶ Et tertiana quidem pura est acuta propter subtilitatem materiei. Et eius caliditas est magna mordicativa propter fortitudinem colere. Sed est salutifera: propterea quod colera est leuis supernaturam: et quoniam ipsa facit quietem. Tertiana vero non pura est longioris spacij quam pura. Et pura quidem raro pertransit septem periodos nisi ab errore. Continua quandoque consumitur in hebdomada. ¶ Et illa que est ex putredine sanguinis est continua inseparabilis. Et eius calor est plurimus communis cum lenitate non cum mordicatione colere. Et quandoque peruenit ad statum in quattuor diebus. ¶ Flegmatica accessionem faciens omni die est leuis caliditatis per comparationem ad colericam longas: propter viscositatem materiei: et frigus eius

et multitudinem eius: et magni timoris: quoniam habet paruum spacium interpollationis et quietis: et quoniam ipsa associatur corruptio, nisi et debilitati in ore stomachi que non excusatur: et illud est de illis que attrahunt accidentia mala ex sincopi et pulsu cordis et casu appetitus. Et que de ea est inseparabilis est res magis similis ethice: si non esset lenitas pulsus: quauis quandoque fiat durus etiam. Et quantum est minus pura est minus et breuioris paroxysmi: nisi declinet cum paruitate sue puritatis ad malitiam. ¶ Quartana autem est non acuta propter frigus materiei: longa propter illud. Et fortasse extenditur que de ea pura est anno uno. Et non pura est breuioris spacij. Verum in ea non est timor: quoniam quietem facit in spacio longo: et quoniam ipsa non est talis acuitatis quam sequuntur accidentia vehementia. ¶ Et quartana quidem et tertiana assidua et interpollata consumuntur per vomitum et solutionem ventris aut sudorem aut prouocationem urine. In continua autem consumitur per huius fluxum sanguinis narium. ¶ Et scias quod principium prolongatur in tertiana. Et status in conclusa. Et declinatio in incessiva. Et status et declinatio in continua. Et status et declinatio in quotidiana: quauis raro inueniatur quartana continua: et quotidiana integre eradicationis. ¶ Et febres quando non curantur secundum quod oportet et propter apostemose conuertuntur ad arefactionem: et propter in febribus acuitas in quibus oportet ut patientes eas cibentur: et non cibantur propter intentionem ut perueniat natura super materiam. Aut oportet ut detur in potu aqua frigida: et non datur in potu propter intentiones ut non fiat cruda: et non succurritur cum extinctione alia. Quoniam si fuerit alia intentio quod dicitur sumus in cibatione et dando in potu aquam frigidam fortior duarum intentionum predictarum premitatur super eas ambas: et dimittatur observatio illarum duarum.

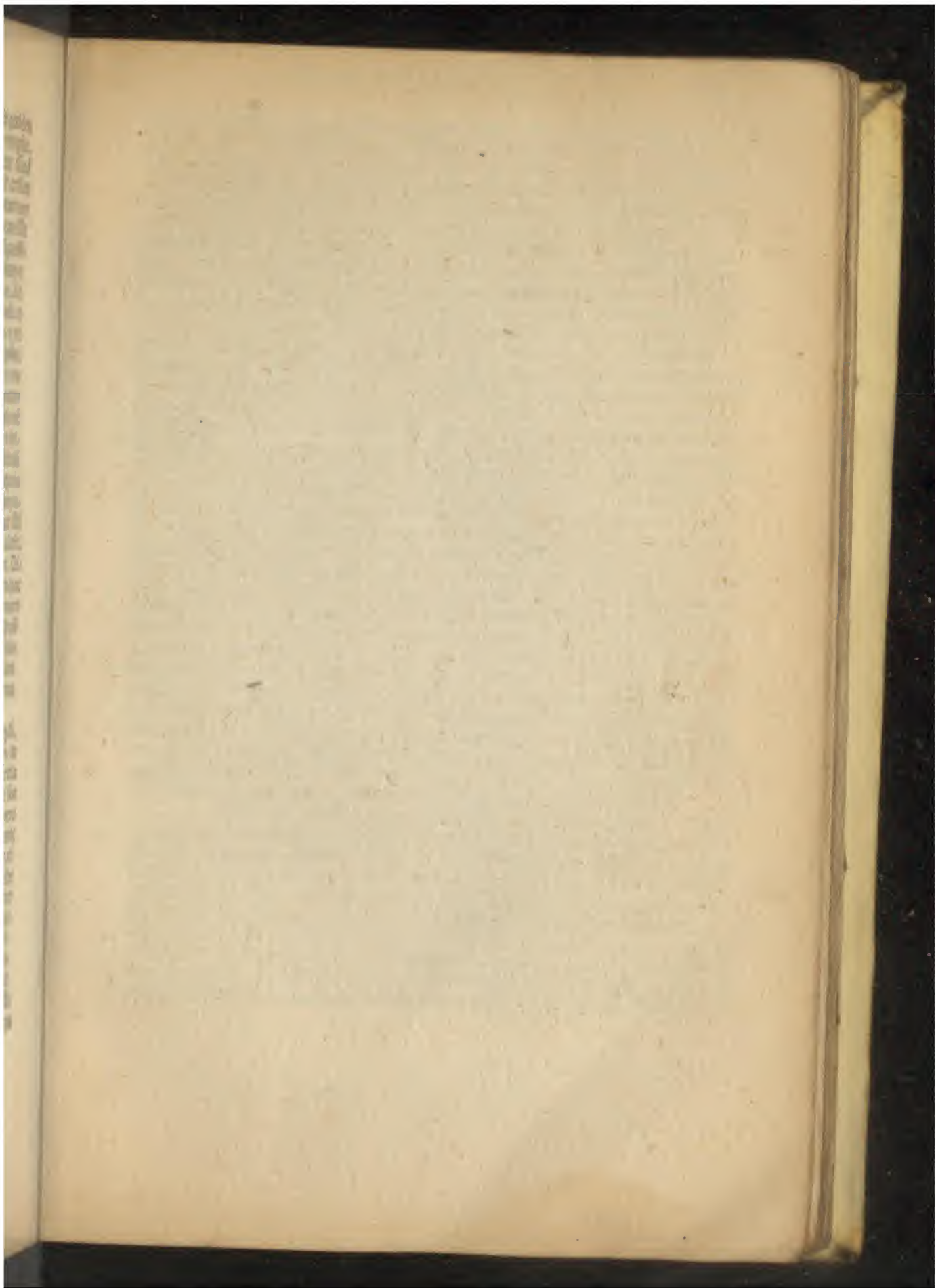
¶ De significationibus accidentium febrium. Capitulum v.
Scias quod acceptio significationum febrium est ex regimine antecedente et quomodo fuit. Et ex dispositionibus antecedentibus. Et ex regionibus: et temporibus: et ex etate: et complexionibus: et ex pulsu: et urina: et vomitu: et egestionibus: et fluxu sanguinis narium. Et ex dispositione febrium in rigore: et sudore: et qualitate caliditatis. Et ex paroxysmis: et ex dispositione appetitus: et ex dispositione anhelitus: et ex coniunctis: sicut dolore capitis: et vigiliis: et alienatione: et inquietudine: et alijs. ¶ Febribus enim adsunt accidentia ex quibus significantur dispositiones earum de quibus sunt accidentia significantia magnitudinem earum: et ipsarum paruitatem: sicut qualitas caliditatis: et quantitatis ipsarum. Et de ea est que est mordicaria vehementer ex quo principio inuadit usque ad finem suum. Et de ea est que mordicat in primis: deinde inuadit pro resolutionem materiei et lenit. Et de eis sunt que mordicat. Et de eis sunt quarum caliditas est humida. Et de eis quarum caliditas est sicca. ¶ Et sunt accidentia que significant genus earum sicut accidentia propria cum tertiana: sicut principium paroxysmi cum pun-

Liber quartus Sen. j.

etione et horripilatione et modicatione caliditatis in eo. ¶ Et accidentia significantia malitia earum sunt: sicut inquietudo et alienatio et vigilie. ¶ Et accidentia significantia digestionem et indigestionem sunt: sicut illud quod diximus de dispositionibus urine. ¶ Et accidentia que significant crissim que dicimus. ¶ Et accidentia que significant sospitates et contrarium eius et dicemus omnia illa. ¶ Et forme insunt iudicia plurima: sicut ille cuius convertit color ad plubeitatem ex albedine et viriditate: et significat frigiditatem humorum et paucitatem coloris innati aut excitationem et inflammationem: sicut accidit ei cuius causa est satietas nauseativa. Et sicut velocitas tumitionis faciei: et tornatilitas eius: et tenuitas nasi: et significant aut vehementiam caliditatis: aut subtilitatem humoris et velocitatem resolutionis eorum: propter amplitudinem pororum et motum in seipsis: et extrus eorum a consuetudine: aut casus eorum habent significantes et res de illis quas dicimus. ¶ Et accidentium febrilium quedam sunt quorum hora est hora status: sicut alienatio et commixtio mentis propter inflationem capitis. Et de illis sunt quorum hora est principium: sicut horripilatio et frigus: et sicut profunditas somni que consequitur plurimum principiorum febrilium propter debilitatem cerebri: et declinatio caliditatis ad interiora corporis ubi est materia et multitudo vaporum elevatorum ab eo per commixtionem incipientem in corpore usquequo resoluit eos inflammatio: et adiuuat illud frigus cerebri in seipso et frigus humoris qui vult putrescere et calefit. ¶ Et res ex quibus scitur dispositio febris et ex qua specie fit sunt. Bispositio febris in acuitate sua: et sua leuitate. Et dispositio febris in hoc quod ipsa accidit a causis primitiuis et antecedentibus sine conditionem predictam. Et dispositio febris ad heretiam suam et eradicationem. Et dispositio febris in acuitate sua cum rigore et frigore et horripilatione: aut eius contrario et quod est ex eo. Et dispositio febris in diuisione sua cum sudore plurimo aut paucio. Aut dispositio preteriti regiminis: et etas: et forma: et tempus: et ars: et dispositio pulsus: et urine.

¶ Sermo de rigore et frigore et horripilatione et fractioe. Cap. 6.

Roripilatio est dispositio in qua inuenit corpus diuersitatem in frigore et punctione in cute et lacertis. Et antecedit eam pigritia et fractio. Et quasi fractio est maneres eius. ¶ Frigus autem est ut sentiat in membris suis et dorsis lacertorum suorum frigus purus. ¶ Rigor vero est ut non possit continere membra sua ex commotione et tremore eueniente in eis et motibus inuoluntariis. Et fortasse est frigus forte. Et non fit, rigor fortis sicut in febribus flegmaticis et quartana. ¶ Et de causis vehementie rigoris est vehementia virtutis expulsive in lacertis. Et propter illud quanto causa frigus est viscosior: est rigor vehementior. ¶ Et sanguis submergitur cum rigore ad interiora. ¶ Et scias quod humor frigidus est quietus: quoniam omnia tam consuevit membra in quo est: et quiescit passio eius ab eo quare non sentitur frigus ab eo. Luz ergo mouet et spargitur sparsione plurima aut pauca propter aliquam causam scilicet propter caliditatem separantem aut aliud patitur ab eo membra quod erat non occurrens

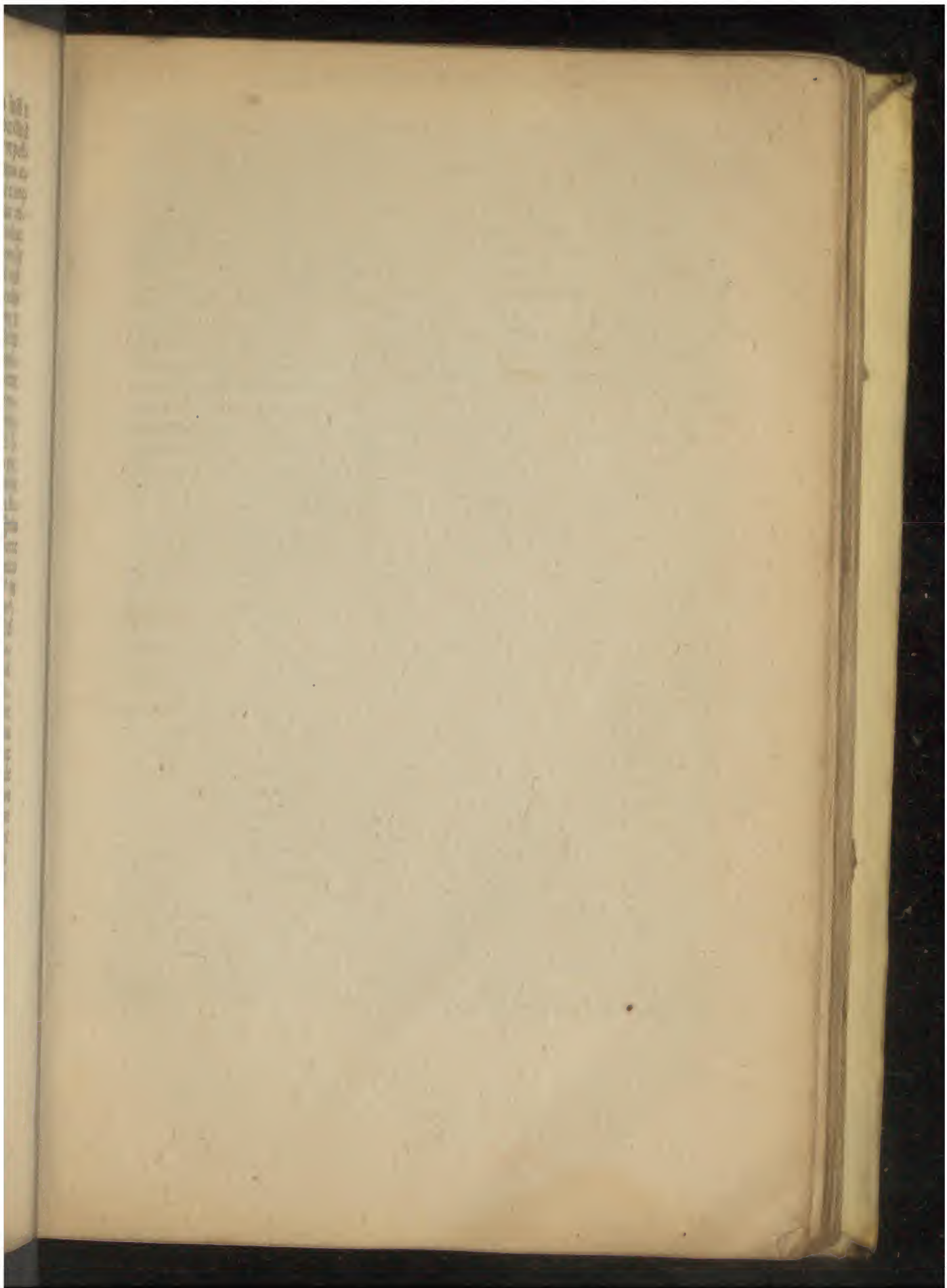

et sentit frigus eius propter causam complexionis diuerse. Et tu qui des
 sciuit hoc in radicibus vniuersalibus scientie medicine. Et multo
 tiens quidem accidit a flegmate vitreo sparso in corpore rigor non per
 ducens ad febrem. Et quicquid sunt ei periodi et non est fortitudo eius forti
 tudo rigoris perducens ad febrem. Et materia que facit lassitudinem
 rigoris per paucitatem suam facit rigorem per suam multitudine antequam
 putrescat: nam si non putrescit non perducit ad febrem. Et quicquid accidit
 frigus et rigor propter subuersionem caloris in corpore causa cibi et que sunt
 ei similia. Et rigor et frigus antecedunt febres: quoniam humor crudus ef
 funditur ad lacertos in primis et nocet frigore suo per comparationem ad
 lacertos: deinde cum incipit putrescere incipit calere. Et quicquid an
 cedit rigor febres propter mordicationem humoris et fortitudine virtutis
 expulsiue que est in lacertis: sicut excutitur homo effusione aque cal
 de valde super cutem: et proprie cum est salsus. Et fortasse sit nocentius
 eius quod mordicat eam ut refugiat calor innatus ad interiora et domine
 tur frigus: quare fit cum mordicatione caloris frigus quasi frigus dicitur.
 Et mordicatio quidem caloris est apud panticulum tegentem interiora.
 Et quicquid accidit rigor propterea quod refugit calor ad interiora: sicut fit
 in apostematibus intrinsecis. Et quicquid significat rigor et horripillatio sa
 nitatem in febribus inseparabilibus: quoniam significant quod materia expellit
 in venis et egreditur. Verum quoniam non est cum digestionem et in hora critica. et
 non sequitur eam leuitas est significatio quod expulsio illius quantitatis non
 est: quoniam virtus est vincens: imo quoniam materia multa expellitur propter mul
 titudinem suam. Et de rigore est qui significat mortem: et est ille que se
 quitur debilitas virtutis et casus caloris innati et siccitas. Et horripilla
 tio vero fit ex causis paucioribus causis rigoris. Et commotio anime
 et periodi in dicitur periodum. Et senus quidem febres sunt sepulte. Et
 quicquid est causa in longitudine febris grossitudo in visceribus quare re
 supinetur febrilis et extendat pedes suos et raganur viscera sua. Et
 quoniam denigratur lingua febrilis cum alleviatione febris: tunc febris eius
 est sepulta. Et quicquid associat febrim paralyticam: ergo curetur febris in pri
 mis. Et de eis que uentur illis est sirupus acetosus mixtus cum gelentibus
 et aqua cicercis cum oleo si tollerat febris. Et ratio capitis est ex eis que
 inspissant cutem eius quare reuertunt vapores et fit fortis febris.

De intentione ad curandos vices febrium putredinis. Ca. 7
 Scias quod intentio in medicando has febres: quicquid vertit ad partem
 febris: quare est necessarium ut infrigident et humectent. Et quicquid
 ad partem materiel: ubi necesse est ut maturet vel digeratur: aut necesse est
 ut euacuetur. Et digestio quidem in grossa est equatio eius cum subtilia
 tione. In subtili est equatio eius cum ingrossatione. et quandoque contra
 ria sunt illa que requirit febris de infrigidatione: et illud quod requirit humor
 de digestionem et euacuationem et resolutionem. Quandoque enim est digestiuum
 et euacuationem calidum: imo est semper plurimum ita: et tunc oportet ut obseruet
 magis timorosa et vna duarum rerum: et fortasse contrarium est illud quod

Liber quartus Sen. j.

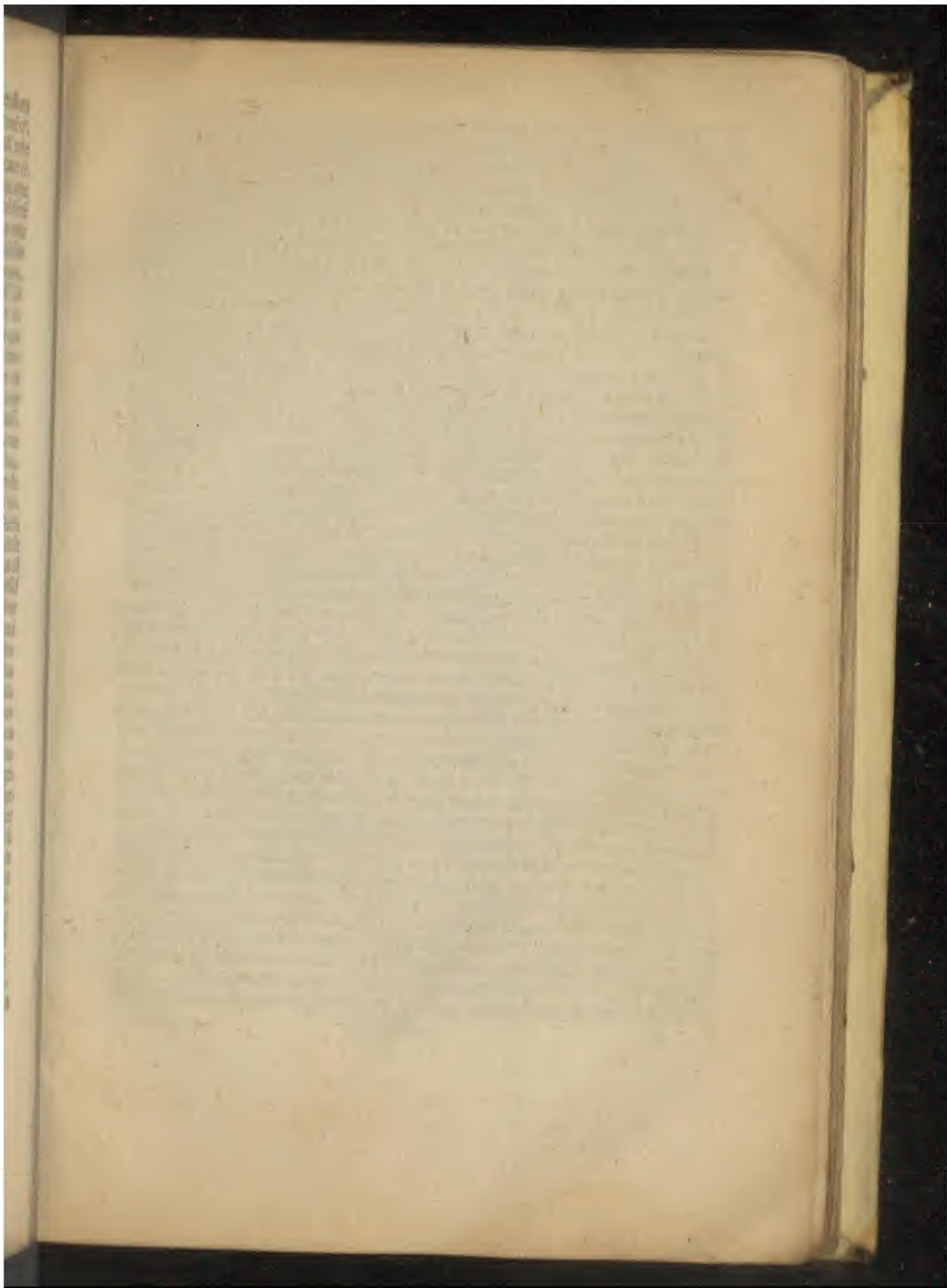
conuenit febris de infrigidatiōe cum eis que sunt: sicut melones in di et
relisqua olera et qd̄ puenit materiei de minoratiōe: quare phibet illud
dare ea in potu: nisi ubi non ē materia: et omnino sollicitudo sit vt post
ponatur aqua fructuū vsq; ad hebdomadam: et sit contentus aqua or
dei: et omnes fructus nocent febricitantibus cum ebullitione sua et cor
ruptione sua in stomacho: et multotiens quidem inuenitur res que di
gerit et subrillat et infrigidat cum euacuatione sicut sirupus acetosus.
¶ Et scias qd̄ febris quādoq; est tante uehementie et acuitatis qd̄ non lz
vti regimine cause: imo indiget infrigidatiōe vltima: et proprie cū nō
inuenis virtutem fortem resistentem tollerantem. ¶ Quod si inuenis
eam resistentem tollerantem: absconde causam: et expelle humorem: et
absconde cibum: et non infrigidet infrigidatiōe que prohibeat resolu
tionem. ¶ Quod si inuenis virtutem deficientē: sis occupatus in equā
do complexionem contrariam ei: quare infrigida eam: et vltifica virtutē
eā cū cibo. ¶ Lūq; sit fortis per viuificationem suam et vincit contra
riū suū redi ad eam. ¶ Et cum tu infrigidas de istis febribus: tunc infri
gidas eam cū eo in quo sunt simplicitas et exiccatio sicut sunt trocisci i
frigidantem nisi post purgationē et eūonē. ¶ Et scias qd̄ cura febris pu
tride est diuersa a curatiōe febris ethice. Curatio. n. ethice est p̄tenta su
per p̄trarietatē egritudinis. Et curatio febris putride nō est p̄tenta su
per p̄trarietatē egritudinis tantū: imo sup̄ abscissionē cause eius: quāuis
illud qd̄ est pueniēs egritudinis et cibationi sit amicum virtuti ex parte
sua scilicet virtutis: et inimicū virtuti ex parte: qm̄ est amicum inimico
eius: et est materia: quare est adiuuā vsq; ear: quāob̄re indigem⁹ in
regimine eius canone. Et nos singulare ea. ei si deus voluerit factem⁹.
¶ Scias qd̄ nō est tibi possibile curare febrē nisi cognoueris eā. ¶ Qd̄
si ignoraueris: tunc subtilia regimen. ¶ Et prouide ne occurrat paro
xismo nisi ventrem habeat vacuū. ¶ Et non moueas in die paroxismi
aliquid quantum possibile est tibi: neq; cures febrē. ¶ Et oz vt obser
ues in omnibus illis dispōnez virtutis. ¶ Qd̄ si fuerit fortis: et fuerit
illud qd̄ vincit sanguis: aut cū humore q̄ vincit sanguis: tūc flobotomia
est magis pueniēs: et pp̄te cū vltima est rubea grossa nō c̄trina ignea ex
qua timeat apud flobotomiā victoria colere et acuitas eius. ¶ Deinde
fac sequi flobotomiā solonē ventris subtilē: pp̄te si fuerit illic siccitas
cum eis que sunt sicut aqua ordeī: et aliracost pauco: et aqua ordeī cum
sirupo acetoso. ¶ Et si natura nō fuerit lenis: adde in eo quod est sicut
siracost quod sit sicut sirupus vio. ¶ Et sit vltimitas lenificatio: nō flux
us ventris: et non solutio laboriosa. ¶ Et magis ds̄lectum est apud me
administratio clysteriorum s̄m vltimitatem qua indiget in virtute.
Et de clysteribus cōmunis inuamenti lenibus est clystere factū ex oleo
violato: et succo folioꝝ ficis: et vitello oui: et zuccaro ru. et baurac. ¶ Lūz
ergo lenieris hac lenificatione: forasse indigebis eo debiliore qd̄ illud
quo indignisti in principio: et illud est quando natura est obediens.
¶ Deinde fac ipsum sequi ea que vrinam prouocet: sicut sirupus aceto

sus decoctus cum radice apij & similibus. ¶ Deinde fac ipsum sudare
 & aperit meatus cum illis in quibus non sit calor fortis: sicut cum inun-
 ctione ex oleo camomillino & fricatione cum vino albo: & cum aqua dul-
 ci tepida. ¶ Et si febris fuerit acuta non inuenis excusationes ab inun-
 ctione & embrocatione. ¶ Quod si inuenis humores in primis declina-
 re ad stomachum: fac vomere cum eis in quibus non sit diuersitas con-
 suetudinis: imo cum eis que sunt sicut sirupus acetosus cum aqua ca-
 lida cum natura mouet humorem ad vomitum & non diuersifices eam.
 ¶ Quod si fuerit illic declinatio ad intestina & senseris rugitum & de-
 scensum fecis: tunc adhibe quod soluat ventrem. ¶ Et prohibe eum a
 somno in principijs febris: propter quod est horripilatio aut frigus & rigor
 quoniam plerumque super eum frigus & rigor: ipsa namque exprimit materias si fuerint
 eutes ad quaedam viscera: & prohibet digestionem humorum. ¶ Apud declinationes
 vero est iuuatissima valde: & fortasse non nocet apud status. ¶ Et non prohi-
 beas et aquam frigidam: nisi fuerit humor qui est in eo crudus & gros-
 sus: tunc enim prohibet digestionem. ¶ Et scias quod quando flobotomia
 iuuat: deinde vteris vltima mala: tunc non purgatur. ¶ Humoris autem co-
 lerici digestio est ut conuersus a subtilitate fiat spissus. Et aqua quidem
 frigida facit illud. Nisi sit stomachus aut epas debile: aut frigidum. Aut
 sit in visceribus apostema. Aut sit in visceribus dolor. Aut sit complexio
 eius paucis sanguinis. Aut caliditas eius innata debilis quare debilitat
 post potum aque frigide. Aut sit non consuetus potare aquam frigidam:
 sicut illi qui sunt de regione calida: isti enim spasmodi velociter: & asso-
 ciatur eis singultus: & extenuatus est de hac summa. ¶ Ubi autem ma-
 teria calida. Aut grossa iam digesta est. Et corpus est carnosum. Et ca-
 liditas innata exuberans: & virtus est fortis: & viscera sana. Non fri-
 gida eorum complexio radicalis. Non insueta aque frigide: imo assueta
 aqua frigida valde. tunc aqua frigida est melior res. Multoties enim
 adiuuat ad expellendam materiam cum solutione nature: aut per vo-
 mitum: aut per urinam: aut per sudorem: aut per omnia illa: quare sit sta-
 tim ut sanetur. ¶ Et quicquid dicit in potu medicus de aqua frigida in fir-
 mo quantitate plurimam adeo donec color eius fiat viridis & tremat
 que sit saltem perueniens usque ad eminentiam unam & dimidiam. Et for-
 tasse conuertitur febris ad hlegmaticam. Et fortasse confortatur natu-
 ra: & expellit materiam cum sudore & urina & fluxu ventris: & est san-
 tas. ¶ Et quandoque iterum sunt quedam prohibentia: deinde time-
 tur malitia caliditatis & sitis & existimas quod peruenitur per eam ad ar-
 ditatem vel extenuationem: non prohibeas aquam frigidam. Nam ad-
 ditio apostematis & cruditas eius melior est quam extenuatio. ¶ Et siru-
 pus quidem acetosus quandoque etiam sedat sitim & incidit & soluit: & no-
 cumentum ipsius apostemati non est plurimum sicut nocumentum aque: &
 non est ei vis aggregandi materiam & inspissandi eam. Et similiter iuleb
 plurime commixtionis. ¶ Et cum non licet ut bibat aquam frigidam & sit
 audax per eam timeat quod non faciat accidere restrictionem pororum: quarta

Liber quartus Sen. j.

Et causa febris alterius: cum euentu opilationis alterius: et fortasse erit
vehementior: prima. Et quoniam obuiat membro debili corrumpit operationem eius.
Et multoties facit deglutinationem difficilem. Et facit difficultatem anhe-
litus. Et facit accidere tremores: et spasmos: et debilitatem vesice: aut re-
nibus: aut colon. ¶ Et ille quem plurimum opus ex eis prohibere a potu aque
frigide est cui nocet in sanitate sua: imo cum videtur calefactionem fortiter
et complexione calidam et siccam et euacuauerit: tunc quicquid concedas infu-
sionem fieri in aqua frigida apud declinationem et apertionem digestionis
et euacuationem humorum. Et non est malum ut administraretur balneum.
Et potus vini comixti subtilis et inunctio cum oleis lenificantibus. ¶ Et
cum administraueris canones predictos in principio accidentium fe-
bris: tunc opus post illud ut tu occuparis in digestionem et euacuationem que
non est secundum semitam minorationis et desiccationis. Et iam diximus eam: imo
secundum semitam abscissionis cause. ¶ Et non euacues materiam indigestam in
calido aut frigido: nisi propter necessitates. Fortasse enim multiplicatur
euacuatio humoris non pueniens ad statum per digestionem ut euacuetur.
Et fortasse nocet euacuatio maturati. Et fortasse permisceatur ea ma-
lignum cum bono: propterea quod mouet malignum absque digestionem sua.
¶ Et tu non auscultes utrum qui existimabat quod intentio in digerendo
est subtiliare: et humor calidus est subtilis: quare non est necesse ut sub-
tillietur. ¶ Res enim sicut dixit: imo intentio in digerendo est equare substi-
tiam materiam: ita ut fiat preparata ad expulsionem facilem. Et subtile
imbibitum et grossum fixum et viscosum adherens totum illud non est
preparatum ad expulsionem facilem: immo est necessarium ut inspissetur
subtile: et subtilletur spissum paulatim: et incidatur viscosum. ¶ Et si vir
iste non audisset in sermone antiquorum de digestionem aliquid antequam
dixissemus illud et rememoraret dispositionem digestionis humorum fixo-
rum. scilicet qui de eis subtilis est indiget ut inspissetur: et qui de eis spissus
est indiget ut subtilletur: oporteret ut sciretur hoc per illud. ¶ Et quia
non oportuit ut in seipso consideraret et diceret: quare vixit in febribus
acutis non habent in principibus earum sedimen: deinde sunt habentes
sedimen: et an sedimen laudabile est aliquid nisi humor faciens egritu-
dine qui tam digestus est. Quare ergo non expellitur in principibus egritu-
tudinis ad salutem si est subtilitas vltimum quod intenditur in dige-
stione: ergo necessarium est ut sit in principio febris sanguinis et colere
sedimen laudabile. ¶ Si autem nature non est possibile expellere illam su-
perfluitatem nisi post horam in qua fit preparatio ad expellendum in
vina: tunc similiter oportet ut sciat quod arti euacuare humorem ante
illam horam in qua apparet digestio in vina est inconueniens aut dis-
ficile malum. Et fortasse mouet et non operatur vltime. Et fortasse miscet
malignum cum bono. ¶ Et esset melius homini huic ut bene operaretur
de illis qui fuerunt sicut Gal. et Hypo. in eis que scripserunt de hoc: et
valde attendere: et tunc rediret ad contradictionem: quia omnis con-
tradictio in primis cum est super veritatem est excusatus: verum melius
est et

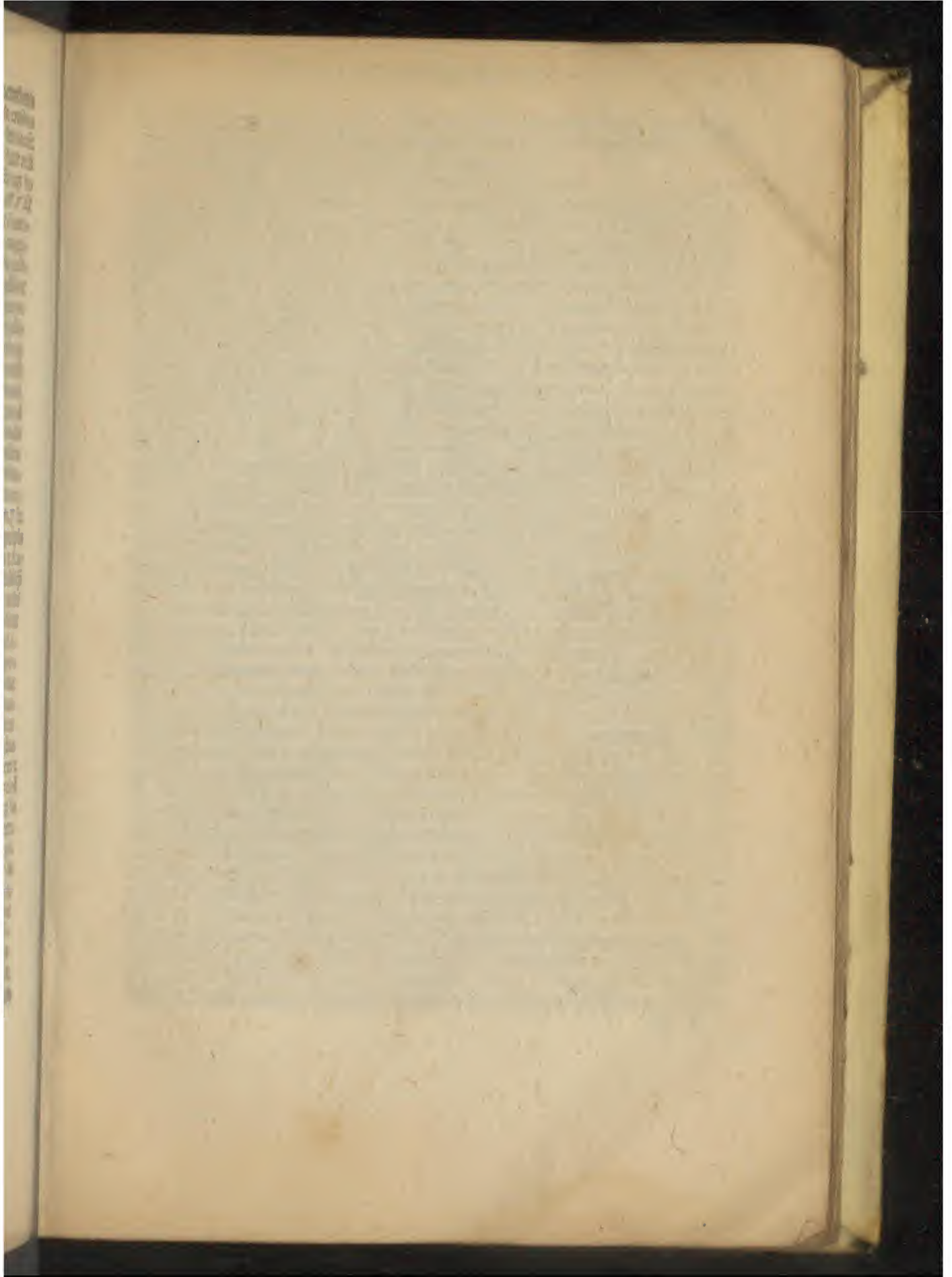
esset et ut non consideraret in consideratione sua. ¶ Et optimo q̄ raro
 huic viro acciderunt experimēta que profuerūt in hoc capitulo et acce-
 uit in eis. Et huiusmodi q̄dem experimentis que non sunt h̄z canones
 accidit eis ut nec vnum valeat: et accidit eis ut nec vnum eorū sit signū
 hoc nāq̄ est p̄uentens. ¶ Cum autē materia est plurima mobilis p̄mu-
 tabilis de membro ad mēbra: et existimas q̄ nō est spaciū in digestiōe
 eius: aut fortasse accidit ex ea apostema pleuritici et aliud si dimittat
 faciet cadere in timorē ante tēpus in quo expectat digestio equalis. p̄-
 culdubio: tūc est necessaria euacuatio eius. Timor enim in hoc est minor
 q̄ timor in illa: et cū hoc natura mouet ad expellendū eam p̄p̄ multitu-
 dinem sui nocuenti. Cum ergo adiuuat natura p̄uentit et adiutoriu-
 vltimū: quare nō est excusatio eius. ¶ Et scias q̄ s̄botomia quando
 est intētio sanguinis. nō est ex genere eius in qua expectat digestio ex-
 pectatione que est in solutis: et non expectat digestio nisi in h̄uoribus
 alijs: et cū postpositē s̄botomia in principio egritudinis non amplius
 est et intentio: et fortasse interficit p̄ aduentū debilitatis virtutis. ¶ Et
 similiter si times victoriā humoris: magis necessaria cautela est euacua-
 tio: et si non ē digestio nō moueas nisi in principio. Apud statū vero non
 moueas aliqd̄ donec vincat natura et digerat: et si ipsa nō mouet moue-
 tu hora motus eius: et si ipsa mouet aut mouit tūc dimittit eam et opera-
 tionē eius: et hoc est illud q̄ nominauit Hypo. surtositatem vbi dixit.
 Oportet vt administret medicina solutua postq̄ digerit egritudo. In
 principio autē egritudinis nō oportet vt administret illud nisi egritu-
 do sit surtosa: et forsitan non est simpliciter surtosa: et talis est ista eua-
 cuatio necessaria que non est in hora s̄na sicut cibatō necessaria que nō
 est in hora sua: et proportio istius euacuationis ad cessandum ex mali-
 tia materie est sicut proportio illius cibatōis ad prohibendum virtu-
 tem a casu suo. ¶ Cum ergo exerces euacuationem tunc considera ho-
 ram interpollationis: aut horam ipsius temporis: aut frigiditatem hor-
 ram que est in die. ¶ Et non euacues per fluxum ventris in die perio-
 di. Neq̄ s̄botomes. ¶ Et non agas cum euacuatione artis p̄tra par-
 tem euacuationis nature. ¶ Et non diminuas humorem per rem que
 facit statim habitudinē motus periodi. ¶ Et omnino caueatur a regi-
 mine grosso in hora periodi ita vt non detur in potu aqua ordeī zucca-
 rum neq̄ iuleb vt non frangat periodum cum constrictione meatuum:
 quoniam est timor: imo adiuua. Bicit nāq̄ Hypo. Medicus adiutor est
 nature non impediens eam. ¶ Et o3 vt scias q̄ multotiens indiget
 medicina forti debili: sed eius fortitudo est ex hoc q̄ soluit humorē vi-
 scosum: et ipsius quidem debilitas est ex hoc q̄ facit ascellare semel
 aut bis. Et non euacuetur plurimum simul ita vt non cadat virtus.
 ¶ Et consilium quidem meum in s̄botomia est vt dimittatur quātum
 possibile est. Si autem non est possibile: tunc multiplicatio numerū est
 melior multiplicatōe quantitatis. Oportet enim vt non euacuet san-
 guis multum subito: quoniam euacuatur multum de eo cuius non est

Articella

¶

Liber quartus Sen. j.

necessaria euacuatio: et non est in sanguine excusatio ad euacuationes
quibus fortasse indiget et debilitatur virtus a resistendo in crisis
expectatis. ¶ Et scias quod quando aggregatur dolor capitis et febris: tunc
curatio febris est dignior. ¶ Et scias quod dolor capitis quando facit redi
re febrem declinatam ad augmentum: quare oportet ut sedetur. ¶ Et cum in
fans lactens febricitat: tunc oportet ut rectificetur lac matris eius. ¶ Et
quando fuerit vna fetentia in febre significat apostema: quare est cura
tio dare in potu aquam ordei aut sirupum acetosum. Cum ergo acqui
scit febris intentio sit ad apostema. ¶ Et quando fuerit cum febre colli
ca: non aperietur via in dando in potu aquam ordei: immo ius galli: et
leni ius: et multiplica vinctuositate eius: deinde detur in potu aqua or
dei si necesse fuerit. ¶ De solutiuis vero est potio facta ex tamarindis
et terentabin et sircost: et quandoque ponit in ea aqua iuleb: et quandoque
ponitur in ea cassia. et fortasse projectur desuper scamonea: et fortasse
datur in potu scamonea sola in iuleb: et fortasse est necessarium admini
strare ea que sunt sicut aloes: quando materia est grossa: et melius quod
est ut abluatur et nutriatur cum aqua endiuie: et aqua solatri: deinde
fiant ex eo pillule. ¶ Sirabolanos vero circinos quidam administra
uerunt: sed non inuenitur ab eis intentio sicut quam operent: constrin
gunt enim poros eius post solutionem ventris: et exasperat viscera eo
rum. Quod si fuerint necessary: tunc post digestionem integram. ¶ Et
aqua duorum granatorum est maxime iuramenti expressa cum pulpis
amborum. ¶ Et quandoque in hols desolutiuis que sunt ex violis et sca
monea: ita ut de violis sit quantitas auf. l. et de scamonea vsqz ad siliqz
l. et quandoque ponitur in eis parum mente. ¶ Et quandoque fit ex infri
gidantibus extinguentibus medicina in qua ponitur scamonea: sicut
pillule huiusmodi. R. coriandri spodij ros. añ. 3. 5. camphore rosugi. l.
scamonee. xij. partem. 3. l. et vsqz ad sextam partem eius. ¶ Et detur in po
tu eis. Aliud. R. sircost. 3. ij. terentabin. 3. v. succi pomorum: de semine
succi cidonior partes equales: coriandri humidii sextam partem vntus.
Aggrega succos: et submerge in eis sircost et terentabin: et inspissetur
cum eis donec fortasse coaguletur: deinde sume camphore pondus
septe. 3. l. et medietas septe scamonee. 3. l. et pone sircost super ignem et
pulueriza desuper camphoram et scamoneam: et conseruentur ne resol
uantur cum vapore: deinde dimittatur donec coaguletur per se cum sa
cilitate: et dosis eius sit a. 3. ij. vsqz ad. 3. ij. 5. et est possibile ut fiat ex tere
ntabin et sircost et zuccaro tabarzet: natif. l. forme que sunt sicut pe
nidie: et ponitur in ea scamonea et caphora sicut quantitate que cadit in
vna portio eius: et caphore vsqz ad rosugi. l. scamonee vsqz ad sextam. 3.
l. quare fit tunc aie non horribile. ¶ Et febricitas quidez in estate febre
frigida non ingreditur domum venti proprie quando sudat: ut non co
uertatur materia resolutione sua. ¶ Et trocisci que non sunt conuenien
tes principis harum februm: nisi post digestionem et euacuationem. ¶ Et
trocisci que sunt magis conuenientes ei cuius febris est adherens in suo

stomacho: quasi ipsa sit ethica. **C** Et dimissio consuetudinis in regimine /
ne suo sentit quandoque febres: et non est tantum nocuum quonia causa
sa eius est dimissio consuetudinis in regimine.

C De cibatone febricitantium in generali.

Cap. 8.

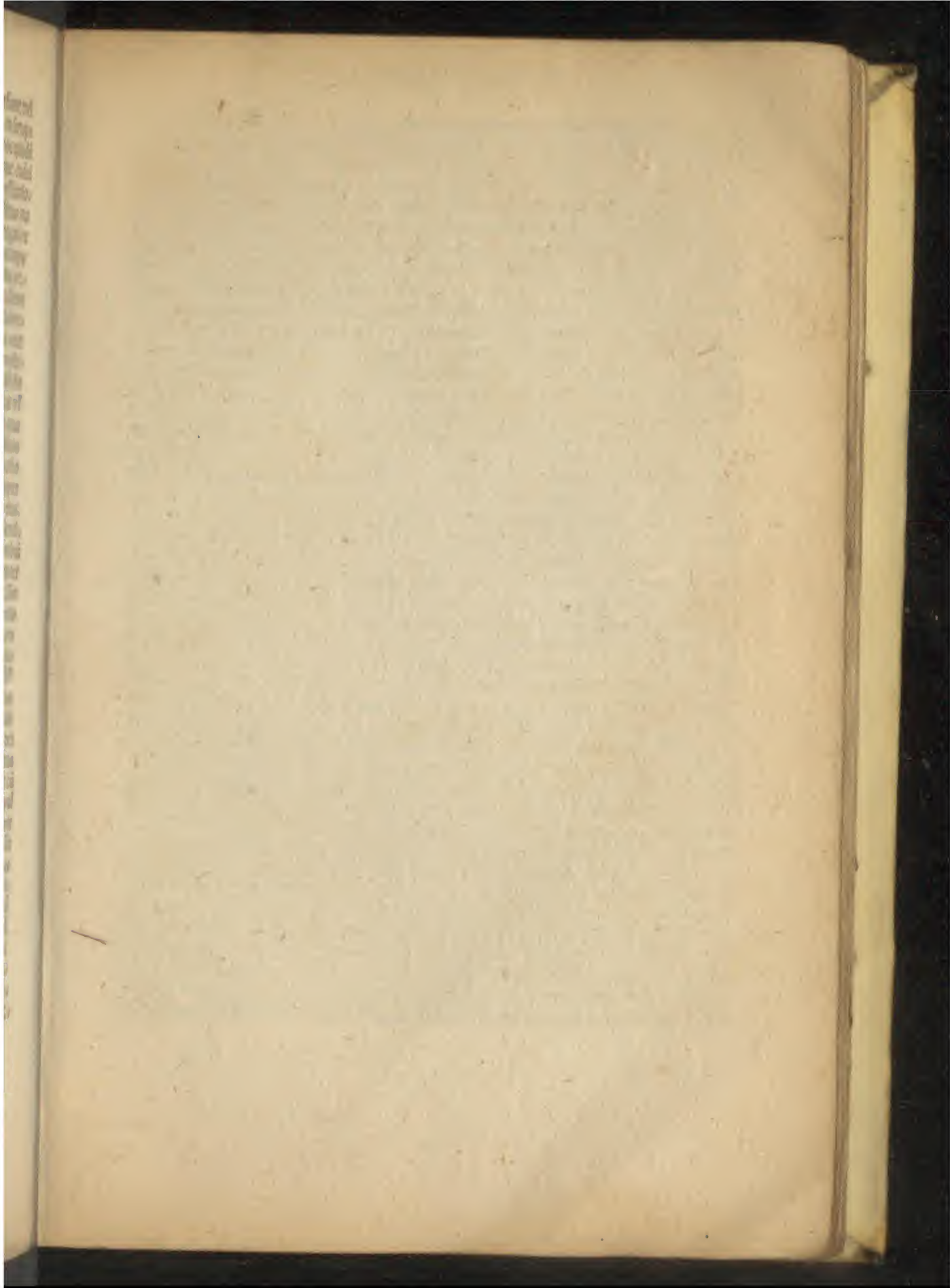
Scias quod convenientiores cibi febricitantibus sunt cibi humidus et p /
prie eius complexio est humida ex infantibus: et grossis. Conueniunt
enim ex hoc quod assimilant complexionem: et ex hoc quod sunt contrarii egritudi /
ni. **C** Quia accidit febris et natura est sicca: non cibis pensus dum non egre
ditur perfecte. **C** Et oportet ut occurrant eis paroxysma periodici et paro /
xismi qui sunt fortes ventribus ipsorum vacuis in quibus non sit cibus om /
nino. Nam si cibati fuerint in illa hora occupabit natura in digerendo
et dimittat digerere et expellere: et confirmabit egritudo et prolongabitur.
et propter illud oportet ut postponant cibatone usque ad declinationem: et in eo
quod est post ipsam: et si accidat forte ut hora declinationis sit hora consue /
tudinis in cibo: tunc est melius quam esse potest. **C** Et scias quod de cibatone
et regimine est quod est subtile valde: et de eo quod est grossum valde: et de
eo quod est inter illa: et est pars eius declinans ad subtile plus: et pars eius
declinat ad spissum plus: et subtile vltimum in subtilitate est prohibi /
tio cibi: et grossum valde est administratio ciborum sanorum hominum:
et illi qui sequuntur latus eius subtile quod est medium est ut sit cōren /
tus in cibo succo granatorum: et iuleb subtilis valde: et post ipsum aqua
ordei subtilis: et post ipsam aqua ordei grossa: et de oleribus frigidis et
humidis: sicut atriplices spinachia et blitis et similia: et postea kist ordei
sicut est: et est medius: et illi qui sequuntur latus grossi sunt galli et galli /
ne extremitates: et subtiliores eis sunt alcubugi et pulli: et subtiliores eis
sunt alcanzi et oua sorbilia pauca subtilia: et pisces parui: et subtilius eis
est kist ordei sicut est: et subtilius eo panis simile solutus in aqua bene
frigida solutione bona subtili. Grossum autem est cibus fortis altacugi /
zar: grossus autem cibus fortior est eo. **C** Et kist quidem ordei est bonus cibus
ipsum. n. aggregat ad glutinationem et digestionem suam et lenitatem et pla /
nitatem et lubricitatem et abstersionem et humectationem et contrarietatem febris
et sedationem sitis et velocitatem penetrationis et ablutioem: et non est in eo sti /
pticitas: quia non refidet: neque figit in poris et meatibus: quia sunt con /
stricti: et non est in ea adherentia cum incidit per meri: et fortasse abstergit spiss /
sus flegmatis: et quia bona sit eius decoctio non instat oino. **C** Et antiq /
dem vsi sunt ubi necessaria est subtilitatio regiminis subtilioris regimi /
ne quod est kist ordei et aqua eius et aqua mellis plurime aque: quonia nu /
trimentum eius est paruum: et quia ipsa facit penetrare aquas: et eius hume /
ctatio et abstersio et eius apertio et prouocatio eius est multum et caliditas
eius est contracta: et ipsa procul dubio quandoque addit in virtute addi /
tionem quadam quauis sit parua: et sequitur eam sirupus acetosus de
melle: sed est grossior et nutritior et fortioris incisionis et abstersionis: et
non est in eo de calefactione de nocuum viscerum calidorum quod est in aqua
mellis. Nunc autem mel canne quod est zucarum et proprie mundis.

multiplica in se fit 81. deinde multiplica 13. p̄. R. L. 144. in
se & fit 157. p̄. R. 97344. auferes 1. de 157. remanet 76. p̄.
R. 97344. igit̄ in duabus operationibus reduxisti trinomiū
ad binomiū: multiplicādo semp̄ quātitatē ablatam
in se, & auferēdo a multiplicatione residui, & similiter
reducemus R. 97344. p̄. 76. ad numerū simplicē detrae
76. a R. 97344. & multiplica R. 97344. in se & fit 97344.
& similiter multiplica 76. in se fit 5776. subtrae ex 97344.
productum 5776. & remanent 91568.

Igit̄ hoc mō poteris reducere trinomia, & quadrinomia
vniuersalia: ad numerū simplicē: nā ex precedēti regula
trinomiū vniuersale aut quadrinomiū reducitur ad nu
merū & R. L. p̄ primā operationē: igit̄ p̄ hāc regulā re
ducet̄ ad numerū tāquā si foret reductū p̄ recisa, ex quo
tandem fieri possunt diuisiones prout docebo inferius.

Cū volueris reducere R. L. ad R. V. maxime autem si
sint diuersarū denominationū. Tunc reduces partes ad
vnā & eandē naturā deinde iunges p̄ducta cū multipli
catione vnus p̄ducti in alterū quadruplicata aut multi
plicata p̄ denominationē, & hoc p̄ modū R. V. & R. illa
V. erit æquiualens radici ligate propositæ.

Exēplū sit R. L. 5. p̄. R. R. 9. quam volo reducere in R. V.
multiplica R. 5. in se facit 5. quia 9. assumit̄ p̄ R. R. deinde
multiplica R. R. 9. in se fit R. 9. iūge igit̄ hec duo quadra
ta videlicet 5. & R. 9. fiunt 5. p̄. R. 9. deinde reduces 5. ad
quadratū & fiet 25. habes igit̄ R. 25. & R. 9. que sunt eius
dē nature quas multiplica inuicē & fit 225. quā R. dupli
cabis, Et quia est R. R. erit p̄ r regulam vigesimam pri
mam multiplicanda per 16. & fit 3600. igitur R. V. 60.

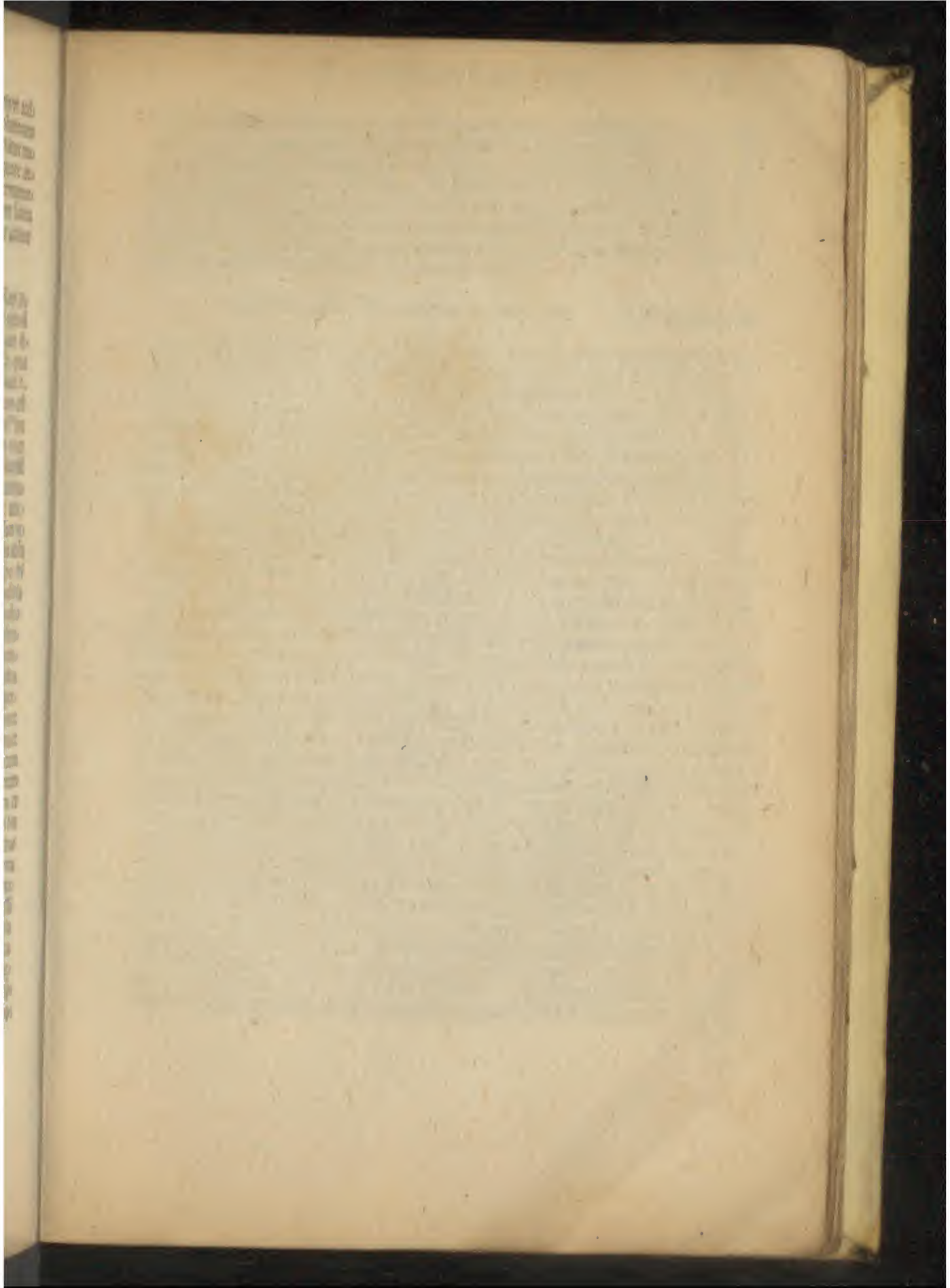

bus ut sit principium tui regimēti grossius: et postremum tui regimēti
 nis prouentens ad statum subtilius. Et gradatim procedas in eo quod
 est inter illa ita ut virtus sit consueta vsq; ppe statū: tūc enim intende
 super mām: et si nō sis occupatus in alio. ¶ Et qñ scis qd virtus est for
 tis tūc fortasse necessariū facit dispositio: ut sis contentus iuleb solo: et si
 non plus saltem hebdomada vna: et propite in febribus apostematum.
 ¶ Quod si timueris debilitatē sis cōtentus aqua ordei. ¶ Et cuz ambi
 gua sit tibi dispositio in egritudine et nō cognoscis eaz: tūc ut declines
 ad subtilitatem est meli⁹ qd ut declines ad additionē: te obseruāte vtr
 tutē et tollerantia. ¶ Et illius qui dē qui existimauit qd cibatō in febre
 acuta est melior: quoniam non est intentio in digestionē et in euacuationē
 cū volueris: faciat id natura: aut non faciat errorē iaz te scire feci: imo
 qñ times casuz virtutis tūc cibatō est melior. ¶ Et de corporibus sunt
 corpora colerica que requirūt regimēti diuersum ab illo quod dixim⁹:
 et pprie qñ sunt assueta comestione plurima: ipsi enim cum non cibant
 saltez in principio febris: imo in hora que est praulor ea: et est hora stat⁹:
 non vacue sunt dispositiones eorum a duabus rebus. Quoniam cū ipsi
 sint debiliū virtutum superuent et sincopsis et moriuntur in paroxis
 mo. Et si sunt fortium virtutū cadunt in extenuationē et apparēt super
 eos signa ariditatis ex minoratione nasi: et profundatione oculorū: et qd
 tempora sunt depressa: et fortasse superuent eis sincopsis ante illud pp
 illud qd effundit ad stomachos eorū de colera mordicatua. ¶ Et sunt
 de hominib⁹ quidam qui sunt exuberantis carnis: sed cū abscindit ab
 eis cibus debilitant et extenuationē incurrunt: quare nō tollerāt phi
 sitionem cibi. ¶ Et omnis cuius calor innatus fortis est valde aut plu
 rimus: aut calor innatus est valde debilis: non pōt dimittere cibū. ¶ Et
 de eis sunt quibus accidit dolor et lesio in stomacho et dolor capitis pp
 cōmunitatem: et isti sunt de hoc genere. Et istis fortasse sufficit aqua or
 dei: et fortasse egent ut misceant succū granatorū et similia illi ut confortet
 os stomachi. Et quandoq; est nobis necessariuz ut faciamus eos vo
 mere cum facilitate ante cibum. Et in plurimis istorum si debilitantur
 et propite si superuent eis sincopsis: causa non est vehementia debilita
 tis: immo effusio materiei ad os stomachi. Cum ergo sumunt in potu
 sirupum acetosum permixtum cum aqua calida multa aut vinum
 permixtum cum aqua multa: euomunt in vomitu humores colericos:
 et virtus eorum fit fortis. Cumq; cibantur aliquo robore sipticorum se
 dantur. ¶ Et senes quidem et debiles et infantes sunt de genere eorum
 qui non tolerant famem. De primis vero sensibus sunt qui non sunt ve
 hementis tollerantie famis. Et sequuntur eos adolecētes: et propite ha
 bentes solida membra amplas venas in aere frigidō. ¶ Et multoties
 quidam errat medicus in huiusmodi egrotis in alium modum: quo
 niam ipse prohibet eis cibum in principio rei: et quando appropinquat
 status et sciunt qd cadit virtus cibant in illa hora necessario. Jam vero
 ergo errauerūt duobus modis. Et si ipsi cibarent eos in principio esset

Liber quartus Sen. j.

error ille et ignorantia infra hunc errorem: et accidit istis egris ut accedant eis catarrhi nauseatium et colerici et vigilatio propter resolutionem et privationem digestionis: et inquieti fiunt et alleulant et coartantur materie et virtutes eorum: et multiplicantur ipsorum vapores: quare audiunt id quod non est: et tremunt: et citantur vel salunt: et permutantur in lectis: et imaginantur quod non est: et tremunt vel salunt labia eorum inferiora propter dolorem oris stomachi: et contristantur anime eorum propter gravitatem materiei.

Canon in dādo in potu aquā ordeī et sirupū acetosum. Cap. 9.
Aqua ordeī quedam est in qua non est de corpore ordeī nisi quod est sicut virtus et forma: et non est ei introitus in curatōe aut fiducia in tuamento nisi quando est complete decoctionis. Et que de ea est melior est ut sit aque quantitas sacra lat. 20. et ordeī sacra lat. 1. et sit tam reducta proprie ad .5. assumatur illud quod de ea rubeum est et subtile. Hoc enim est subtile cuius nutrimentum est minus et cuius humectatio est maior et ablutio eius et extractio superfluitatum ab ea et digestio facta ab ipsa est multa equalis. Et de ea est i qua est aliquid de corpore ordeī et farina eius. Et magis dilectum mihi in huiusmodi est ut non sit plurimum decoctum: immo sicut mensuram que auferat inflationem: et non perueniat ad hoc ut faciat ipsam viscosam vehementer: et huiusmodi quidem est pluri nutrimenti et minoris ablutio et digestionis: et accidit ei multoties ut acetet in stomacho frigido in substantia sua: et si sit in eo calor extraneus multus de malitia complexionis. Et aqua quidem ordeī quandoque est decocta ex ordeo ipso sicut est: et quandoque est excorticatum. Et melior quidem sirupus acetosus apud me est ille in quo ponitur zucarum in vase: deinde funditur super ipsum acetum forte quod sit de vino tante quantitate ut eleuetur super dorsum zucarum: immo dimittat ipsum discoperitum: deinde ponuntur sub vase carbones quieti et cinis calidus donec liquefiat zucarum in aceto sine ebullitione: deinde colligitur spuma et dimittitur una hora cum multo calore donec misceatur zucarum cum aceto: deinde funditur super ipsam aque quantitas duorum digitorum et bullat usque ad spissitudinem. Et aggregare sirupus acetosus et aqua ordeī simul est illa laudabile: quoniam corrumpit aquam ordeī sicut plurimum. Et non oportet ut detur in potu aqua ordeī cum siccitas nature adest: immo ante ipsam fiat clystere. Quod si acetet in stomacho detur in potu quod de ea est magis subtile. Quod si acetat coquitur cum ea radix apij et eius simile. Si vero acetat iterum: tunc necessarium est ut misceatur aliquid piperis cum ea proprie quando materia non est vehementis subtilitatis et caliditatis. Et quando multiplicatur eius inflatio: tunc misceatur cum ea ad calefaciendum. paracetici vini acetosi. Verum cum sirupus acetosus in potu datur incidit humores et parat superfluitates ad expulsionem: et tu consequenter post duas ho-

ras da aquam alkist ordei subtilem predictam vt abluat quod incisit z abstergat id z extrahat ipsum per sudorem z prouocationem. ¶ Et nō est nocuum si detur in potu sirupus acetosus apud cenam cū taz separatus est cibus a stomacho. ¶ Quandoq; est necessarius vt premittatur suble ante aquam ordei vt addat in humectatione: z illud est cuz vides siccitatem dominantem super corpus z linguā. ¶ Et qñq; est necessarium vt premittatur ante ipsam ad leniendum naturam aliquid de tamarindis ante illud per duas horas.

De curationibus febrium acutarum.

Capitulum. 10.

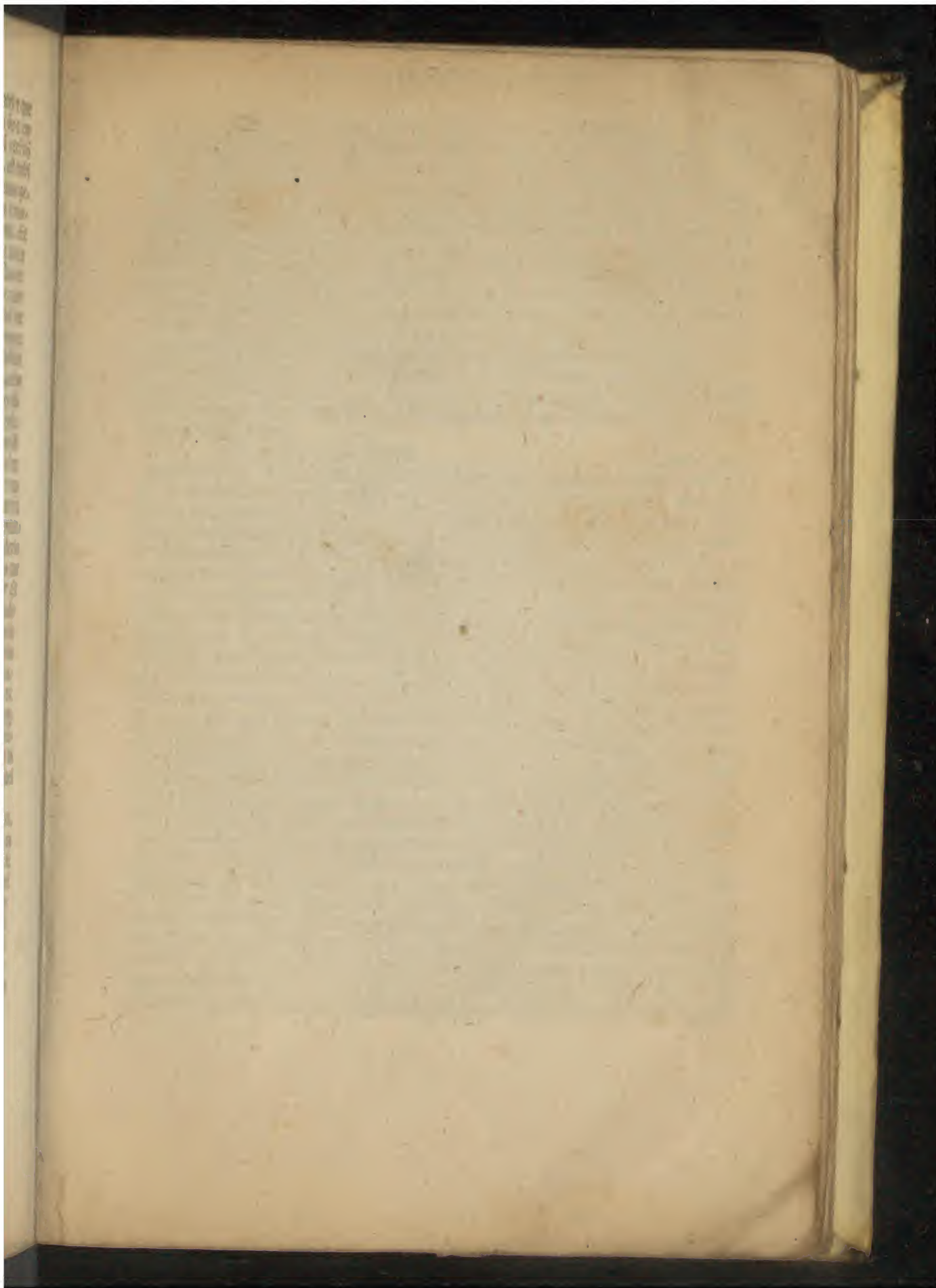
Quod dictum est de regimine lenificationis z prouocationis z sudationis z digestionis deinde euacuationis cum medicina post illud. Et quod dictum est de curatione post ipsum est illud quod oportuit nos rememorari hic. ¶ Et modi extinctionis vehementie caliditatis sunt cum infrigidatione aeris. Et cum infrigidatione cibi. Et cum epithimatis z emplastris. Et cum medicinis. Et cum retentione eorum que sunt sicut mucillago psilij: z mucillago granorum cydonij: z succus portulacae: z succus liquiritie in ore vt sedetur sitis. Nam assidue gutturi patientis egritudine calidam aliquid vt remaneat os humidum et non excitetur in curis est iuuatimum valde: et quandoq; iuuatur per administrationem clisteris facti ex succo melonis indi: et cucumeris: et cucurbitae: et portulacae cum oleo rosaceo: et cum aliquantulo camphore iuuamento maximo. ¶ Et opz vt sit aer infrigidatus quantum possibile: et eius infrigidatio est per prohibitionem frequentie: et per suspensionem flagellorum multorum: et per positionem niuis plurime: et si domus est proximi temporis ex quo sinistra fuerit luto et pprie illo in quo ponitur loco palee cotum papyri: tunc est melius: et quandoq; preparantur in ea emanationes vt fontium: et roationes et currit in ea aqua dulcis. Aut stratus est super lacunam coopertam cum retis: et est stratus super quem dormitur ex tabari et his similibus: et reliquus stratus est ex extremitatibus salicum et cydoniarum et myrti aspersis aqua ros. viol. et nenufaris et ros. viol. Et ponuntur quandoq; calathi in quibus sunt ordines de frustis fructuum boni odoris frigidorum: sicut malorum acetosorum z cydoniarum z minorum pitorum boni odoris aspersis in aqua ros. z nenufari: z salicibus super que sunt puluerizata sandali z rose z caphora: z super que sa distillatum est parum vini odoriferi: tunc est illud qd est vltimum. ¶ Hoc est regimen aeris. ¶ Regimen autē cibi iaz sciuit. ¶ Et si voluntas adest vt cū infrigidatione sit lenificatio: tunc detur aqua cucurbitae z aqua melonis indi pprie z aqua cucumeris: z lactuca cū aceto est vltima. ¶ Et qd conueniens est ad sedandum humorem eorum est foca factum ex pane simile cū aqua casei accepta ex doge post colationem vehementem. ¶ Et si adest voluntas vt cū sedatione sit retentio: tunc detur succus granati muzi z acetosi z aqua acreste z aqua mori de sce-

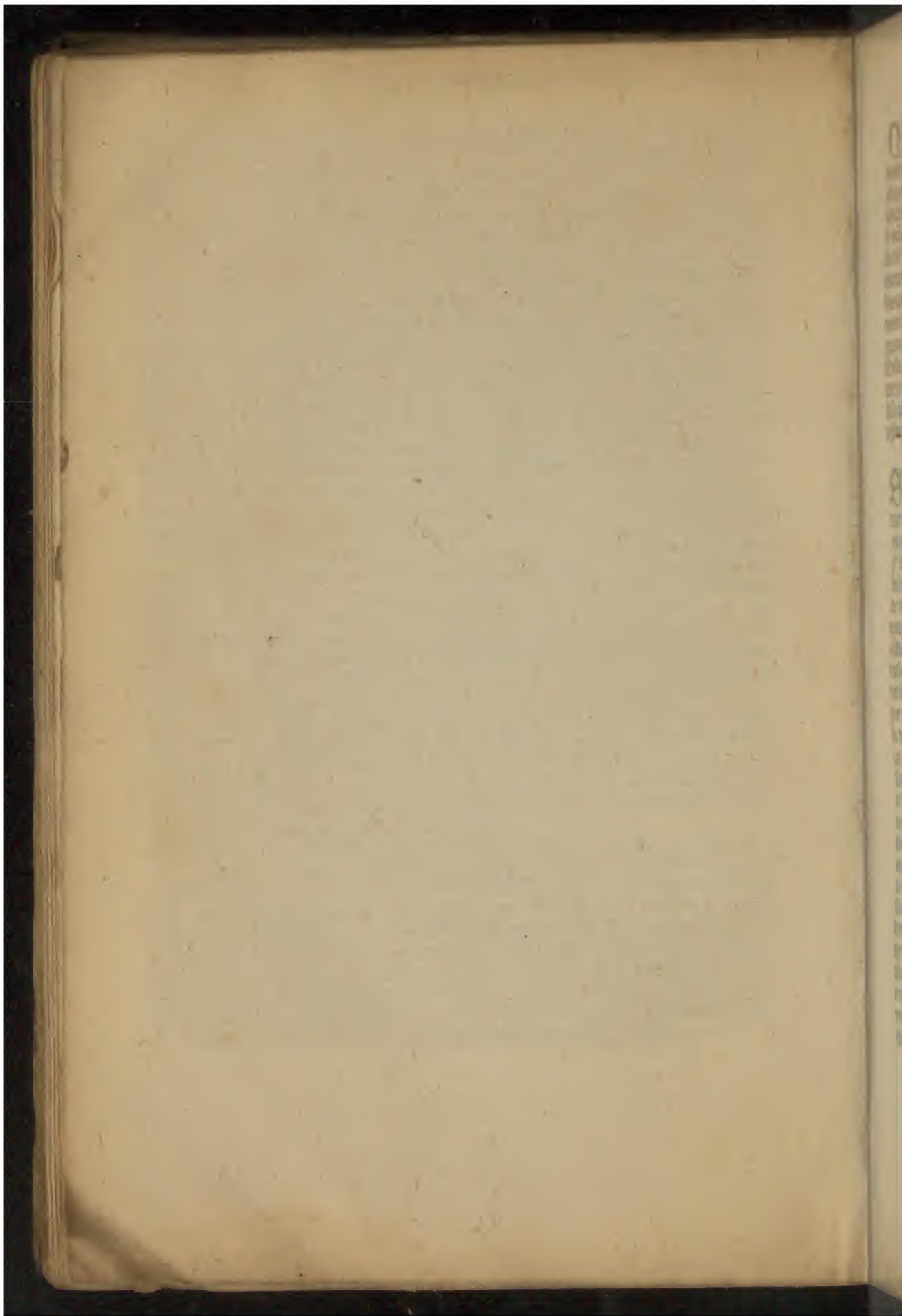
Liber quartus Sen. f.

mi & aqua acetositate limonis non salis & aqua acetositate citri & que sunt his similia: & aqua cerefolii & est berberis. ¶ Epithimata vero & emplastra sunt ex succis notis & pro parte aqua rosae. aut succo rosarum receptum cum sandalo: & camphora & aqua coriandri & endiuae. cum istis. n. est infirmitas glandulae plurima: & mucillago psyllii cum aceto & aqua rosae. est huius generis. ¶ Et embrocare epar cum infirmitatibus est res maxima & magis iuuans. Nam cum equatur est in eo maior pars rectificationis. Et fortasse rectificat aquas. ¶ Et quando illic est catarrus & tussis aut in capite eius est grauitas aut tensio: significat multitudinem vaporum. Quare oportet ne fundatur super caput aqua aut acetum: imo occupetur cum inclinatione capitis super vapores aque semper dispositio facit illud necessarium. ¶ Si vero non fuerit catarrus neque aliquid eorum que diximus: tunc administra de embrocis & epithimatibus que scis. ¶ Et nocentior embroca in huiusmodi dispositione repletionis capitis est mulso lactis super caput. fortasse enim facit accidere apostema in capite & perditionem. ¶ Et magis salua horarum embrocationis capitis cum repletionis eius est ut sit vapor colericus non humidus: imo in huiusmodi hora fortasse non nocet applicatio lactis: imo confert. Et cognoscatur ex dispositione somni & vigiliis & humiditate superiorum partium narium & earum siccitate. Cum ergo videris somnum aut profunditatem somni: aut humiditatem superiorum partium narium: tunc caue embrocationes & munctionem: stude in attrahendo materiam ad inferiora. ¶ Et cum videris rubedinem in naso & facile vehementer: tunc non erit malum ut scias curere sanguinem ex naribus. ¶ Et infirmitas epar cum emplastris. ¶ Et cum infirmitas caue ne occurras cum infirmitate vehementi hora sudoris & resolutionis: imo oportet ut obserues illud: fortasse enim fit causa in elongatione egritudinis: licet quandoque sit longitudo egritudinis saluator quam ipsius acuitas. ¶ Et oportet ut caueas in febribus acutis casum rasure quoniam addit in debilitate virtutis: & terretur natura a receptione superfluitatum ad intestina: & ab expulsionem earum ab eis per victoriam superfluitatum. Et fortasse redeunt superfluitates ad superiora & ledunt hypochondria & inflant ea & ledunt caput. ¶ Et quandoque est in potu papaueris iuuamentum mirabile in inspissando materiam subtilem. quare digerit in faciendo somnum.

¶ Rememoratio accensum quod difficilia sunt in febribus acutis. Cap. 11.

Lquamur itaque in primis de accidentibus que vehementia sunt in febribus: & de curatione eorum: & festinemus ad distinguendum febres acutas. Et hec quidem accidentia sunt sicut rigor & frigus & horripilatio: & sicut sudor plurimus: & sicut fluxus sanguinis narium superfluus: & sicut vomitus laboriosus: & fluxus ventris debilitans: & sicut sitis que non tolleratur: & sicut profunditas somni superflua: & sicut vigilatio inseparabilis: & sicut aspiras lingue: & offuscatio oculis: & sicut sternutatio continua: & dolor capitis prauus: & tussis frequens: & sicut casus appetitus: & bolusimus: & sicut appetitus caninus: & singultus.

De regimine rigoris et horripilationis cum superfluit. Cap. 12

Quod est de hoc sequens sudorem rectificatur velociter et non in motu: et non est de illis que debilitant et faciunt aliud. Et quando sedatur cum ligatione extremitatum: et fricatione facili: et cum calefactione coopture: et cum unctione de oleo de aneto et de camomilla si indiget eo. In forti autem quando perseverat: siue sit in febris: siue sit in alijs: oportet ut ligentur extremitates in locis plurimis. Et unctionio fiat cum oleo camomellino et radice lilij. Et sunt de hominibus qui confortant illud cum eis que sunt sicut cardamomum et castoreum et ruta et sceha et calamentum et baurach et piper et piperitum. Et quando pertransit illud ad administrandum linctiva ex synapi et assa fetida. Et quando decoquantur medicine iste in aqua: deinde coquitur in ea aliquod oleum. Et aqua cruce fortis in hoc capitulo per se sola aut cum oleo aliquo quod decoquitur cum ea. Et similiter decoctio ozimi et aqua eius.

Confectio olei boni.

Capitulum 13.

Sumatur anetum siccum et mirrha et ruta et calamentum et piper et piperitum: coquantur in vino decoctione ultima: deinde decoquantur colatum in tanto quantum est medietas eius de oleo sisamino usque quo consumatur aqua et remaneat oleum et administratur unguendo. Et de oleis fortibus in eis in tali qualis est rigor quartana est oleum de costo et oleum de sceha et oleum de abrotano et oleum de lilio et oleum de mirrha et ponaf in vnc. i. olei. pondus. 3. sij. pipis et. vi. 3. i. piperitum triturorum. Et administratur absynthium decoctum in oleo aliquo: aut oleum olivae in quo decoctum est apium. Et introitus in oleum levis caliditatis est iuuatius valde: et fortasse necessarie sunt portiones. Et multoties sedatur cum aqua calida levis caliditatis et cum curatone super vaporem eius. Et quando non sedatur per id si materia est grossa decoquantur in aqua anisum calamentum et semen apij et mastix et eruca et anetum et similia. Et baluetur in aqua in qua decocta sunt ea que sunt sicut sceha et abrotanum et calamentum et anetum et squinantum et ruta et sansucus et costus et semina calida. Et omnes medicine fortis pro uocationis sedant rigorem. Et de medicinis sedantibus rigorem maximum in quartana et similibus sibi est ut bibatur de costo aure. i. cum aqua calida. et de agarico quantum de ipso in aqua calida: et in agarico est iuuamentum. Et quandoque ponitur cum eo parum opij: quonia facit dormire et facit sudare et prohibet vehementiam rigoris et alia. Et sterum ireos quantitas aure. i. in aqua calida. Et de compositis est tyriaca distesseron: et electuaria alia: et dyacymnum: et diacalametum: et diapipereon: et sirupus de melle in quo seruatur sicut assa ruta et piper et piper. Pillule experte que dantur in potu ante rigorem per horam unam infirmo erecto vel stante super lectum suum vel scamnum suum et aere eius calefacto cum igne et coopulamento: quonia temperant ipsum aut phis

Liber quartus Sen. j.

bent quarum confectio. ℞. storacis myrrhe opij oppoponaci omnium
ana partem. i. conficiantur cum butyro: et sit dosis eius quantitas saba.
¶ Et iterum sumant oppoponaci castorei dauci asse ptretri opij añ. par
tes equales: fiat sicut primo fit. ¶ Descriptio bona. ℞. oppoponaci sera
pini ansudez et cimini carmeni et seminis apij pipis añ. aur. .i. s. semis
tusquamis albi croci aristologie castorei euforbij myrrhe ameos zinzib
beris omnium ana pondus tertie. 3. i. semis halmel ptretri oiuz añ. aur. .i.
conficiantur cum melle: et dosis eius sit auellana euz aqua calida valde.
¶ Et fortasse est necessarium in eo ut detur in potu vinuz calefactu et cibi
calefacti. ¶ Et solutio ventris cum eis que sunt sicut hsera et diacidont
ten et dyafintcon. Immo quoniam est rigor paruus: et pprie sine febre detur in
potu pillule fetide quoniam ipse sunt sanitas eius.

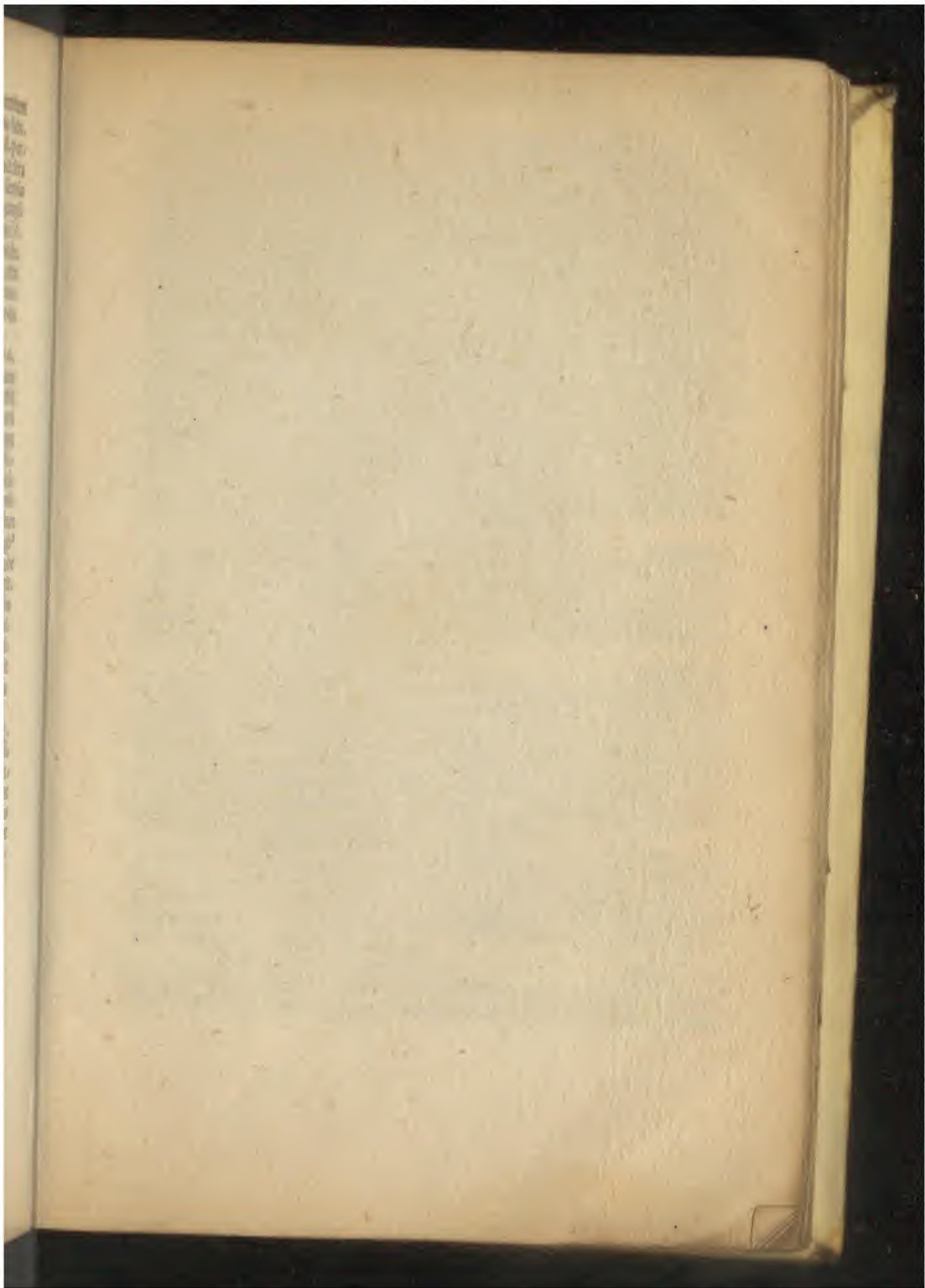
℞. Regimen sudoris superflui in febribus. Caplin. 14.

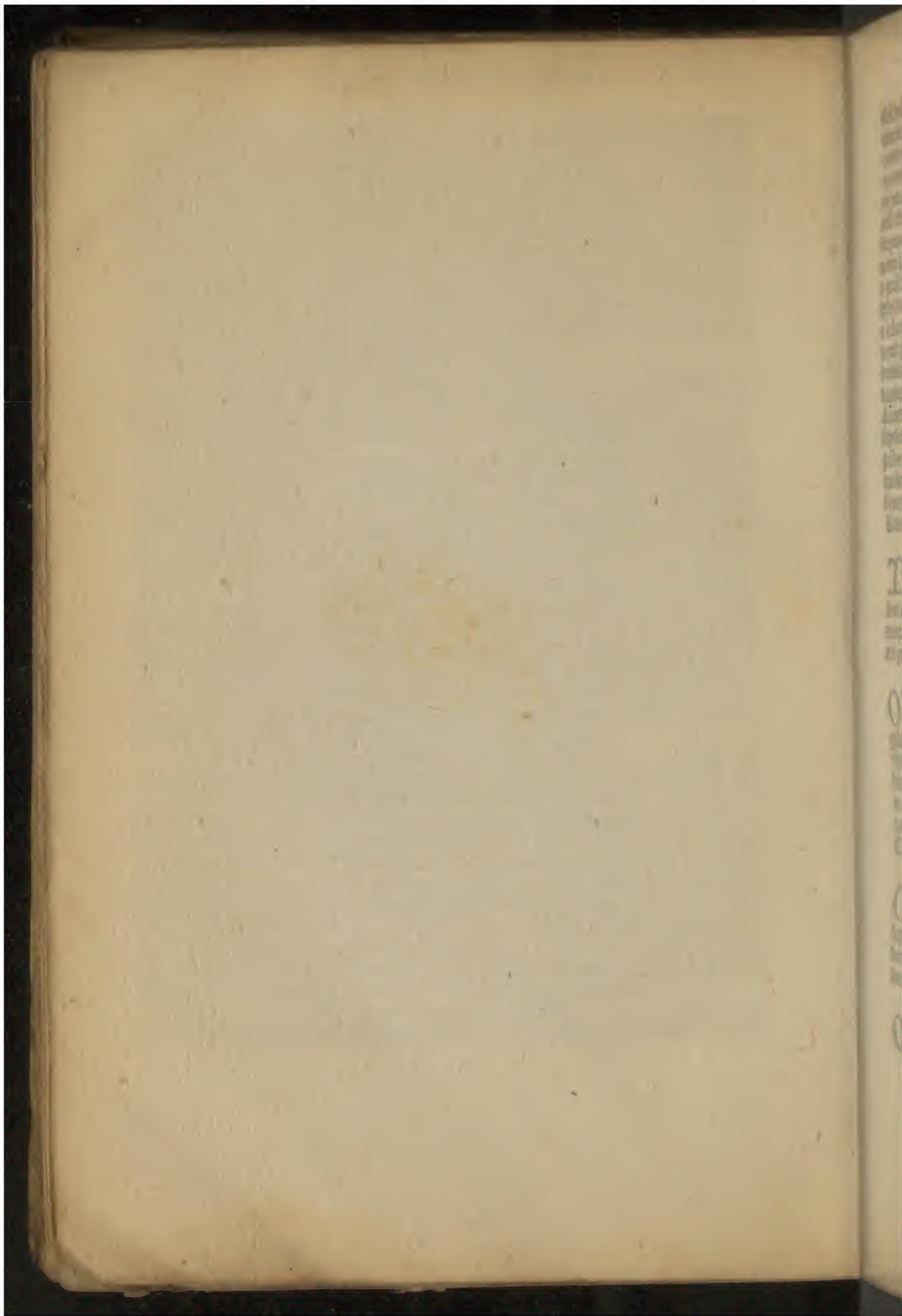
Oportet ne sudor creticus quantum possibile est restringat. Cum
autem euenit necessitas et pertransit terminum: tunc oportet ut euentet et infr
gideatur locus. ¶ Si autem non excusat: tunc super infrum positus quo pueri
vel iuuenes solent in aere percuti commoueat in loco frigido. ¶ Et non oportet
ut occupet in exteccando illud quod rolandum egreditur faciendo exuccatio
ne post exuccationem: nam illud est occasio ad illud puocandum et multiplican
dum: et fortasse attrahit sincopiz. Nam eius abstersio addit in ipso: et eius dimissio
sio restringit ipsum. ¶ Et oportet ut inungat euz cum oleo ro. fortis et oleo myrtino:
aut cum oleo de salictis et cum oleo de balaustis. Aut fiat oleum cum agis in quibus
decoquantur cydonia pontica et mala pontica et rose et balaustie et charabe
coctum sicut puluis qui apparet in radio solis et similia quoniam restringit.
¶ Et quoniam restringit acetum mixtum cum aqua et succus acreste et decoctio ba
laustiaz et decoctio gallaz et decoctio myrti et succus salicis est mirabi
lis et aque semper tunc. ¶ Et cum res sit vehemens unctis cum mucillaginibus
bus frigidis et cum gumis: et pprie cum emplastris his duobus et euetat. ¶ Et
quando vehemens sit res oportet ut ponat nix super extrema: et sola sint in ea
extrema aut balneum cum aqua frigida si suffert eam.

℞. Regimen fluxus sanguinis narium superflui. Cap. 15.

Oportet ut non propter ad prohibendum illud quod creticus est quantum possi
bile est. Cum autem est necessesse prohibere fluxum sanguinis narium in fe
bribus acutis: tunc liga extrema: et pone ventosas super latus quod sequitur
latus fluxus sanguinis narium. Beinde persequenter adhibe regimen illius
loci. fortasse enim possibile erit tibi ut infrigidet et restringat per illud: et
ante vel non ponas ventosas desuper: et distilla in nasum aliquas distillatio
nes predictas in caplo fluxus sanguinis narium: et cum non est prohibens aliquid infr
gida caput cum infrigidantibus predictis in eo: et quoniam aduenit patientibus
quartana fluxus sanguinis narium: quare oportet ut iuues cum facientibus fluere
sanguinem ex naribus scitis: in ipso enim est sanatio quartane. Si vero su
perfluitate tumuerimus: faciemus sicut illud quod fecimus.

Regimen vomitus qui accidit eis: Caplin. 16.
Creticus iterum non abscindat nisi apud necessitate. Et simpliciter

abscondat in eis per vomitum: et per adiutorium eis quo extrahit humor nocivus: sicut est sirupus acetosus et aqua calida. Et quicquid est necessarium ut confortet virtus: quare ponat loco sirupi acetosi puri sirupus acetosus cum seminibus. Et si humor est imbibitus et grossus: tunc oportet ut fiat solutio dando in potu quod est sicut aloes et hiera. Et si quod non est imbibitus fortasse confortet hiera et aloes. Et si est imbibitus non grossus: mundat ipsum sirupus acetosus cum aqua calida: deinde equat ipsum post illud aqua granatorum quam bibat. Quod si evomerit eam bibat ipsam vice alia donec equetur et quiescat. Et sicut sirupus de menta cum granis granatorum: et fortasse sedat ipsum in frigiditate stomachi. Et non oportet ut approximet rebus ponticis et sedantibus vomitum cum ponticestate sua et acetositate sua stiptica sile quod vomit per humoris imbibitum: quod est malum: et addit imbibitioni. Sed non imbibitio fortasse faciet eum deicere deorsum quod sit grossus. Et fortasse suavabunt virtutes stomachi ad expellendum cum per superiora. Et si affuerit vomitus de colera et non fuerit de genere imbibiti: tunc viere stipticis: et prope emplastris suavitibus factis ex corticibus granatorum et galli et his silibus cum vino mixto aut aceto mixto. Et ad vomitum quidem colere nigre superfluum submergat spongia in aceto et ponatur super stomachum. Quod si necessarium fuerit aliquid fortius: administra medicinas predictas in capitulo retentionis vomitus.

Regimen fluxus ventris qui accidit eis.

Capitulum 17.

Tam singulariter in capitulo fluxus ventris locuti sumus in hac intentione Ergo redeamus ad illud. Et de illis que referuntur ex via ciborum sunt almes torrefacti: et lentes torrefacte: et coriandrum: quodcumque horum duorum fuerit elixet: et fundat aqua ab eo: et prope quod sit acetosum cum granis granatorum quoniam est bonum.

Regimen siccis eorum superflue.

Capitulum 18.

Oportet ut inungat caput cum oleo frigido valde quod fundat super ipsum: et ponat super caput si non fuerit quod prohibeat. et cum aquis infrigidantibus: et retentione mucilaginis seminis cydoniarum mixte cum oleo rotilimo. Aut infusio prunorum et medullarum cucumeris et alked et cucurbitae et seminis lactuce nigre et radicis squiritis: et pillularum descriptarum in antidotario ad siccum. Et de illis que masticantur est almosos et sunt tamarinum: et siccis quidem quicquid sit ex frigore: et abscondit eam somnus. Et si quicquid sit ex calore: et abscondunt eam vigilie.

De profunditate somni que accidit eis.

Capitulum 19.

Oportet ut remoueat a profunditate somni cum fabulis et his similibus per voces: et ligentur membra eorum inferiora ligatione dolorosa: postquam non fuerit quod prohibeat. Et superponat collirium subtile si non fuerit restricta et in hora quietis et tunc assiduitatis: et ventosetur quod est inter ambas spatulas et spondiles.

De gravitate capitum eorum.

Capitulum 20.

Oportet ut alienetur ab eis emulsio lactis super capita eorum: aut effusio olei super ea: aut embroca: aut caputpurgium. Immo

Liber quartus Sen. j.

sunt contenti vaporattonibus factis cum embrocis ex camomilla: et sint in eis vtiole et surfur et hys similia.

C De inquietudine hñitum febres et aliorum. Cap. 21.

O Z facere vero oleum vtiole cum oleo de semine lactuce et oleo nenufarino: et oleo de cucurbita: et adherere aliquid de stupefacientibus famosis super tempora: et incuruare caput super vapores humectates: et odorare nenufar et poma mandragore et alsehefebran aspersum ex longinquo: et embroce humectantes: et res quas scis: et similiter si non fuerit quod prohibeat detur in potu syrupus papaueris et lohoc eius. Deinde multiplicentur inter manus eius candele et eleuentur voces cum fabulis: et ligentur cum istis extremitates eius ligatiōe dolorosa parum cum ansis que resoluantur velociter. Deinde precipiatur ei vt dormiat et claudat oculos. Cumq; dormit parum extinguantur candele: et cessent voces: et soluantur anse quoniam dormiet: et cum inuenit leuitatem et quietem ex paroxismo aut vehementia: assidue ablutioem faciet cum aqua in qua decoctum est papauer nigrum cum aliquantulo mandragore et radice eius: et cum est illic humor baurachius: confert aqua in qua cocta sint sisimbrium et mellilotum et albacuen et papauer abluendo faciem et incuruando super vaporem eius.

C De dolore ventris qui accidit eis. Cap. 22.

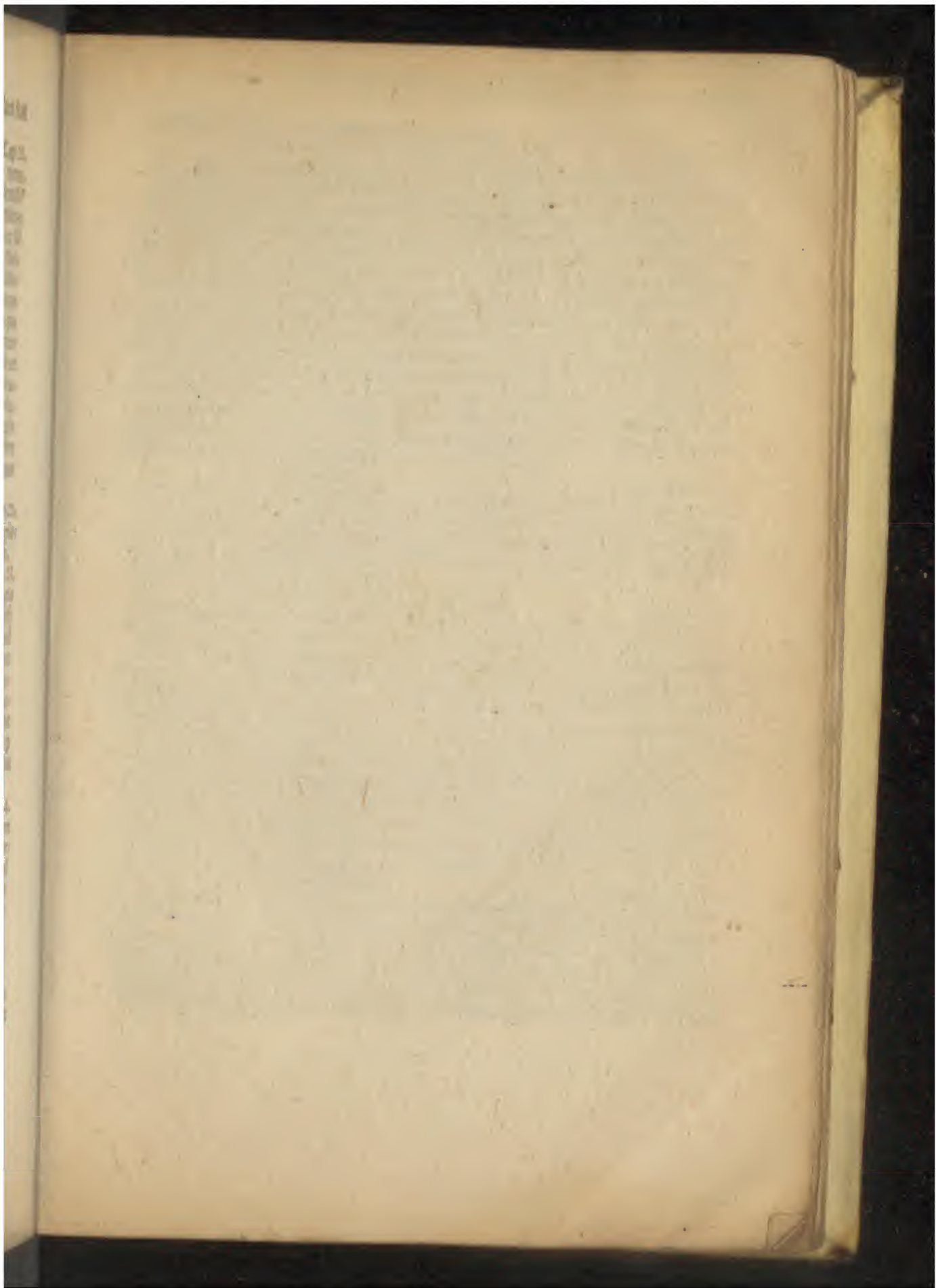
R Et ex effusione colere ad stomachum: et si accidit in principio plorandi eius: detur in potu parū syrupi de malis cum syrupo acetoso.

C De asperitate lingue eorum. Cap. 23.

In essentia quidem viscositatis fricetur cum brusco aut cum virgula salcis cum oleo amigdalino et zuccaro tabarzet donec mundetur aut cum spongia et pauco sale et oleo ro. in hoc non est allentatio multa infirmit: et post illud cum eius asperitas est non propter viscositatem: imo a siccitate oportet vt teneat in ore suo sebesten: aut nucleos prunorum: aut saltem qui asportantur de india: et est in colore salis et dulcedine mellis: et sumat de eo sicut dixit Archigenes quantitatem fabe vnus: et grana cydoniorum sunt ex eis que humectant linguam: et prohibent ei offuscationem. Et oportet vt non ponantur puluinaria multa: neq; resupinetur dormiens: nam hec duo exsiccant linguam.

C De sternutatione assidue que accidit eis. Ca. 24.

Quandoq; magnificatur nocumentum sternutationis assidue cum eis: edat namq; eos: et replet capita eorum: et debilitat eorum virtutes: et fortasse facit fluxum san. narium. Quare oportet vt fricentur eorum frons et collum et nasus: et aperiantur ora eorum: et fricentur eorum palata cum vehementia: et fundantur capita eorum: et conuertantur: et premantur eorum extrema: et fundantur in aures eorum olea tepida ad caliditatem parumper declinata: et humectentur lacerti eorum et ipsorum mandibule: et ponantur super eorum ceruicibus puluinaria calefacta: et non exstentur a somno eorum subito: et minuantur a puluere et somno: et omni in cuius dolore est acustas: et olfaciat sautch:

et lutum alnatachi: et spongiam marinam.

¶ De dolore capitis qui accidit eis.

Capitulum. 25.

Triga extremitates eorum et proprie coras et euz insista liga: et frica pedes eorum. Et supponantur eis collirita trahentia materiaz ad inferiora: et conforta capita eorum cum infrigidantibus notis: et si non fuerit quod prohibeat ex coriza aut tussi: embrocetur capita ipsorum cum decoctione rosarum et violarum et ordei aut foliorum salicis et his similitum: et similiter oleo ros. et oleo de saltibus. Et quando non excusat hoc tunc permisce embrocas infrigidantes cum lenitibus: sicut camomilla: et stupefactus sicut est papaver: et non mulgeas lac nisi cum remouetur febris. Si autem virtus fuerit fortis mulgeas lac caprinus: et si fuerit debilis mulgeas lac muliebre: Et caue lac apud repletiones humidam facientem profunditatem somni: et similiter coe humectantia. Et tu non administres humectantia: nisi ubi est vapor fumosus et caput siccum et parum somni. Et quando multiplicatur repletio in capite ex vapore humido trahere eum ad superiora cum collirijs et clysteribus: et stringe membra inferiora tra q testiculos.

¶ De tussi eorum.

Capitulum. 26.

Tussis plurimum accidit eis ex calore: aut siccitate. Quare oportet ut teneant in oribus suis pillulas btschskhtas: alio hoc de papauere facta cum medullis fructuum frigidis et amillo et his similibus. Et vntur ceratarijs infrigidantibus factis ex oleo ros. puro et ex mucillagine psilij et succo porulace et alijs.

¶ De destructione appetitus eorum.

Capitulum. 27.

Quandoq; est causa eius humor in ore stomachi: quod scitur ex vomitu aut solutione ventris. Et multotiens iuuatur cum intromissione digitorum in gutture et commotione stomachi: et proprie cum vomitu expellit colericam rem aut acetosam. ¶ Et quandoq; est ex vehementia debilitatis: quare curetur complexio que facit eam cum eo quod scitur. Et oportet ut appropinques eis odores bonos excitantes appetitum: sicut odor saulich infusi cum aqua et aceto. Et detur eis electuarium proportionale febricitantibus: et parum vini et succi fructuum ponticorum boni odoris. Et lambant aliquid de aceto gelatine psicis aut ede et his similibus. Et ponantur super stomachum post dies primos emplastra facta ex fructibus. Et sint in eis absinthium et aloes sicut q scis. Et inunctio eius cum oleis bonis est iuuatiua.

¶ De bolismo eorum.

Capitulum. 28.

Oportet ut curent cum odoramentis et luto alnatachi et armenti infusi cum aceto. Et odorent almosofat et panem mundum calidum et carnes assatas. Et stringe eorum extremitates. Et exte des aures eorum et capillos ipsorum. Et conforta eorum cerebra cum embrocis infrigidantibus et humectantibus. Plurimum namq; bolismi eorum est pro destructione oris stomachi propter eam coicantes raris qui adueniunt eis cum sensu et est corpus durum et

Liber quartus Sen. j.

Induratur: verum sensus non vltimatur cum eo.

¶ De nigredine lingue eorum.

Caplm. 29.

Oportet vt nō dimittatur super linguam nigredo: imo fricet cum eo qđ scis: & si nō eleuabunt ad caput vapores maligni & faciet cadere in sirsen.

¶ De appetitu eoz canino.

Caplm. 30.

Quratur cum vinctuosis frigidis & dulcibus.

¶ De sincopi q̄ accidit eis.

Caplm. 31.

Quandoq; accidit eis sincopis in principio febriū: propter effusionem colere ad stomachos eorum. Quare oportet vt detur eis ante paroxysmum: aut apud paroxysmum frustum panis de simila cum aqua granati & aqua acreste. ¶ Et scias qđ quando aggregantur sincopis & febriū: tunc sincopis est dignior curatione. & si indiget pauco vino detur permixtum cum tribus. 3. vini antiqui. & si non: sirupi maloz antiqui culus resoluta est superfluitas. & flobotomia quidem multotiens addit in sincopi. & clistere leue est magis conueniens. & vomitus est varius eis. & constrictio crurum & ponere manus & pedes in aqua calida. ¶ Et cum euadunt tunc de sollicitudine est vt cibentur sauiay ordei in frigidato in quo sint genera granatorū.

¶ De p̄strictione anhelitus eoz.

Caplm. 32.

Qonstrictio anhelitus accidit eis: aut ppter spasmus & siccitatez que accidit eis in lacertis anhelitus: aut propter materias p̄secutiua descendente ad guttur eorum: aut ppter debilitate que domiatur neruis venientibus ad membra anhelitus. ¶ Et prima quidem curatur cum vnguentis vel emplastris humectantibus. ¶ Et secunda cum eis que prohibent strangulationē. ¶ Et tertia cū equatione complexions in cerebro: & in v̄ctione colli cum eis que infrigidant & humectant: & super stomachum iterum ex eis que sunt sicut rasura cucurbitae & portulacae & sandali cū oleo ro. & similibus ei.

¶ De vehemētia tristitie eoz:

Caplm. 33.

Quando multiplicatur tristitia causa oris stomachi & aduentu humoris mordicatiui in eo: tunc infrigida stomachos eorum cū eis que scis de cibis. & inungat. & dormiant in loco primo motibus aque strato extremitatib; arboruz & fructetis frigidis & odoriferis frigidis: & nenufare: & rosas: & ex parationibus frigidis factis ex fructibus odoriferis frigidis & sandalis. ¶ Et multotiens quidem conferunt in eoz tristitia clisteria frigida facta ex aqua cucurbitae & citrulli & succo portulacae & semper tunc cum oleo ro.

¶ De difficultate deglutie dī q̄ accidit eis.

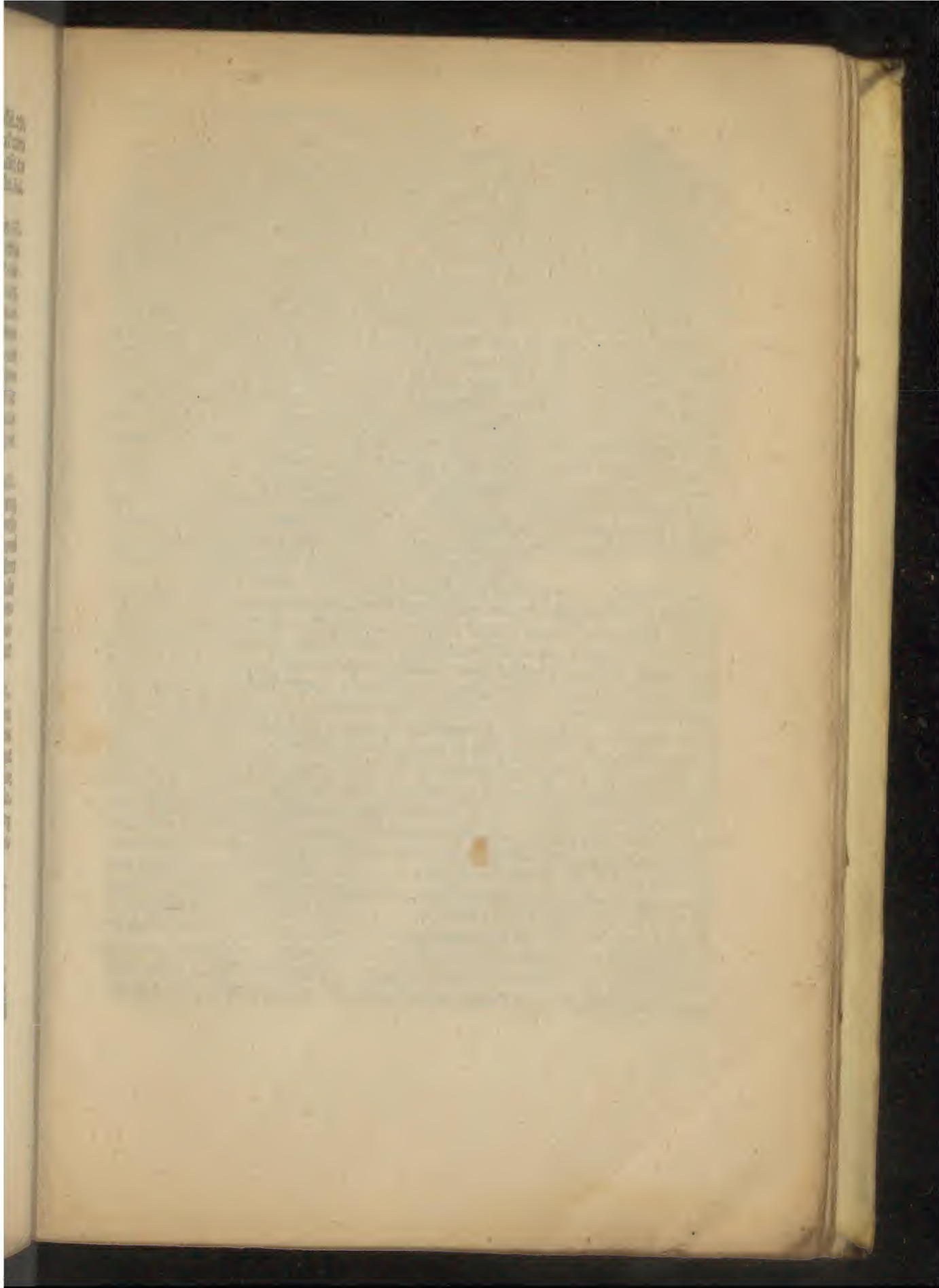
Caplm. 34.

Difficultas deglutendi cum accidit eis: & se fuerit conclusa: tunc flobotomia paulatim fiat. & equatio fiat ad retrahendum. & superpositum est melius q̄ plurimū solutiuū desuper.

¶ De frigore extremitatū qđ accidit eis.

Caplm. 35.

Multotiens pfundat calor eoz: & infrigidant eoz extrema. Et tenet calor submersus ad caput. Nonant ergo extremitates in aq̄

calida: et non bibant aquam frigidam.

De sermone febris colericæ.

Capitulum 36.

Febres colericæ tres sunt: tertiana continua: tertiana prodiaca: et caisson. Et tertiana quædemplo diaca: aut est pura: et fit a colera pura. Aut non pura et fit cum putredine colere grosse substantie propter commixtionem colere cum flegmate commixtione aliqua complexionali unita: et propter hoc diuersificat ab hemitriteo: cum hemitriteum faciant due materie separare: et hanc faciat materia vna que in seipsa est mixta: cuius cuius calore permiscet aliquantulum frigoris quod grauat suam putredinem et suam resolutionem et suam digestionem: et propter illud quædæ sunt in hemitriteo duo paroxysmi: et tertiane non pure proxiimus vnus. Et hæc quædæ non pura quæque prolongat tempore longo et circiter medietate anni: et quæque perducit ad mortem et magnitudinem splens. Caisson vero est de genere continue: quæ dicitur inter eius vehementiam et eius teporem est insensata et accidentia eius sunt vehementia: et causa est acutas materiet et multitudo cum eius casus sit circa cor et in ventis ois stomachi aut in partibus epatis propter ad summum in membris nobilibus vicinis cordi. In tertiana vero colera est in carne: et ad partes cutis. Et in continua est sparsa in ventis corporis quæ elongant a corde. Et vehementia quædæ sitis: et angustia: et inquietudo: et impatiens: et alieatio: et nausea: et amaritudo oris: et siccitas labiorum: et scissio eorum: et dolor capitis multiplicant in febribus colericis: et est natura in pluribus earum ad siccitatem declinans: quæ materie motus est ad superiora: aut ad illud ad quod apparet de corpore et cute.

De tertiana absolute: et nominatur tritæus.

Capitulum 37.

Proximus tertiane incipit in primis cum horripilatione ut punctura acus: deinde in frigiditate: et incipit facere rigorem difficiliter valde difficiliorē reliquis rigoribus: non frigidum: aut cum paucis frigore: et non est frigus eius nisi propter profundationem caloris ad interiora ad partem materiet: et inuenit sicut puncturas acuum: et hic quædæ rigor cum vehementia sua est velocis sedatio: et tu tam scilicet causam huius rigoris: et fit rigor eius in tribus diebus primis fortior et vehementior: et in quartana e contrario: et ite rigor incipit cum fortitudine: deinde lenis paulatim et insinuitur velociter: et in quartana e contrario. Et sudor multiplicat in tertiana cum dimittit. Et fit vrina in rubea tendens ad igneam in qua non est multa grossitudo. Aut est non pura: et fit vrina eius cruda aut grossa. Et tertiane caliditas est saluior caliditate caissonis: et quanto prolixius manet tangit corpus non additur inflammatio: immo quandoque minuitur inflammatio eius: et in caissonide addit inflammatio. Et accidentia que accidunt in eis in tertiana sunt vigilie sine grauitate in capite: nisi in quibusdam non puris et sitis et furor et ira et odium locutionis. Et est pulsus eius acutus velox per comparisonem ad reliquas febres: et non est equalis constrictionis et dilatationis: quoniam humor debilitat eum: et addit ei diuersitatem apud statum: et diuersitas in eo est sub ea que est in alijs cuius virtute: et est pulsus fortior in ea: immo diuersitas

Liber quartus Sen. j.

in eo non est simpliciter nisi diuersitas propria cum febre et alijs: et in principio quidem est necessarium ut coartetur pulsus usque ad horas dilatationis febris: et tunc confortatur et fit velox et frequens et eius diuersitas non est multum superflua. Et quandoque significant ipsa etas et consuetudo et regio et ars et forma et tempus et multitudo euentus tertiane in illa hora. Cum ergo componunt due tertiane sunt paroxysmi euentus omni die. Qui ergo considerat tertianam per paroxysmum errat in ea: imo oportet ut attendantur significationes alie quas dicimus. Et patientibus quidem tertianam accidunt vigilie: et amor solitudinis: et multoties sentiunt ebullitionem apud epar.

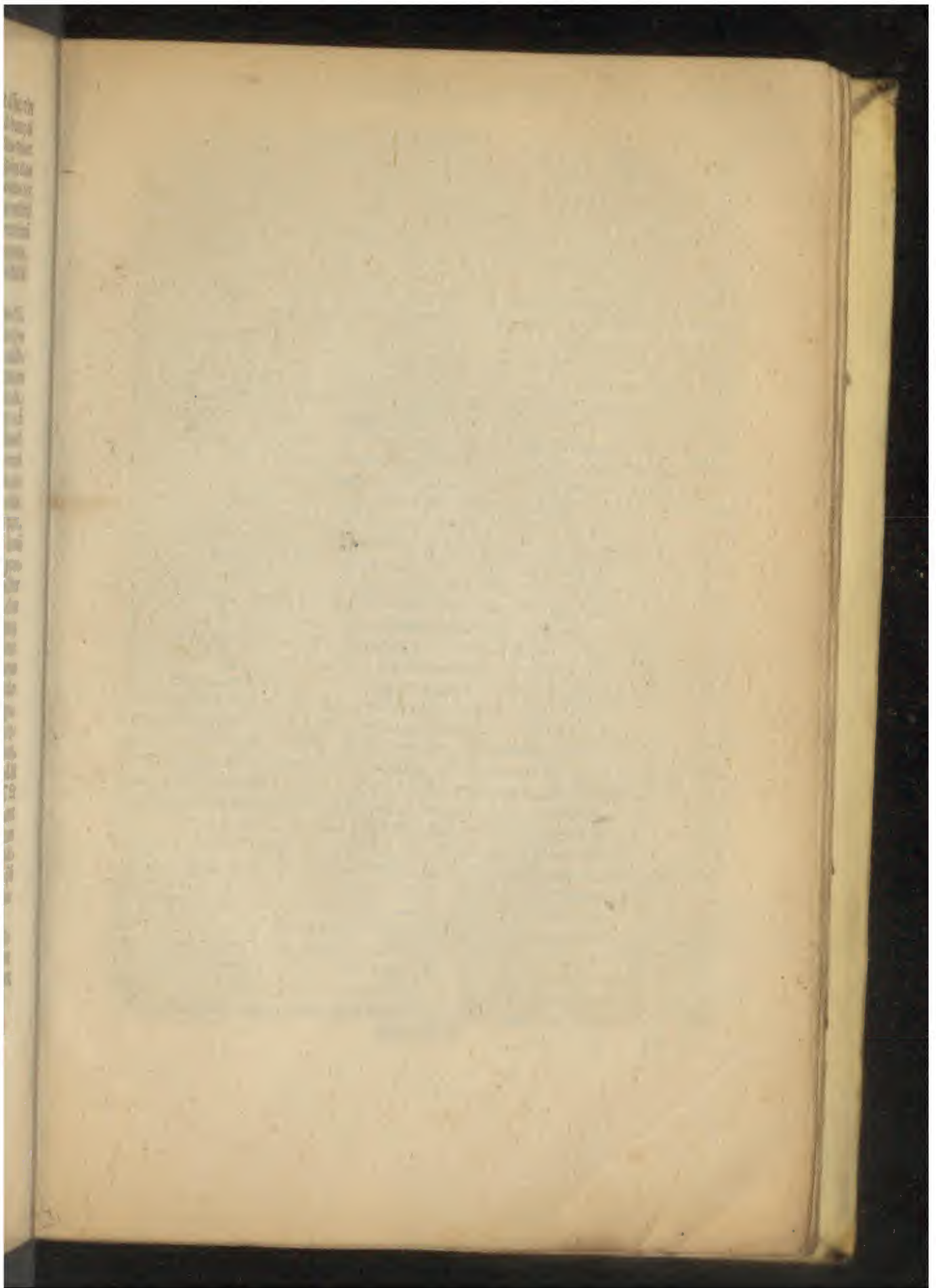
De differentia inter tertiana pura et non pura. Cap. 38.

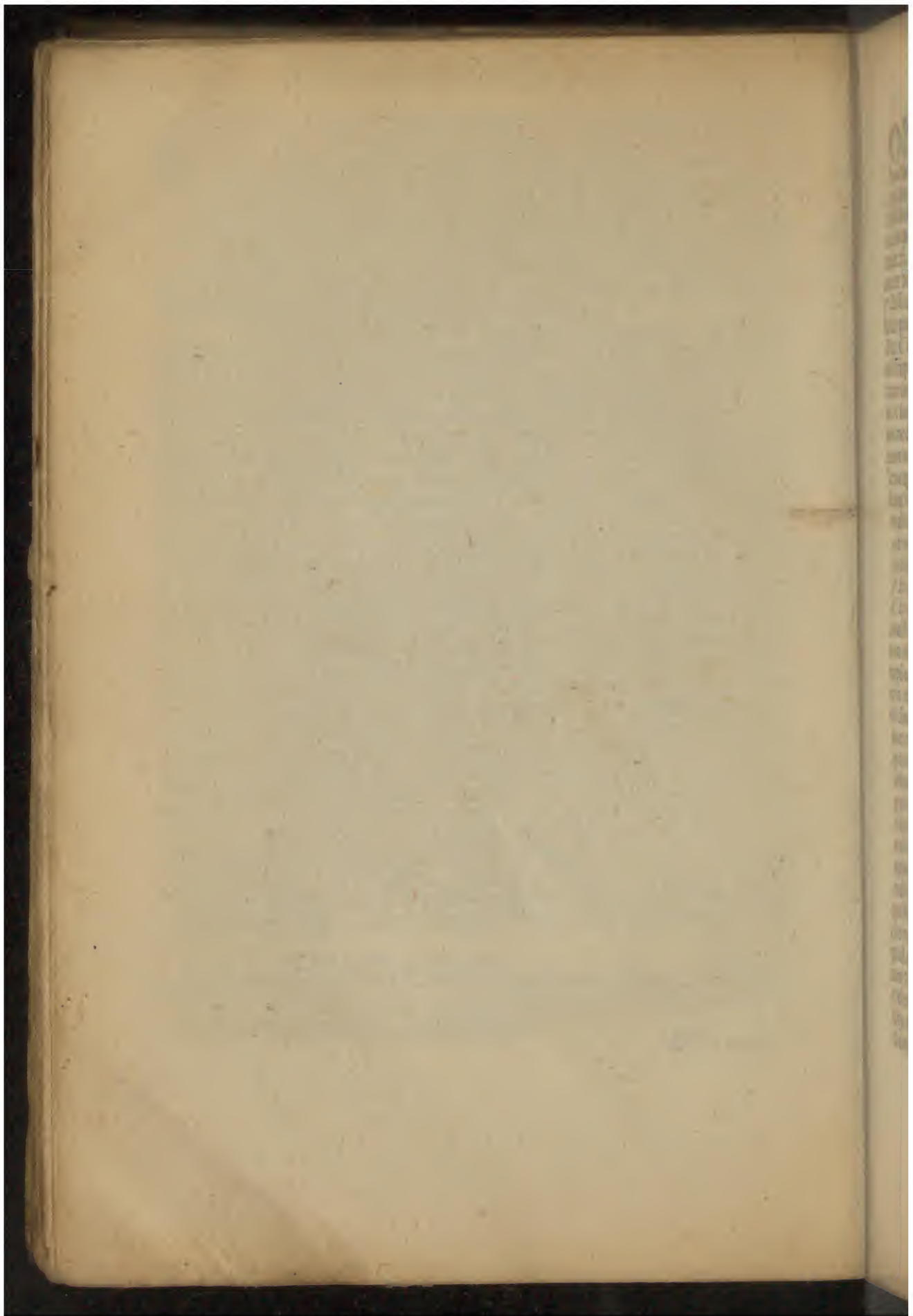
Pura est subtilis: leuis: cuius paroxysmus consumit a quattuor horis usque ad .12. horas: et non addit super eas multum: et si addit additione multa: tunc est non pura: et est simpliciter plurimum perueniens ad septem horas. Et calefit in ea corpus velociter: et vides caliditatem procedere ex corpore: et extremitates adhuc sunt frigide. Et similiter pura non addit cum non accidit error supra .7. periodos. Et quandoque presumit propter subtilitatem sue materie in paroxysmo vno in quo accidit vomitus aut ventris solutio mundificans. Et apparet digestio in vna in primo die: aut in tertio: aut in quarto: aut in septimo. Si autem addit super septem periodos additionem plurimam: tunc est de genere non pure. Et similiter si prolongatur spatium sui rigoris. Et est additio suorum paroxysmorum et antecessio eorum ad invicem simpliciter ordinem seruante proportiones similes: et in non pura est illud diuersum non rectum. Et similiter quando assimilant paroxysmi simpliciter terminum vnum: et reliqua signa elongationis febris etiam sunt de illis que scio. Et cum vides principium cum rigore simpliciter determinauimus: et statim cum sudore exuberante: tunc non dubites quin ipsa sit pura. Et in pura quidem cum eam habens bibit aquam ordeii preedit quod est in corpore eius cum vapore humido quasi ipse velit sudare et quousque sudat. Et cum non pura inuenitur grauitas plurima in capite. Et extensio. Et prolongat rigor: donec peruenit ad viginti quattuor horas: aut triginta horas usque ad horam suam. Et tepescit donec complentur quadraginta horae: et per quantitatem additionis paroxysmi super .12. horas est eius elongatio a paruitate. Et in tertiana quidem non pura tardat apparitio digonis. Et non apparet in forma offuscatio neque extenuatio. Et fortasse non eradicatur cum sudore copioso. Et fortasse non incipit cum rigore. Et non est caliditas cum multa fortitudine: neque est augmentum eius equale: imo est quasi ipsa addat: deinde preedit et minuit. Et accidetia seua: minorat in ea.

De tertiana continua. Cap. 39.

Adgnosctur per vehementiam paroxysmorum tertiane: et per vehementiam accidentium tertiane: et apud Galenum quidem cum sanguis putrefit fit de hoc genere: et de eo fiet sermo post.

De cura

De cura tertiane pure.

Cap. 40.

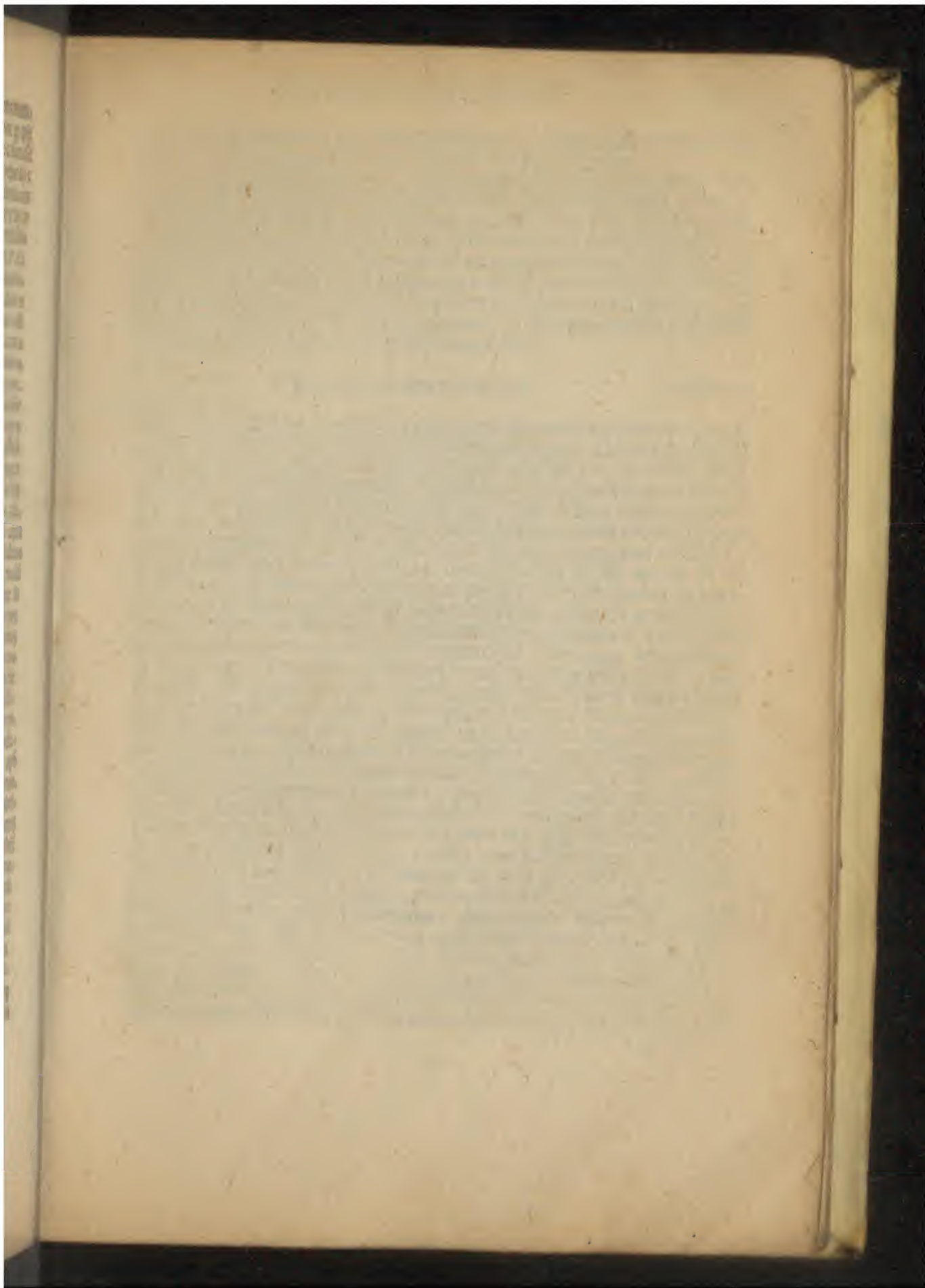
Oportet rememorari illud quod dedimus tibi de radicibus in cura
 tione febrium de solutione ventris: et cibo: et in omnibus capitulis:
 et fabrica super illud. **E**t tu quidem non auscultes sermonem eius
 qui concedit in principio solutiva fortia et myrabelanos et his similia:
 nisi illud quod diximus. Immo oportet ut properes in primis et lentas le-
 nitate quadam cum eis que diximus illic. **S**icut sunt tamarindi qua-
 titate xl. 3. qui infundantur in aqua calida in nocte et colentur: prohi-
 antur de super siracost aut terentiabin aut aqua duorum granatorum.
Et sicut decoctio lubleb cum terentiabin et passulis enucleatis. **E**t in
 fusio prunorum cum terentiabin: aut siracost. **E**t aut sirupus vitoli. et vitole co-
 dite. **E**t fortasse facit mucillago psilii cum quibusdam sirupis sicut
 est sirupus prunorum lublestatem et lenificationem et cum decoctione le-
 titum cum iuleb. **E**t aut clisteria lenta sicut est clistere cum decoctione al-
 tee et iutube et sebesten et radice lilij et oleo vitoli. et succo ficule et baurach
 secundum modum quem scis. **E**t illud quando necessitas tangit ad ipsas. Re-
 etum namque est ne in potu detur quod est sicut sorbitio ordei: neque ei simi-
 le: neque cibi: nisi natura iam lenificata: et si ventris solutio in principio in
 febre tertiana pura minoris sit malitie quam eius simile in alijs sed sit eius
 malitia iterum maxima. **E**t quando est possibile ut stobotomes usque
 ad tres periodos fac. **S**imiliter quando times quod sit egritudo furiosa
 et facis illud: erit illud quod accidit de errore si accidit minus quam aliud.
Et opus ut non moveas in die paroxysmi aliquid nisi pro necessitate.
Et non cibes nisi apud conditiones predictas. **E**t aut puoces vinam cum
 emulsione seminum: et opus supventat ei paroxysmus dum est famelicus et
 non est in stomacho eius aliquid. **I**mmo oportet ut sumat in potu si-
 rupum acetosum omni mane: et post duas horas aquam ordei in die in qua
 non est paroxysmus. **E**t sirupus quidem acetosus post paroxysmum
 est convenienter. **E**t similiter ponere pedes in aqua frigida ad trahen-
 dum residuum caloris. **E**t ego magis diligo ut sit in sirupo acetoso: et p-
 prie in postremis emulsio seminum frigidorum predictorum: et ante paro-
 xysmum per tres horas aut quattuor. **E**t detur in potu iterum post
 paroxysmum aqua ordei. **E**t quando necessaria est subtilitatio regimi-
 nis: detur in potu sicut aqua granatorum: et aqua melonis indici: et his si-
 milia: et gradatim fiat eius regimen secundum modum predictum. **E**t quotiens
 appropinquat status subtilitetur. **E**t in diebus primis cibetur cum kist
 ordei et pane trito cum aqua frigida: aut sicut est: aut emulctum ex eo
 qui fit ex lacte acetoso et lentibus. **E**t quando cibus acetat in stoma-
 cho non detur in potu de aqua ordei que non est valde subtilis ali-
 quid. **E**t si necessarium fuerit dare ipsum in potu: confortetur parum
 cum decoctione radicis apij. **S**i autem stomachus fuerit frigidior illo
 et febris non magna et non pura ponatur parum psperis secundum consilium
 Hyp. **Q**uod si signa significauerint quod crisis est propinqua: tunc sufficiat
 et aqua ordei: et aqua granatorum dulcis et muzi: et sirupus acetosus. **E**t fru-

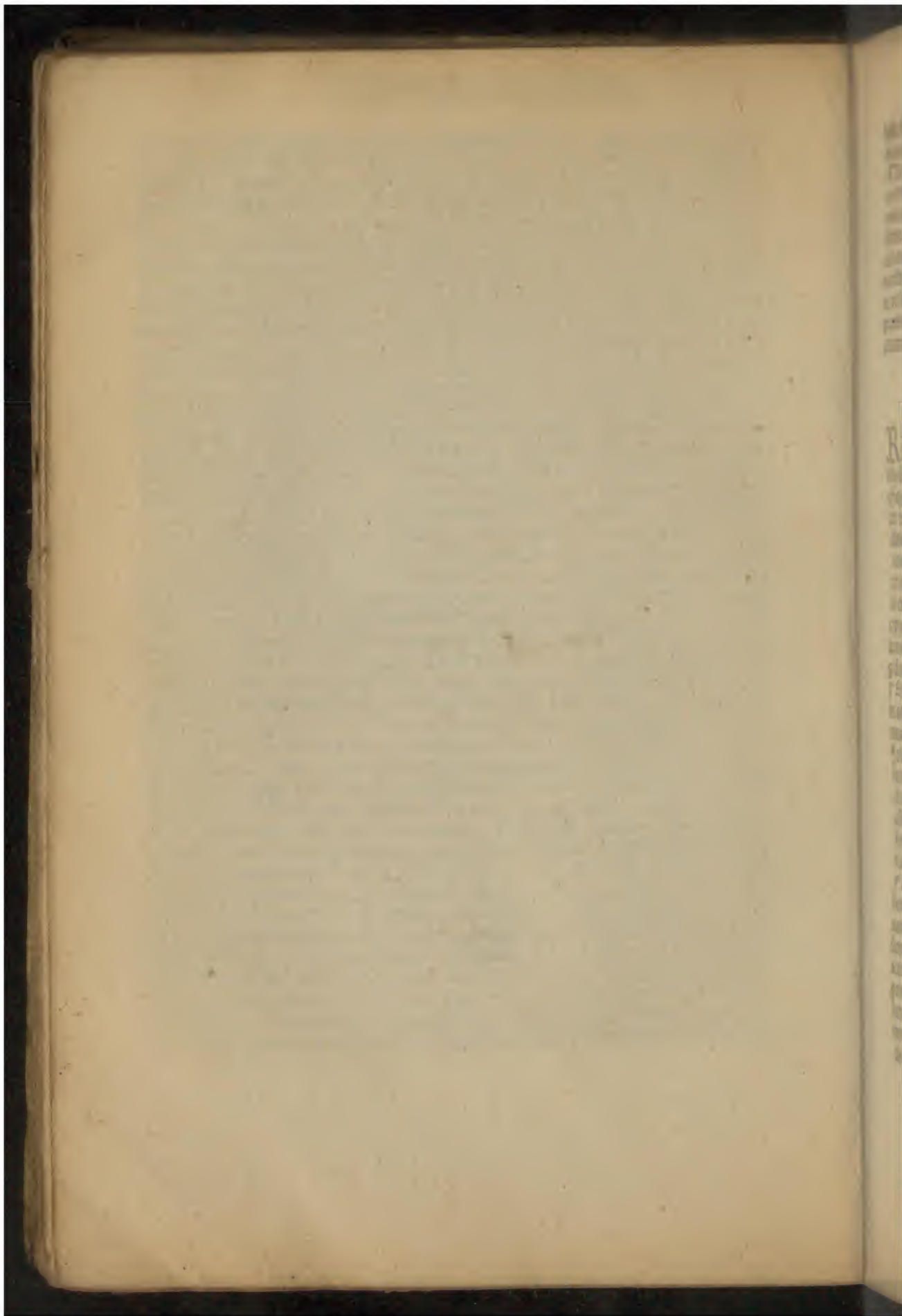
Articella

3

Liber quartus Sen. j.

etus qdem qui dilligunt eis sunt granata dulcia et muzi: et pruna matura et imatura. Melon vero indus est res maxime suauis cum hoc quod ipse soluit et prouocat et frangit vehementer caloris et facit sudare: et fortasse non nocet nisi parum: et ex oleribus cucurbita et cucumer et althea et lactuca. Et scias quod intentio in eo quo cibant patientes tertiana: aut est humectatio sicut datur eis in fine de extremitatibus aliteriugi et de te Riculis gallozum et cerebellis hedoz cum quibus non est nausea et vitellis ouoz: aut est infrigidatio et humectatio simul sicut in kist ordet. Et non vltimes infrigidatione multa et proprie in principio: nisi inuenias inflammationem vehementem: aut timeas conversiones eius ad causam eandem et continuam. Quod si sequatur crisis et videris digestionem in vna et est sedimen laudabile quod cognouisti: tunc si excusat bene est: et si non: cura tunc cum eo quod suauis natura ex prouocatione vire aut solutione ventris aut vomitu aut fluxu sanguinis narium: et non agas contra ipsam in hoc. Quod si non inuenias declinationem manifestam: tunc euacua cum solutione ventris. Nam de illo est scamonee sexta. 3. 1. in iuleb. Aut decoctio myrabolanorum cum tamarindis et teremabin et passulis et radicibus et cassia stula sicut quod sciueris: et tibi inest ut confortes eas cum fumo terre et sene et scamonea: et de illis que conueniunt eis in sunt trocisci de spodio solutioni. Descriptio. R. myrabolanorum citrinorum enucleatorum pondus. 3. iiij. zuccari tabarzer pondus. 3. xx. scamonee pondus sexte. 3. 1. bibat cum aqua frigida: et post illud curent cum euacuatione. Et si fuerit illic caliditas superflua: et inflammatio maxima cum iam euaueris: tunc non erit ei malum dare in potu aliquid de extinguentibus fortibus de illis que dicta sunt in regimine acute: et fortasse conferunt ei empla ex eis. Balneo vero opere ne approximet nisi post digestionem. Post digestionem autem et apud declinationem est ipsum melius eis: et prope consuetis quantum error in intromittendo eos in balneo ante digestionem saluor est: quam suum sile cum alijs. Et oportet sit balneum eorum temperatum boni aeris quod sit humidus in quo sudent cum facilitate: ut non inflamentur eorum corpora: et ungantur cum oleo vno. et ros. coquassato cum aqua: et non prolongent in eo moram: imo egrediantur velociter: nam iteratio est eis conuenientior quam stationis prolongatio: et si apertum infundant aqua tepida stent in ea sicut quantitate declinationis. Betinde cum egreduntur conuenit eis ut bibant vinum album subtile multa commixtione permixtum: et cooptantur in locis suis: sudabunt enim sudore vehementi: et si quid residuum fuerit digeretur: et post illud cibent cibis infrigidantibus et humectantibus et oleribus que sunt illius modi. Et non timeas post declinationem potare eos vinum plurimum permixtum. Unus enim fractum per commixtionem confert quantitati residui eius in resolutione illud cuius necessaria est resolutio: et succurrit aque penetranti cum fortitudine sua et permixtione eius quod est in eo de calefactione pauca: quare infrigidat vehementer et humectat. Et si fuerint illic accidentia sicut et dolor capitis et vigilanti et aliorum: tunc tibi preterijt eorum cura. Et quando post crissim remanet aliquid caloris inseparabilis

tunc tibi superest vt ad ministras sirupum acetosum cum succis diure,
scis: aut in quo decocta sunt semina et radices diurese.

C De cura tertiane continue. ¶ Et scias qd cura tertiane continue e cu
ra tertiane: sed est decliuor ad obseruationem dispositionum digestio
nis: et ad infrigidandum cum sirupo acetoso facto cum seminibus: vt
semine cstrulli: et semine endiuie proprie coti itis: et post ipsum post du
as horas datur in potu aqua ordeii. ¶ Et ad subtiliatione cibi: et ad ad
ministranda clisteria lenia in principio. Et ad prouocationem: et oport
et vt subtilient: et non sumant in potu de solutiuis in pncipio: neq ap
proximent alicui eorum nisi eis que sunt sicut sirupus viol. et aqua fru
ctuum: et non vtantur nisi clisteribus lenibus.

C De cura tertiane non pure.

Cap. 41.

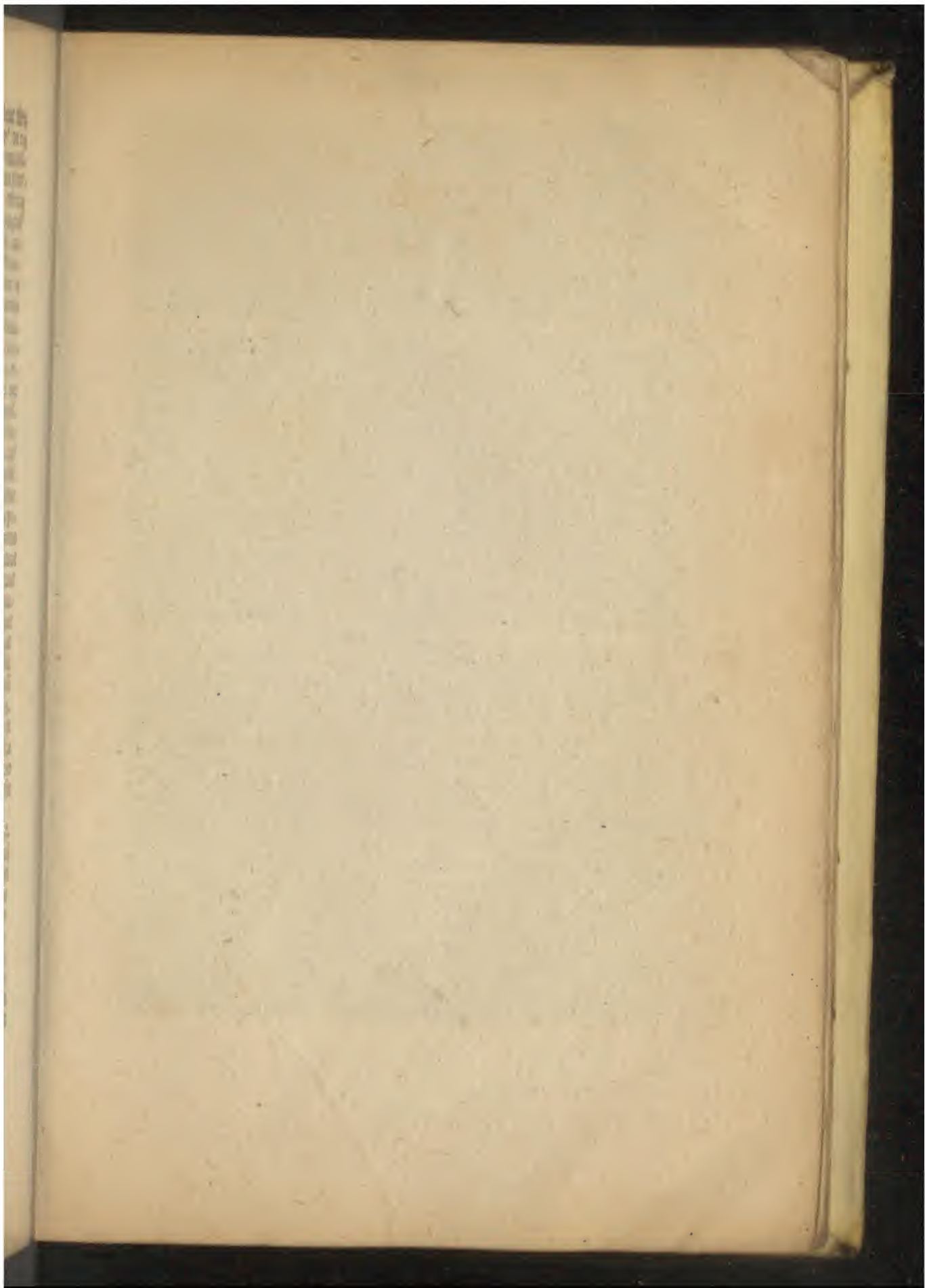
R Es in quibus diuersificat cura tertiane non pure sunt res in quib
us coicant febres frigide de licentia secunda. ¶ Et fortasse concedit
illud habentibus puraz. s. vt non expectent plurimu declinatiois. Sed
quoz expectant digestionez: qm est phibitu in eis balneu: balneu entz fa
cit desce ndere flegma indigestu pp illud qd effunditur ad locuz putre
dinis: et pmiscet humorem malu cu putrido et resouit subtile et facte
remanere spissum. ¶ Et qd cibatio omni die itez: aut propte cibatio est
ex eis q illis nocent: imo oportet vt cibent vno die et alio non. ¶ Et sit
in cibus eoz qd abstergat et calefactat paru. ¶ Et vt sit cibatio in prin
cipijs egritudinis spissior q sit in principijs pure: deinde gradatim p
uenit ad subtiliatione fortez sicut est subtiliatio tertiane. ¶ Et vt sit infr
gidatio minor. ¶ Et vt clisterizet in principio clisteribus acutioribus.
¶ Et vt expectet digestio in solutione ventris eorum plus. ¶ Et vt sint
in aqua ordeii eorum virtutes digestiue resolutiue sicut est illud qd dixi
mus in eo in cui stomacho acetat aqua ordeii: immo fortiores q in illo.
Fortasse enim necesse est vt decoquant in ea isopus et organu et calame
tum et spica fm complexonem: et sicla iuuatiua est eis: et permixtio aque
ceteris cu aqua ordeii et in fine eius cicer est iuuatiuu eis. ¶ Et oportet vt
cōsideret propinquitas non pure ad puram et elongatio eius ab ea: et
fm illud diuersificetur inter curam eius et curaz pure. Quod si fuerit
valde propinqua pure: tunc diuersifica inter eas diuersificatione parua.
¶ Et cum videris vinas eorum grossas tunc slobotoma. ¶ Et cum slo
botomaueris non indigebis clisteri. ¶ Et scias qd non est res magis iu
uans eos q vomitus post cibum. ¶ Et de solutiuis in principijs eius q
sunt propinquiora equalitati est aqua algeleniabin decocti et sirupus
acetosus: et fortasse ponemus in ea cassiam fistulam: et fortius illo est vt
ponas in ea virtutem turbith. ¶ Et clisteria in principio sunt magis di
lecta q solutiua alia: et sunt clisteria in quibus est virtus alphasce et ca
momille et sicle et cartami et viol. et sebeste et sic? erodo: turbith: et ex
eis e cassia, z oleu sisamini z baurac. z fortasse idiget vno istoz sz elo

Liber quartus Sen. j.

gationē febris a pura. **C** Adiuuātia aut ad digestionem sunt sicut siru-
pus acetosus permixtus cum aliquāto de gelenlabin: aut sirup⁹ de ra-
dicibus. **C** Et post septimum sicut decoctio absynthij: est enim suauis
ua subtiliatiua materiel et confortatiua stomachi: et similiter aqua feni-
culi et aqua apij cum sirupo acetoso: et si pertransit. 14. tunc non est ma-
lum dare in potu trociscos ros. minores. **P** Si autē egritudo plongal
non inueniemus excusationem quin demus ea que sunt trocisci de eu-
patorio et decoctionis eius: et calefactio partium hypocundrioz est hu-
ius generis: et emplastratio mirach eoz iterum cum eis que digerunt et
maturant et mollificant tensiones cum venerit illic. **P** Cū ergo sciueris
quod digestio iam aduenit: tunc euacua: et puoca: et nō cures. **C** Et de eua-
cuationibus bonis eis est ut sumatur hterepigre. 3. v. succi lactuce et eu-
patorioj amboz. 3. iij. seminis apij mirabol. citrinoy chebuloz. 3. añ. 3. v.
turbith. 3. vij. fiat pill. ex eis cum aqua apij et sit dosis eius. 3. ij. **P** Et de
illis est decoctio bona inuentio nostra. **R.** eupatorioj absynthij mirabol.
kebulorum. ana. 3. v. seminis melonts: seminis cucumeris et citrulli se-
minis apij polypodij suchaha be deoard omniū. añ. 3. x. turbith. 3. i. cas-
siehistul. 3. vi. passularum enucleatarum. 3. xx. ficuum. x. numero: sebestē
numero. xxx. gelenlabin facti cū rosis psicis pondus. 3. xv. decoquatur
oia sūm descriptionem huius: et sumat de ea cadus magnus in qua po-
sita sit sillqua. i. scamonee. **C** Fortasse necessaria est medicina fortitudo
modo: debilis alio modo: eius vero fortitudo est s3 hoc quod ipsa euacuat
humores viscosum. Sed ipsius debilitas est sūm hoc quod ipsa non euacuat
plurimum vice vna. Immo possibile est ut fiat gradatio in ea: quare eua-
cuet humorē cui⁹ euacuatio est necessaria multis vicibus ut nō destruat
virtutem: et hec medicina est que potest subtiliare et aggregare: et soluat
parum eius: et soluat plurimum eius. Sed parum paruz ex malo: et plu-
rimum plurimū ex malo. **C** De delectationibus vero paruz fortasse nō
facit aliqd: et huius quidem medicina est ut sumat turbith quātitas. 3.
5. et plus sūm necessitatem: et scamonee proprie altusugi. i. aut supra id et
conficiat cū gelenlabin predicto et bibat. **A**ut sumatur de agarico et sca-
monea sūm hanc compositionem et conficiatur cum gelenlabin predicto
et bibatur. **A**ut ponatur in succo rosarum recentium cuius quātitas sit
vñc. i. et bibatur. **A**ut in sirupo ro. et bibatur.

C De febre causon et est illa que nominatur sarcos. **Cap. 42.**

Q Causon est sūm duos modos. **A**ut enim causon est colerica et est cā
in ea multitudo putredinis: aut intra venas corporis totū: aut in
ventis que sequunt pres corporis pprie: aut in venis partiū oris stoma-
chi: aut in epate. **A**ut flegmatica et que fit ex flegmate salso putrefacto
in ventis que sequunt pres cordis sicut dixit Hypo. in epidimia. Et non
fit flegma salsum sicut sciuit nisi ex aquositate flegmatis cuz colera acu-
ta. Est ergo colera que putrefit aquositas permixta aquositate pluri-
me. **C** Et quoniam causon vehementiora habet accidentia quā tertiana
opz ut fit breuioris spacij quā ipsa. **C** Et senibus quidem parum accidūt

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

febris causonidris: et cum accidunt eis pereunt quoniam non sunt in eis nisi causa valde forti. Amplius eorum virtutes sunt debiles. In iuuenibus autem et pueris plurimum accidunt: et est in infantibus leuor pro humilitate eorum. Et quicquid est in eis cum profundatione somni propter eleuationem vaporum ad caput. Et Hypo. quidem dixit. quod si alicui accidit in febre causon tremor: tunc permixtio mentis resoluta ab eo tremorem: et est simile ut sit illud quoniam cerebrum calefit valde et calefiti nerui: et est simile ut sit causon et sit permixtio mentis et resoluta ab ea per tremorem propter expulsiorem materiam ad neruos. Et plurimum quidem consumit cum vomitu et solutione ventris aut sudore aut fluxu sanguinis narium.

De signis.

Cap. 43.

Signa eius sunt inseparabilitas et occultatio temporum: et vehementer ita accidentum ex asperitate lingue: et ex ceteritate eius in primis: et ex nigredine eius secundo: et ex intentione sudoris nisi apud ceterum: et vehementer sitis. Inquit Hypo. nisi accidat tussis parua accidentalia sedat ergo illam sitim: et videtur ut sit vehementer sitis eorum propter causam pulmonis. ergo cum mouet tussis parua humectat per id quod currit ad ipsum ex carne molli. Et caliditas in causone quod est in plurimum non est ita fortis in exterioribus sicut fortitudo eius in interioribus: et est contractio in ea leuor quam in alijs. Et in facta quidem ex colera fortia sunt accidentia mala ex vigilijs et inquietudine et adustione et permixtione mentis et fluxu sanguinis narium et dolore capitis et pulsatione temporum et profunditate oculorum et solutione ventris cum colera pura et casu appetitus. Et quoniam accidit infantibus abhorret mamillas: et non recipit eam et corripit illud quod sugit de lacte et acetat.

De cura causonidris.

Cap. 44.

Et cura tertiane pure. Et cum indigent euacuatione sicut cum illis que dicta sunt: tunc festinatio est melior. Complementum vero est apud digestionem. Et non sibi otiosus: fortasse enim inflamabit eos: et fortasse iuuabit eos si fuerit illic turbiditas et rubedo. Verum indigent subtiliacione et regimine vehementiore et infrigidatione actu eius quod ipsi sumunt. Et cum times casum virtutis: est necessarium cibare eos quamuis non appetant et proprie in eo ex quo resoluta res plurima. Adulterio enim aduenit eis bolissimus propter priuationem sensus: et indigent lenificatione in principio fortiori. Et curatiombus febribus acute predictis sunt omnes species narratas. Et quandoque conueniens est ut dormiant apud teporem paruum febribus super aquam tamarindorum: et quandoque ponitur in ea parua caphora. Et diligenter eis sirupus acetosus: aut emulsio seminis portulacae: aut emulsio seminis endiuie: et melon alchimi est bonum valde: et sit contentus potatione aque frigide sicut quod diximus illud. Si autem non fuerit quod prohibeat deum potu de ea etiam usque ad satietatem. Et fortasse aduenit eis permixtio mentis et obliuiscunt petere aquam: quare oportet ut sorbeat de ea paulatim sorbitiones plurimas et proprie in eo cuius linguam vides siccam. Et cura accidentia eius superflua cum eis que dicuntur

Libri quartus Sen. j.

firmis in capitulis suis. Et opz vt caueat i eis supfluitas sanguinis
narlū: est enim de eis in quib⁹ magnificat timor apō eos. Et oportet
vt obseruet anhelit⁹ eorum et non dimittas partes pectoris spasmati.
Et oportet vt obserues capita eoz cū aceto et oleo ros. et sandalis et
aq̄ ro. et camphora et hīs similib⁹: et embrocēs cū decoctionib⁹ in qui-
bus decocta sunt ea q̄ diximus. Et q̄do fortes sunt in eis vigillie tūc
cura eos. Et non est malū vt in potu des sirupū de papauere et laziet
si sit de nigro in hui⁹ dispositiōe. Et in fine ei⁹ da in potu trociscos
qui conueniūt eis: sicut sunt trocisci de camphora. Et in illa hora con-
uenit eis sirupus acetosus cū emulsione seminis cucumeris: et seminis
endiuie et se. portulace de vnoquoq³ eoz sit pondus. 3. ij. sirup⁹ acetosi
sit pondus. 3. xxv. vsq³ ad. xxxv. sm q̄ videt. Et si fuerit illic vētris so-
lutio: tūc dent trocisci de spodio constrictiu. Trocisci boni. R. spo-
dij ro. añ. 3. ij. s. croci sextaz. 3. 1. seminis portulace: seminis endiuie. añ.
3. ij. seminis cucurbite: seminis cucumeris. añ. 3. ij. sandaloz. 3. 1. s. suc-
ci ligritie amili. añ. 3. 1. camphore sextam. 3. 1. s. 2. dosis eius sit. 3. 1. 7. ite-
rū ros. 3. ij. se. melonts citrulli cucumeris et portulace oium. añ. 3. ij.
croci tertiam. 3. 1. camphore sextam. 3. 1. gūmi amili dragaganti succi li-
quiritie. añ. 3. 1. et dosis ei⁹ sit. 3. ij. Et cū declinat egritudo manifeste:
tūc non est malū vt: balneo cut⁹ aq̄ declinat ad frigus: et illi in qb⁹ ma-
gis diligit balneū ex eis sunt quoz sebus est ex flegmate salso.

De febre sanguinis.

Cap. 4 s.

Opinatus est Gal. q̄ non sit sebus sanguinis a putredine sanguinis.
Naz sanguis cū putrescit fit colera et nō est sanguis. Sit ergo febris
colerica: non sanguinea: et sit causon predicta et tertiana: et curat eā cū
illa cura. Hic vero sermo eius est contrarius sermōni Hypo. et con-
trari⁹ et qd̄ est cōueniens: et plimū qdem erroris ei⁹ est in sermone eius
quando putrescit sanguis fit colera. Iste enim sermo facit opinari duas
intentiōes: quarū vna est q̄ qn̄ putrescit peruenit ad hoc vt fiat post pu-
tredinem colera: et scōa q̄ qn̄ putrescit tūc fit colera: sicut dicit q̄ lignū
qn̄ calefit fit cinis. Cōsideremus itaq³ i vnaquaq³ duaz ppositionū.
Intellectus vero p̄mus est corrupte acceptiōnis trib⁹ modis. Quom̄
p̄mus est q̄ sanguis qn̄ putrescit cōuertit⁹ subtile ei⁹ ad colerā malam:
et spissuz ei⁹ ad malitiā: et nō ergo cū totalitate sua fit colera: et scōus ē
q̄ illud sit post putredinē: et nostra cōsideratio est in dispōne putredi-
nis: et tert⁹ est qm̄ post illud sit colera: et non scimus an in ea sit putre-
do: an nō. Naz plurime res putrescūt et separaf ex eis subtile et spissuz:
et non est in spisso neq³ in subtile putredo: qm̄ non est necessariū vt sit
putridū id qd̄ generatur a putrido. Sit enim ex putredine quod nō est
putridū: et si generatio eius a putredine faceret putredinē eius necessa-
riā: oporteret vt spissum cinerulentū iterū esset putriduz. Esset ergo illic
sebus melancolica iterum. hoc ergo est illud quod facit eē necessariū
expositio eius quod p̄mū intellectū est. Quod vō intelligit scōo est
mendaciū. Quoniā putredo est via corruptionis: et putredo qdem nō

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AND ANATOMY
HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE MASSACHUSETTS

hij tempus: et conuersio sanguinis in coleram non fit nisi in tempore: et putredo quod est corruptio accidens sanguini et est sanguis sicut accidit fleama et est flegma et non colera neque melancolia nisi conuertat post illud cum complemento putredinis. Verum veritas sana est sermo Hypo. quod ex sanguinis putredine generat febris. Et dicamus ergo nunc quod febris sanguinis est febris putredinis: et febris calefactionis et ebullitionis quas nominauit Hypo. synochum et clusum sine alijs. Et plurimum ebullitionis eius est ex opilatione suffocante caliditatem: et quandoque fit a causis alijs que vehementes sunt supra vehementiaz febris ephemere: et nominat profunditas somni fortis: et est de summa februm que sunt inter febres putredinis et febres ephemerarum: que differt a febribus ephemeris propterea quod calefactus primum in ea est humor. Et differt a febribus putredinis quoniam non est et putredo: et est febris acuta: non febris ephemera: neque febris ethica: neque febris putredinis: et multotiens quod permutat ad febre putredinis: aut febre ethicam: et multotiens quod facit eam currere Gal. cursu februm diu. Et videt Gal. quod febris sanguinis non componit cum reliquis febribus: quoniam putredo in sanguine est communis omni humoris: et in hoc est contradictio quibusdam intentionibus suis in quo non est necesse plerumque sermonem quoniam non iuuat cum eo medicus: Et causa quidem huius febris est repletio: et opilatio: et multitudo exercitii: et proprie non consueti: et dimissio euacuationis: deinde usus exercitii laboriosi: et quandoque facit putredinem in eo multam aquositas sanguinis ex commixtione fructuum aquosorum quare conuertitur ad putredinem: et multitudo humoris crudi in eo est propterea quare parat ipsum ad putredinem sicut qui generat ex cucumere et alketed et piperis et similibus. Et hec quidem febris est continua que non tepescit propter communitatem materiei et eius adherentiam usque ad crism aut mortem: et eius species sunt tres. Quarum salutaris est peraugmasticus: quoniam resolutio in eo est maior quam putrefactio incipiens cum difficultate: et non cessat diminui. Deinde est homotenus et fortasse simillat. vii. diebus: et nequior eorum est augmasticus: quoniam resolutio in eo est minor quam putrefactio. Et eius crisis est usque ad septimum semper plurimum. Et eius consumptio est cum eumone aut sensata aut insensata. Et quoniam permutat ad causam idem et ad hirsam. Et quoniam permutat cum infrigidatione plurima ad lithargiaz: et quoniam permutat ad variolas et morbillum: et quoniam accidit in ea profunditas somni: et inflatio ventris ex qua puenit sicut vox tympani: et non deponit eam ventris solo cum rarificatione: et quoniam solo ventris non valz. deinde egreditur a facie vitidis lata proprie est de signis mortis.

De signis.

Capitulum. 46.

Signa febris sanguinee sunt. Adherentia febris: et rubedo faciei et oculorum: et inflatio venarum et temporum: et repletio completa absque rigore et non est sudor nisi apud crism: et multotiens associat ei puritus in naso: et in loco colli in quo ponuntur ventose. Et constrictio in anhelitu. Et multotiens accidit eis profunditas somni. Et difficultas sermonis. et

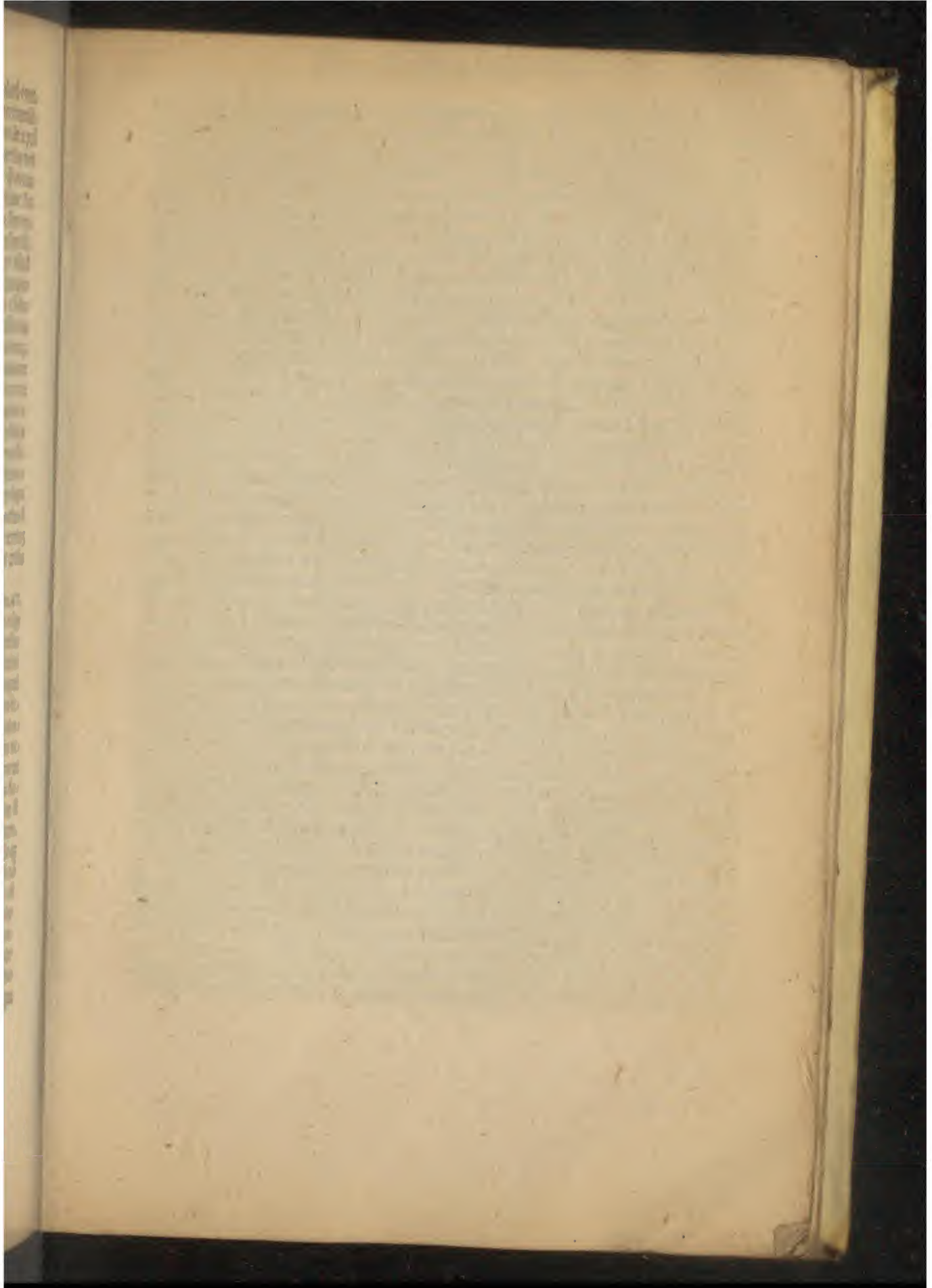
Liber quartus Sen. j.

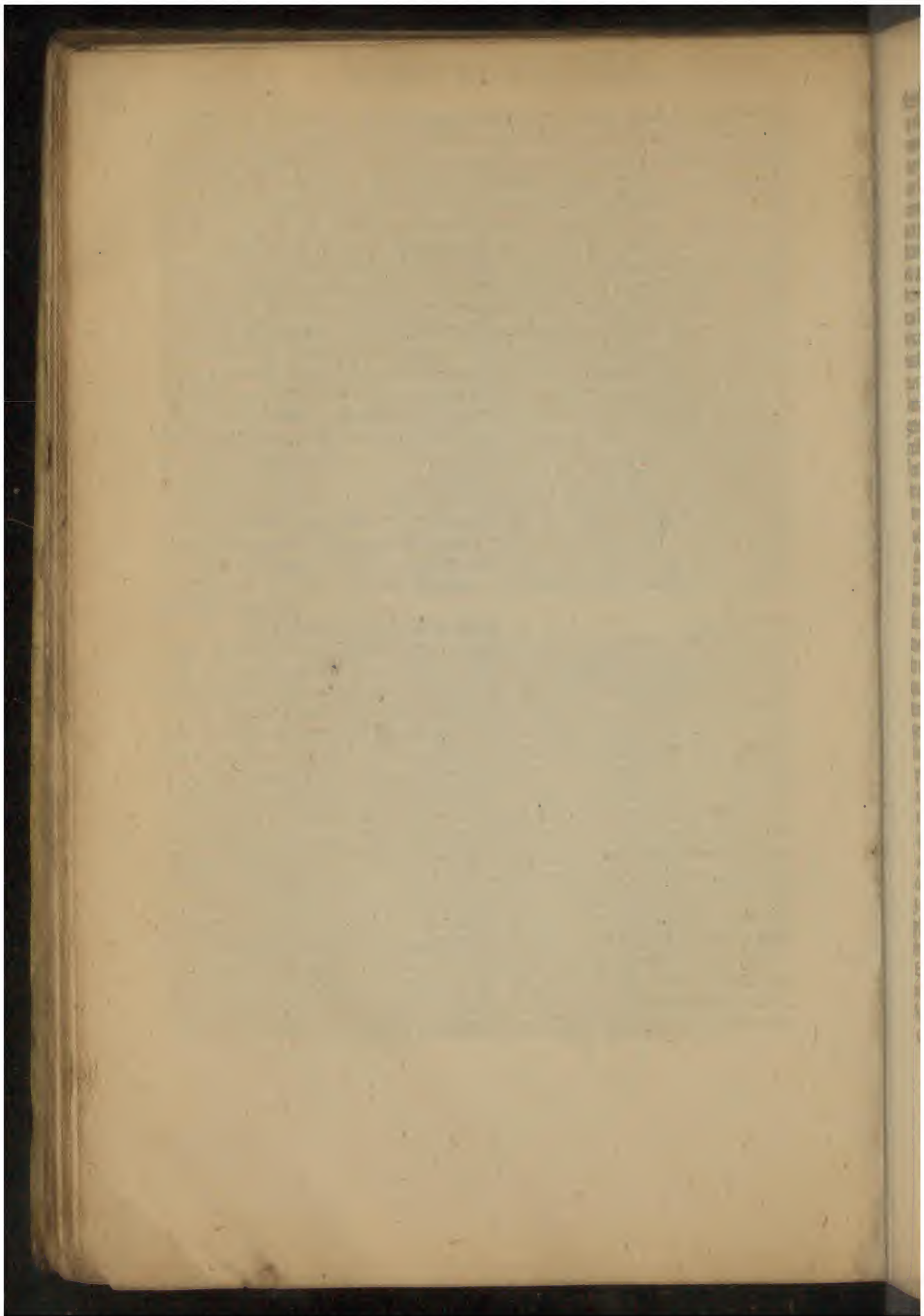
est malum. Et similiter apostema gutturis et duarum amigdalarum et vae. et cursus lachrymarum. et caliditas eius est plurima propter humiditatem vaporosam et lachrymale non exsecatam: sicut in causonide: et pulsus eius est magnus leuis plenus velox frequens valde diuersus non plurime diuersitatis: et est minoris diuersitatis et velocitatis quam in causonide: et non est caliditas eius in termino causonidis et tertiane sortis. Et illius que ex ea est a putredine caliditas et accidentia sunt vehementiora: et cura eius est difficilior et magis similis cum causonide. Et vero subtilitas sanguinis et grossitudo cognoscuntur propter illud quod egreditur de eo: et sinocha feruida est res magis similis in principio sui febris ephimere. verum caliditas eius est parue mordicationis et leuonis et inuenit ex ea inflammationem et disiniam et est plurimum impressionis eius prope cor. Putrida vero est equalis et similis equali sicut plurimum. **S**igna autem permutationis eius sunt cutisque eorum ad quod permutatur ut prefocationis et apostematum gutturis et duarum amigdalorum: et tuiam sculisti ea: et signa variolarum scies: et signa hirsens et doloris capitis et permixtionis mentis et aliorum sculisti. **S**igna vero longitudinis eius sicut iam sculisti sunt ex postpositioe signorum digestioris: et tomartillitate faciet: et diuersitate dispositionis eius in spacio suo ex additione et statione et diminutione ita ut sit quasi ipsa sit tepida. Illud enim significat quod sanguis est plenus humore crudo. Spacium vero crisis eius significat apparitio signorum digestionis: que si tardatur usque post tertium et quartum non fit crisis in septimo. Et multoties quidem fit crisis eius in quarto.

De cura febris sanguinis.

Capitulum. 47.

Attentio in curatioe febris sanguinis est euacuatio plurimi usque ad syncopiam: et ingrossatio substantie sanguinis si fuerit subtilis valde aquosus et colericus: et infrigidatio eius: et mundificatio: et subtiliatio ipsius si fuerit grossus et sumpserit eger plus generatiua sanguinis grossi: et generatiua humoris crudi: et digestio materiei facientis febrem et eius resolutio. **E**uacuatio autem non est aliqua sicut flobotomia ex manu in quacumque hora accidat: et non expectatur crisis neque digestio: nisi sit repleta nauseatiua. tunc enim caue eam et remoue ipsam. Quod si febris perseverauerit: tunc flobotomia: et non cesses flobotomare donec eger appropinquat syncopiam aut cadat in syncopiam si corpus fuerit forte. Syncopis namque infrigidat complexionem fortem. Et scias quod flobotomia et sumere in potu aquam frigidam quandoque excusant ab infrigidatione alia. Et partitio quidem in ea est melior si non fuerit quam necessarius faciat festinationem. nam fortasse erit in ea que est infra appropinquationem syncopis vltimatio: et fortasse sequetur flobotomiam vltimam statim fluxus ventris colericus et sudor quem oportet omni hora abstergere donec continuetur. fortasse enim saluabitur cum eo: et succurratur ei quod accidit de debilitate et syncopi cum cibo subtili et quiete. Et opus ut premittat lenificatio nature cum illis que

sciunt de illis que sunt sicut duorum granatorum aqua scilicet dulcis et mus-
 zi usque ad tenuum: et siracosi et tamarindi et collyria leuis de quibus dixi-
 mus. Et quicquid est necessarium apud digestionem euacuare cum eis que
 sunt sicut myrabolani et sumusterre et cassia fistula et his similia de illis
 que sciuit. Et si dispositio non tollat flobotomia in manu flobotometur
 vena que est in cornu frontis: aut ponantur ventose. Et si autem
 non preparat aliquid eorum et hoc propter accidens quod prohibet. tunc fac so-
 lutionem ventris secundum modum qui est in causonide. Et regimen sit ut
 eis que aperiant et incidunt et sedant ebullitionem. Et si acciderit ex flo-
 botomia syncopis: ciba cum pane cum aqua acreste. Et si acciderit flu-
 xus sanguinis nartu per se non abscondat: nisi cum appropinquauerit
 syncopis. Sanguinis vero ingrossatio fiat cum eis que sunt sicut rob
 tulubarum: et est ut decoquantur. c. iulube cum lib. v. aque donec remaneat ter-
 tia et inspissetur cum zuccaro et quanto plus minorat zuccarum tanto est me-
 lius. Et lentes sterum proprie preparate cum aceto acetoso fortis sunt huius
 generis: et caue ne des in potu rob tulubarum: aut corpus lentum materia
 existente grossa. Et eius vero infrigidatio fit cum eis que sunt sicut aqua
 lentium infrigidata et aqua lactuce infrigidata: et sumere in potu aquam
 frigidam si non fuerit quod prohibeat: et fortasse sumit in potu donec tre-
 mere faciat: et faciet: forsitan enim sanat eum: et quandoque permutat febris
 ad flegmaticam et curatur cum trociscis de rosas et similibus. Et hec qui-
 dem cura est quorundam antiquorum et secuti sunt eam quidam modernorum.
 Bare autem in potu aqua ordei est curatio conferens et: sed cum lenitate na-
 ture. Et melior horum ad hoc est hora vehementis ebullitionis et angu-
 stie et inflammationis et frequentis pulsus cordis. Et scias quod esse conten-
 tus infrigidatione et dimittere flobotomia et ventris solutionem addit
 in opilatione et coartatione: quare additur putredo et caliditas in reli-
 qua dispositione. Et mundificatio enim fiat cum eis que sunt sicut sol-
 uentia coleraz secundum responsionem necessitatis virtutis et debilitatis cum di-
 gerentibus humoribus crudum: quoniam fortasse ipsa est causa in putrefactione
 sanguinis. Et in fine eius da ei in potu que sunt sicut trocisci de cam-
 phora et trocisci de spodio et da ei in potu. Et isti etiam trocisci sunt bo-
 ni. R. spodij. 3. ij. seminis portulace. 3. v. seminis cucumeris. 3. iij. semi-
 nis cucurbite. 3. vi. gummi et dragaganti et amili omnium. an. 3. ij. succi li-
 quiritie pondus. 3. vij. fiant ex eis trocisci. Descriptio alia et proprie
 apud debilitatem apostematis. R. rosaz. 3. ij. succi berberis. 3. ij. seminis
 cucumeris et melonis et citrulli et portulace et spodij osium. an. pondus.
 3. i. gummi et dragaganti et amili omnium. an. 3. s. rauesceni et croci et cam-
 phore omnium. an. pondus quarte. 3. i. fiant trocisci. Tibi vero sint illi qui
 fiunt ex iulubis et qui fiunt ex lentibus cum aceto et granatis et sumach.
 Et si sit aliquid eorum constrictio cuius timeat frangat cum siracosi et pru-
 nis et cum eo quod fit de cucurbite et cum herba acetosa. Et eius fructus
 sint pira de sceni et granata et mala de sceni. Et eius olera sunt cu-
 cumeres et cucurbite et alkebethed et endiuisa et olus benedictum et

Liber quartus Sen. j.

acetosa & coriandrum & que sunt eis similia. Et si accidat dolor capitis aut pulsus cordis aut vigilie aut profunditas somni aut fluxus sanguinis narium superfluus destruens virtutem & alia de accidentibus suis cura cum eis que docuimus te in loco suo.

De febre flegmatica.

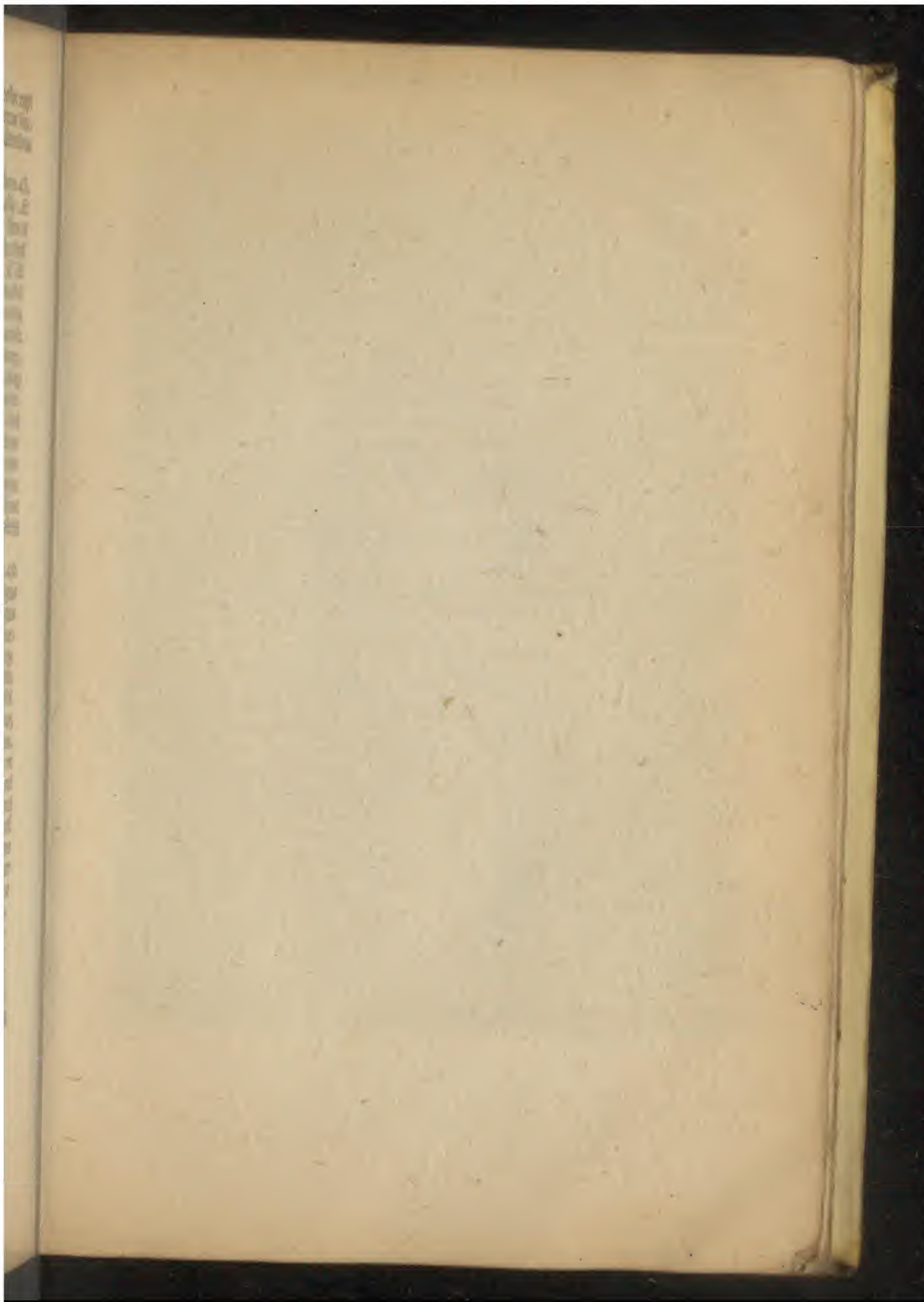
Capitulum. 48.

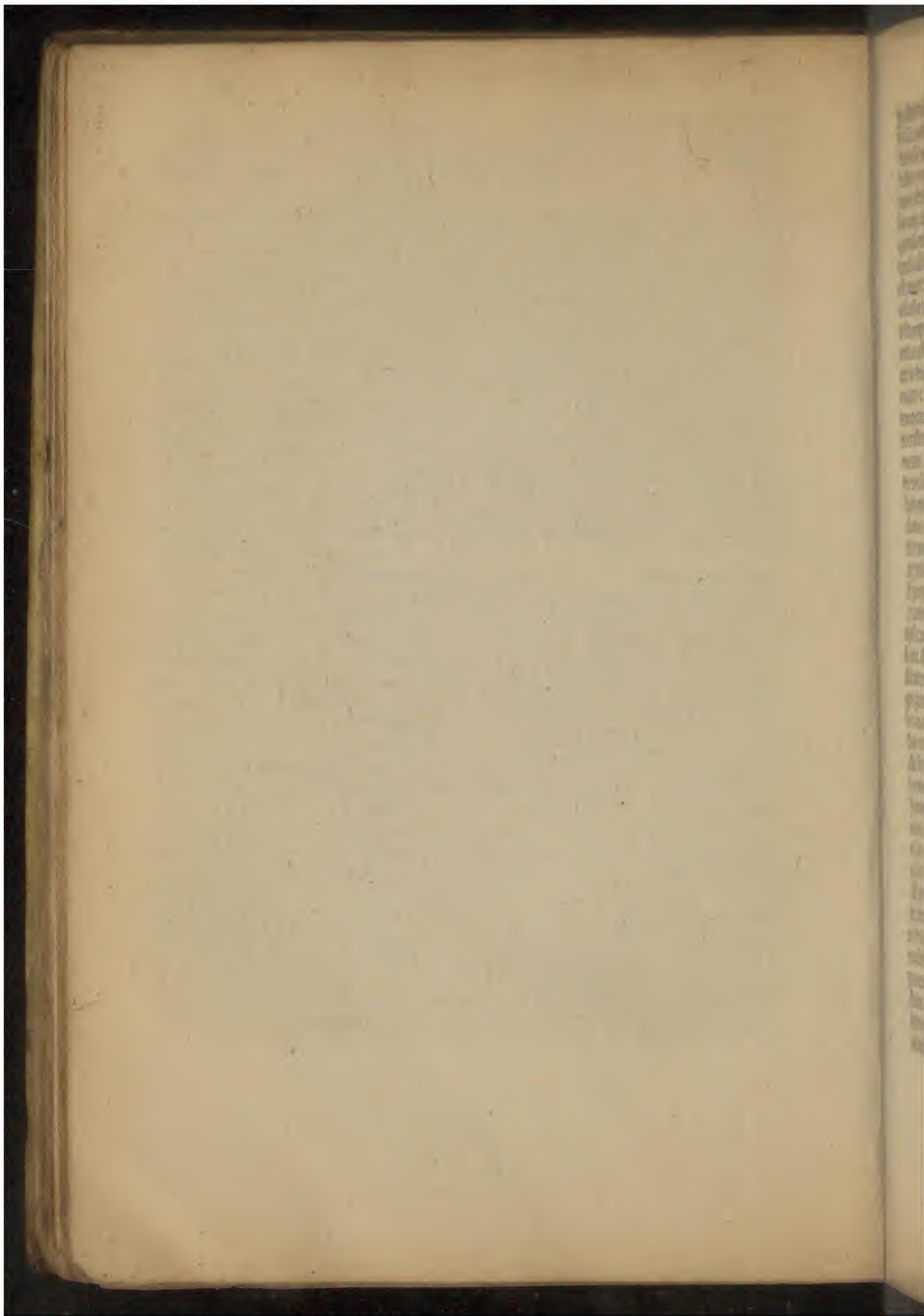
Sciuitis quod febris putredinis flegmatica quinquies est paroxysmalis. Et quandoque est inseparabilis & scilicet causam in hoc. Et sunt eius horae sicut reliquis febribus. Et minor horarum sui principii sunt plurimum est. 18. dierum. Et eius eradicatione in pluribus est intra. 44. dies. Et saluator earum est illa que est multorum temporum: & precipue illa que est multitudine sudoris. significat enim subtilitatem materiei: & paucitatem eius & raritatem corporis. Longior ergo partium huius egritudinis est augmentum: Pulsus eius declinatio itere sit longior declinatione tertiane ut plurimum. Et flegma quidem putridum quinquies est vitreum: & quinquies est acetosum. & quinquies est dulce: & quinquies est salsum. Et tu iam sciuitis quomodo ex salso fit causon. Et plurimum quidem accidit febris flegmatica humidis & quietis & senibus & infantibus & patientibus nauseatiua satietate & exercitantibus & balneantibus se super repletionem & habentibus eructationes acetosam & habentibus repletionem & patientibus descensum humoris & fit catarrus ad stomachum qui putrefit in eo. Et parum quidem euacuatur a lesione in ore stomachi. Et scias quod cum omni febre cum qua est frigus restringitur pulsus & minoratur.

De signis flegmatice peridice.

Capitulum. 49.

In illa quidem in qua causa est flegma vitreum aut acetosum frigus multiplicatur valde: & rigor in vitreo est vehementior. Et frigus non incipit in ea subito: imo paulatim in extremitatibus: deinde penetrant ad hoc ut fiant sicut nix que non calefiunt nisi cum difficultate: neque calefiunt subito neque sed gradatione continua: imo paulatim cum reditu frigoris. Et fortasse commisceat frigori eius in principio rigor. Sit ergo frigus propter illud quod non putruit. & horripilatio propter illud quod iam putruit. Et malus frigus eius et ipsius rigor sunt in periodis status. Et hec quidem febris non est ex materia que facit punctiones: ita ut sit causa rigoris in via expulsionis. Putredo namque eius est putredo repleta. & incipit cum grauitate & profunditate somni. Et multotiens incipit in paroxysmis primis sine frigore: & neque est rigor: immo postponit usque ad tempus. Et fortasse erit frigus: & non erit rigor. Et multotiens incipit cum sincopi & non fit. Et in hac quidem egritudine multiplicatur sincopis propter debilitatem oris stomachi & casum appetitus & priuationem altissimam que est fundamentum materiei nutrimenti & virtutis. Illam vero que est ex flegmate salso sequitur horripilatio & non fit vehementis frigus eius. Illam autem que est ex flegmate dulci raro antecedit in principio usque plurimos paroxysmos horripilatio: neque frigus: neque rigor. Et plurimum quidem periodi febris flegmatica incipiunt cum sincopi. Et iam apparet in ea in principio calor vehementior. Et in

postremis minoratur illud. Et est simile ut sit causa in hoc: quoniam putredo antecedit prius ad magis dulce et magis salsum et magis subtiles deinde ad grossius et frigidius: et tactus caliditatis eius in primis est debilis et vaporosus: deinde cum prolongatur positio manus super membrum sentit manus acuitatem et mordicationem. Verumtamen non est simile neque equalis in omnibus super que cadit manus: immo est diuersa: quoniam inuenit in loco vno asperitatem: et in loco alto lenitatem: et est quasi caliditas coletur post rem cribellatam: quoniam flegma viscosum est: quare diuersificatur eius passio a caliditate: sicut accidit in reliquis viscosis cum ebulliunt. ipsa enim disrumpunt in quibusdam locis: et non disrumpuntur in locis alijs. et qualiscumque sit caliditas eius semper plurimum minor est quam ut inflammet et angustiam faciat et magnificet desiderium aeris frigidi et aque frigide et inspissationis et rarificationis anhelitus magni et exsufflatis: et multoties quidem accidit caliditati eius ut sedeat tempore quo habet quantitates hore vnius aut duarum horarum: quare existimatur quod ipsa iam peruenit ad statum cuius ipsa adhuc sit in augmento. videbit enim eam iam incipere augmentari: et similiter sunt et in declinatione stationes. Et febres quidem flegmatis sunt multe operationis propter multitudinem humiditatis et vaporis sui et pauci sudoris propter viscositatem humoris: et cum sudare facit est res non exuberans: et de prolixioribus significationibus eius est paucitas sudoris et priuatio eius. Et fitis quidem minoratur in febribus flegmatis nisi propter causam faldentis: aut causam vehementer putredinis eius: et cum hoc est minor quam sitis que est in alijs. Et inflatio laterum multiplicatur in eis: et quandoque accidit curi lateris ut subtilietur cum temissione. Color autem patientium flegmatis febrem est declinatus ad viriditatem et citrinitatem currentes in albedines ita ut sit illud quod aggregatum est sicut color plumbi usque in statum: et raro quidem rubet color in eo cuius rubeo sit rubeo in statibus reliquarum febrium. Pulsus vero eius est pulsus paruus submersus debilis rarus in primis: deinde fit frequens in fine. Et frequentia quidem eius et eius paruitas vehementior est quam frequentia quartane et tertiane et eius paruitas. et vehementia frequentie eius est propter vehementiam paruitatis ipsius. Uter non est velocior pulsu quartane: et quandoque est tardior eo aut similis et in primis: et est vehementis diuersitatis cum priuatione ordinis: et parui et debiles ex eis sunt in diuersitate eius plus: et significationes quidem pulsus super ea sunt de certioribus significationibus. Urina autem eius in primis quidem est alba subtilis: propter multitudinem opilationum et frigoris: deinde fit rubea propter putredinem et conturbat propter malitiam digestionis: et quandoque alteratur in ea dispositio vno tempore: et quando mundificabitur ex materia grossa et resoluitur putridum et redibunt opilationes dealbabitur vna hora et alia quam remanet intra materia grossam et dispositionem putredinis: et aqua hora opilationum non est alba: deinde quam putredine res plurima post illud expellit et apte

Liber quartus Sen. j.

opilatōes rubet vsq; quo veniat sup opilatōes qđ opilat eas vice alla de illo humore. **C** Eius vero egestio est lenis subtilis flegmatica. **C** Et de eis que significant qđ febris est flegmatica est vt sit paroxysmus eius 17. horis z dimissio eius 6. horis. Et non est dimissio eius munda: quoniam materia cum grossitudine z viscositate est multa. **C** Et significat ipsam etas: z consuetudo: z tempus: z regio: z cibus: z aduentus causarū antecedentium ex satietate nauseatua. Et significant ipsam forma predicta ex colore faciei z inflatione eius z lentitas tactus z debilitas oris stomachi z casus appetitus: z quādoq; magnificatur in ea splen. **C** Et sequitur eam eructatio acerosa in pluribus horis multoties.

C De signis flegmatice inseparabilis est illa que nominatur lactica.

Capitulum. 50.

Sunt sicut reliqua signa febris flegmatice preter eradicationē z qđ similatur eradicationi. Et apud inceptiones sunt rigor z frigus z horripilatio: z est res magis similis cum ethica. Et fit illic rigor in 6. horis: aut tantum superans illum qui fit in periodica: nam periodica iterum nō euacuatur a residuo: verūm est occultum nō apprens.

C De febris que sunt sim plurimuz de genere flegmaticarū z sunt qđ frigus ex colera z nō sunt ex eis que fiunt ex melancolia a proprietate cum nominibus z iudicijs.

Capitulum. 51.

Et sunt febres emplalos z liparia que ambe sunt de sūma febrilium in quibus diuersificantur loca caloris z frigoris intus z exterius ppter diuersitatem z locuz eius qđ putrefit z quod non putrefit: z sunt tres diuisiones febris appropriate. Sincopalis humorosa: z febris ex sincopi minuta subtilis: z febris diuturna z nocturna.

C De febre in qua occultatur frigus z apparet in ea calor: et est emplalos.

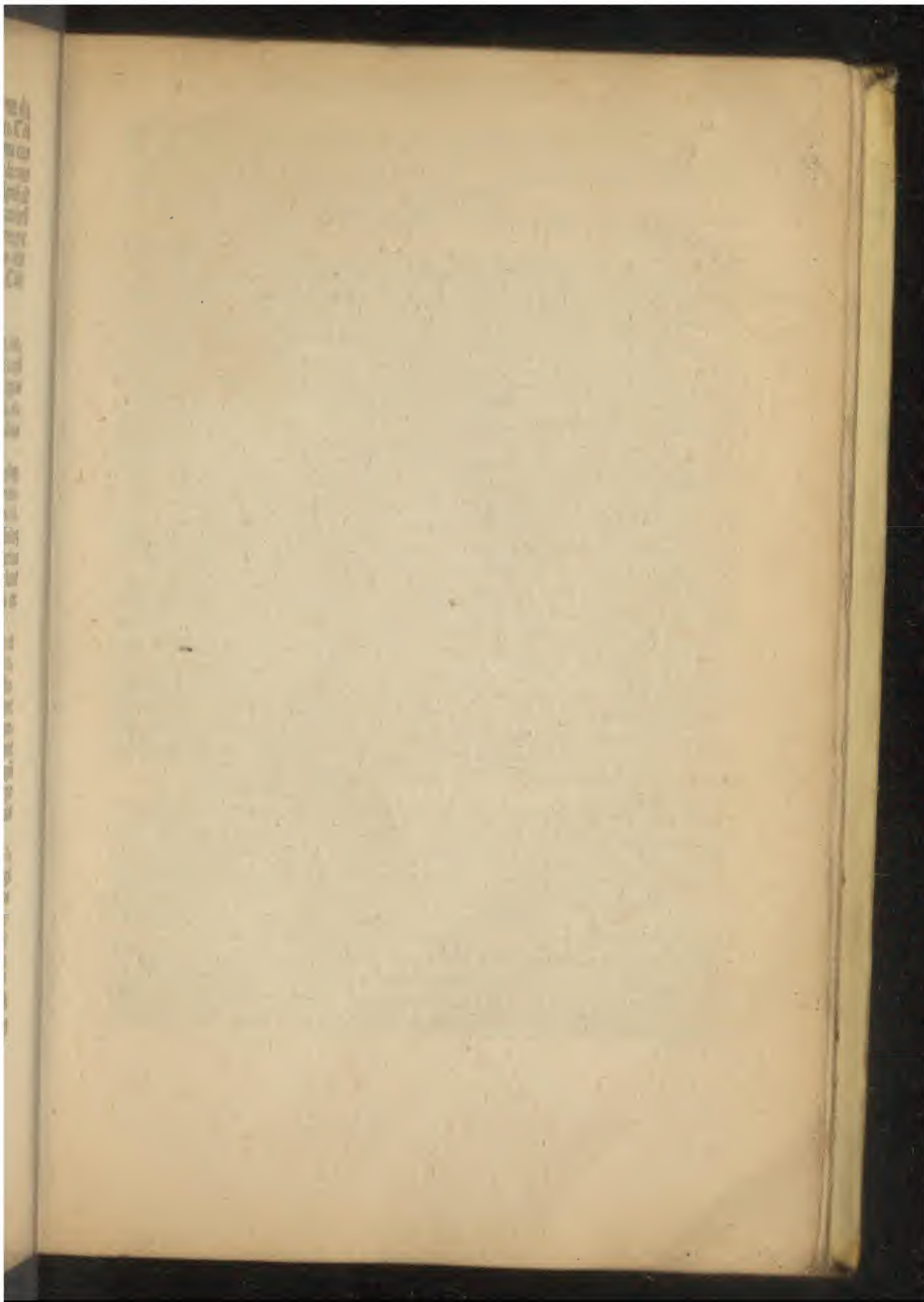
Capitulum. 52.

Hec febris fit ex flegmate vitreo: sed est comprehensum in occulto z profundo qđ infrigidatur vbi est. Verum ipsi accidit iam putredo: quare spargitur ex eo vapor eius qđ pputruit: z dispartit: z inflammat in exterioribus: z illud qđ nō est putrefactum infrigidat in interioribus. z eius quidem frigus non apparet in huiusmodi tēpore: quoniam est quietum: z associatur ei: z non patit ab eo qđ occurrit ei. postq; ergo incipit in eo putredo mouet z infrigidat infrigidatione quadam quous non perueniat ad hoc vt cōmunicet toti corpori.

C De signis.

Capitulum. 53.

Signa eius sunt eadē que predicta sunt. **C** Et qđ eius vna est frigida cruda minoris caliditatis qđ vna altax sui generis. Et pulsus eius est rarus tardus. z ipsa sim plurimū additur omni die. Verum ppter grossitudinē materiel sue pvertitur quāq; in quartana z tertiana: quoniam huiusmodi materia in corpore est parua: z parue putrefactionis ignea. z paucitas quidem est ex causis elongationis piodi. Et ppterea qđ paroxysm nō redit omni die nō remanet hec febris cū sit flegmatica: s; ppterea est flegmatica: qđ putredo ei est putredo flegmatica: z hec non extrahit eas

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO
1892

quod hoc quia sit flegmatica: sed propterea quod putredo est putredo flegmatis non propterea quod paroxisimus non redeat omni die. Spacium vero paroxismi eius est ex .4. horis usque ad .24. horas. Et sed plurimum consumitur ante illud quam hec materia non est cum illa multitudine.

De febre in qua occultatur calor: et apparet in ea frigus et est liparia.

Capitulum. 54.

Nec febris semper plurimum est flegmatica. Et quoniam est colerica ex colera grossa valde. Quoniam autem est flegmatica: est quam flegma intrinsece cum quam inflamatur et putrescit calefacit illum locum: quam non resoluit nisi quam putredo calefacit exteriora corporis cum sparsione vaporis sui calefactione plurima. et quam virtus effundit ad locum ubi est lesio: tunc euacuatur exteriora a calore: quare infrigidatur pro parte quam in exterioribus sunt flegmata cruda vitrea frigida et iterum quam resoluitur multoties ex eo vapor qui non putruit: sed eleuat et facit caliditate: et associatur ei caliditas spacio paruo: deinde separat ab eo separatione vaporis aque calefacite. Cum ergo separat ab eo et fuit in radice ante putredinem vehementis frigiditatis redit et infrigidat corpus. Modus autem quo fit colerica est: quam colera quam est pauca et intrinseca et putrescit et calefacit locum et non resoluitur ex ea aliquid accidit quod diximus in sua copare ex flegmate. Et appropriatur hec colerica taburos nomine. Verum liparia est nomen generis et est longioris spacii quam hemitriteus. Et habet aliquos ut dicat quomodo erit febris et non procedit in ea caliditas ex corde in totum corpus. Illud namque quod narratur est de genere eius in quo non procedit caliditas ex corde in totum corpus. Responsio itaque est quod in terminis harum reum attenditur vna distinctio: ut non sit quod prohibeat. Sicut diffinitio aquam frigidam et humidam quam disposita est semper naturam suam et non fuerit quod prohibeat. Et diffinitio graue quod est illud quod tendit inferius quam dimissum fuerit cum sua natura: et in istis omnibus caliditas peruenit ad cor et procedit in arterias et spargitur. Est vero accidit prohibitio illius in quibusdam locis sicut accidit eius super quem ponitur pruna vel prunne. Nocendum vero harum necessarium est esse actu.

De febre in qua sit vnaqueque duarum rerum in vnoquoque duorum locorum.

Capitulum. 55.

Sic febris fuerit non erit nisi ubi sunt due materie frigide motu propter putrefactionem: quarum vna est in interioribus: et altera in exterioribus: et non est aliqua earum plurimi nocentis. Deinde cum incipiunt putrescere mandat vnaqueque earum vaporem calidum comprehendentes cum partibus suis et ubi est frigidum. Et tu quidem iam sciuisti cam in regimine humoris frigidum in dispositione motus.

De febre sincopali humorosa.

Capitulum. 56.

Nec semper plurimum est pro flegma crudum repletionale quod facit febrem disperditur plurimum: quia iam vincit virtutem. et semper plurimum adiuuat super ea debilitas ori stomachi: et quam mouet et incipit in putrefactione virtutem vincit plus et facit ea hesitantem. Que si dimissa fuerit cum ma-

Liber quartus Sen. j.

nō sufficiat cōtra mām. Et qñ occupatio fit in euacuatione eius cū facilitate fit inobediens: aut mouet motu prefocatione virtutez: & qñ occupat in euacuatione eius cū solutiōe ventris: aut slobotomia cū labores non tollerat virtus. Quō enim tollerabit: cū sit illic cuz sua quiete syn copis: & cum hoc toto ipsi indigent euacuatione vehementer: & sterus ipsi indigent cibo vehemēter: qñ in hūoribus eoz nō est qd nutrit corpus & viuificet ipsum & corpus eius est priuatū nutrimento. Quod si stueris in cibando addit materia diminuta: & si nō cibaf cadit virtus. **C** Et accidit in inceptōe sui vt effundat ad cor res frigidā faciēs accedere syn copiam. Et minoraf pulsus: & tardaf: & fit rarus. Amplius natura sollicita est in calefactione materiei & subtilitati eius: & putredo que mouet in quasda ptes eius adiuuat super eā: ergo euadit cor a nocumento & frigore eius: & cadit in nocumētū caloris eius: quare fit pulsus velox & ppte in contractiōe sua plus q̄ sit velocitas alioz: quāuis illud qd vincit cuz hoc sit paruitas & tarditas & raritas. **C** Et piodus eius est piodus flegmatice & nō alteraf ab ea. **C** Est cum ea inflatio faciei: & mollicies corporis: & colores habentiū eaz nō figunt sup dispōnē vnā: imo qñq̄ est cinerea & plumbea eius materia: & qñq̄ fit cōtrina: & qñq̄ fit nigra: & qñq̄ sūt labia eoz sicut labia cōdentis mora. Oculi vero eoz sunt susci virides exeuntes valde apud cōmōtionez egritudinis: & sit sicut manacus: & qd est sub hypochondrijs eoz est vehemētis inflatiōis & similiter viscera eoz: & qñq̄ euomunt acetosum: & qñ est eis apā in qbusda visceribus tñc nō speraf oino. **C** Et qñq̄ accidit eis in qbusda hōis ex colera dominante grossa: & sit cū ea in visceribus adustio: & euomūt colerā: & sunt ei piodi flegmatice smp̄lim.

C De febre syncopali minuta subtili.

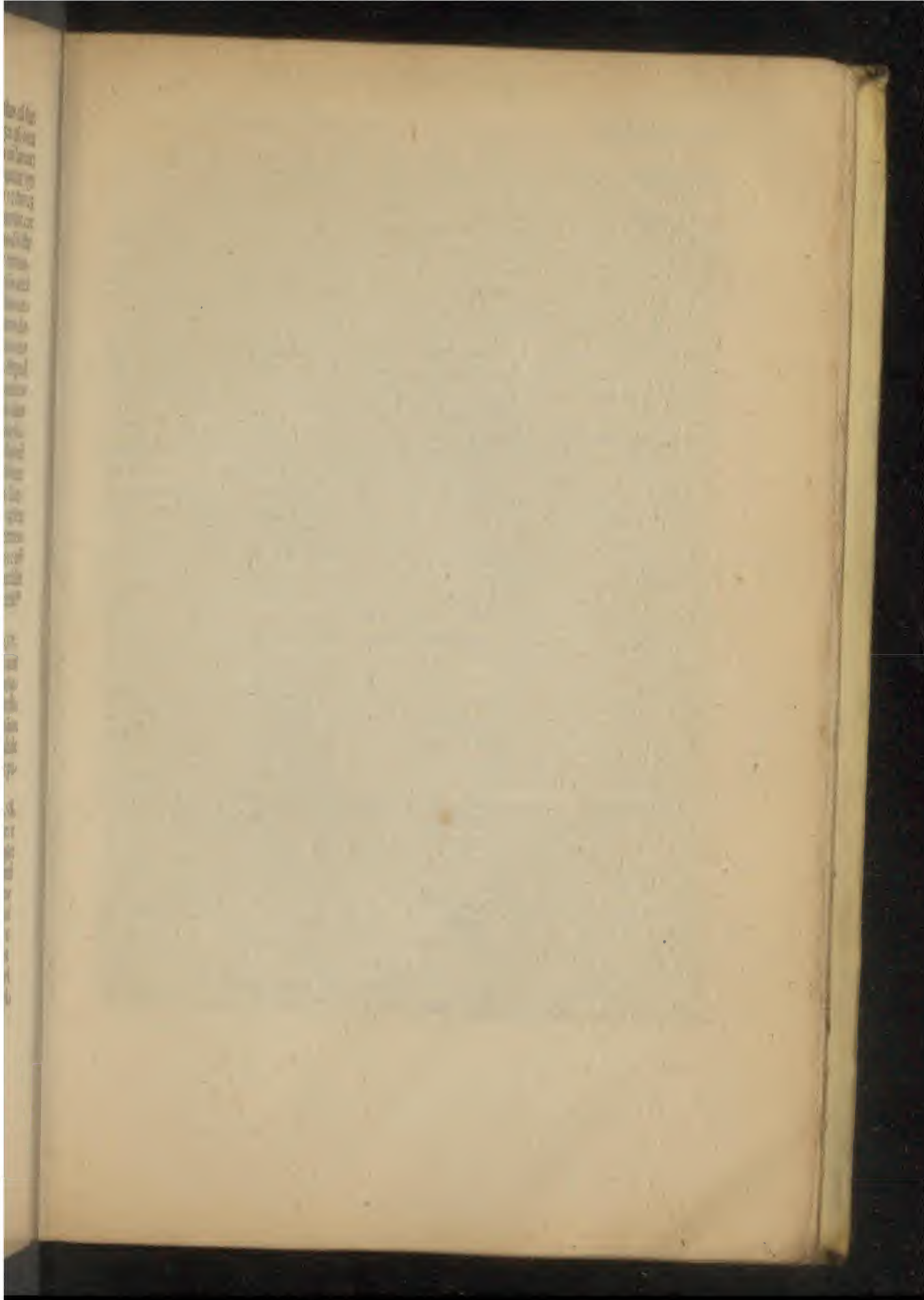
Cap. 37.

Rec febris est acuta: & cadit pulsus & virtus in paroxismo vno aut duobus paroxismis cū additiōe: & euentens in corpore cū velocitate: & qñq̄ non sufficit cū ea virtus vsq̄ ad. 4. & fit ex chimis subtilibus plurimū quoz colericū est vehemētis subtilitatis & pfundatiōis: male substantie venenose cui tam accidit putrefactio in corporibus calide complexionis sicce valde. Et plures paroxismi huius febris sunt paroxismi tertiane.

C De febre diurna & nocturna ex flegmaticis.

Cap. 38.

Diurna est cuius paroxismus accidit in die & eius tepor in nocte: & nocturna est e conuerso: & vtreq̄ sunt male. Sed diurna ē lōgior & deterior: & facit cadere maltotiens pp longitudinē suaz & suū euentū in calore diei in ethica: & si ipsa nō esset seua nō accideret hora aptionis poroz & resolutiōis vaporis: & nō accidit nisi pp multitudinē materiei & fortitudinē ei: & est necessariū cū hoc vt patietes eā cibent in nocte: & non permittant dormire sup repletionē stōachi: & precipiant vigilie: & est ex eis q̄ faciūt cadere virtutez: & tollerantia febris in calore diei: & vigilie in frigore noctis sunt ex eis magis digne q̄ faciūt cadere in ethica: & ad summū est de genere febrū difficilium.

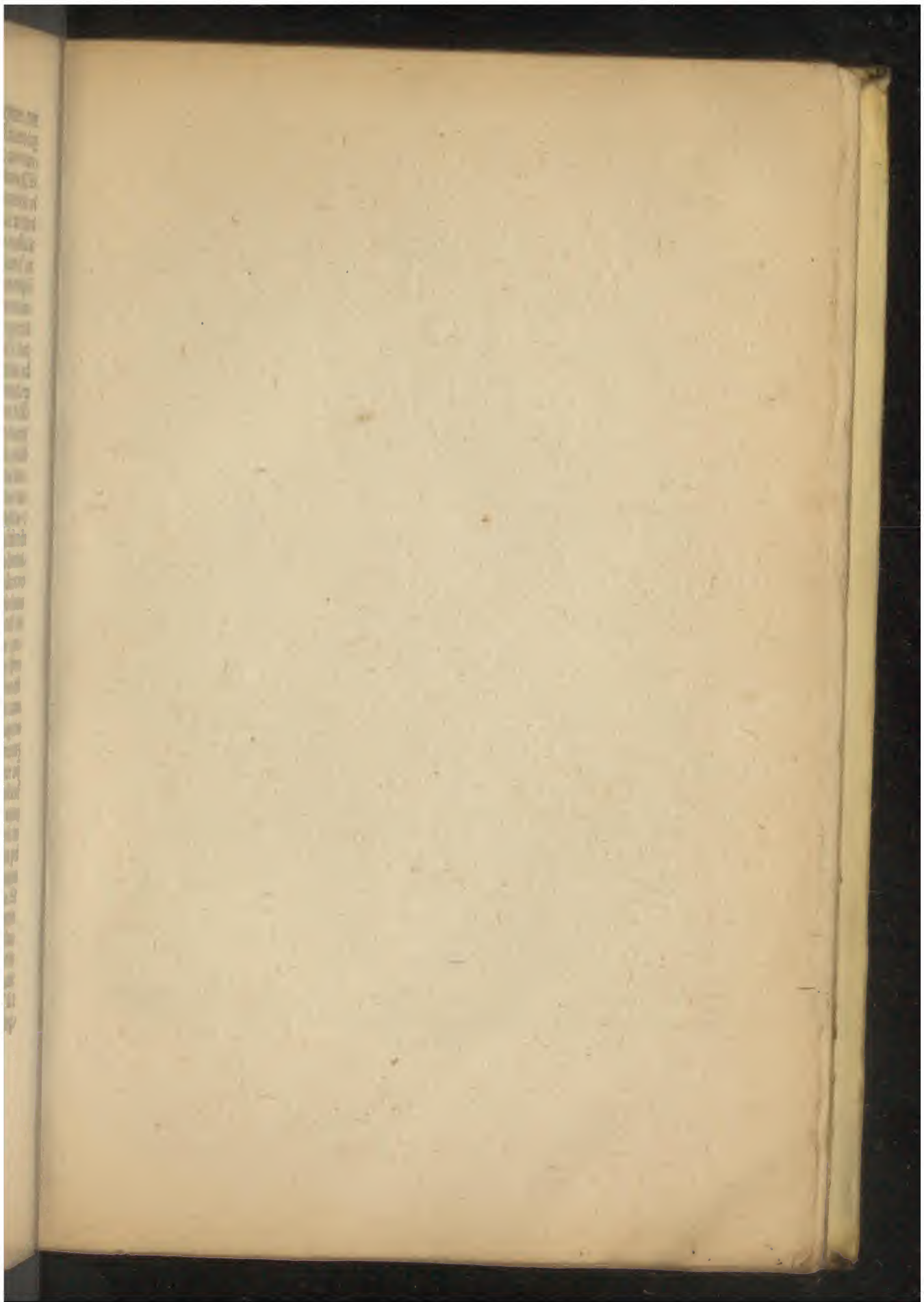

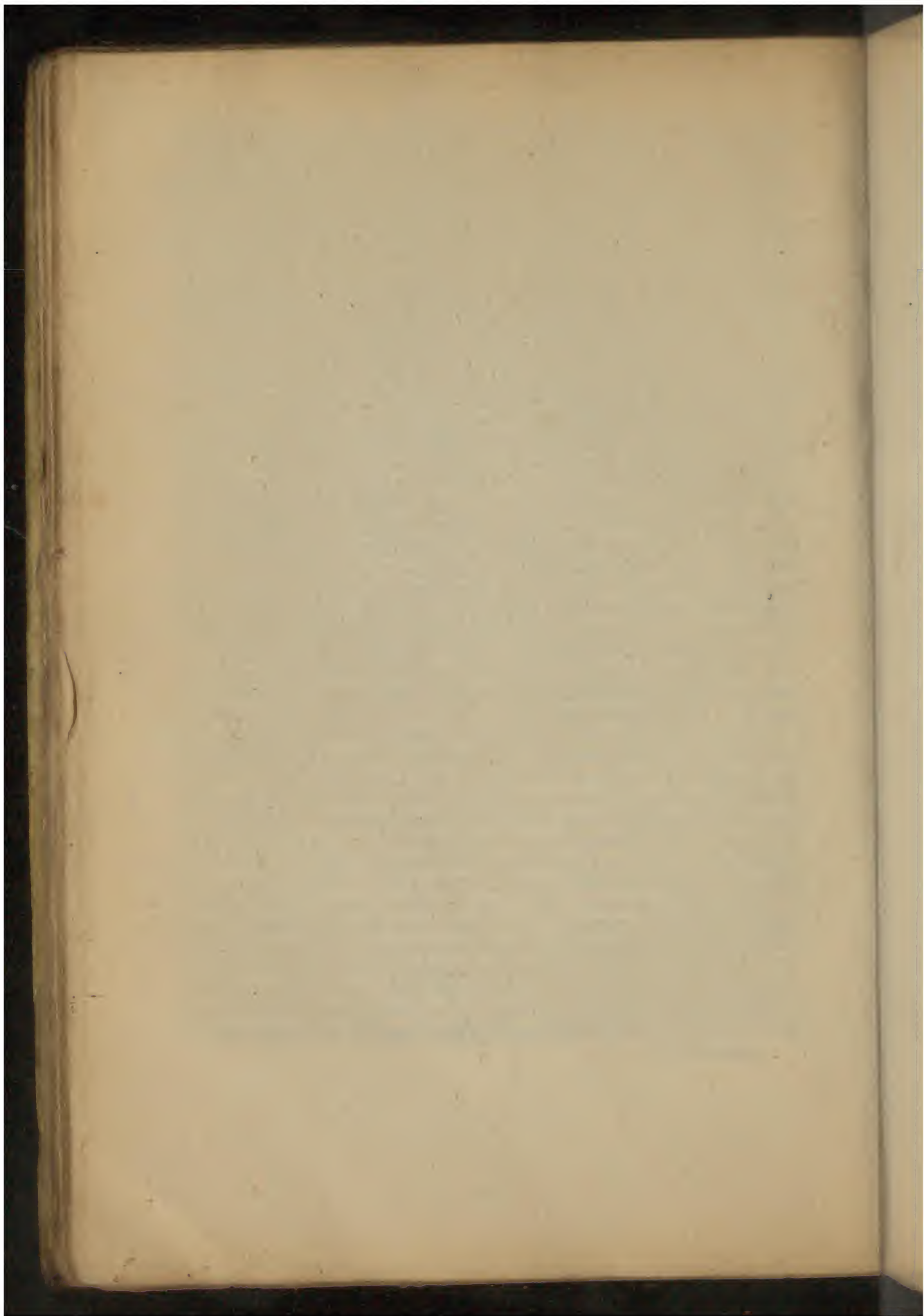
Quia huius egritudinis diuersificat secundum horas suas. scilicet principium et augmentum: et statum: et declinationem: et secundum apertionem digestionis in ea et eius occultationem: et diuersificat secundum materias suas. scilicet flegmaticam acetosam et flegmaticam vitream et flegmaticam salsam et dulcem. Et omnes eius species concitant in hora principij in tribus diebus in necessitate lenificationis equalis aut vomitus: et in necessitate administrationis subtilitatum et incidentium et diureticorum: et cum superuenerint febris tres subtilitas in ea materia propter febrem: et si ante illud mouebis noceris et non facies aliquid. Et in augmento cum subtilitate regiminis secundum equalitatem: et fortasse est contentus aqua ordei in primis tribus diebus: sperando quod sit status eius pinguis propter subtilitatem materiei aut paucitatem eius. Quod si certe sciret quod status eius esset tardus: non subtilisaret regimen: quousque fames et somnus super famem: et exercitium super famem si non debilitant sint vltima in iuuamento huius egritudinis. Immo declinaret in principio ad ingrossationem usque ad septimum: deinde gradaretur: vix augmentum eget ut subtilisaret regimen in primis. Si autem status apparet longinquum possibile est ut succurrat illi cum ingrossatione regiminis: deinde gradet usque ad horam status: quoniam tempus est sufficiens: hoc in hac egritudine non sufferens in acuta. Cumque pransierit seipsum: non sitis tunc super subtilitatem: quoniam illa debilitat et addit in debilitate oris stomachi: et quotiens senseris longitudinem maiorem subtilitatum: quousque subtilitatio eius in ipso omnino magis sit necessaria quam in quartana: et similiter oportet ne festines cibare ipsum cum eis que sunt sicut pulli et panis cum muzaguarat nisi timeat debilitas aut apparet declinatio.

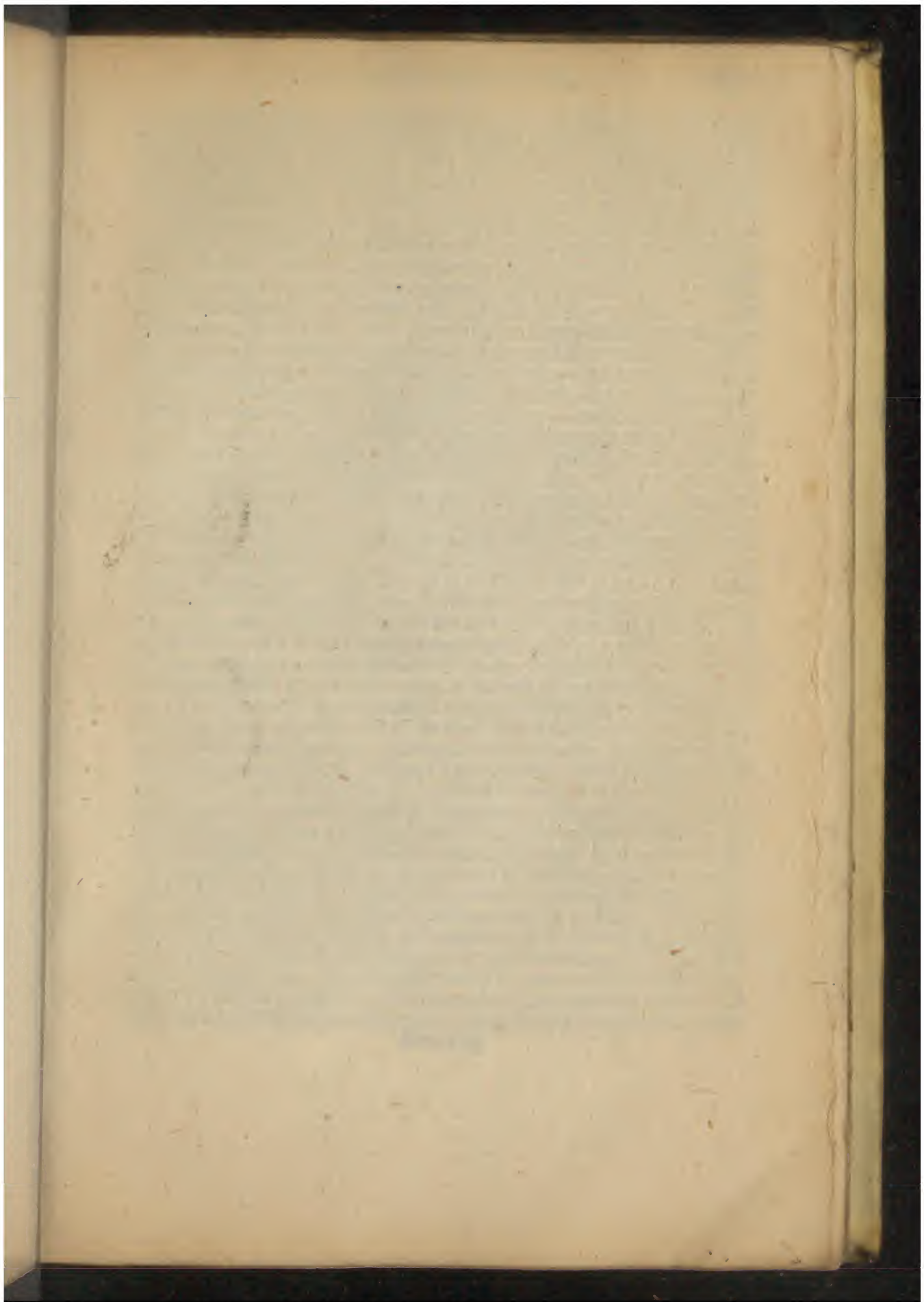
Amplius diuersificat cura eius cuius causa est flegma salsum: et dulce: et cuius flegma est vitreum: et acetosum: et fit ex ea nimium frigus in qua corpus non calefit. Verum in duabus primis necessaria est lenificatio cum medicina leui et infrigidatio quedam: et in duabus secundis est medicina magis laboriosa: et in duabus primis indiget incisione cum subtilitatis in quibus est calefactio plurima quousque sit exiccatio plurima: et in duabus secundis necessarium est illud quod subtilisaret eum incisione et calefactione cum acredine: et proprie quando flegma est permixtum cum melancolia: nam necessaria sunt in huiusmodi ea que sunt sicut dyacimium et confectio de sulfure et administratio salso. Et convenientiores medicine que administrantur in principio sunt gelenabin usque ad decem septimum: et non est malum ut administraretur iterum aqua feniculi et aqua endiuie et aqua apij cum gelenabin secundum necessitatem. Et sirupus acetosus est vehementis necessitatis iterum: et aqua mellis cum yfopo: et est possibile ut conferatur per eam illud quod queritur de lenificatione nature: et proprie cum solutiuo facto de zuccaro rosa. et rosis rubris nominatis perficere quoniam est solutiuum et lenificatiuum: et quandoque necessarius est ut confouetur eius lenificatio et confricetur in aqua iuleb et permisceat

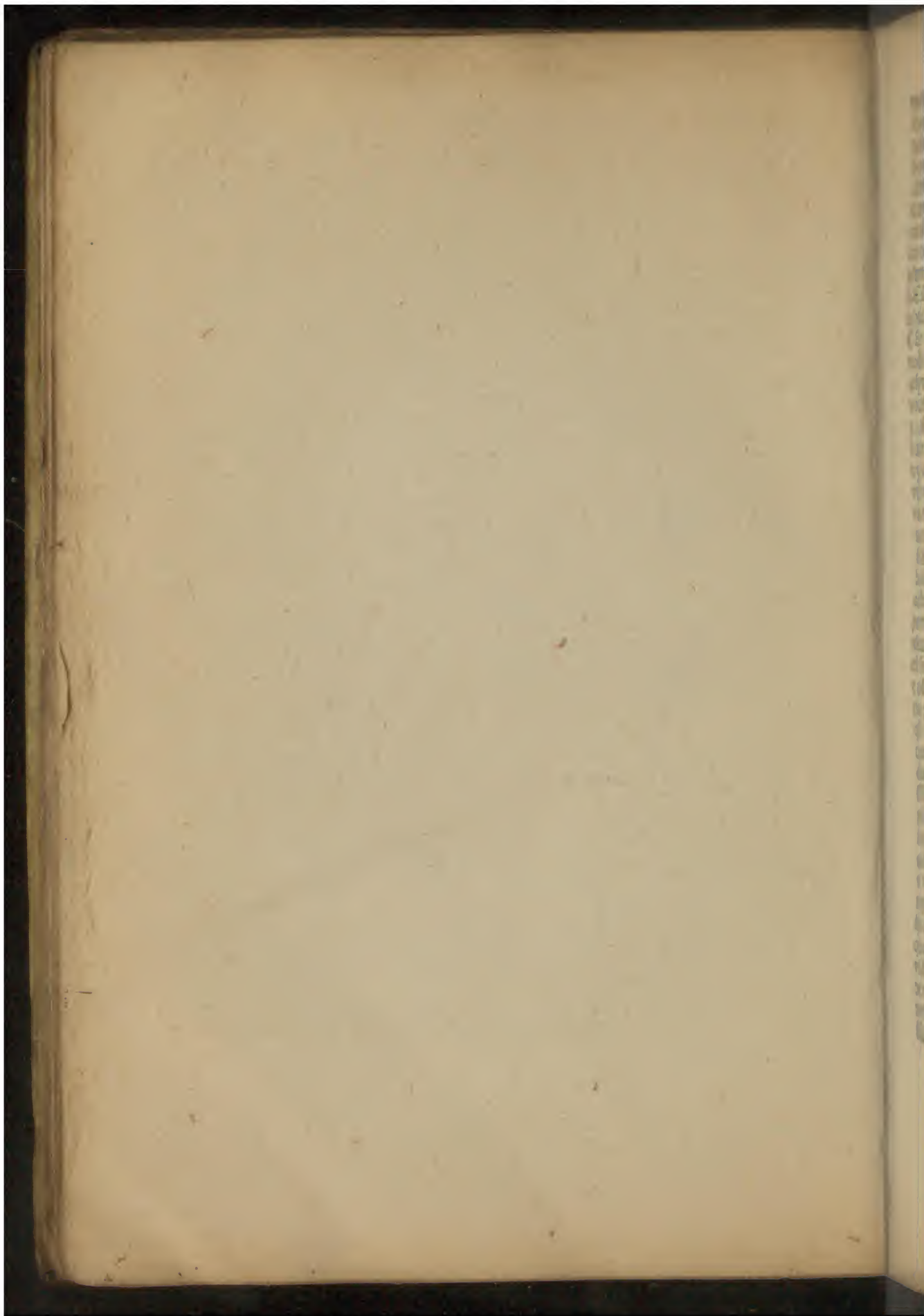
Liber quartus Sen. j.

Si voluerit cum cassia. et penidijs: et iterum gelensabit acceptum cum
melle et terensabit permixtum cum aqua suleb: et non fiat assiduatio sup
eam cum solutiua in principio et post ipsum et prope quando cum mate
ria est colera: illud enim perducit ad corruptionem et complexione. Et
multi quidem homines dant in potu in principio sicut est medicina de turbit in o
nocte: et sicut pillule de mastice hebdomada bis: et sicut pillule de semi
nibus diureticis. Descriptio medicine de turbit. ℞. ziziberto et mastice
amboꝝ. añ. ʒ. x. turbit sicut alcohol. ʒ. x. zuccari tabarzet q̄ru oia: def in
potu ei oī nocte auf. ʒ. i. et illud fiat quoniam natura est non lenta. Si enim respō
det oī die bis non indiget hoc. Ego vero non diligo expectationem
digestionis et lenificationis cum eis que diximus prius. Immo oportet
ut euacuetur ex ea aliquid: et expectet in reliquo usquequo digeratur: et fiat
illud cum facilitate paulatim absque superfluitate: deinde perueniat ad
diuretica: et similiter abhorreo quod est simile aque prunorum et tamarindorum
et similitum: de illis que debilitant et solunt subtile: et si materia fuerit doli
uis ad additionem frigoris misceatur cum ea medulla cartami: et si fuerit
materia ad coleram declinans misceatur cum eo sirupus viol. aut viole condi
te cum siracost aut viole sicce contrite. Et ad tuues cum clisteribus leni
bus factis ex melle et sale et aqua sicle et oleo sisamio. Et vomitus fiat
cum aqua raphani et raphano infuso in sirupo acetoso cum seminibus et
his similibus: et si necessarius est vomitus plurimus propter multitudi
nem eius quod accidit ei de nausea et alteratione saporis oris admini
strentur grana raphani et bibatur ex eis usque ad auf. ʒ. i. cum aqua frigida: et vo
mitus quidem cum eo quod est in eo de debilitate stomachi vehementis suus
menti valde et est vltimus huius egritudinis. Oportet ergo ut expectet in
eo septimus ut non accidat ex eo in principio debilitas apostemans cor
pus stomachi: et si sit grauis in eo vomitus non proceat ipsum super ipsum
cum labore. Et si acciderit ei vomitus et prope in principio per di
non retineatur nisi fatiget et debilitet: tunc enim restringatur sicut cum
milia et sirupo de menta que dicemus post. Et si accidat dolor capitis
administrentur embroce ex camomilla cum immisione. 4. extremorum
in aqua calida: et ligatione crurum cum fortitudine: et si indiget aqua
ordei administretur decocta cum radicibus quantitate equali: aut misceatur
cum ea sirupus acetosus cum melle: si non acetat in stomacho: aut aqua
mellis si acetat: et melior hora in qua datur in potu illud est si fuerit in
aqua et in principio resinctura: tunc enim oportet ut in potu detur in pri
mis de gelentibus: deinde detur in potu post ipsum duabus horis aqua
ordei. Et non oportet ut fiat inunctio cum unguentis resolutiua. Et
neque embrocatio fiat cum embroctis subtiliatiua cum egritudo est in prin
cipio: et humor est in corpore ambulans: ipsa enim molliat viscera sua
calefactione humida: et alienetur aqua frigida. Et quoties videtur
vinam grossiorem: et rubicundiozem: non est malum si slobotomaue
ris: et necessarium quidem est ut redeas tunc ad sirupos acetosos. Et
scias quod fricatio est de curationibus iuuatibus eos. et quanto fuerit fleg
ma viscosius

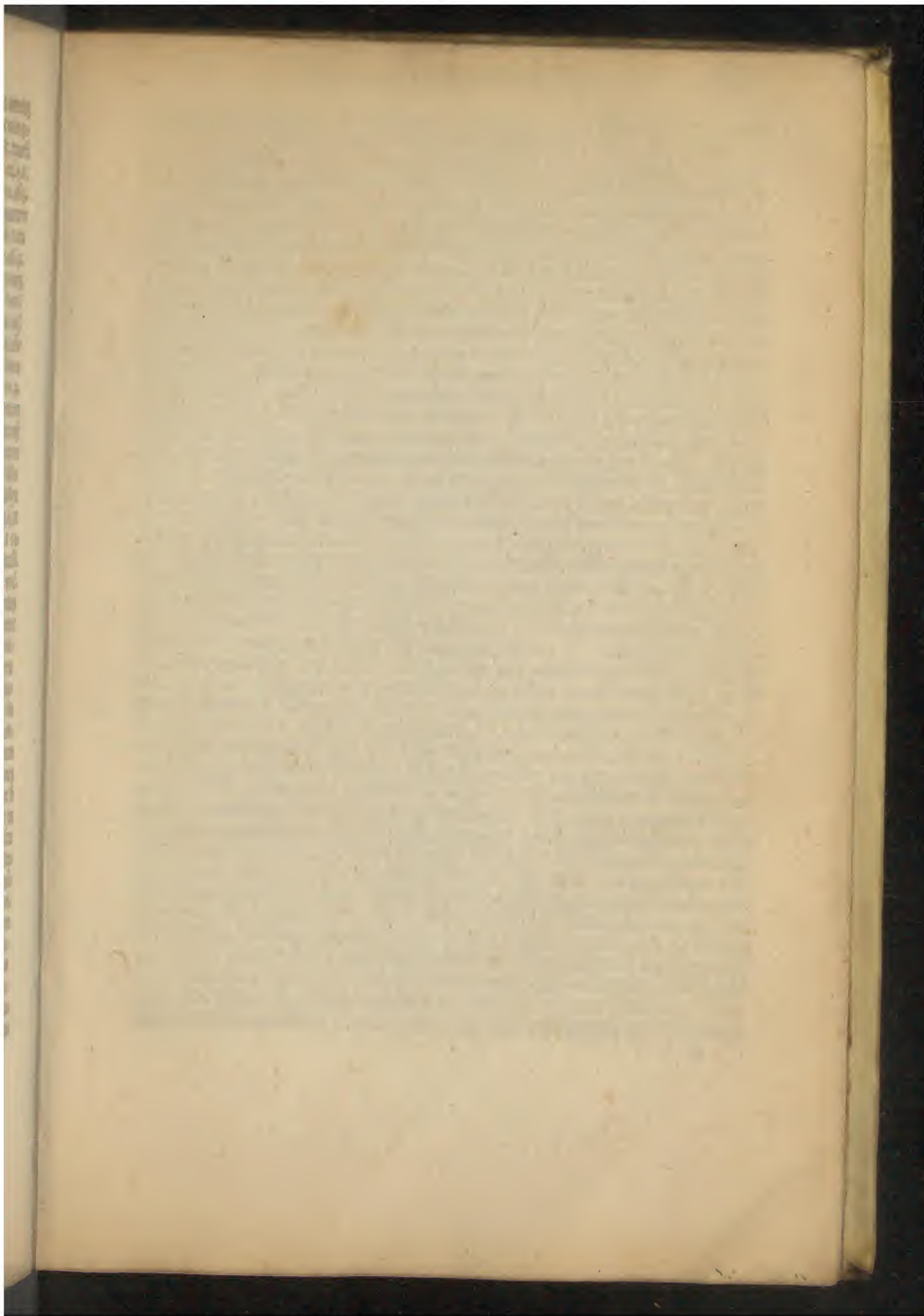
ma viscosius et grossius tanto erit fricatio magis coferens: et dicitur quod fricatio cum tela aranee cum oleo est iuuativa valde: et quando incipit egritudo augmentari et post illud: tunc sit sollicitudo de ore stomachi et quod spiritum confortat: et sint masticationes facte ex menta et mastice et aniso. Et ad ministrare vomitus cum raphano secundum quod diximus cum masticatione cibi: et sit cum gelentabini quod in potu datur in principio et post septimum per mixturam quod confortat os stomachi: et sit in eo puocatio plurima sicut anisum et mastice: et sit cum aqua calida: et proprie in principio periodi. nam ipsum resistit rigori et frigori: et extinguit cum hoc sit in quibus sit estuosa. Et multoties quidem concedit euacuationem flegmatis et humoris crudi in hac hora. Sed melius est ut expectet in eo complementum digestionis. Et quando egritudo incipit cum calore et assiduat iuuat eam huiusmodi trociscis. Recipe myrabolanoz citrinorum aloes succi eupatorij succi absynthij omnium. an. 3. v. croci et masticis amborum. an. 3. vi. informentur trocisci: et sumatur ex eis omni die pondus 3. i. et omni nocte pondus 3. 5. Et cum videris quod digestio apparet adiua eam cum eis que sunt sicut solta apij et feniculi et radices squinanti et capillueneris. Si autem scias quod materia est frigida valde non est malum uti pipere pauco: et uti vino pauco subtili non plurimo. Et quandoque adiuuat unguenta et resoluenda ad digestionem et resolutionem cum virtute forti et sunt conuenientiora in hac egritudine quam in reliquis febris. Et oportet ut consideretur in hoc virtus et febris et rigor. Quod si virtus fuerit fortis et febris non fuerit seua valde: adde in ea in unctionibus confricando. et si non: ad ministrant olea subtilia que ad equalitatem sunt declinata. Et quando pertransit. xliij. tunc necessarium est administrare quod subtiliat plus: sicut feniculum et apium. et fortasse indigemus semine amborum et aniso et eo quod est sicut sirupus acetosus cum seminibus in quo ponunt ysope et alhasce et administratione trociscorum de rosis. Et fortasse est necessarium addere in eis propter stomachum thus et mastice et cipez et absynthium et his similia secundum quod exigit illud quod presens est. Et vinum subtile confert eis in hac hora cum subtilisatione sua: et quod confortat calorem innatum: et quod prouocat et sudare facit: et cum videris digestionem et fortitudinem dabis ei in potu post illud trociscos de absynthio. Et cum videris frigus in principio paroxysmorum nocere et egritudo non est in principio datur in potu aqua calidam in qua decocta sint ea que sunt sicut semen apij et anisum et ozimum. Et ad ministrabis iterum huiusmodi et fortiora eis que sunt embrocando et vaporando et huiusmodi. Et quicquid datur in potu ad rigorem vehementem. Recipe decocto secundum hunc modum. Recipe zinziberis origani ameos oium. an. 3. iij. coriandri. 3. iij. rosarum calamiti amborum. an. 3. iij. passularum. 3. vij. decoquantur secundum descriptionem vel secundum medietatem. et sit dosis vna. iij. Et cum videris flegma dabis in potu tyriacam. et dentur iterum in potu trocisci de rosis magni cum aqua feniculi: et detur ei omni nocte medicina de turbitis et pillule de aloes facte cum spectebus que sunt sicut pipere: et ad illud decoctio huiusmodi. Recipe htere. 3. vij. turbitis. 3. x. myrabolanoz

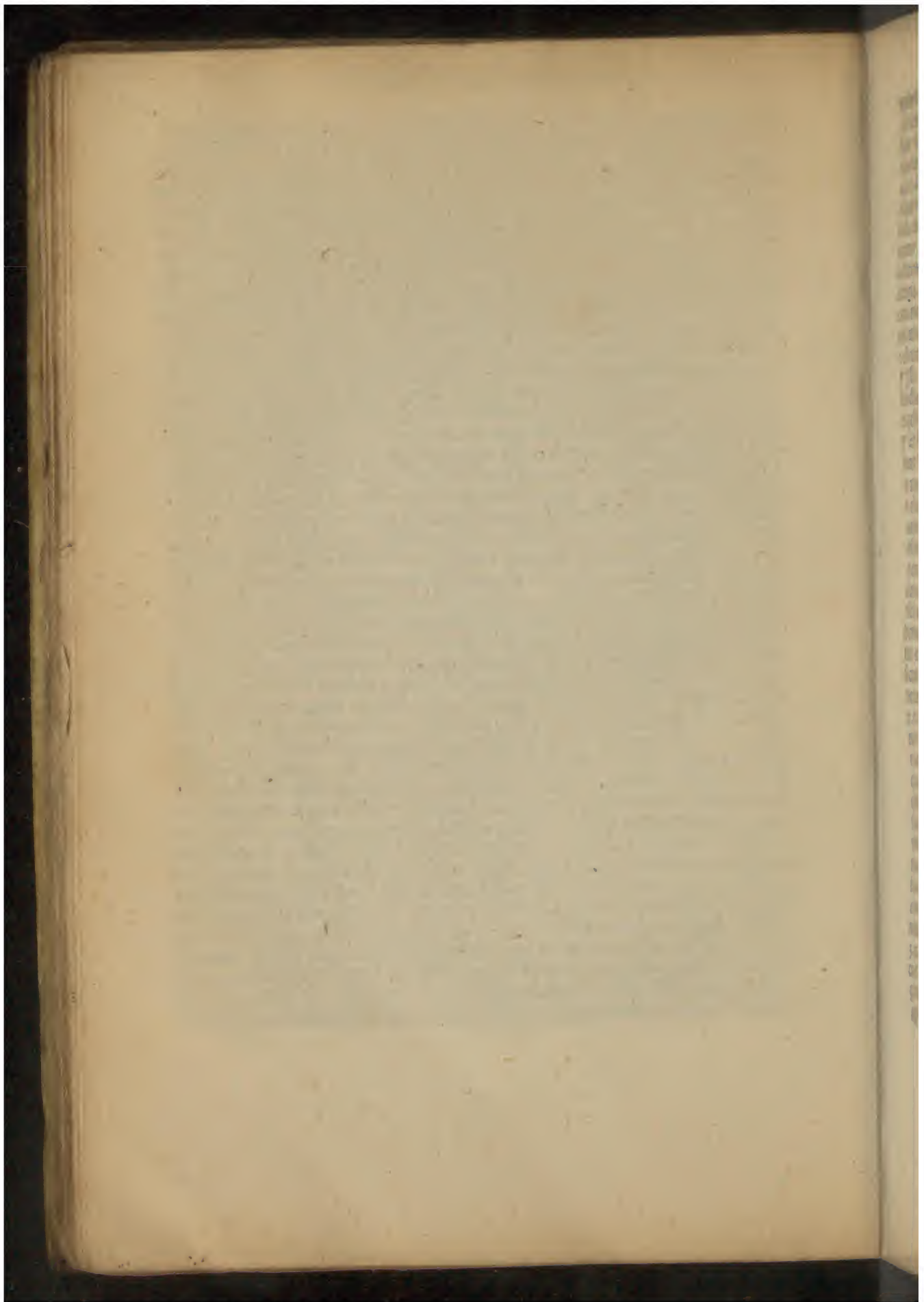
Articella

3

Liber quartus Fen. j.

in grozum. 3. v. eupatorij. 3. v. salis in dī. 3. iij. bedeoard suchaha omnium
añ. 3. iij. anisi. 3. iij. decoquantur cum aqua apij: et sumantur de ea in po-
tu sin quantitate necessitatis. Et fortius illo est illud quod. ꝛ. duarū
radicum et radicis lily omnium. añ. 3. x. hiere. 3. viij. succi eupatorij. 3. v.
seminis apij et feniculi omnium. añ. 3. iij. spice menthe amborum. añ. 3.
viij. fiant ex eis trocisci et administrantur. ¶ Decoctio bona. ꝛ. duarum
radicum ambarum. añ. 3. x. passularum enucleatarum. 3. viij. anisi et ma-
sticis amborum. añ. 3. iij. bedeoard et suchaha eupatorij omnium. añ. 3.
iij. decoquantur in libris tribus aque vsquequo redeat ad libras vnaz
aque et sumantur in potu aliquot diebus in ieiunio. ¶ Trocisci boni
apud cronicas febres et vehementiam rigoris. ꝛ. hiere succi eupatorij
absynthij suchaha bedeoard omnium. añ. 3. v. seminis apij et feniculi
anisi omnium. añ. 3. iij. salis neptici. 3. iij. seminis cuscute myrabolano-
rum chebulorum omnium. añ. 3. x. aga tci. 3. xv. trociscorum de ros. 3.
xx. de turbith. 3. xxx. fiant ex eis trocisci et sunt solutiu. ¶ Et iterum
aloes myrabolanorum citrinorum et reubarba. masticis succi eupatorij
absynthij omnium. añ. partem vnā croci partē vnus medietatem
terantur et administrantur. ¶ Et iterum hiere myrabola. chebulorum salis
omnium. añ. 3. iij. seminis apij et feniculi et anisi omnium. añ. 3. i. 5. absyn-
thij. 3. v. trociscorum de ros. 3. iij. suchaha bedeoard omnium. añ. 3. iij. te-
rantur et informantur pillule. ¶ Decoctio bona. ꝛ. eupatorij. 3. v. et ra-
dicis lily et radicis liquiritie et ameos oiuz. añ. iij. seminis apij feniculi.
añ. 3. iij. rosarum. 3. v. decoquantur omnia et sit dosis eius omni die vnc.
iij. ¶ Et iterum radicum trium omnium. añ. 3. x. seminis anisi apij omnium
añ. 3. ij. suchaha bedeoard eupatorij absynthij omnium. añ. 3. v. cetauree
3. iij. decoquantur: et bibantur vnc. iij. ¶ Et iterum herbe eupatorij sumi-
terre bedeoard suchaha absynthij omnium. añ. 3. v. passularum. 3. x. myra-
bolanorum citrinorum. 3. x. ¶ Et hec quidem cura est salso et ei in quo
vincit colera magis conueniens. ¶ Et agaricum cum de eo sumitur in
puluere ex 3. l. vsq; ad 3. l. et tertiam diebus continuus prohibet elon-
gari egritudinem. Sumatur ergo puluis ex eo et commiscatur cum
melle et bibatur. ¶ Et semen vitice post digestionem vel commixtionem
est mirabile valde sumptum cum puluere aut cum melle. ¶ Verum si
acciderit ei modus aliquis solutionis ventris oportebit vt addatur in
eo propter debilitatem epatis semen cuscute vel turbith: et semen cuscute
et propter debilitatem stomachi mastix et anisum: et propter debilita-
tem splenis et grossitudinem eius radix apij et scolopendrie: nam mul-
totiens associatur huic egritudine splen. Et fortasse oportet vt addan-
tur propter ipsum ciperi et grana et ben d fenugre. Et consideretur cum
hoc dispositio vehementie febris vt non accidat vehementia calefa-
ctionis. ¶ De euacuationibus vero que sunt fortiora: et indigetur eis
in hac egritudine apud digestionem est vt augmentetur dosis de pillu-
lis de turbith. Et administrantur clysteria fortia. Et de illis sunt pillu-
le iste. ꝛ. masticis sextam. 3. l. succi absynthij quartam. 3. l. pulpe collo-

quintide sextam. 3. 1. hieropigre. 3. 5. agaric. 3. 5. Informentur pillule
 cū sirupo acetoso mellino & sumantur in potu. ¶ Et de illis sunt pil-
 lule de mastice & de aloë. Quod si materia fuerit ad caliditatem decli-
 uis sumantur de troiscis de spodio solutule. 3. iij. troiscis de turbith.
 aũ. 1. scamonee aũ. 5. succi eupatorij aũ. 9. Et dentur in potu s3 qua-
 ritatem virtutis. Et iterum eupatorij absynthij capillueneris & myra-
 bola. sumiterre passularum mundatarum equales sumantur partes et
 dentur in potu s3 quantitatem necessitatis. ¶ Et si non suffert corpus
 solutionem ventris perueniatur ad dsuretica & subtilisua & sudare fa-
 ctentia. Et de summa illorum quibus indiget. tunc est infusio aloes
 cum melle. ¶ Et quando declinat egritudo non est tunc introitus bal-
 nei ante cibum malus. ¶ Cibi autem eorum sunt subtiles sicut acetum
 & oleum. Et quandoq3 ponitur in eis paruz almuri & proprie in fine ei.
 ¶ Illi autem qui sunt fortiores sunt altaragi & pulli & alcubugi & his
 similia post declinationem. Et oportet vt ponant in eis & proprie apud
 digestionem ea in quibus est incisio sicut acetum & synapsis & almuri.
 ¶ Et si fuerit flegma acetosum malum viscosum porum & aqua cicercis
 sunt de melioribus cibus eis. Et quandoq3 ponuntur in eis cyminum
 & anetum & oleum. Et iterum bequerid facta ex sicla & almuri & aceto
 & oleo abluto & alchauguamac sicut kemac de capparibus & remach de
 aneto & origano & ansuden & asparagis. ¶ Et deuentur olea in quib3
 est infrigidatio & humectatio. ¶ Et hora cibi est post tepores paroxismi
 & eradicationem eius: & ante paroxisimum ad minus. iij. horis. ¶ Ad
 sura autem somni eorum est vt sit equalis vigilijs: & sit digestio mate-
 riei ad somnum & resolutio ad vigilias. ¶ Et balneum quidem est ve-
 hementis nocuenti nisi post declinationem. Et succurritur vom-
 itui eius quando superfluit. Et oportet administretur in illo quod sit
 sicut mltua: & sirupus de granatis cum mentha simul cognitus. Et si
 necessarium est fortius: sumantur de granis granatorum maiorum. 3.
 x. & thuris albi & mastice amborum. añ. 3. v. menthe. 3. vij. decoquan-
 tur in. ij. lib3. aque in qua sint folia menthe donec minuatur: & succur-
 ratur fluxui ventris eius cum superfluit cum retentione eius cum eis
 que sciisti de stipticis regimentalibus & medicinalibus. ¶ Sed etus
 quidem debilitati succurritur vt cibetur successione eius pullis as-
 satts & in patellis coctis: et vt adhibeantur suffumigationes et odores
 vltificantes. ¶ Et si acciderit inflatio in facie & extremitatibus iuuan-
 tur euz administrantur huiusmodi troiscis. R. amisi & lacce ablute am-
 borum. añ. pondus. 3. v. amigdalarum exorticatarum croci marmacor
 omnium. añ. 3. iij. seminis apij seminis sentculi floris squinanti om-
 nium. añ. 3. iij. floris eupatorij. 3. iij. spice. 3. v. hieropigre. 3. vij. rosarum
 3. x. fiat ex eis troiscis & administrant: et fortasse indigebis eis q3 sunt si-
 cut omoruisa & dyalacca & medicame de amigdalibus amaris. ¶ Et ad lo-
 gitudinē febris. R. rosarū pōdus. 3. x. mastice & spice & sentculi & seminis
 apij & seminis endiute & succi eupatorij & succi absynthij omnium. añ. 3.

Liber quartus Sen. j.

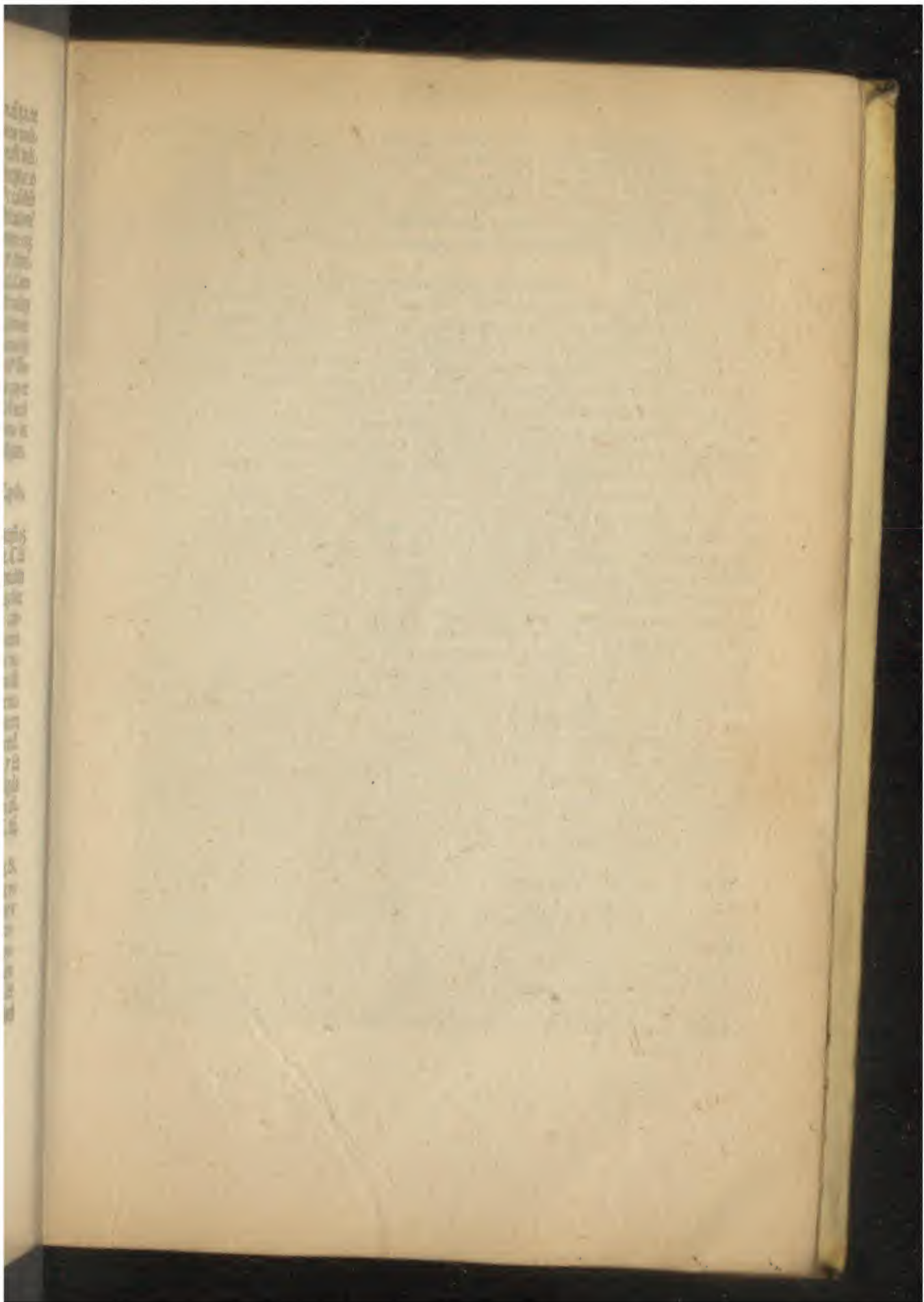
ij. spodij. 3. v. fiant trocisci et fit dosis ex duabus. 3. vsqz ad. v. cū. 3. x. de
geleniabin in decoctionis feniculi quantitate vñc. ij. Et ameos confe-
ctum cū melle est magni iuuamētī in huiusmodi loco. Et fortasse indi-
ges pp̄ lōgitudinē frigoris fricatione. Et modus in ea est vt incipiat ab
humeris et inguinib⁹ qñ spargit caliditas in manib⁹ et pedib⁹ et calefiūt
¶ Si autē senserit similitudinē lassitudinis fiat pmutatio ad fricationē
dorsi. Et qñ vehemēs sit calefactio q̄ necessaria est in eis: tūc dimitte eas
ad aliud mēbrū. Et de oleis bonis eis est oleū dulce in quo nō est spiritus
citras et oleū camomillinū et oleū de aneto decoctū in vase duplici. Cum
ergo ppleueris tūc absterge oleum aliqđ vt nō angustet et nō est maluz
si fricationē sicca sequat fricatio cuz oleo aliquo. ¶ Et de illis q̄ seruāt
stomachos eoz vt nō debilitent sunt vngueta inuncta capiti stomachi
que sunt sicut camomillinū et oleū nardinū et oleū anetinū et fortit⁹ illo
alnazoki. Et de emplastris suauitatis est vt decoquat camomilla cuz re-
pauca masticeis decoquēdo cū vino cuz duplo sui de melle. ¶ Et si acci-
derit appetitus: tunc melius est vt nō administrēt vñū soluz: immo in
quo decocta sunt sicut camomilla et dactili et mellilotū et absynthium.

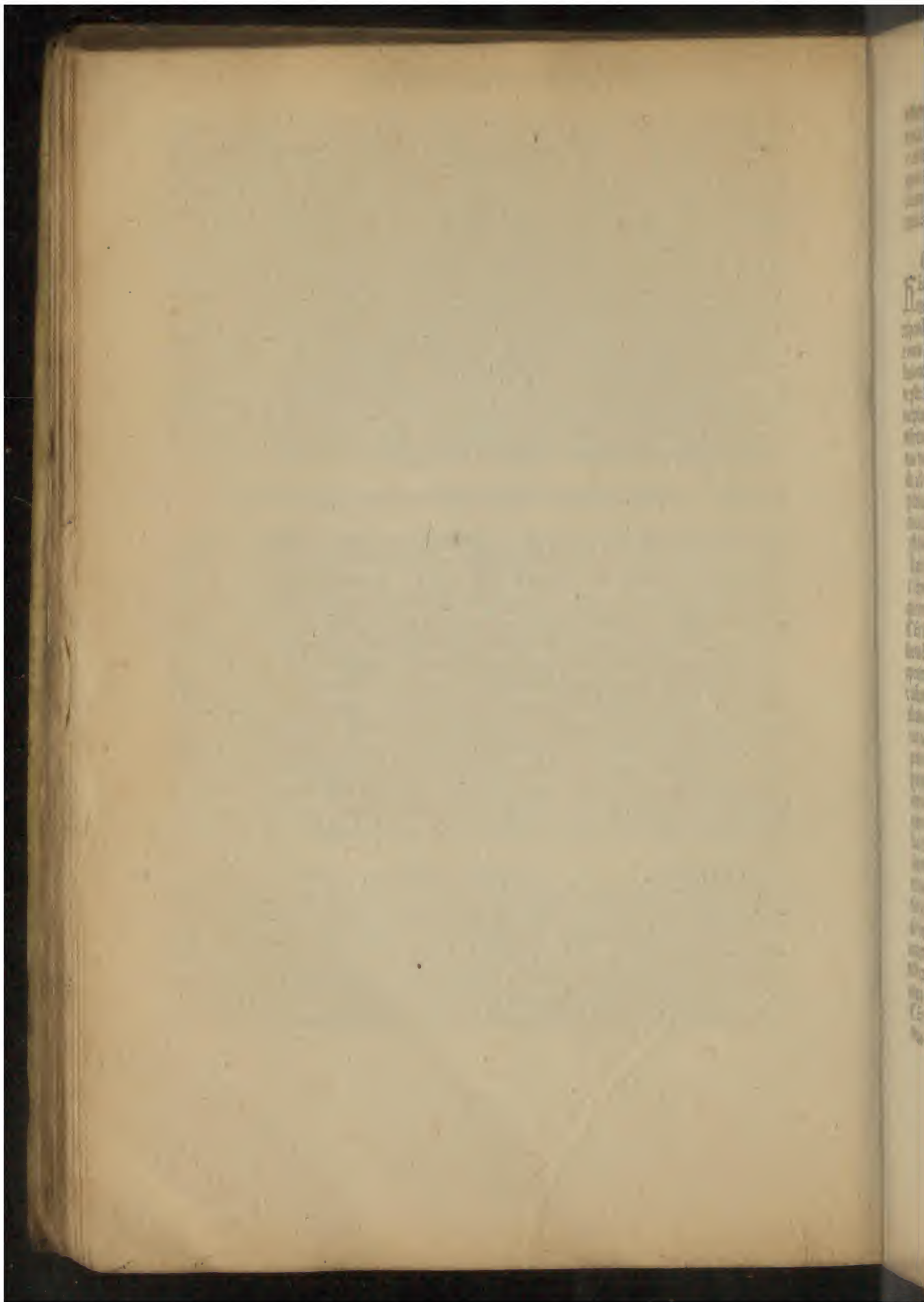
¶ De cura flegmatice continue que nominatur latica. Cap. 60.

Quod si cura facientis paroxysmum omni die. Et differt ab ea: qm̄ o3
vt in illa sit administratio subtiliātū calidoz cū facilitate. ¶ Et
hoc si fuerit cōtentus eis que sunt sicut sirupus acetosus et geleniabin
et iuleb de melle et aqua eius et aqua feniculi et apij et radicum triuz sine
dubio confert. Et quandoqz confert eis kisch de aneto et kisch de cap-
paribus et pp̄rie cum vestigijs digestionis. ¶ Et preparent cibi eozum
in obseruatione tempoz et diuersitatis eius et fortitudine virtutis et de-
bilitatis eius preparatione cuius rememoratio preterijt. ¶ Et de medi-
cinis bonis ad eos sunt trocisci de decem generibus. ¶ Et iterū de me-
dicinis exptis ad eos est illa que. ℞. ros. 3. vij. succi liquiritie sumiterre
spice omnium añ. 3. iij. masticeis. 3. iij. karabe. 3. iij. anisi. 3. ij. preparent.
¶ Iterū trocisci eupatorij. 3. iij. rosarū. 3. i. et tertiā spodij. 3. ij. z. 3. ¶ Et
itez trociscoz absynthij quoz descriptio. ℞. assari se. apij. anisi amtg da-
laz amaraz suchaha be deoard succi eupatorij spice masticeis oium añ.
3. ij. ¶ Et itez eupatorij vñc. iij. ros. rub. lib. i. spice lib. 3. spodij vñc. iij.

¶ De cura empialos et lipparie. Capitulum. 61.

Quia eaz propinqua est cure quā dixim⁹ et sunt ambe associate vt
ni vie. ¶ Et opz vi incipiat in primis a sirupo acetoso mellino et
zuccarino. ¶ Et precipiat in eis ambab⁹ vt administrēt rob acreste de-
coctū cū melle et sirupo ros. deinde fiat gradatio de vsa sumēdi in po-
tu semina et aquas eoz ad infusionem aloes: et trociscos de rosio cum
mastice: et pillulas de aloē et pterapigras: et pillulas de eupatorio. ¶ Et
oportet vt in eis ambabus simul stomachi sollicitudo habeat. Et adms

Vertical text on the right edge of the page, likely from the adjacent page, is partially visible but mostly illegible due to the angle and focus. It appears to be a list or index of entries.

nifretur vomituum cum aqua fescolorum et raphani et anisi et calamiti et diuretica. Et de solutiuis iunatiuis est illud quod fit ex mirabolans nigris et citrinis et turbitis et zuccaro. Et de illis que profert eis iunametu magnum sunt clysteria decliua ad acuitatem: et in quibus ponunt medulla cartami minor et anetum et camomilla et alhasce et mellilotus et almuri et mel. Et regimen lipparie indiget subtilitate plusquam regimen altius.

De cura febris cum sincopi humerosa.

Capitulum. 626

Rec febris est difficilis cure. Et modus in curatione eius est euacuatio gradata ex subtili ad fortem et proprie quando natura non respondet ex se. Tunc enim cum clysteribus munda quod est in intestinis et venis propinquis eis ex superfluitate. Et administra in residuo subtiliationem cum fricatione. Et Gal. quidem dixit quod deficit ab euacuacione plim eorum nisi cum fricatione: et melior modorum in fricatione eorum est ut incipiat a coria et cruribus descendendo a superioribus ad inferioribus: et admifretur illud cum mantili aspero abradente cutem: deinde permutet ad manus descendendo ab humero ad spatulam ita ut igneatur cutis: deinde ad dorsum et pectus: deinde redeat ad crura et reuertat ad ordinem primum. Et ponat medietas temporis eorum fricationi et medietas temporis eorum dormitioni si possibile est. Et ad summum cano curacionis eorum est subtiliatio non calefactio valde: et de illis que conferunt eis sunt subtiliantia sicut aqua mellis cum virtute ysope et seminis apij in matutinis et similibus eis. Quod si fuerit illic fluxus ventris superfluus decoque mel decoctione vehementiore et non solues nisi parum temperatum. Et sirupus acetosus mellinus iterum conferunt eis: in estate quidem et consuetudine potus aque frigide permixtus cum aqua frigida: et in hyeme oportet ut non sumat eam in potu penitus: et sit contentus aqua calida et assumere calidus ex potibus est melius eis nisi apud necessitate estus estatis et vehementiam caloris plursint. Et conuenientius quo potatur ad sitim est sirupus acetosus mellinus. Et vinum conferunt eis in principio et proprie si fuerint febres eorum sanguineae: sed parum sunt et proprie in senibus: et necessarium est eis vinum post cibum. Et tibi quidem necessarium est ut consideres pulsus habentium hanc egritudinem semper: et cum videris eum incipere debilitari et cadere subito claba cum pane infuso in vino commixto si non prohibet apostema in visceribus. Cum ergo associatur et huiusmodi egritudo non est curatio nisi modus neque si ducte locus: scilicet quando accidit huiusmodi alteratio in pulsu. Et hec quidem cibatio est ex eis que necessaria sunt quando vehementis sit sincopis: verum oportet ut prohibeatur illud. Cibibus autem super quem sit dormitio est aqua ordet super qua non addatur nisi cum cadit virtus. Et si additur tunc sit panis infusus in iuleb aut aqua mellis. Et balneum quidem est de rebus nocibilibus istis. Et calidum et frigidum valde ex aere cum calido enim non fit securitas de cursu humorum ad pulmonem et ad cor et ad cerebrum et frigidum

Liber quartus Sen. j.

Jum prohibet digestionem eius et addit in opilationes eius. **Quod** si fuerit in ea humor colericus aliquis: tunc si facilis est vomitus et leuatur est iuuatius valde. Et ad vltimū meli⁹ est vt assidue pficiat in ea.

De cura febris cum sincopi minuta.

Capitulum. 63.

Oportet vt emplastres pectus eius cum sandalis et aqua ros. et viuis sicet cum cibo paulatim. **Et** sit cibus eius sicut panis de simila infusus in aqua granatorum infrigi data si desiderat ipsum: et similiter in aqua de fructibus. Si autem indiget ad virtutem almosofat factis ex pullis cum aceto et aqua acreste et oleribus frigidis et propue corian dro erit iuuamentum in hoc si exhibeatur.

De regimine nocturne et diurne.

Capitulum. 64.

Regimen ambarum est regimen flegmaticarum neqz est diuersitas in eis.

De quartana periodica.

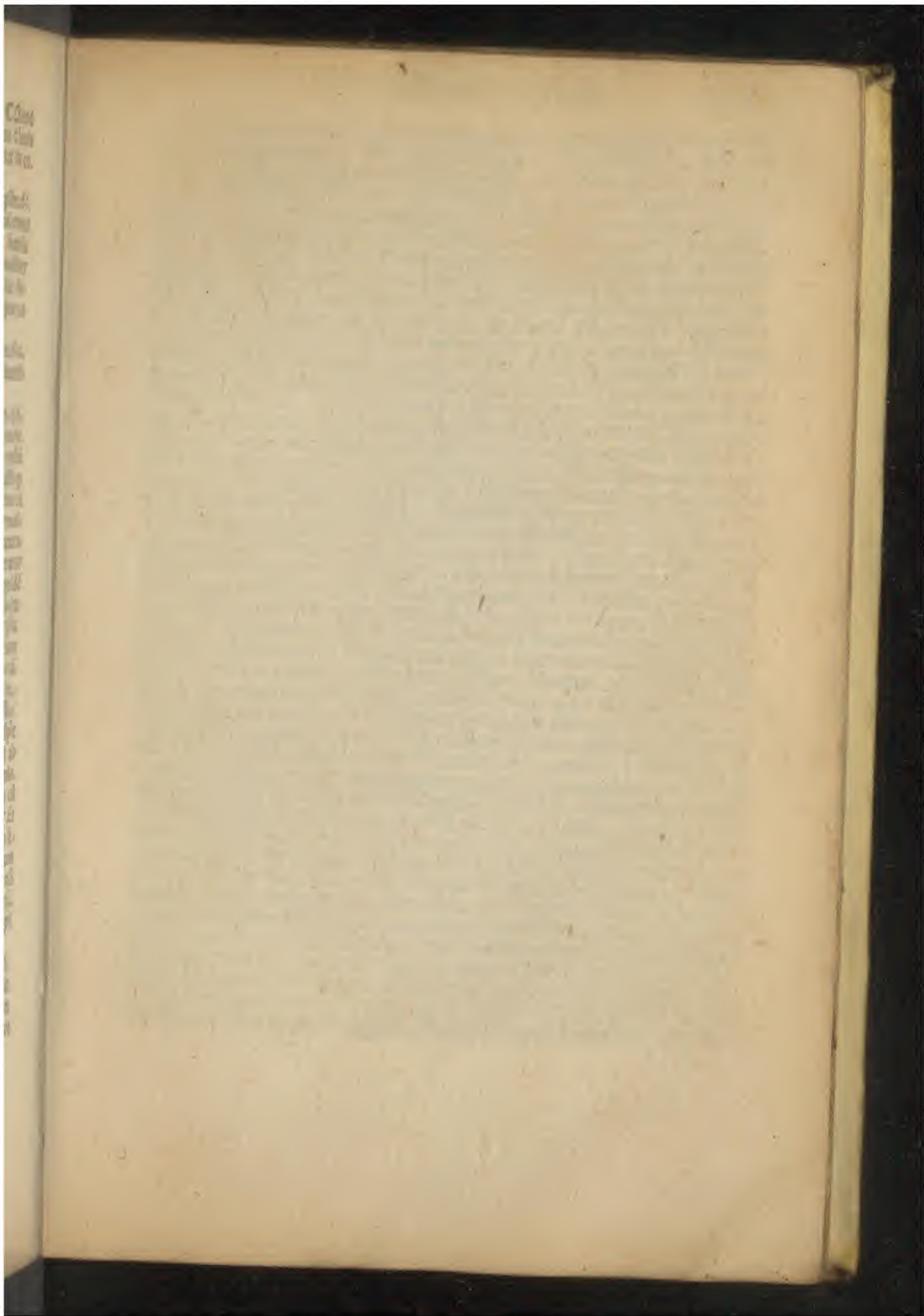
Capitulum. 65.

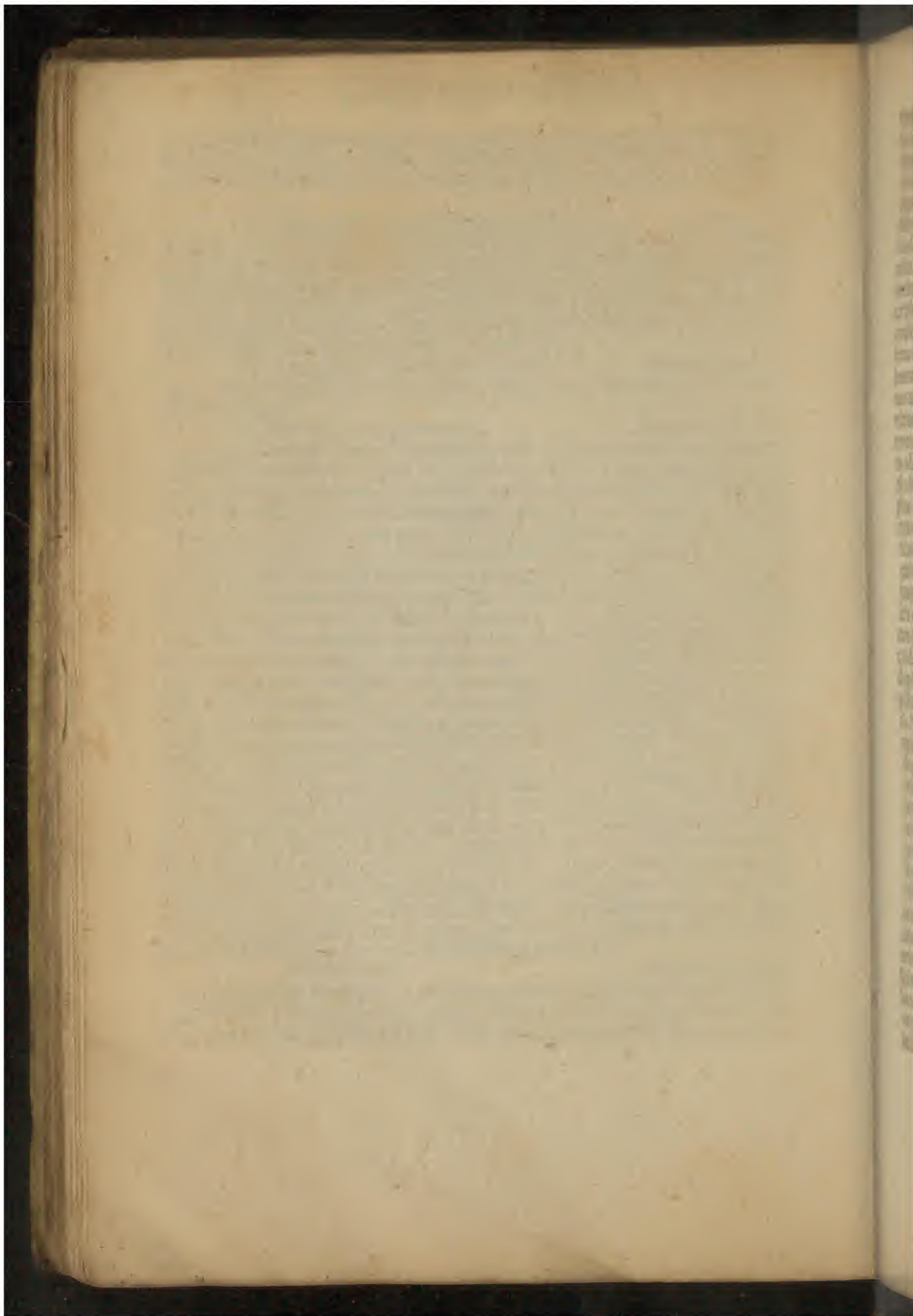
Purimum quartana est periodica. Et minoratur casus quarta ne inseparabilis. **Ca**use vero quartane sunt ea que generant melancoliam postea putrefacit eam. Et tu iam sciuiti totū illud. Et sciuiti qd melancolia alia est que est fex sanguinis: et alia est que est adustio eius et eius humorum. Et sciuiti qd de illa est sanguinea: et de illa est flegmatica: et de illa est colericar: et de illa est adustio ipsius melancolie naturalis. **Et** existinauerūt quidam hominum qd quartana non generatur ex melancolia naturali quoniam ipsa non putrefit. **Et** huius quidē sermo non oportet vt auscultetur. Immo de proprietatibus omnis humiditatis est vt putrefiat quāuis rarificetur in preparatione. **Et** plurimum quidem euenit in successione egritudinis febrilium diuersarum putridarū ppter diuersitatem humorum ex quibus generant: ex quorū putrefactione euz addunt et nō euacuant multiplicat melancolia: deinde cum putrefit est quartana: et multotiens quidem accidit successione splenis: et cum hoc ipsa sū plurimum non euacuatur ex dolore splenis aut duritie eius. **Et** salutor quartana est illa que non accidit ab apostemate splenis aut alijs: aut cum qua non est apostema splenis. **Quartana** enim que euenit ab apostemate splenis: aut cum qua est apostema splenis multotiens perducit ad hydropisim et perniciē. **Et** quartana que salua est liberat ab egritudinibus malis melancolicis sicut melancolia et epilepsia. **Et** in ea est securitas a spasmo quoniam humor est siccus. **Et** sū plurimū est egritudo salua. **Et** quādo nō accidit in ea error: non addit supra annum. Et quādoqz perdurat. xij. annis et quod est infra eos. Et que ex ea longa est perducit ad hydropisim. **Et** scias qd autumnus est inimicus quartane.

De signis.

Capitulum. 66.

Signa sunt qd quartana incipit in primis cū frigore paruo: deinde incipit frigus eius addi: postea minorat parū apud status sicut in flegmate. **Lūqz** calefit corpus nō est caliditas vehemēs licet sit maior

et magis apparet quam illa que est in flegmatica. Ipsa enim cum difficultate
 sua et inflammatione non inflammat inflammatione de qua curat sicut ignis in
 lignis grossis: et non apprehendit super corpus totum: imo est illic caliditas
 cum horripilatione: et in hoc est grossitudo humoris: et est cum frigore et
 aliquantulo dolore quasi frangat ossa: et est illic contractio propter quam
 strident dentes: verum non sicut in flegmatica: quapropter perducitur illud
 ad debilitatem visus. Verum lenitur apud digestionem quoniam
 malitia minoratur sicut sinit in principio parumper. Et de signis quar-
 tane sunt cause eius antecedentes ex febribus que prolongate fuerunt
 et ex splene aut dolore. Et de signis quartane etiam sunt dispositio
 complexionis et significationes melancholie et etas et tempus et cibus et
 forma et consuetudo et que sunt huiusmodi similia. Et perodus eius est. xxiij.
 horarum. Et multoties est febris tertiana in estate quidem et fit quar-
 tana in hyeme. Et multoties perducunt febres diuerse ad febres per-
 mixtas in quibus non est ordo propter diuersitatem residui humorum
 remouentium post febres. Cum ergo status confirmatur sicut cinerita-
 tis additionem confirmatur super quartanam. Et illius quidem que
 est a flegmate adusto sunt paroxysmi longiores: et accidit eis frigus sicut
 plus successione assiduationis: et est sudor tardior: et vena grossior: et du-
 rities venarum minor: et fit sicut plurimum successione februm flegma-
 ticarum. Et illam que est a sanguine adusto antecedunt signa san-
 guinis et febris eius et rubedo urine: et significant ipsam formam et etas et
 tepus: et fortasse erit post febres sanguineas. Et in illa que est a co-
 lera adusta est pulsus vehementioris velocitatis et frequentis: et incipit
 cum horripilatione et frigore in carne et siti et sudore: et quandoque fit ira
 et sudor et inflammatio et significant ipsam formam tempus et etas: et qua-
 doque significant ipsam quod ipsa fit successione februm colericarum. Et
 pulsus in quartana est decliuus ad duritatem propter siccitatem humo-
 ris. Ipse enim trahitur ad interiora quasi ipse esset pulsus sensus: et ad
 equalitatem dum non mouetur: et si mouetur diuersificatur pulsus val-
 de propter grossitudinem superfustatis: et fit mundificatio eius appa-
 rens apud teporem: et est significatio completa super quartanas: et mul-
 totiens accidit in eo dyastoles inequalis et sistoles vehementis necessi-
 tatis sicut contrariam eius quod est in tertiana: et pulsus quidem quar-
 tane melior est pulsu flegmatice in paruitate et frequentia: sed est simi-
 lis et in tarditate: et apud inceptionem paroxysmi additur tarditas sua
 et frequentia: et diuersitas eius est maior diuersitate reliquarum februm:
 deinde incipit magnificari et fieri frequens et velox. Et vena in quar-
 tana est similitum horarum in peruatione digestionis propter frigus ma-
 teries et grossitudinem eius nisi apud statum bonum: Verum dispo-
 sitiones eius et colores eius diuersificantur: et illud ideo quoniam me-
 lancholia generatur ex humoribus diuersis. Et de signis digestionis quar-
 tane est leuitas tremoris. Urina autem in principio est alba ad viriditatem
 decliuus cruda cui non est digestio. Et post principium diuersificatur eius

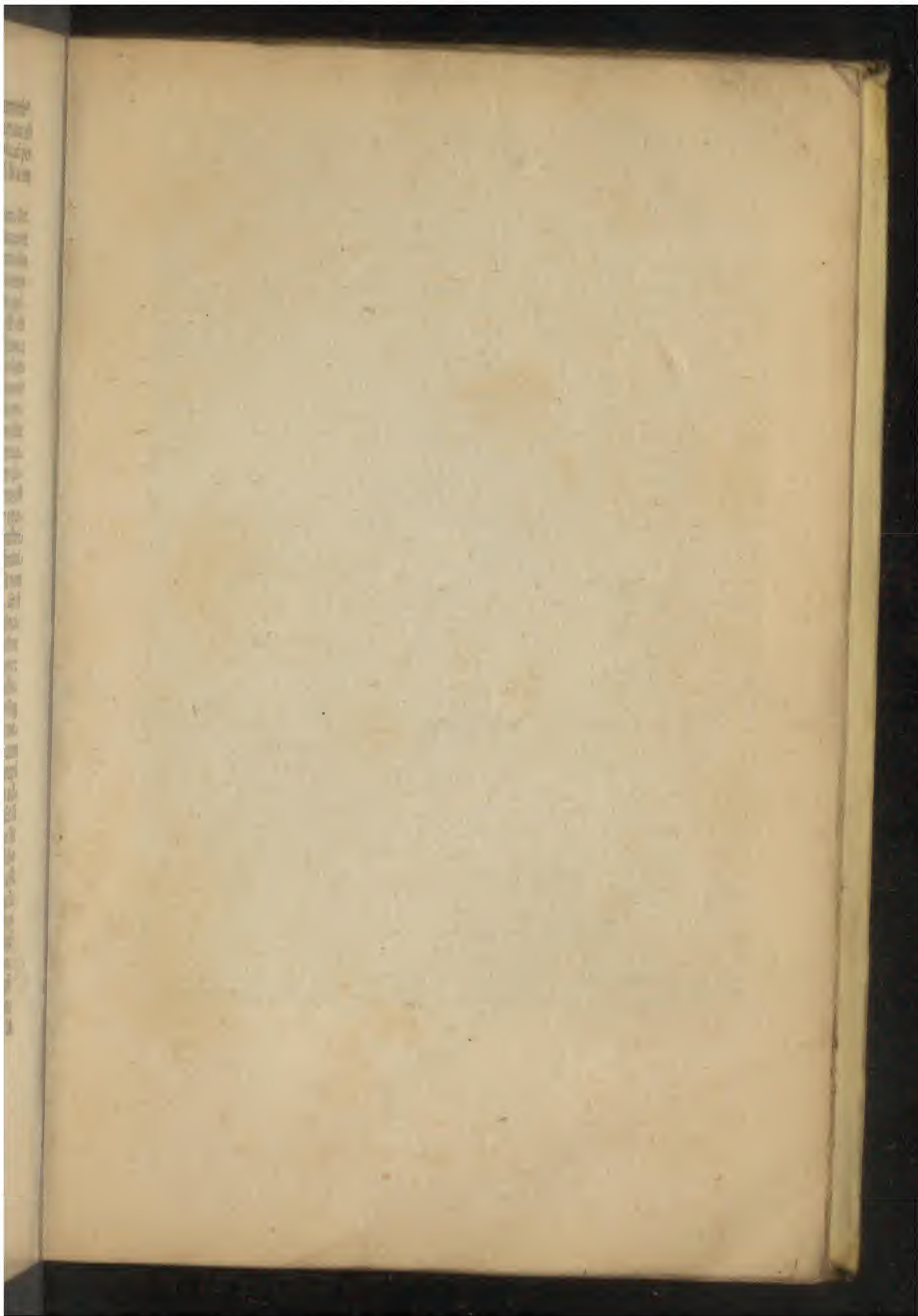
Liber quartus Fen. s.

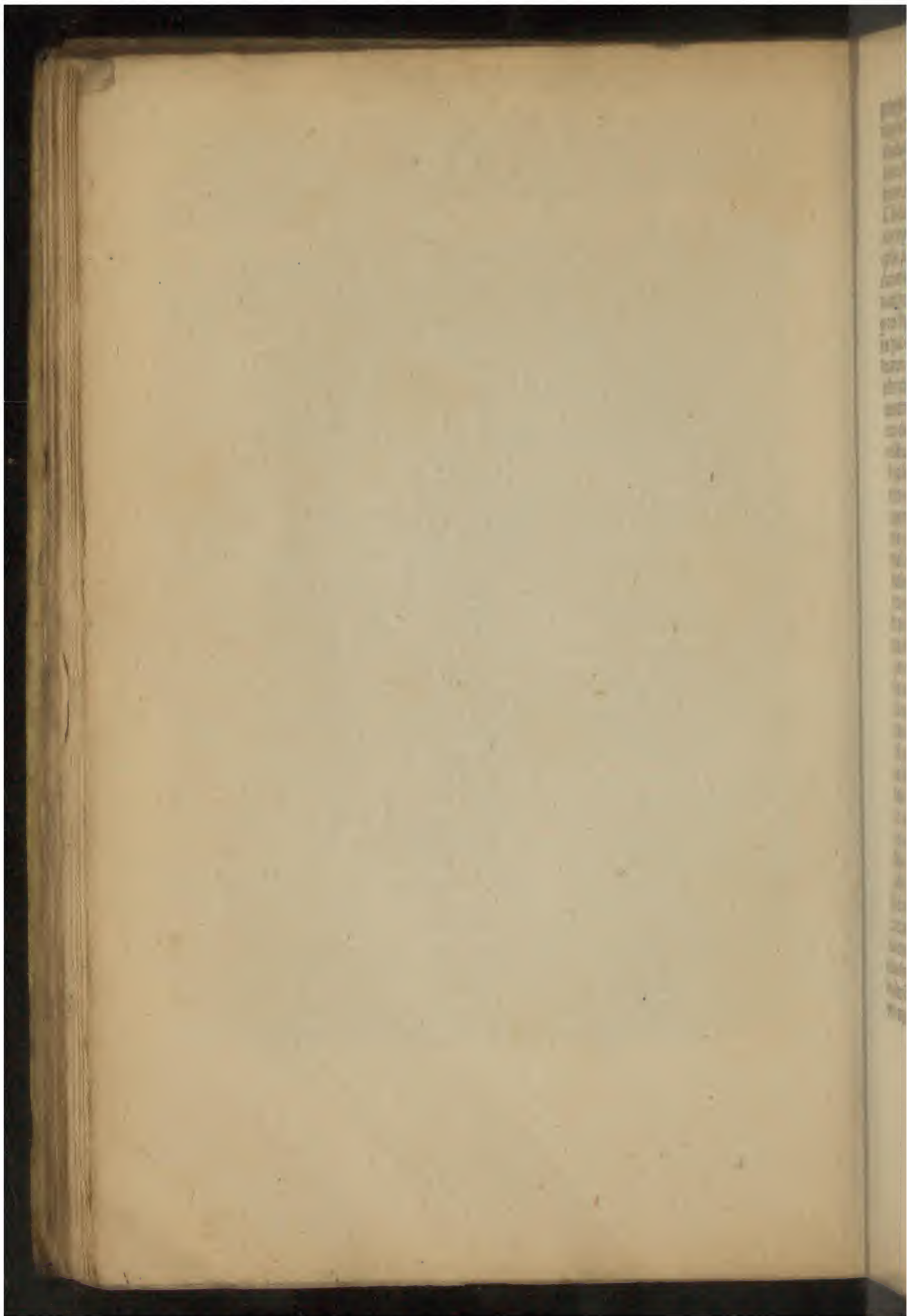
dispositio propterea q̄ plurimū melancolie est generatū ex humorib⁹
diuersis ⁊ est apud declinationem nigrum. ¶ Et sudor in quartana est
plurimus per comparationem ad flegmaticam ⁊ non multiplicat per
comparationem ad alias. Et fitis minoratur in hac febre: nisi sit a me
lancolia colerica.

De cura.

Capitulum. 67.

Quoniam consideretur in hac egritudine: an sit melancolia flegmatica: aut
melancolia sanguinea: aut melancolia colerica: aut melancolia
melancolica. Deinde rege vnamquāq; earū cū eo q̄ ei est conueniens
de illis q̄ dicemus. ¶ Verū omnibus speciebus suis sunt iudicia in qui
bus cōcant: ⁊ illud est q̄ ipse minuūtur in principio: quare necesse est
vt attendatur an sit sanguis dominans in ea: ⁊ proprie quando q̄rtana
est a melancolia sanguinea. Tunc enī s̄boto merur ⁊ extrahatur san
guis s̄m quantitatem necessitatis. Et fortasse extigit multitudo eius: vt
extrahatur de eo res plurima. Et quando non est necessaria s̄boto
mia. tunc s̄boto mia est nociua inquantū debilitat: ⁊ inquantū edu
cit contrarium melancolie: ⁊ inquantū mouet humores ad exteriora.
¶ Et si oportet euacuetur a principio de humore faciente febrem ali
quid ad alleuiandū ⁊ mundificandū. Illud enim apud digestionē est
s̄m q̄ inuam ad ipsum: ⁊ si post paroxysmū per diem. ¶ Et non oportet
vt fiat puocatio in primis cū fortitudine. Et oportet vt administrē
tur mollificantia. ¶ Et si tibi non videat bonū vti portonibus: admint
stra loco earum clysteria conuenientia. Sed opz vt sint leuia. Et non
concedit confortatio eoz nisi quando consequit egritudo statim. Et si
medicus tam presumpserit ⁊ solutione eduxerit melancoliam in p̄nci
pio aliquotiens solutione forti ⁊ phibuit egritudinē penitus: sed est re
ctū ab errore. ¶ Et oportet vt phibeat in die paroxysmi a cōmestione:
⁊ p̄cipiat ieiuniū: ⁊ phibeatur ab aqua frigida ille die. Et est necessa
rium in reliquis diebus vti carne teiugi aut pulli in primis teiugi vsq;
ad tres vel quattuor periodos. deinde pulli: tunc enim pullus est me
lior. ¶ Et sit medicina in die paroxysmi genestabin confricatum cum
aqua calida in die bis aut ter. Sintq; .3. iij. genestabin cum. 3. x. sirupi
acetosi. ¶ Et tu q̄dem scis q̄ q̄ melancolia est colerica: tūc opz vt ad
ministratur in ea q̄ soluat eaz ex genere myrabolanoz ⁊ viole. ¶ Et si
est flegmatica oportet vt administrat in ea aliquid in primis in quo sit
virtus polysodij ⁊ epithimi ⁊ similtum. ¶ Et scias q̄ aqua casel est bo
num vehiculum ei q̄ administrat de virtutibus predictis. Et fortasse
confert administratio eius solius cum est caliditas violenta. nam gele
niabin ⁊ aqua eius colata cuz decoctione sua forti est loco ipsius: ⁊ pro
prie quando est stomacho debilitas: aut est illud q̄ vincit humor frigi
dus. ¶ Et vomitus iterum ⁊ pprie ante cibum ⁊ post cibum ⁊ est con
uenientior ⁊ proprie in die paroxysmi ⁊ ante paroxysmum: ⁊ proprie q̄
melancolia est flegmatica est de rebus iuuantibus in ea: ⁊ non in prin
cipio tantūximo ⁊ in omni hora. ¶ Oportet ergo vt nō laboretur in

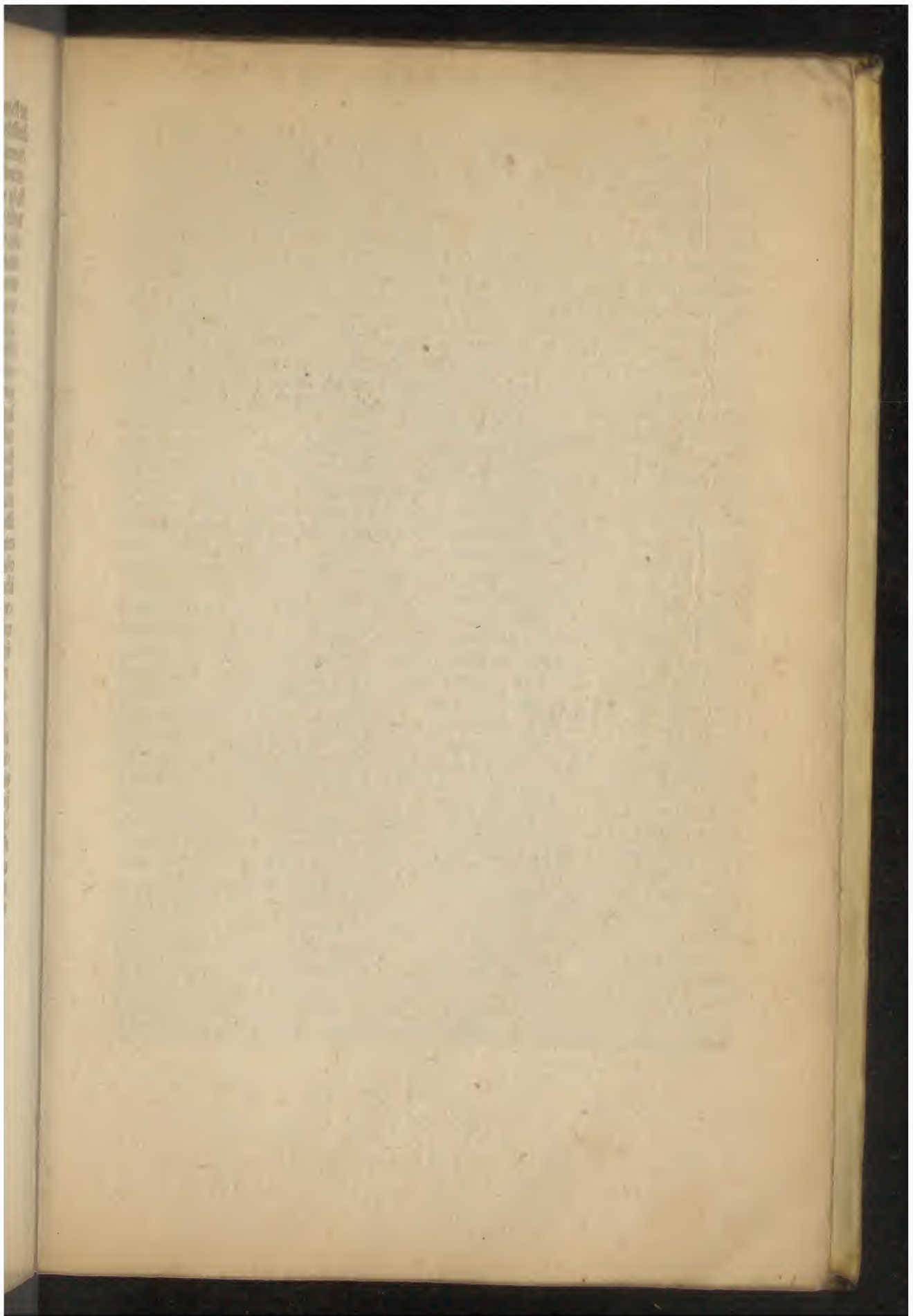

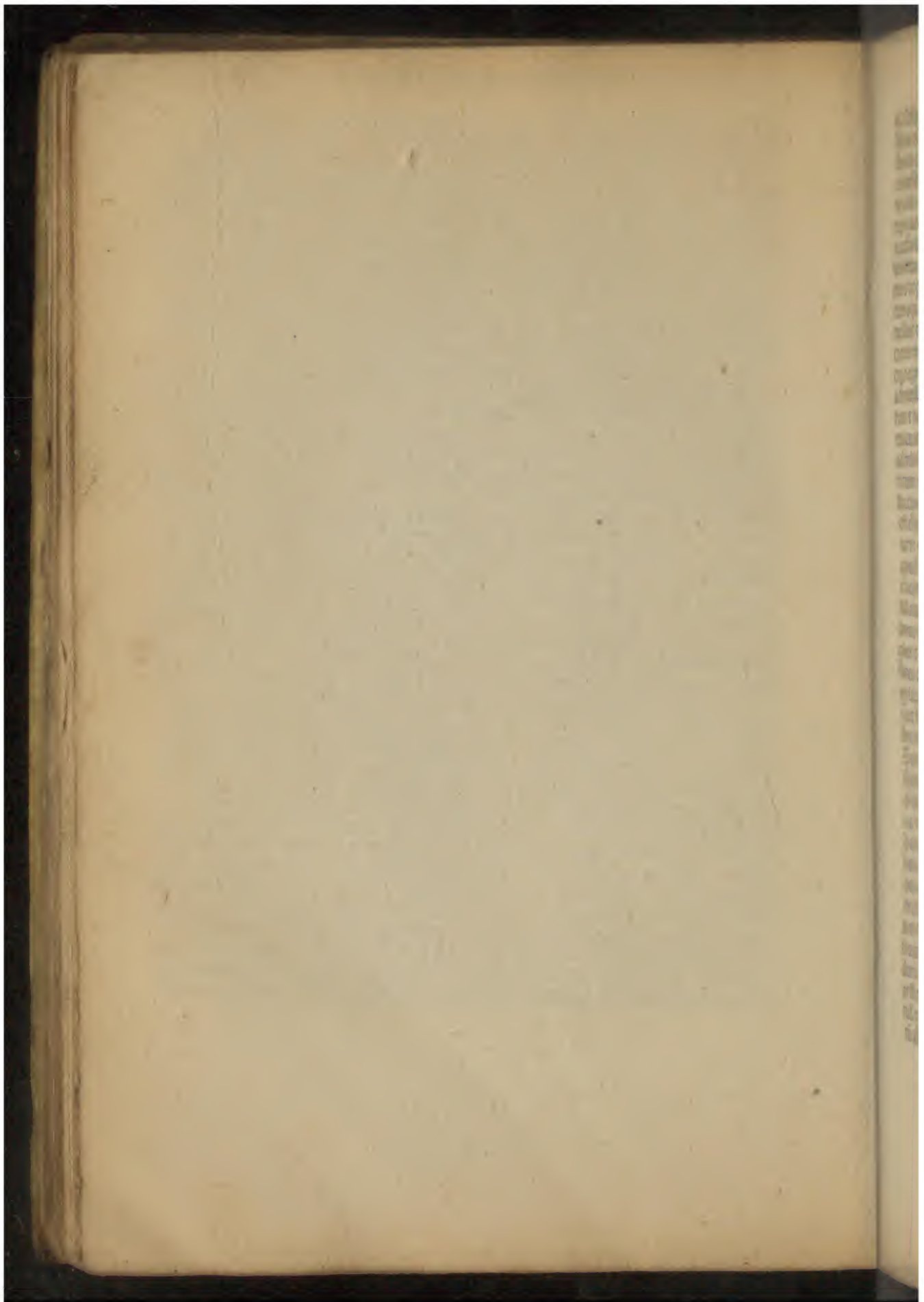

principio et in principiis digestionis usque ad aduentum complement
 digestionis in euacuando superfluitatem cum eo quod calefacit cum for
 titudine: neque cum eo quod exsiccat cum fortitudine ex medicina et diuersi
 fione ciborum: neque cum eo quod debilitat ex solutione ventris: neque
 iterum cum eo quod debilitat in principio ex subtilitate regiminis.
 ¶ Et scias quod quando incipit quartana in estate aut hyeme: tunc oportet
 ut in potu detur in primis de aqua ordei et secaniabini ut aperiat vias
 opilas prouocatione et consumatur velociter: et illud est post pertor
 dum antecedentem tribus horis aut quattuor. Et cum accidit quarta
 na in hyeme: tunc non est modus ut dentur in potu trocisci. ¶ Et scias
 quod res frigide et humide faciles digestionis boni chymi sunt conuenien
 tes huic egritudine inquantum est febris: et ex hoc quod sunt contrarie vni
 duarum qualitatum melancolie que est siccitas: quare oportet ut adimi
 nistrantur iterum ubi non timetur nocumentum digestionis. Et non sit
 quantitas ex qua timetur nocumentum in digestionem aut misceatur
 cum eis aliquid quod earum frigiditatem temperet: et non minuat earum hu
 miditatem: et iste sunt res calide cum equalitate. ¶ Et alienetur omne
 frigidum et siccum. ¶ Et res humide et frigide huic egritudine conue
 niētes sunt sicut endiuia et lactuca et melon et persica quandoque. Et non
 oportet ut deulentur huiusmodi nisi aut propter vehementiam frigo
 ris: et est inuentum sicut in lactuca: et non est inuentum sicut in melone
 dulci. Aut propter vehementiam prouocationis perducētis ad ingros
 sationem sanguinis: et illud est inuentum in melone dulci. Aut propte
 rea: quod preparata sunt ei quod permisceat putredinem et est illud inuentum
 in persica. Et oportet ut obserues huiusmodi. ¶ Tibi vero calidi cum
 equalitate cum additione in humiditate sunt iuuantes valde: et pro
 cum volunt equalitatem caliditatis eorum ubi non diligitur ut per ea
 fiat suauitatem ad digestionem cum frigidis et humidis: sicut comixtio ficuum
 cum endiuia. ¶ Et non est malum in primis sumere ea in quibus est salsedo et acredo
 et incisio cum non timeat incrementum caliditatis. ¶ In fine autem egritudinis non
 est excusatio illi: et trocisci de absinthio suauitatem suam habent usque ad finem egrit
 udinis. ¶ Et de illis quibus fit iuuamentum est sessio in aqua calida
 dulci ante cibum omni die: et balneatio que humectat et non facit suda
 re neque excitat caliditatem: et continuatio deliciae et quietis: et abhore
 re exercitium et motus corporales et animales. ¶ Et omnes iste febres in
 digent humectantibus et diuersificant in quantitate infrigidationis et
 calefactionis. Et necessitas sua qua indigent exsiccatis est propter il
 lud quod est in eis de virtute incisionis et absterisionis et solutionis et non pro
 exsiccatione. ¶ Et oportet ut obseruetur stomachus cum emplastris bo
 nis confortantibus que sunt inter virtutem caliditatis et subtilitatem
 eius sicut quod exigit dispositio. Et obseruent splen et epar et regant ut non
 indurent et apostement: et fortasse est necessarium ad prouocandum vomitum
 uti aqua raphani cum semine suo que misceantur cum sirupo acetoso. Et

Liber quartus Sen. j.

fortasse iuuatur cū antecessione comestionis sicile z etus qđ salitus est de piscibus z synapis z his similitū ante ipsuz. ¶ Et adiuuatur post illud cum potu aque multe: deinde fiat successio cū sirupo acetoso z euomat. ¶ Et de illis que conferunt ei est vt sumat ipsum in die paroxismit: deinde euomat super ipsum: z securitatem facit a nocumēto febris qđ est propter frigus z rigorem z acuitatē febris si sumat allea z mel z bibat sirupum acetosum mellinuz z impleat cibo: deinde sumat aquam calidam z euomat. Cum ergo consumitur paroxisimus cenet rem paruam z balneetur in mane. ¶ Et si sumat ante paroxisimuz. v. horis cibum vt euomat: fortasse iuuabit illud lz non euomat. ¶ Et vomitus ante paroxisimum quicūq; humor sit: aut alleulat paroxisimum: aut eradicat ipz. ¶ Et de regimine bono est qđ ieiunet in die paroxisimi si non est qđ phibeat: z non sumat cibum donec consumatur paroxisimus. ¶ Et ingredietur balneum die scđo siquidem fuerit digestio sū descriptionem: z si non fuerit digestio nō fiat in ea nisi effusio aque calide quātitate quā delectat corpus z humectat minus qđ vt perueniat ad hoc vt liqueat ex ea humor: z in die tertio administratur vomitus propter illud quod superfluit de cibo z qđ resoluit balneum: quōis oporteat vt administrat vomitus in die paroxisimi iteruz. Qđ si melancolica fuerit sanguinea iuuabitur cum scobotomia ex basilica. Deinde per euacuationem subtilē cum eo in quo ponūtur de mundificantibus sanguinem: sicut virtutes suchaba z bedeoard z polypodij z sumiterre z myrabolanoz chebulorū z hoc qđem genus velociter recipit curationem. ¶ Et si fuerit melancolica colerica: tunc tibi inest vt administres infrigidationem z humectationem vltimas ex medicinis z cibis: et administra aquam temperatam sedendo in ea z abluendo: z fiat lenificatio nature in principio cū eis que sunt sicut illud quod fit ex violis: z quod fit ex aqua casel cum virtute polypodij: aut sirupus acetosus cum epithymo z sirupus rosa. z aqua iuleb z cassia. ¶ Et vero solutio eius integra separat post. 20. dies: quoniam digestio apparet in eo. s. quando materia est melancolica colerica: deinde fiat gradatio ad illud qđ subtiliat z incidit. ¶ Et si necessaria est rectificatio stomachi: tunc fiat cum inunctionibus et oleis et epithymatibus que non pertranseāt virtutes camomille et absynthij z melliloti z similitum: si ieiunium plurimum vsq; in diez periodi: quādoq; iterum est ex eis que non conueniunt ei: z si fit in die periodi sufficiat eis de cibo parum modicum: ex mundificantibus iuuantibus sunt ea quibus est decoctio myrabol. z epithymi z sene i sirupo acetoso in quo decocte sunt viole: z fortasse sumitur in potu ente in eo asse in ieiunio propter in die paroxisimi: z euomat ipsum si nauseat cum antima eius. ¶ Et si fuerit melancolica flegmatica redeat ad sirupū acetosum mellinum cum aqua apij z feniculi z similitum: et si necessaria fuerit lenificatio misceatur cum eo in principio virtus solutua flegmatis de virtutibus turbith z polipodij: et fiat gradatio pauca ad virtutem agari.

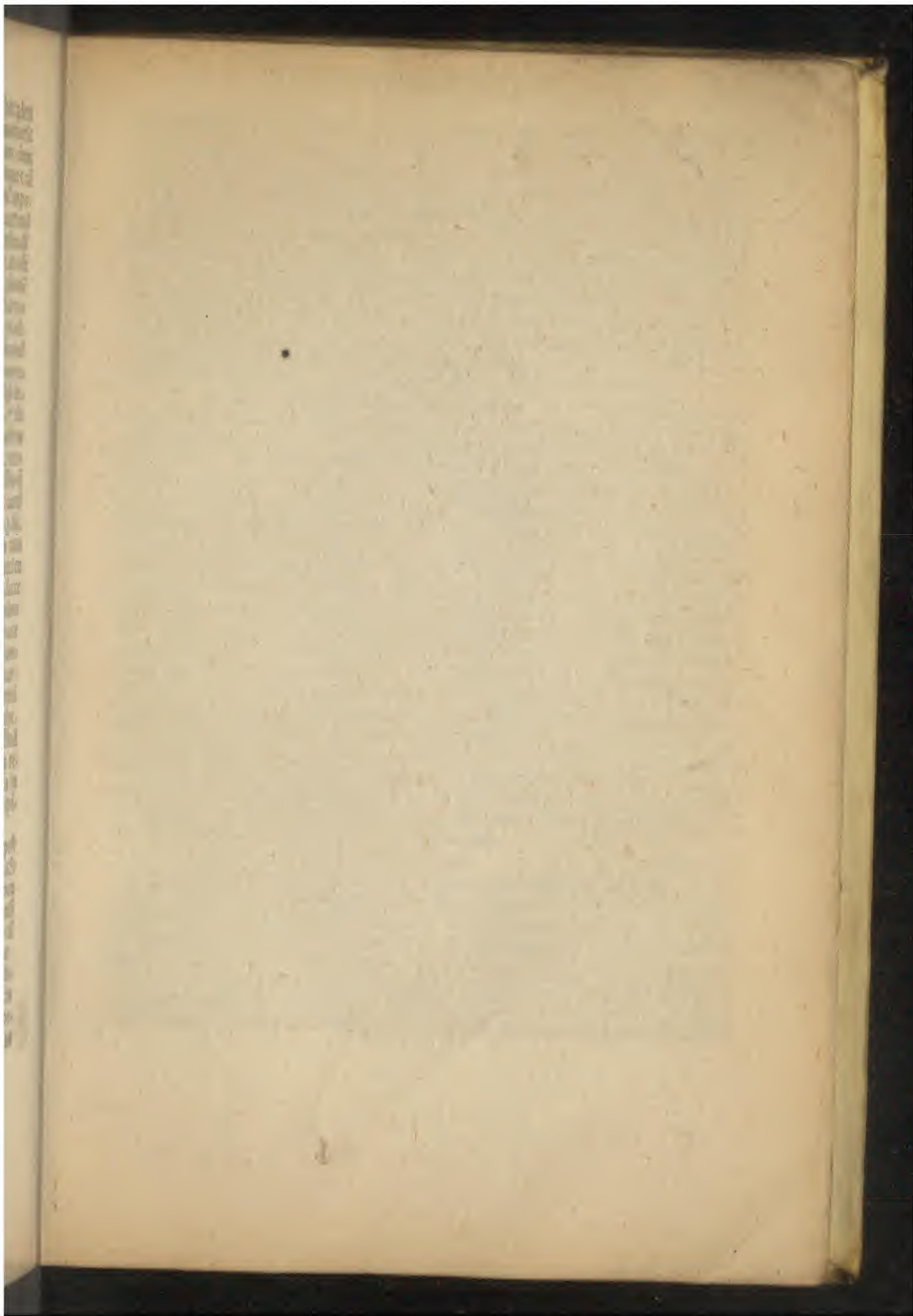
et. Et fiat vt vomat cuz sirupo acetoso mellino de seminibus z his similibus vsquequo incipiat digerit: z sit vaporatio stomachi z eius emplatratio cum eo quod est fortius: ita vt cum dactylis z ficibus z similibus: z similiter inunge ipsum cum oleis calidis perueniendo vsq; ad oleum de costo. ¶ Et fortasse est necessarium in eo prouocare vomitum cuz sirupo acetoso: z sit in eo virtus sinapis z ellebori albi. Immo fortasse est necessarium vt in potu dentur cum dispositione sua cum non timentur debilitas dispositionis virtutis. ¶ Et si fuerit melancholica melancholica pura de genere fecis sanguinis: tunc rectificatur solutio eius in primis cum aqua sulebz z penidys: z est conueniens administratio geleniabin mellini z zucarini: z in fine eius euacuetur cum eis que sunt sicut decoctio mirabola. curtinor et nigroz z sumiterre z passularum. ¶ Cum ergo egritudo digesta est tunc bonum est flobotomare ex basilica. ¶ Et admittretur vomitus super cibum cum fortitudine aut leuiter sz horam z necessitatem: z oportet vt assiduet ipsum quousam est radix ad euacuationem cum medicinis z clysteribus fortibus. ¶ Et medecine que administratur in huiusmodi hora sunt epithimum z polipodiu z agaricum z sticados z lapis armenus z lapis lazuli ablutit z non ablutit z succus soltorum centauree cum sirupo mellino. Et fortasse necessarius est elleborus niger. Et fortasse infundantur in colerica sene et fumus terre cum epithimo z in sirupo acetoso: deinde habes consilium tunc apud euacuationem. Et da in potu flegmatice z melancholice ex ea tyrsicam z mistridatum z medicamen de assa z sulphure. Et piper soluz bibatur in aqua. Et de illis est sinapis que administratur non assidue: immo in omnibus tribus diebus z in primis z ante illud in spacio longiore z similiter dyapipereon z similia illi de electuariis. ¶ Et non festines cum aliquo horum ante digestionem. nam si tu dederis in potu tyrsicam z similia illi: in primis compones quartanam cum quartana: z fortasse attrahes egritudines alias: et proprie in hyeme. ¶ Et in fine eius si necessaria fuerit flobotomia aude super ea. ¶ Inquit Galie. Sanau gentem plurimam z quartana ita. De di eis in potu post digestionem solutiuum: deinde dedi eis in potu succuz asynthij: deinde dedi eis in potu tyrsicam. Et dico q; assa z piper singularia sunt suauitua valde quando apparet digestio z peruenit status. Et ciba illum sahane z albune z keniculi capparis z sinapis z almuri z omnibus in quibus est virtus solutiua cum fortitudine: z fortasse erit tibi necessarius vt des ei in potu post quadraginta dies omni mane quatuz est nabac vna de eis q; sunt sicut medicamen de assa: z omni sero similiter: cum febris non fuerit acuta z materiel radix non fuerit colera. ¶ Et de trociscis suuatiuis in hac hora z apud declinationem sunt trocisci sm hunc modum. ℞. succi eupatoriij z croci amboꝝ. añ. pondus. 3. iij. scolopendrie aristo. z lactuce z reubarbari z spodij oiuz. añ. 3. v. z se. acetose: z se. portul. z ro. z spice. z se. cuscui. z anisi z se. apij z radicem capparis et granorū alben et se. feniculi oiium. añ. 3. iij. cōficiant cā aq; apij z fiant troci.

Liber quartus Sen. j.

set et dentur in potu cum aqua feniculi et endiute et cuscute: et hec quidem medicina suauissima est modis pluribus: Et si digeritur materia: tunc fac istud. ℞. myrrhe. ʒ. xv. spice. ʒ. xij. agarici costi floris squanti oium añ. ʒ. v. petrosellini. ʒ. xv. anisi. ʒ. x. conficiantur cum vino antiquo et cum melle et zinzibere. et sit dosis eius quantum est nux. et quodcumque dant in potu in fine et conualescentibus et apud paucitatem nocumeti in ea et multitudine caliditatis cum subtilitate materie medietatem huiusmodi ℞. seminis susquiami albi mandragore amborum. añ. siliquam. 1. et asse circiter tertiam saba. 1. Et de hoc genere est ut sumantur itex calameti domestici aurei. iij. et seminis vitice anis. xx. et epithymi aur. 1. fiat trocisci parui valde et sit dosis. ʒ. 1. Et ex eis que bona sunt esse est ut ad ministrat post apparitionem digestionis usque ad finem eius istud. Sumat passularum de scemi aut de alacoen et allei siluestris et myrti vel myrabolan recentis oium. añ. pars. 1. et decoquant in aqua dulci postquam infusa sunt in ea. deinde bulliant exsiccate et coletur et de ea vnc. 1. Et iterum seminis apij et anisi et cordumeni oium. añ. ʒ. v. organii siluestris eupatorij oium. añ. ʒ. vij. ameos. ʒ. iij. suchaba. ʒ. iij. passulaz. ʒ. x. decoquantur in tribus libris aque usquequo redeat ad lib. 1. Et de illis que bona sunt eis est ut sumant ameos spice et calameti oium. añ. ʒ. x. et carui et anisi amborum. añ. ʒ. vij. et asse pondus. ʒ. v. et zinziberis pondus. ʒ. iij. et cassie pondus. ʒ. iij. conficiantur cum sufficientia mellis. et sit dosis eius pondus. ʒ. 1. cum aqua apij et feniculi. Et Trocisci huiusmodi. ℞. succi eupatorij. ʒ. x. scolopendrie spodij feniculi spice croci oium. añ. ʒ. v. lacce et reubarbari oium. añ. ʒ. iij. seminis cucumeris et seminis portulace oium añ. ʒ. vi. fiant trocisci cum aqua apij et sumantur in potu cum sirupo acetoso. Et iterum ad flegmaticam myrrhe. ʒ. xxxv. croci petrosellini amborum. añ. ʒ. v. spice. ʒ. iij. castorei. ʒ. iij. anisi. ʒ. iij. seminis apij et carui amborum. añ. ʒ. iij. amomi corticu cassie storacis oium. añ. ʒ. ij. et tertiam fiseleos adriani cofectionis oium. añ. ʒ. 1. et tertias duas. Et quando vehemens sit rigor est vomitus cum aqua tepida et sirupo acetoso ad illud suauissimum. Quod si virtutes eius non obediunt: tunc cum eis quorum rememoratio precesserit semel horam. Et fiat vaporatio cum embroca in qua decocta sunt scaba et camomilla et similia homie cooperto cum panis laneis aggregantibus calefactionem.

De rememoratione solutiuum quibus indigent post digestionem. Caplm. 68:

Quebulorum. ʒ. v. epithymi absynthij amborum. añ. ʒ. v. myrabolanorum citrinorum succi eupatorij emblici oium. añ. ʒ. iij. seminis apij et anisi et seminis feniculi oium. añ. ʒ. ij. fiat ex eis decoctio: et soluat cum eo cum facilitate. Et sumat absynthij pondus. ʒ. x. myrabolanorum quebulorum et epithymi oium. añ. ʒ. v. et fumiterre pondus. ʒ. vij. et suchaba et cetauree maioris amborum. añ. pondus. ʒ. vi. eupatorij et radice squanti amborum. añ. pondus. ʒ. v. decoquantur cum quinqz lib. aque donec redeat ad lib. 1. Pillule leues. Quando administrantur in oibus

Vertical text on the right edge of the page, likely bleed-through from the reverse side. The text is partially legible and appears to be in a historical script, possibly Latin or Greek, arranged in a column.

quinque oleibus semel sunt tuantes in ea et sunt experte. *R.* epithimi et turbiti amboꝝ añ. 3. x. carui anisi amboꝝ añ. 3. viij. ameos. 3. viij. seminis apij et feniculi amboꝝ añ. 3. iij. polipodij. 3. vi. agarici albi qđ facile teritur. 3. viij. salis indit. 3. v. hie repigre. 3. xv. fiant pillule cum aqua mente et sit dosis. 3. l. *S.* Et cū materia est flegmatica conferunt iste pillule *R.* epithimi agarici ameos omniū. añ. 3. viij. seminis apij anisi feniculi omniū. añ. 3. iij. salis naptici. 3. v. hie repigre turbiti amboꝝ añ. pōdus 3. x. dosis pondus. 3. ij. *S.* Et quādo est cū dolore splenis tuatur hoc medicamine et soluit eum cū facilitate. *R.* scolopēdris. 3. xv. agarici. 3. xij. mirabolanoꝝ nigroꝝ hie añ. 3. x. chebuloz absynthij omnium añ. 3. viij. suchaba beedoard camepitheos succi eupatorij omniū añ. 3. viij. fructus tamarisci radicum capparoz amboꝝ añ. 3. v. *S.* seminis apij anisi seminis feniculi omniū añ. 3. iij. fiat confectio aut pillule.

De cibarione patientiuz qrtanaꝝ.

Capitulum. 69.

Rectius est vt inclinetur regimen eoru 3 in primis septimanis vsqz ad tres septimanas ad subtilitacionē quādam: preter qđ destruat virtutē. Et illud est vt abstineat a carne et alzuhumec. hoc enim minorat eoz materias et alleuiat eos et abbreviat spaciū egritudinis eorum. Et post illud necessariuz est virtutē vitiū care cum eis que sunt sicut pisces alre dradu et oua sobilia et pulli et alre fugi. Cum ergo puenit ad tempus in quo sequūtur in ea alzuhumec et non minorat egritudō: tunc necessariū est custodire virtutem et cibare cum eo qđ est fortius ex carnibus gallinaz et pulloꝝ et ardetum et hedoz et auium mollis carnis sicut sunt pulli et alduragi et pisces boni q non sunt magni. Et scias qđ conditio in eo ex quo cibatur habens quartanaꝝ est qđ sit aggregans ppetates. Quarū vna est vt nō sit crudus: imo resoluens cruditatem quam facit accidere melancolia. Et scda est vt nō sit grossum imo subtilians grossum. Et tertia est vt non sit restrictiuū imo soluens vtrez. Et quarta vt sit sanguis ex eo generatus laudabilis: et plurimum quidē est in ea illud qđ habet caliditatez et humiditatem. Et tu tam scilicet quo cibetur ante paroxisimū et per quot horas et quare illud. Et scilicet iterum et quāqz necessariuz est cibus: et in paroxismo eius ppter causam predictam. Verum rectius est vt eueniat febris ventre vacuo vt non occupetur natura cum materia alia: nisi cum materia egritudinis do: nec expellat eam: et vinum sit purum subtile.

De cura quartane continue.

Cap. 70.

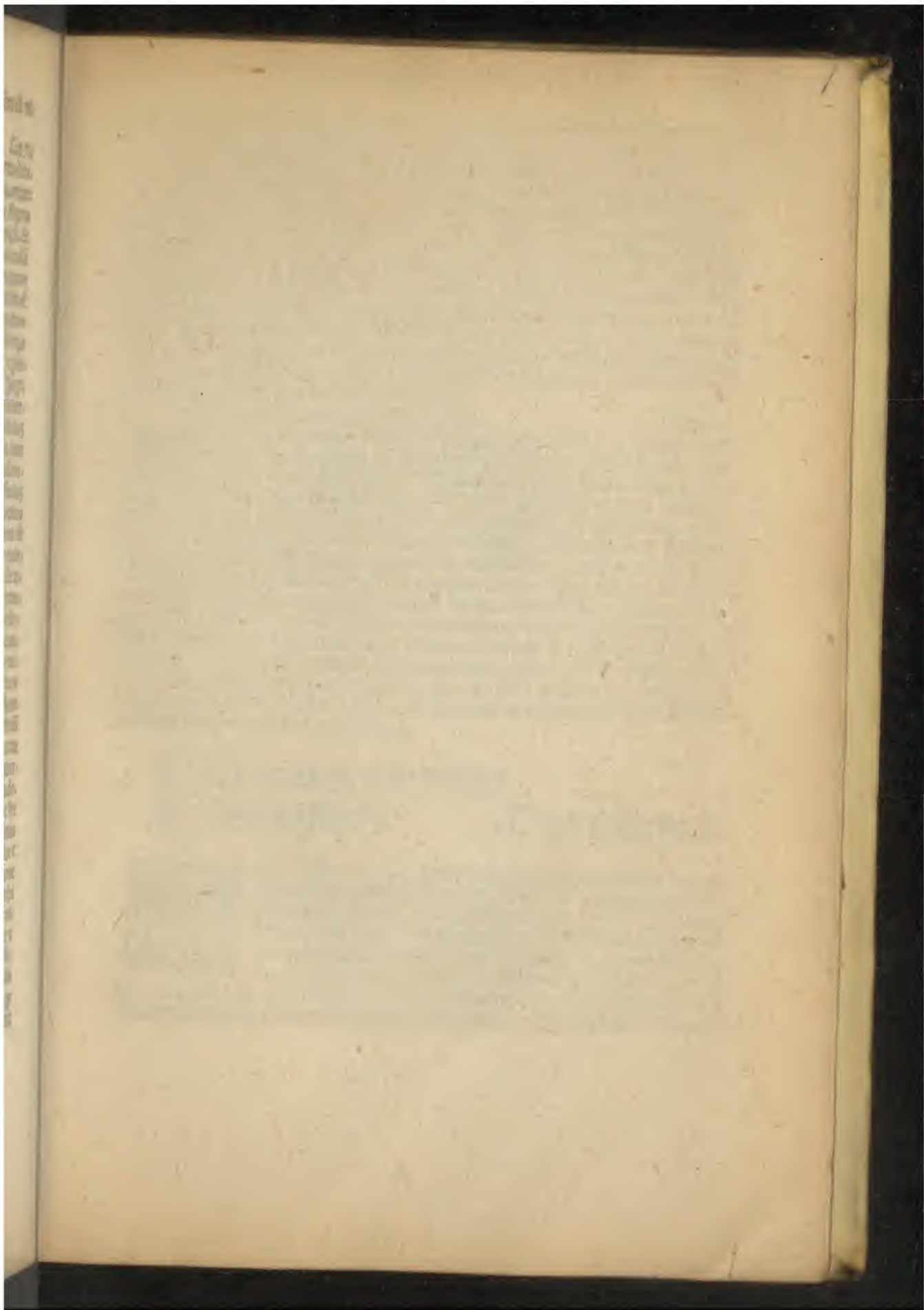
Dispositio huius febris est s̄m qđ enunciauimus ante ipsaz. Et canon in ea est homogeneus canoni quartane interpollate: et nō diuersificat nisi ab ea in rebꝝ paucis. De illis est qđ declinatio in illa ad equalitatē in calefaciētibus et ad infrigidationem in hac est melior ppter adherentia febris. Quare oportet vt administrent in curatōne eius ea que sunt sicut sirupus acetosus cum seminis et gelentabini et aqua de radicibus equalis et suppositoria cum melle. Et de illis est qđ slobotomia in hac est magis necaria qm materia ē magis cōprehēsa

Liber quartus Sen. j.

in venis. Et de illis est q̄ licētia in carnib⁹ in hac egritudine est mi-
nor. ideo caue hoc.

De febre sextana et septena et similibus illis. Cap. 76

Quoniam nominant phytanos: et quidam nominant huiusmodi febres reuolubiles.
Ales. Et iste generantur ex materia homogenea materiel quartane:
scilicet est minor et grossior. Et plurimum quidem sunt ex melancholia flegma-
tica. Sextanam autem et septenam et que sunt post illas Hypo. dixit. Et
Bals. dixit ego non vidi in vita mea aliquid ex eis: neque vidi quintana nudam
forte: et neque est febris nisi quasi occulta. Inquit et non est longinquum
quin sit causa in septena. verbi gratia et nouena regimē quod quoniam administrat
et curritur super ipsas facit febrē. nam iteratio tacte necessario in huiusmo-
di horam illam febrē: et si dimitteret et recitificaret non faceret. Est ergo
causa in prodiis eius et in ipsius iterationibus reiteratio regiminis: et pro-
di eius non sunt periodi materie que effundat et eius reditones. Inquit.
Oportet ergo ut obseruet in experientia huius egritudinis hec inten-
tio ita ut non accedat error: quoniam uis Bals. sit quasi negans adueni hanc febrē
et quasi quod sit necessarium ut sit huiusmodi febris alla radix. Uerum Hypo. iam
verificauit sermonem in intentione septene et nouene: et non est illud ma-
nifestum mirabile: neque manifeste impossibilitatis ita ut sit necessarium
redire in eo ad administrandum. Et sermones quidem quos locutus
est Hypo. in capitulo harum februm sunt quod septena est prostra et non est
mortalis: et nouena est longior et non est mortalis. Et dixit quod quin-
tana est deterior februm quoniam sit ante phthisim et post ipsam. Et di-
dixit Galienus in ea sicut scitis. Et ego quidem opinor hunc sermo-
nem modum quendam. Et est ut sit phthisis significans ethicam et sit ser-
mo eius quintana subiectum propositionis indefinite non significan-
tis communitatem: ergo est quasi dicat quod de quintana est una species de-
terior februm. ergo est significatio huius sermonis eius quod cum febres
prolongant et permiscuntur et diuersificant pueniunt plurimum ad inflam-
mandum membra principalia et ad ethicam: et de proprietate harum februm
est ut stent in fine suo secundum ordinem unum: et plurimum illius super quarta-
nam: et iam testificati sumus eam quintanam. uerum ipsa perducta ad quar-
tanam quoniam in humoribus est exuberatio et in humiditatibus multitudo.
Cumque itaque facta iam multiplicat et euacuationes sensate et insensate fre-
quentes sunt non remanet in humoribus cineretas: nisi illud quod minus
est et grossius: et illud facit esse necessarium ut sit paroxysmus tardior et
fiat illa que fuit quartana quintana: et in huiusmodi quod dispositione
fortasse erit corpus preparatum ut inflammetur et fiat ethica. Et iterum ethi-
ca quando antecedit non est longinquum quin facta accidere in humoribus
cineretas quendam propter prauitatem suam in postremis ethice et
accidit illi cineritati putredo quare accidit febris et iam destruxit fe-
bris ethica corpus. Est ergo mala ex hoc quod ipsa est signum adustionis
humoris de quo uero remansit nisi parum et sit adustus parum et ex hoc quod
ipsa est causa additionis febris et duplicationis eius. Et non oportet

vt negentur egritudines quas nō cōtingit videre in tempore quodaz:
 ⁊ quadam regione. nam hoc genus nō p̄prehendit per multitudinem.
 ¶ Neq̄ iterum op̄z vt dicat q̄ si est quintana tunc necesse est vt sit ma-
 teria quinta. Nam melancolia generat quintanam: nō p̄pter hoc ipsum
 q̄ ipsa est melancolica: imo p̄pterea q̄ ipsa est pauca grossa: ⁊ iam non
 prolongatur quin sit in quibusdam corporibus melancolia grossa pau-
 ca cui accidit putredo. ¶ Et nō cōuenit alicui vt dicat possibile est fleg-
 mate vt fiant et paroxysmi alij q̄ ingrossat ⁊ minorat: qm̄ concessio est
 res ampla ⁊ raro sit possibile vt necessario consequat eius p̄tradictio.
 ¶ Amplius nō est dispositio in p̄cessione eius quod nunq̄ videt ⁊ non
 audit neq̄ de quo testificat experimentator aut sapiens: sicut cōcessio
 eius q̄ testificat qualis Hypoc. Et iam retulit mihi fidelis q̄dam se vt
 disse nouenam. Quintanam v̄o nō multoties vidimus ⁊ non cogimur
 p̄pter hoc dicere q̄ illic sit humor alius.

¶ De cura speciez hulus febris.

Cap. 72.

Hypopropinquat huius febris cura cure quartane flegmatice. ¶ Et
 indiget in curatone eius superfluo scuntio ⁊ subtiliatōe cibi
 ⁊ regiminis: ⁊ somno digerente vt resoluatur per illud materia grossa
 ⁊ digeratur: ⁊ iterum indiget ingrossatione regiminis vt non destrua-
 tur in eo virtus ⁊ sunt ista duo sicut duo contraria: ⁊ propterea q̄ fe-
 bres iste non faciunt accidere lesionem virtutis non curamus si subti-
 liemus regimen ⁊ faciamus egrum vt scuntio vno tempore ⁊ succurri-
 mus illi sicut ostendimus ita vt cibemus cum eo cuius bonuz est nutri-
 mentum ⁊ velox sit ⁊ multiplicatur: ⁊ in quo non est ingrossatio mate-
 rici neq̄ additio in ea. ¶ Et de curatōibus magis conferentibus ad
 illud est vomitus cum elleboro ⁊ semine raphani ⁊ raphano ⁊ ellebo-
 ro ⁊ semine attriplicis ⁊ nuce vomica: ⁊ euacuatio cum hieris ⁊ post il-
 lud administratio tyriace ⁊ eis similis. ¶ Et confert tunc sudatio cū
 medicinis ⁊ cum balneo calido absq̄ administratōe aque ⁊ absque
 administratōe humectantium.

Tractatus tertius.

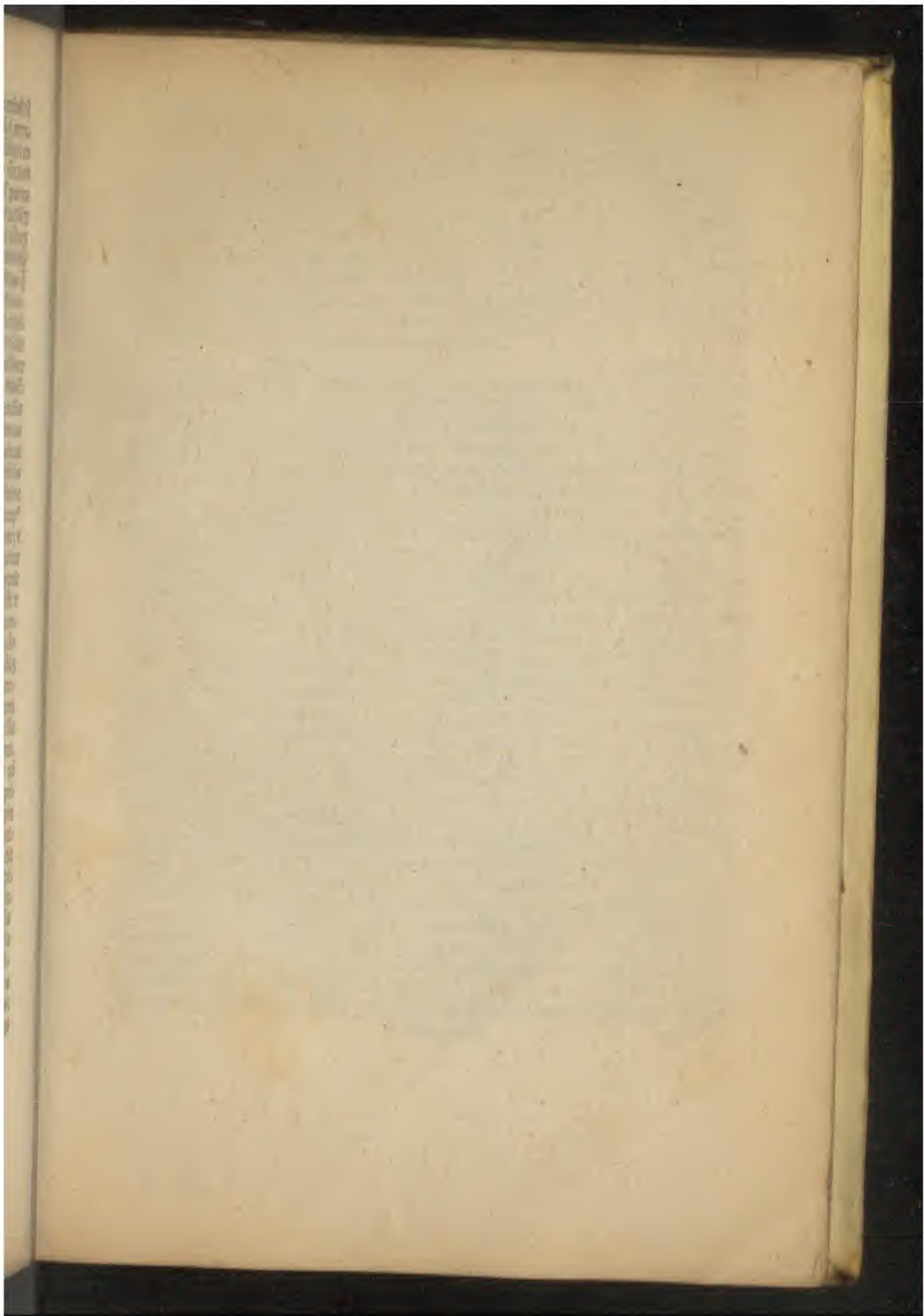
De ethica. Capitulum. j.

Sim sciuit q̄ in mēbris sunt humiditates diuersaruz
 speciez de quibus sunt humiditates preparate ad nu-
 trimentū ⁊ humectanduz iuncturas. ¶ Ex illis ē ergo
 illud q̄ est reposituz in venis. ¶ Et de illis est illud q̄
 est sparsuz in membris sicut ros: ⁊ iste sunt due diuisio-
 nes: ⁊ prima earuz est materia febris putredinis aut fe-
 bris ebullitionis: sicut sciuit cum nutrimentū totum nō expandat q̄
 est immo remanet de eo illud quod est in semita expandēdi ⁊ remanet

Liber quartus Sen. i.

quod est in semita recondendi. Et de illis sunt humiditates proximi tē
poris coagulationi: et sunt humiditates que sunt actu nutrimentū. s. attra-
cte ad locū quod est permutatio ei⁹ quod est de eo resolutū et sunt additio i eo
similis illi: verū tamen tempus cursus earū propinquū est: ergo sunt non
coagulate. Et de eis sunt humiditates cum quibus continuant partes
membrorum similium partium in principio creatiois et per ipsam destructioem
perueniunt ad separationē. Et similitudo humiditatum primarū ē oleum
lucerne effusum in lucerna. Et similitudo secundarū est oleum imbibitū
in corpore lychnij. Et similitudo tertię humiditatis est humiditas que
continuatur partes coti de quo factus est lychnus. Et cum inflam-
mantur membra radicalia et proprie cor est illud ipsa egritudo que est ethi-
ca sicut quod scilicet. Et caliditas quidem epatis quę p̄ducit ad ethica:
verum non est ipsa ethica: imo ethica est illa que est causa cordis: et similiter
est dispositio pulmonis: et stomachi. Verum dum ipsa permanet finitudo
humiditates que sunt in digestionē prima in membris et proprie cordis
sicut finitudo candela oleum infusum in lucerna: tunc est gradus primus
appropriatus nomine generis quod est ethica et grece ethicos cum non habeat
in speciebus suis nomē. Et cum finitudo humiditates que sunt diuisionis
primę et incipit resolvere humiditates que sunt diuisionis secundę et finitudo
eas sicut finitudo flama olei euitat in lucerna et incipit finitudo ibitudo in corpore
lychnij: erit gradus secundus et nominat duburē et forosmos et hęc latitudines et
principium et medius et statum. Amplius non rectificat ille qui consequitur
statum aduburē et parum recipit curationem nisi deus velit et proprie
quādo aduburē ad hoc: ut caro minuatur. Cum ergo finiuntur iste et
incipit finitudo humiditates que sunt diuisionis tertię sicut incipit flama
aduburē corpus lychnij et humiditates eius radicales est egritudo
gradus tertijs et nominat curuati⁹ et almukahis grece. Et hec quide
egritudo est ex febribus que non habent paroxismos neque horas paro-
xismorum. Et quidam dixerunt. Febres ethice aut pendent cum humi-
ditatibus propinqui temporis cum coagulatione. Aut cum eis que sunt
sicut caro. Aut cum membris radicalibus duris sicut sunt ossa et nerui.
Et si ex sermone isto intelligitur quod pendent sicut semitam quod finiunt quod
in eis est de humiditate radicali continuata eis erit hec: et intentio pri-
ma equalis et si significat quod primū quod finitudo ethica est humiditatis propin-
qui temporis cum coagulatione non erit sermo sanus. Et ethica qui-
dem quandoque accidit post febrem ephimeram. Et quandoque accidit
post febres putridas et apostematam: et longinquus est ut accidat ethi-
ca incipiendo: quare sunt membra radicalia iam inflammata et non in-
flammatum humor neque spiritus ante illud: imo oportet ut calefiant illa
in primis: deinde sicut processiones deseru calefiant ista nisi accidat causa
fortis valde: et causa quidem vna quandoque est causa febris ethice: et quę
est causa febris ephimere sicut vehementiaz mutationis sue et debilita-
tem suspensionis sue sicut ignis: nam ipse obuiat lignis sicut duos modos:
quorum vnus est sicut modum quod calefacit ea et finiunt in eis: et secundus
est sicut

est fm semitam inflammationis. Et febris quidez pntredinis et aposte
 matis permutatur multotiens ad ethicam pppter vehementiam febris
 et vehementiam subtilitatis cibi in ea prohibitiōe aque frigide et pau
 citatem obseruationis lateris cordis cum vnctionibus et emplastris et
 epithimatis et propise in egsitudinibus membroz vicinorum cordis
 sicut dyaphragmatis. Et multoties facit cadere in eaz necessitas medi
 co propter casum virtutis et frequētiam sincopis ad dandum in potu
 vinum et aquam carnis et medicinarz de musco et hīs similia. Et quāqz
 componitur ethica cum febribus putredinis et apostematū. Et ethi
 ca quidem in principio rei est difficilis cognitionis et facilis curatiōis.
 Et in fine sui est facilis cognitionis et difficilis curatiōis. Et finis
 aldyburē non recipit curatiōem penitus.

De signis.

Capitulum. 2.

Pulsus quidem est minutus durus frequens debilis fixus fm ba
 bitudinem vnam. Et in tactu vero eorum est illud quod sentitur
 de caliditate minus caliditate sinochi et ei similitum inflamataz in ma
 teria. Et in principio dum tangitur est magis suavis. Et cum remanet
 super eum manus hora vna apparet cum fortitudine et mordicatione.
 Et non cessat augmentari: et est calidius quod est in eo locus venaruz et
 arteriaruz: et est eorum caliditas similis non enim minuitur. Verū ipsa
 quādo superuenit ei cibus augmētatur velociter: et fit fortis pulsus val
 de et incipit magnificari: et pppter illud accidit stultis medicorum qd p
 hibent eis cibum propter illud quod accidit eis de eo ex accidentibus
 quare perdunt eos. Sicut augmentatur flāma propter infectionez olei
 et sartago cum effunditur aqua super eam: et iste quidem significatiōes
 eius sunt fortes: et cibus in reliquis quidem febribus proculdubio non
 incendit hac incensione: sicut inuenitur huic: quamuis necessario fact
 at diuersitatem per motus nature: et hec inflammatio non non est sicut
 incensio reliquarum febrium post coartationem: neqz fm periodos no
 tos: immo cum comedunt et in quacunqz hora sit: et est habens egritudi
 nem non vehementem discernens illud quod est in eodem de calidita
 te: quoniam facta est complexio membro conuentens. Et iam sciuisi in
 libro primo qualitatem et dispositionis in huiusmodi. Verum ipsa appa
 ret apud susceptionem alicuius ciborum propter vehementiam suam.
 Et de significatiōibus permutationis febris ephimere ad febrē
 ethicam est vehementia fortitudinis caliditatis in. iij. valde. Nā s3 plu
 rimum incipit febris post. x. horas declinare. Lū ergo pertransit febris
 duodecim horas: et nō apparent signa declinationis: imo p̄tinuat vsqz
 ad tertiu omni die et fit fortis: tūc illa est ethica. Et de significatiōibz
 p̄ponis ethi. e cū febribz putredinis ē remissio caliditatis licet post finē
 declinatiōis: et post sudore exuberantes: et addito in arefactione et exte
 nuatione s3 illud qd facit necessariū illa egritudo et vinctuositas in vri
 na et egestionē. Et si fuerit ethica illud qd apparet et occultum aliud
 significat ipsum coarctatio accedēs in paroxismo huiusmodi. n. est nō

Articella

2

Liber quartus Sen. j.

inuētuz in ethica oīno. **C** Et scias q̄ quando incipit ethica retenta cū stomacho quare corrumpit complexionez epatis per vicinitatem.

C De signis alduburen.

Capitulum. 3.

Signa vero alduburen sunt q̄ qñ febris expellitur alduburen vehementer sit durities pulsus z ei⁹ debilitas z pulsus ipsius z ei⁹ frequentia z pp̄te qñ cā casus in ethica est apostemata qd̄ nō resoluitur. nam illud. s. frequentia additur valde: z similiter velocitas z fit pulsus eius de genere eius q̄ noīatur cauda muris. Qd̄ si fuerit ex potu calidi vini erit loco caude muris acualis. Et nō erit accidētia aldubellari uehementia valde: nō enim dat ei spaciū vsqz ad huiusmodi. **P** Et apparent in vrina vinctuositas z petala z incipit oculus pfundari. **P** Luz ergo alduburen peruenit ad statū sit fortior pfundatio amboz oculoz. Et multiplicat lippitudo sicca: z crescunt extremitates ossium oīs mēbrū z in facie: z planantur tempora: z tenditur cutis frontis: z destruitur color cutis: z fit quasi sit super eā puluis quidam ex adustione solis z perducit ad grauedinem eleuandi supercilia: z fit oculus somnolentus z clausus absqz somno: z subtilisatur nasus: z elongantur pili: z apparent pediculi: z videtur venter iam minorari z adherere cum dorso quasi sit cutis sicca que iam attracta est: z attrahitur cuz ea cutis pectoris. Cum ergo curuantur vngues z arcuantur: tunc iam venit ad statū z incipit tendere ad occasum: z cum incipit tendere ad occasum liquefiunt cartilaginez.

C De cura ethice.

Capitulum. 4.

Intentio in curatione febris ethice est infrigidatio z humectatio: z vnaqueqz earū completur cum approximatione suarū causarū z expulsiōe causarū sui cōtrarij. **C** Et fortasse est cā vnus earum cā p̄trarij alterius sicut cā infrigidationis: ipsa enim quādoqz est cā exiccationis que est cōtraria humectationi sicut infrigidatio cum trociscis canphoratis z illis que sunt ex spodio z his similibus. **C** Et fortasse humectatio iterum est causa calefactionis que cōtraria est infrigidatōi sicut vinū ipsum humectat sed calefacit: quare oportet vt obseruetur illud. **C** Et si necessitas vocat ad fortem infrigidationē: nō erit nisi cuz re cui coniungitur aut quā prece dit aut cui succedit res in qua est virtus humectationis. **C** Et similiter cum vocat necessitas ad fortem humectationem velocem in ea sicut aqua carnis z vinum: tunc oportet vt adsumgatur ei aut antecedar eam aut sequatur eam illud in quo est infrigidatio. **C** Et si fuerit causa ethice apostema aut lesio in membro: tunc necessarium est curare ipm̄ in primis. **C** Et qui diligit p̄ponere regimē ei⁹ ex diuersis modis p̄ueniētibus ei in quo febris fit vehemens valde: tunc necessarium est vt incipiat z det in potu trociscos cāphoratos z que curant cursu eorum cum sirupo acetoso diluculo in ortu solis: sicut aqua ordet in cancriz si nō abhorret eos: z cuz suleb z aqua granatorū. Et admixtionē mucilaginis psilij: si nō fuerit p̄hibens aliquid pp̄ stomachum z alia. **C** Et regimē infrigidās est per illud qd̄ scripsi de potibus infrigidatis.

Handwritten text in a Gothic script, likely a library or archival stamp, running vertically along the left edge of the page.

gladantibus et de oleribus infrigidantibus et trociscis sicut trocisci de caphora et emplastris et unctioibus et hinc similibus et infrigidatione aeris eorum ita quod in hyeme. Si autem non tolleret alleviat ab eo ignis. Infrigidatio namque aeris eorum est melior res. Et sicut vestire cum cum sandaliis et caphoratis: et facere ipsum odorare illud in quo sunt rose et caphora et sandali: et fructus frigidi et schesebian et liliam cum aqua rosacea: et vaporatio cum sudore et balneo. Et oportet ut non prolongetur res tentio emplastrorum infrigidantium valde super membra propinqua valde membris anhelitus. fortasse enim infert illud anhelitui et voci nocumentum magnū. Et oportet ut declinet ad quietem et somnū et tranquillitatem et gaudiū: et custo datur eger ab eo quod facit ipsum tractet et quod facit ipsum tristari et quod facit ipsum angustiari et a fame et siti longa. Emplastrum infrigidantia quibus oportet eos ut sunt aromatica. Nam ipsa sunt propinquioris suavitatis et proprie super pectus et que sequuntur ipsum. et sint infrigidata: et non sit in eis stipticitas. Stipticitas enim cum hoc quod ipsa facit accidere exsiccationem prohibet virtutem medicine profundari. Et oportet ut assidue permutatio ut non remaneat medicamen et calciat cum observatione vehementie infrigidationis eius. Nam cum ipsum infrigidat vehementer non elongatur quin debilitet membra. Et quando est prope membra anhelitus non est longinquū quin impediatur dyaphragma et alia ab emissionem anhelitus cum facilitate. Et de regimine humectante sunt cibi leves et fructus et robur: et unctioes: et emplastra: et odoramenta: et caput purgata: et quies: et tranquillitas: et ut non inferatur et violentia in fame aut siti.

De rememoracione medicinarum infrigidantium eos. Cap. 3. 5.
Nale vero que de eis sunt infrigidantes aut humectantes oēs sunt nutritive: aut vincit in eis nutritibilitas sicut aqua ordel decocta cum cancri ex parte cancri. Et oportet ut euellantur extremitates cancorum ex pedibus suis et corporibus suis et abluantur cum aqua frigida et sale bono cum cinere vicibus tribus et supra donec mundificentur et purgentur a gravitate sui odoris: deinde decoquant in aqua ordel: et sicut aqua lactis vaccini de quo extractum est buryrum: et sicut succi oleum elixatorum predictorum in capsulis scbitum acutarum sicut mullago psilij. In aceto autem est vehemens exsiccatio et virtus resolutionis: quare oportet ut bibatur cum eo quod resistit duabus proprietatibus. scilicet per commixtionem aque multe: aut cum quibusdam humectantibus et lenificantibus. Et proximum quidem est ut lac asine sit cum humectatione sua infrigidans: ita ut quidam faciant meliorem infrigidationem eius super infrigidationem lactis vaccini de quo extractum est buryrum. Verū ipsum quod vincit ei quod non habet febrem periodicam: neque manum: neque humorem preparatum ad putredinem: et oportet ut caveat spissus lac: et de illis que offerunt eis est zuccarū: et cum senseris putredinem accedentem ex lacte: tunc solve cum facilitate: et si timueris calcificationem: tunc abstine ab eo aliquot diebus: et cura in ea cum trociscis et ggs siccis: deinde iterum lac. C. 4. de

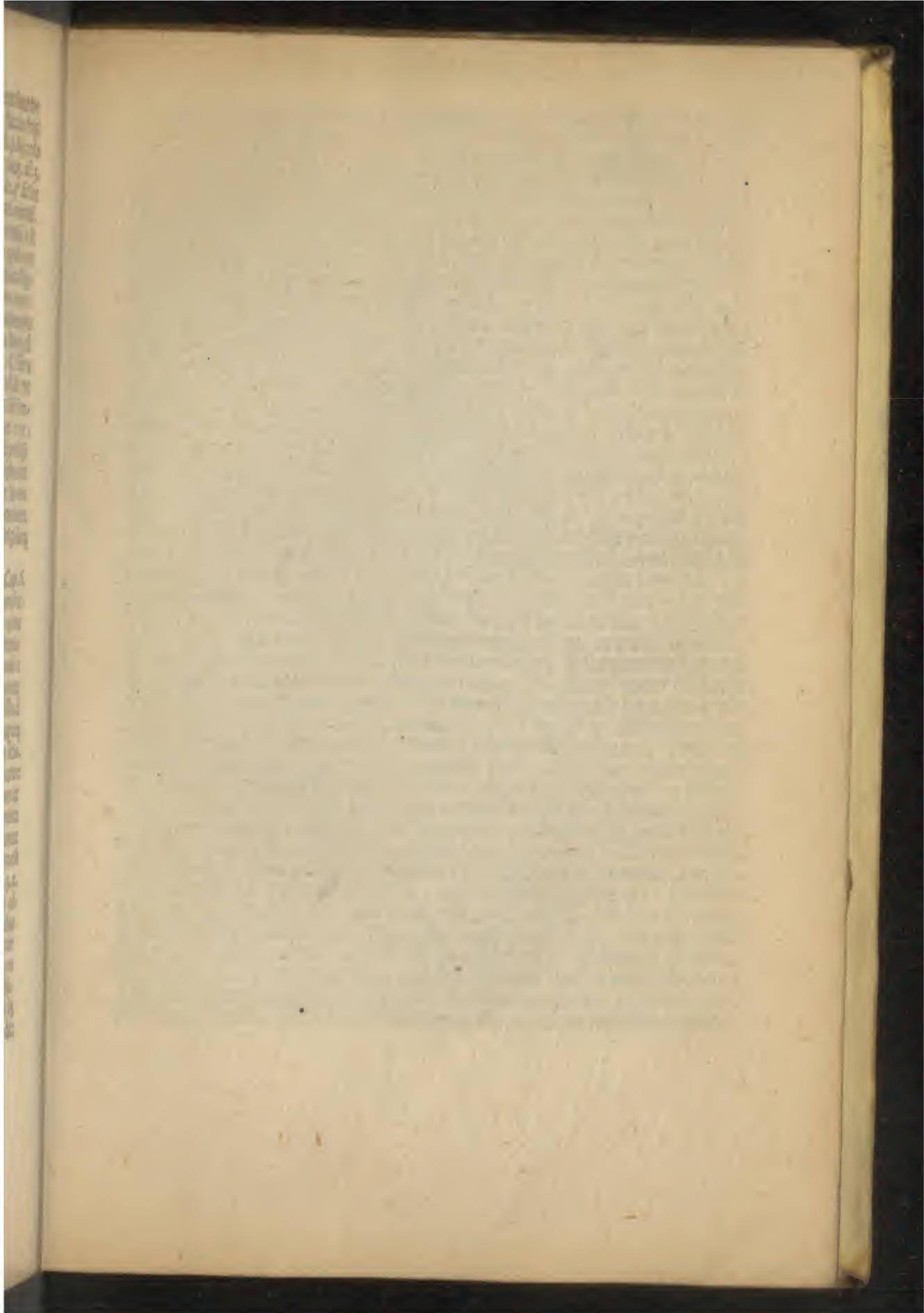
Liber quartus Sen. j.

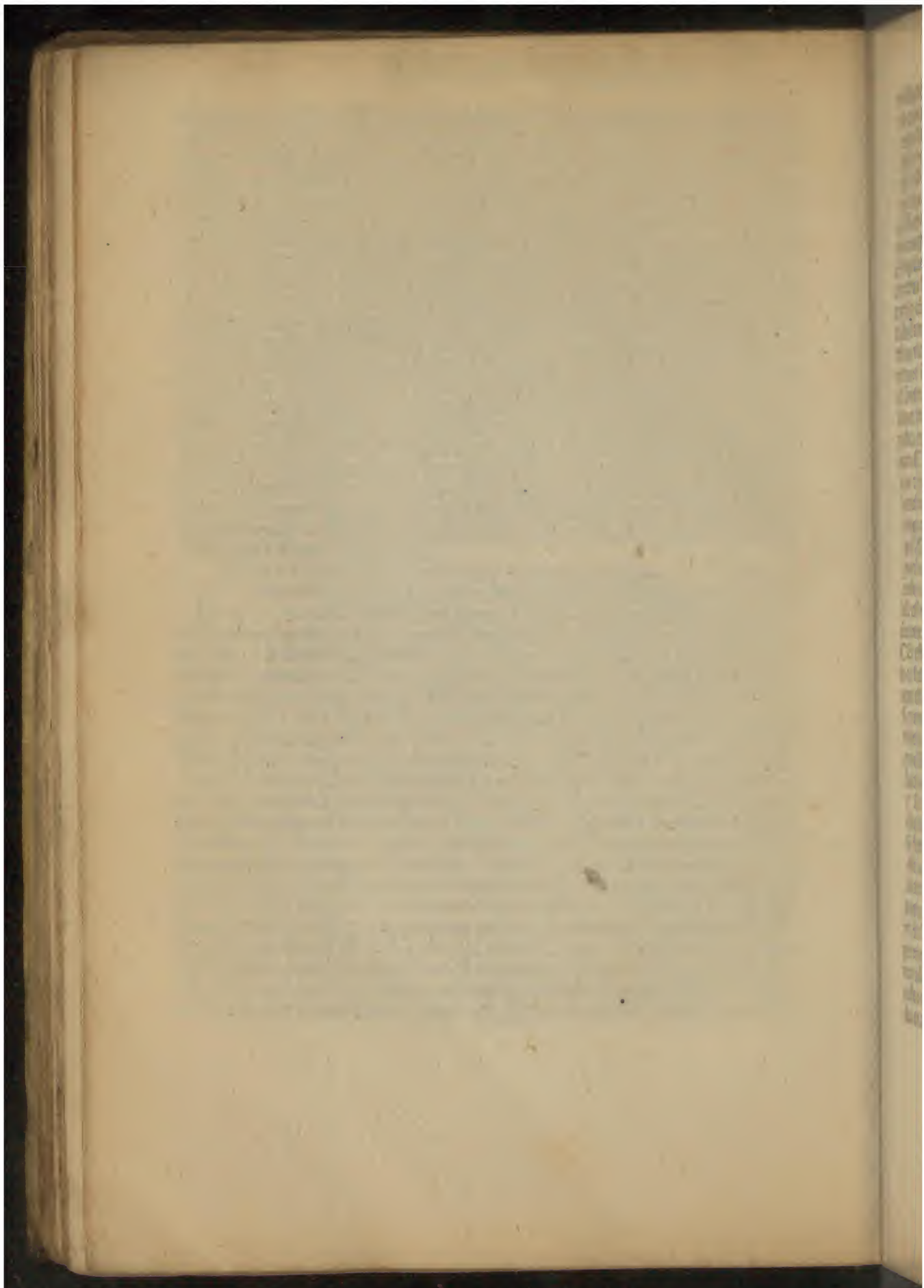
Ad icine vero Infrigidantes que non habent humectationes sunt sicut trocisci non narrati. s. trocisci canforati et trocisci de dactylis et succis frigidis. Et sicut trocisci huiusmodi. ꝑ. spody bolsarment. añ. 3. iiij. rosarum. 3. vi. seminis portulace et citrulli et cucurbitae et karabe oiu. añ. 3. iiij. fiant ex eis trocisci et sit dosis pōdus. 3. ij. et sunt boni valde. Et iterum alij proximi eis. ꝑ. arnoglose amili et gummi dragaganti omnium. añ. 3. iiij. bolsarment spody amborū. añ. 3. iiij. papaueris. 3. v. rosarū et seminis cucurbitae et citrulli et portulace oium. añ. 3. vi. granorū cydoniorū excoctatorū et seminis melonis et cucumeris oium. añ. 3. vij. succi liquiritie pondus. 3. x. ꝑ. hiant cum mucillagine ꝑ. hily. **U**nciones vero: et epithimata: et emplastra infrigidantia: et odoramenta: et caput purgla Infrigidantia sunt illa que tu sciuit. Et meliores unctioes sunt cum oleo de cucurbita: et de papauere: et nenufere: et salicibus: et ysolis. **S**tratus autem infrigidantes et humectantes sunt qui sunt plantae valde de corijs aspersis aqua rosae aut de genere eius quod fit in tabastren. et sit impletio eius illud quod non calefacit imo sit de genere lini pectinati et renouati assidue. **A**ut sit stratus de corijs qui iam sunt impleta aqua postquam sint super ea rectificationes que applanent aquam bene et prohibeant eius inequalitatem: et sit stratus prope aquas et cursus earum: et sub eis folia arborum frigidorum et humidorum scilicet de salicibus et semperuierum et olera humida et odorifera frigida sicut rose et folia arborum frigidorum et preputia vitis et hys similia.

Ube rememoratione medicinarum humectantium eos.

Cap. 6.

Larū quidez que sunt cum Infrigidatione rememoratione tam ꝑ te riyt. Et restat nunc considerare in qualitate dandi in potu genera lactis: et lac de quo extractū est butyrū: et in qualitate administrationis tunc et balnei: et administratione unguentorum et oleorum et epithimatum et reliquit regimintō. Et nos quidem iam docuimus modū dandi in potu genera lactis in cap. pthysis et siccitatis stomachi: quare oportet ut sit illud canon. Et non est lac post lac mulieris sicut lac asine postea lac caprarum cuius pascua oportet esse ex herbis et oleribus frigidis humidis sicut scis. Nam ipsum et proprie lac asine eradicat ethicas si fuerit ei eradicator: et non est electio super ipsum nisi prohibeat putredo accidens: aut expectatio materiel comprehensio: et lac quidem iuuatluus est eis a principio ethice usque ad finem eius: et lac mulieris sugendo sumptum conuenientius est omnibus: et canon in dando in potu lac de quo extractum est butyrum est proximus illi sterum: et melius quidem est ut incipias a. 3. x. usque ad. xxx. et quod est supra eas si fuerit virtus adiuuas et tibi uest ut commisceas cum eo aliquid de trociscis infrigidantibus: et tibi inest ut addas supra summā predictam in portione prima et postrema si fuerit potēs virtus super digestionē. **T**ina autē illa est melior que est tepida in qua non est caliditas multa: et est cum hoc cum virtutibus oleorum et herbarum infrigidantium et humectantium: et non sic ita ut roificet: nedū ꝑ sudare faciat: et non ita ut vapor tunc sit calidus: et si non eēt quod ꝑhiberet administrationē tunc fride:

Vertical text on the right edge of the page, likely bleed-through from the reverse side. The text is faint and difficult to read, but appears to be a list or index of entries.

nō eligere sup ea. Uex qđ phibeat ab hoc ē debilitas corpoy eoy: z eo
 rū extenuatio. In p̄mis v̄o reb⁹ fortasse sanat eos istud. Uex debilitatē
 corpis sanat tā illud cū ifrigidatōe pauca quā facit in pplone et⁹ q̄ pos
 sibile ē vt curet. ¶ Qđ si fuerit debilitas illo t̄met qđ cadāt in ethicaz se
 n̄sē z illō s̄m m̄n⁹. Verūt̄ cū illo tar dat magis ip̄s mortis: z fortasse
 v̄sūt cū ea tēperse cui ē q̄stas: z multoties qđ ē rectior pmutatio et⁹
 ad illā ethicaz. ¶ Illud aut̄ in quo sumus de relatione t̄ne rectus est
 vt fiat inceptio in ea cū aqua que est calidū ad terminū: z fiat gradatio
 ad frigidam z ad tēperatāz frigidam tollerabilē. Hec enī gradatio fa
 cit corpus susceptibile aque frigidē: cū lesio non fiat nisi p̄ aduentū con
 trarij in cōplexione subito: z iterū corpus acqr̄t ex aqua calida similit̄,
 tudinē tēperitatis z tollerat cū ea aquā frigidāz. Et si iteret t̄na in die
 tribus vicibus erit rectū: z opz vt administrēt cū facilitate vt nō cadat
 virtus: z si sumpserit aquaz ordeī añ t̄naz duabus horis erit p̄ueniēse
 z si p̄mittat t̄nā post emulsionē lactis sup corpus et⁹ s̄m qđ dicemus vt
 dilatat t̄na meatus c̄bi: deinde suscipiat aquā ordeī z q̄ sunt et similit̄
 postea expectet: deinde administrēt aqua t̄ne vt dilatat c̄bus erit bo
 num. ¶ Et administrēt post t̄nā z balneū inunctio cū oleis infrigidant̄
 bus z humectat̄ibus: sicut oleo viol. pp̄ie q̄ factū est ex oleo de cucur
 bita: similit̄ oleo nend̄ sarino: z oleo d̄ cucurbita. ¶ Et si p̄mutet post
 t̄naz ad illud qđ est declutus ad frigus parū tollerabile deinde inun
 gat. ¶ Et si p̄mittat inunctio z festinet: deinde ingrediat aquā frigidāz
 parū erit rectū z illud s̄m tollerant̄ia z nō est malū gradari in eo. ¶ Et
 melior quidē horaz huius actionis est post digestionem cibi: z si possi
 bile est vt submergat post t̄nā calidam in aq̄ frigida subito absq̄ gra
 datione est magis vltimū ex parte cure: z magis forte ex parte timoris.
 ¶ Et effusio eius cū facilitate est minoris timoris q̄ submersio infirmi
 in ea subito z minoris inuament̄: z sit frigus s̄m quantitatē frigoris
 aque estatis que est inter tep̄dā z illā que est vehementis frigoris. ¶ Et
 si p̄mittat emulsio lactis sup mēbra sua si nō fuerit debilitas: aut et⁹ qđ
 mixtū est aqua si fuerit debilitas: deinde si administrēt t̄nā erit rectū. Nā
 emulsio lactis sup corpus est vehementis humectationis: z genera qđ
 lactis bona ad emulgēdū sunt p̄dicta: z opz vt emulgeantur ex vbere.
 ¶ Et dignius est vt fiat fixio sup inunctionē fricando ex medicinis pre
 dictis corpori totū z iuncturis. ¶ Ingressio aut̄ balnei nō p̄cedit et̄: n̄
 si fuerit ita ne sudare faciat: neq̄ ignat: neq̄ alteret anhelitū: z sit cali
 dū aque eius minus calido sui aeris: z sit caliditas aque et̄s ita vt de
 lectet z nō ledat z nō faciat sudare: z q̄ nō est in corpore et̄s materia
 preparata putre d̄nt z proprie cū illud ē z nō digestus est cibus: imo oz
 vt sit illud cū volūtas est vt expandat digestū et⁹ in corpore: et non plon
 get moraz eius in eo imo separat ab eo velociter: et q̄ separat ab eo su
 mat aliquid de humiditatibus z de sorbitidibus q̄ nō nocēt et̄ factis ex
 ordeo et lacte: et quando accidit et̄ in balneo sitis sedet eaz cū aqua or
 dei et aq̄ alraib et lac sit lac asine: et oz vt sit introitus in balneuz: deinde

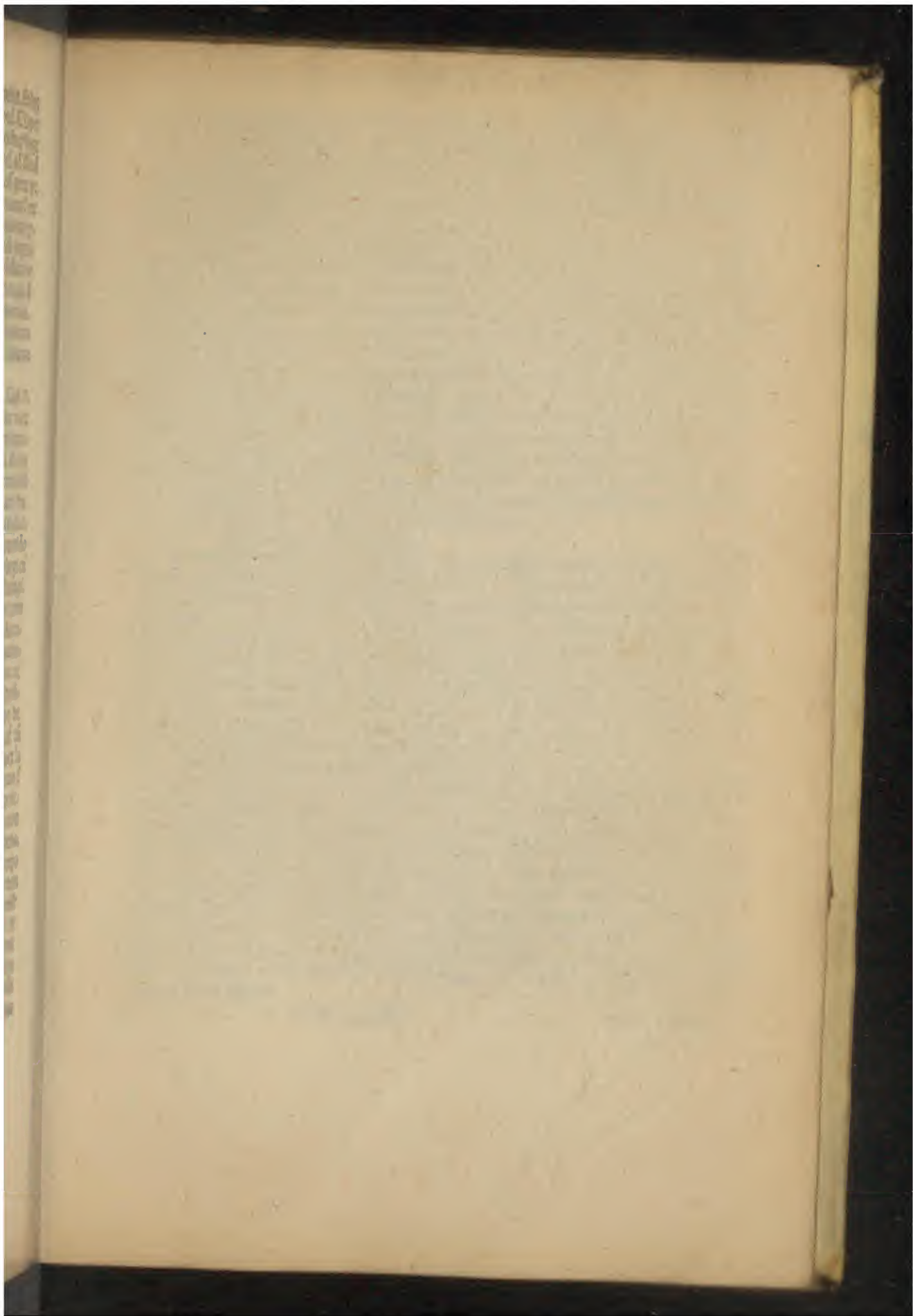
Liber quartus Sen. j.

De exitus eius ab eo scdm modum vt non sit labor in eo omnino. Et laz enuctauimus illud in locis alijs et iterabim⁹ de illo cōditionē. **C**oportet vt permutet ad balneū in lecto portato in quo sunt strati strat⁹ ingeniose: ita vt perueniat cum eo ad primā domum: et permutet ad illud qđ ex duobus pannis factum est plenum lana vel coto et dicit grece pedetolene qđ cōueniēs est balneo et exuat vestimentis suis in ea: aut i media si nō fuerit calida: et non moretur in aliqua earuz nisi quāritate pmuta: ionis et anhelitib⁹ paucis: et ita exutus vestimētis: deinde ingrediat ad domū scđam et tertiā: verūtamen non sit vehementis caliditatis et fiet in ea qđritate qua tollerat tina. **P** hoc est illud qđ dictū est et quod magis est dilectum mihi est vt sit tina eius in domo media temperata. **P** Lum ergo separat a tina frigidā cooplatur mātili aut farca habente duas tunicas et pmutet ad stratū suum et lectum suuz cuz sua sabana: et excurretur sudor eius cum mantili et inungatur et cibetur.

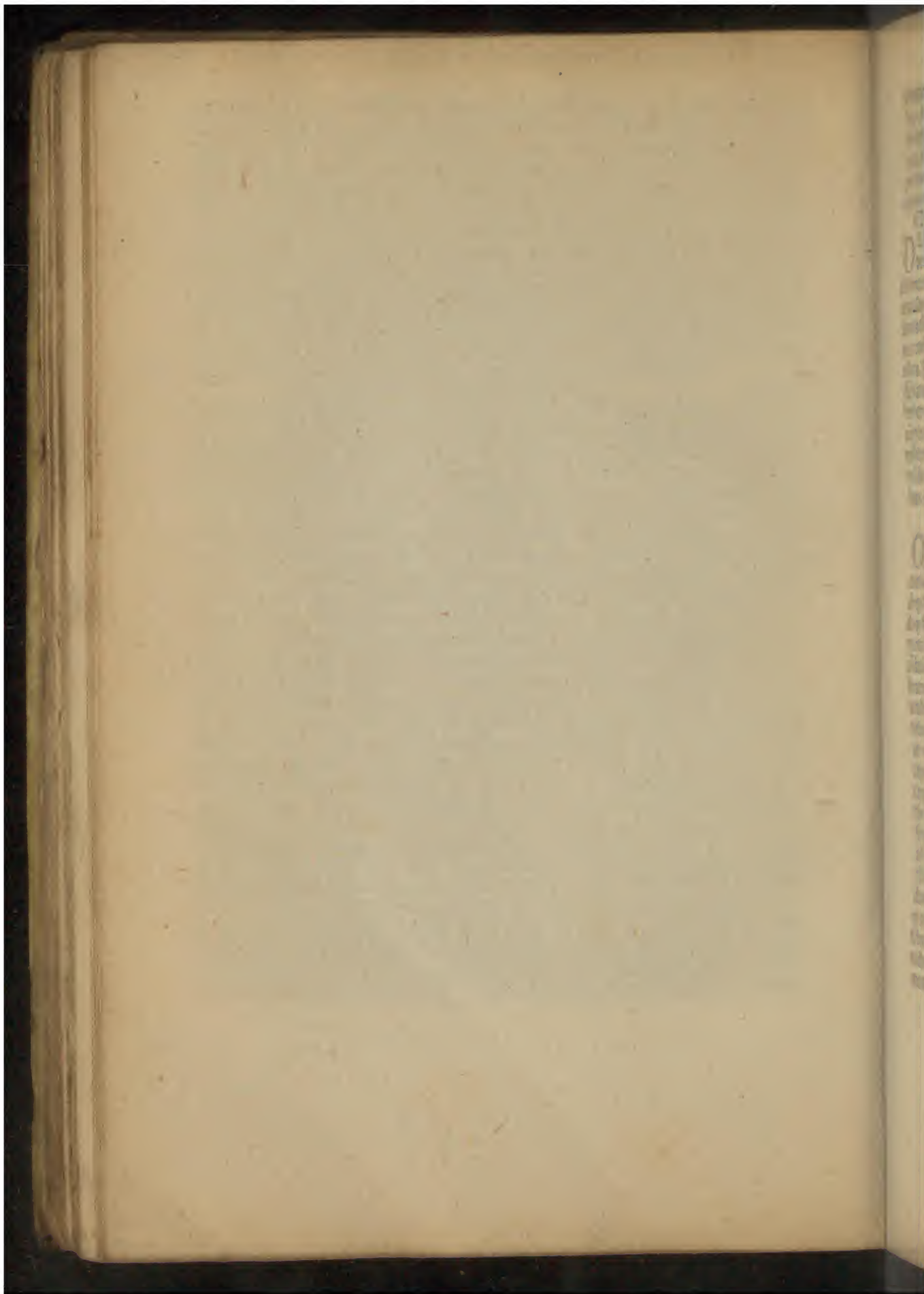
C De cibatione habentium ethicam.

Cap. 7.

Oportet vt separet in eis cibis: et nō cibent in saturitate eoz vice vna. Amplius melius quo cibant est aqua ordet: et ordeum: et panis tritici abluti infusus in aqua frigida. **C** Et genera lactis cū ab eis nō phibet aliquid eoz que diximus. Et lac vaccini de quo extractū est butyrum quoniā est plurimi nutrimenti: et almes: et cucurbita: et o fructibus melones palestini et sunt alraki cognominati apud nos in di. et quādo sentit rectificatōne: tūc nō est malū cibare ipsuz caseo humido non salico: et si virtus debilitat nō est maluz vt cibeť iure infidebegi cū coriandro humido decocto cum eis que sunt sicut alduragi et alciugi. **P** Et fortasse opz vt detur eis in potu aliqd vini subtilis permixti cum aqua multa: et fortasse est necessariū vt cibeť cū mosos ex carne alduragi et alciugi et alcubugi et pulli et bosune acetoso aut pgelato acetoso ex carne hedi aut carne vaccina qñ est illic sortitudo digestiois: et acetū almoses et cōgelati est iuuatiuū eis et cōfortatiuū in hac dispositione: et fortasse non est excusatio ab aqua carnis permixta cuz sirupo de fructibus frigidis acetosis aut vitello oui sorbilis: et qñ prolongat cū ea debilitas ad sincopim: est necesse vt cibent aqua carnis accepta ex lateribus hedi cū sale pauco que colet et fundat sup eā qđrum torū eius ē de aqua malouum et quātum est decima eius de vino odorifero et potetur tepida. **P** Aqua vero frigida q nō est valde vehemētis frigoris non est malū si in potu detur eis: si nō fuerit debilis: aut aliquid phibens. Et illud phibens: aut erit apostema sub hypocū drijis: aut erit in corpore toto chimi putridi et chimi crudi qui oēs digestionē indigent et non apparet signū digestiōis. Quod si appareat timor erit minor: et similis si fuerit ethica permutata ex hirsen aut birsen: nam cū hac melius ē vt interdicit potus aque frigide q cū alijs. **C** Ethica enim cū superuenit egritu dñibus destruentibus virtutem mollificantibus eam arefacientibus ossa et carnē supuenit debilitati. Cū ergo coniungit ei sup debilitatem post sumptionem aque frigide non morat quin cadat in genus

BRITISH MUSEUM LIBRARY

alterius ethice que cōscat huius generis in siccitate: et diuersificat ei in calore et frigore: et nominat ethica senectutis et ethica senij. Et illa quę est egritudo seu in qua inatus calor iam destructus est. Et similiter aqua vltimi frigoris et plurimi nocet eis in omni dispositione et corruptio in natum calorem membrorum eorum radicalium: et fortasse festinat cum eis aut permutat eos ad modum alium ethice.

De succurrendo dispositionibus sequentibus ethica. Cap. 8.

De illis est siccitas: et iam diximus regimen in hoc multoties. Et de illis est fluxus vetricis: et opus ut curet et succurrat ei. Nam in hoc est timor magnus. Et de curis eius in primis est ut sit aqua ordel eorum aqua satich: et ponant in aqua ordel eorum miliu torefactum et gummi aut lentes elixate sterate aut lac decoctum cum lapidibus aut cum igne solo donec consumat eius aquositas et propale cum melle. Et potent hos trociscos. R. boltarment. 3. v. castaneæ torefacte res. omnium. añ. 3. iij. spo. dijkarabe amborum oium. añ. 3. iij. seminis acetose excoctati granorum berberorum oium. añ. 3. vi. hant trocisci cum succo cydoniorum: et detur in potu aqua piroz in mane et apud somnum: et de in potu psillu torefactum: et similiter suffus de spodio in quo est bdellium de mecha: est suauissimum valde. Et si peruenit ad excoctationem curet excoctatio cum clysteribus que scis quoniam illud est conueniens.

De ethica senectutis.

Cap. 9.

Urrit consuetudo ut dicant ethica senectutis post febres ethica et nos etiam incedamus vsa consueta. Intentio itaque ethice senectutis est dominium siccitatis super complexionem absque febre: et quādoque fit cum equalitate in calore et frigore et illud est sim minus: et quādoque fit cum frigore et nominatur hec dispositio senectus et ethica senij quoniam corpori accidit in hora senij illud quod accidit in illa hora de alidubul et siccitate. Et senes quidem sunt velocioris casus in ea quam iuuenes: et iuuenes velocioris casus in ea quam pueri licet accidat in iuuentibus et pueris. Et causa faciens cadere in eam: aut est frigus dominans cum debilitate corporis: quare prohibet virtutem nutritiuam ab operatione sua integra sicut accidit iterum in fine vite. Et de hoc capitulo est potus aque frigide non in hora sua: aut super debilitatem corporis cum febre: aut dispositione: aut successione exercitij resoluentis virtutem et aperientis poros et quod vocat ad attrahendum aquam frigidam ad viscera subto. Aut vapores mali frigidi qui eleuantur ad cor: et infrigidant complexionem eius. Aut caliditas que resoluit et liquefacit humiditates: quare caliditas innata debilitatur et succedunt frigus et siccitas. Et quandoque sequitur euacuationes. Et quandoque attrahit hanc egritudinem superfluitatis in infrigidando patientes febres cum eis que videntur et emplastrantur. Et hec quidem egritudo quando confirmatur non curatur: et si esset ei ingenium: esset morti ingenium.

De signis.

Capitulum. 10.

2 4

Liber quartus Sen. j.

Tristis videntur signa ad dubium et exiccationis: et non videtur in eis incensio et inflammatio: immo fortasse inveniuntur frigidi tactus. Et eorum pulsus non est sicut pulsus habentibus febres ethicas immo est tardus parvus et rarus: nisi forte fiat debilitas: quoniam tunc incipit pulsus fieri frequens et prope in illis quibus aduenit hoc ex potu aque frigide. Et quandoque est urina eorum alba subtilis aquosa. Et sunt in dispositionibus suis sicut senes.

De curacione ethice senectutis.

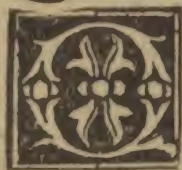
Cap. 11.

Non adhibetur hec cura nisi cum nondum confirmata est et speratur non confirmetur: et cum confirmata est speratur ut postponatur perditio parumper. Et canon quidem in curacione eorum est calefactio et humectatio. Et ex humectatione sunt balnea sicut quod scripsisti que non administrantur nisi post digestionem: nam si ipsa administrantur successione comestionis faciunt cadere virtutem. Et clisteria facta ex capitibus et pedibus et cicere contrito et ficibus cum melle et camomilla de quo administrantur quantitas medietatis libere cum unciis .ij. olei sisamini et aliopterulo olei de ben. Et administrantur frictio super cubationem et lac coctum cum lapidibus est vehementis suauamenti eis: et mel est vltimum in suauamento eorum sicut est vltimum in innocuamento habentium febrem ethicam. Et omnis eibus humectatis facilis penetratio et velocis descensionis in quo non est viscositas sicut aqua carnis et vitelli ouorum sorbitum et vinum subtile odori feru parue quantitatatis est vehementer auentens eis. Et oportet ut obseruetur humectatio predicta in capitulo ethice. Et misceatur cum ea quod calefaciat ex odoribus et emplastris et unctionibus fricando et cibis alijs.

Tractatus Quartus de febribus pestilentialibus: et que sunt homogenea: et variolis: et morbillo.

De febre pestilentiali.

Cap. j.

Quando accidit aeri quod docuimus te in libro vniuersali sicut accidit aque de alteratione in qualitate sua ad colorem et frigus: et de alteratione in natura sua ad profundationem et putredinem: sicut profundatur aqua et fetet et putrefit. Et sicut aqua non putrefit vltimo modo propter suam simplicitatem: imo propter illud quod admisceat de corporibus terrenis malis que permiscentur ei: et accidit toti qualitas mala. Similiter aer non putrefit vltimo modo propter suam simplicitatem: imo propter illud quod admisceatur ei de vaporibus malis qui permiscantur ei et accidit toti qualitas mala. Et quoniam est illud causa veterum

deferentium ad locum bonum fumos malos ex locis fetidis in quibus sunt valles profunde et corpora exsiccata in prelio aut occisa non sepulta neque tumulata: et fortasse est causa propinqua loco in quo venit. Et quandoque accidunt putredines in interioribus terre propter causas quarum euentus ignoratur: et nocere faciunt aquam et aerem. Et febres quidem accidentales causa aeris siccis sunt iterum causa ut euentant febres colericæ. Pestilentes vero sunt ex aere turbido et humido: et febres in aere humido sunt pluris euentus: sed sunt minoris acuitatis et longioris spatij. In estate vero sicca pance pluuie sunt minoris euentus et maioris acuitatis et velocioris separationis. et meliora tempora sunt que seruant materiam suam. Et principium omnium horum sunt forme ex formis celi facientes esse necessarium illud cuius aduentus ignoratur: sed sint quidam qui dixerunt in eo aliquid non proportionatum ad causam eius: imo quod ut scias quod causa prima longinqua ad illud: et quando faciunt necessario virtutes agentes celestes et virtutes patientes terrestres humectationem vehementer aeri expelluntur vapores et fumi ad ipsum: et sparguntur in ipso: et putrefaciunt cum cum caliditate debili. Et quando fit aer secundum hunc modum venit ad cor quare corumpit complexionem spiritus qui est in ipso et putrefit quod circumdat ipsum de humiditate: et accidit caliditas egressa a natura et spargitur in corpore: tunc per causas suam erit febris pestilentialis: et communicat multitudinem hominum qui iterum habent in seipsis proprietatem preparationis. Agens enim solus cum peruenit et patienti non est preparatio non accidit actio et passio. Et preparatio corporum ad illud in quo sumus de passione est ut sint plena humoribus malis. Nam munda non forsitan patiuntur ex illis: et corpora debilia iterum patientia sunt ex ea. Sicut illa que multiplicant costus. et corpora dilatatorum pororum: humida: multe balneationis.

De signis febris pestilentialis.

Capitulum. 2.

Hec febris est quiescens extertus: conturbans interioris. secundum plurimum perdens: ex qua percipitur caliditas: et inflammatio fortis: et est cum ea magnitudo anhelitus et eius exaltatio: et constringitur multum et curtatur multum: et frequentatur: et vehementia sitis: et siccitas lingue. et quandoque fit cum nausea aut casu appetitus: et si non resistitur et cum comestione violenter interficiet eum: et dolor oris stomachi: et magnitudo splenis. et angustia vehemens: et inquietudo: et fortasse erit tussis sicca: et casus virtutis: et peruenitur in ea ad syncopim et commotionem rationis. et tenditur quod est sub hypochondrijs. et sunt cum ea vigilie et mollificatio corporis et repositio: et quandoque accidit cum ea borbor subalbidus et rubeus: et quandoque est velocis occultationis: et accidunt colica et vlcera: et fit pulsus secundum plurimum frequens et paruus: et fit vehemens secundum plurimum in nocte: et quandoque accidit eis dispositio sicut hydrophisis: et fluxus ventris colere et alio: et est egestio eius lenis sed non naturalis. Et quandoque est melancholia et plurimum eius est spumofum fetidum. Et est in illa aliquid de genere eius quod

Liber quartus Sen. j.

liquefit: et est vna eius aquosa colerica melancolica: et multoties eno-
munt melancolia. Coleram vero plus illa et sudant sudore fetido. Et
hec quidem febres incipiunt cum accidentibus predictis cum fortitudine
sua et venit res eius ad syncopim et frigus extremitatum et spasmus et al-
cuzes. Et quandoque est de his febribus pestilentialibus in qua non per-
cipit eger nec tangens propinquus multitudinem caloris: et non alteratur
pulsus et aqua magna alteratione: et cum hoc ipsa est interficiens velo-
citer: et hesitant medici in esse eius: et plurimorum quorum anhelitus fetet ex
istis et ex primis moriuntur: nam putredo est iam confirmata in corde.

De signis pestilentie aeris.

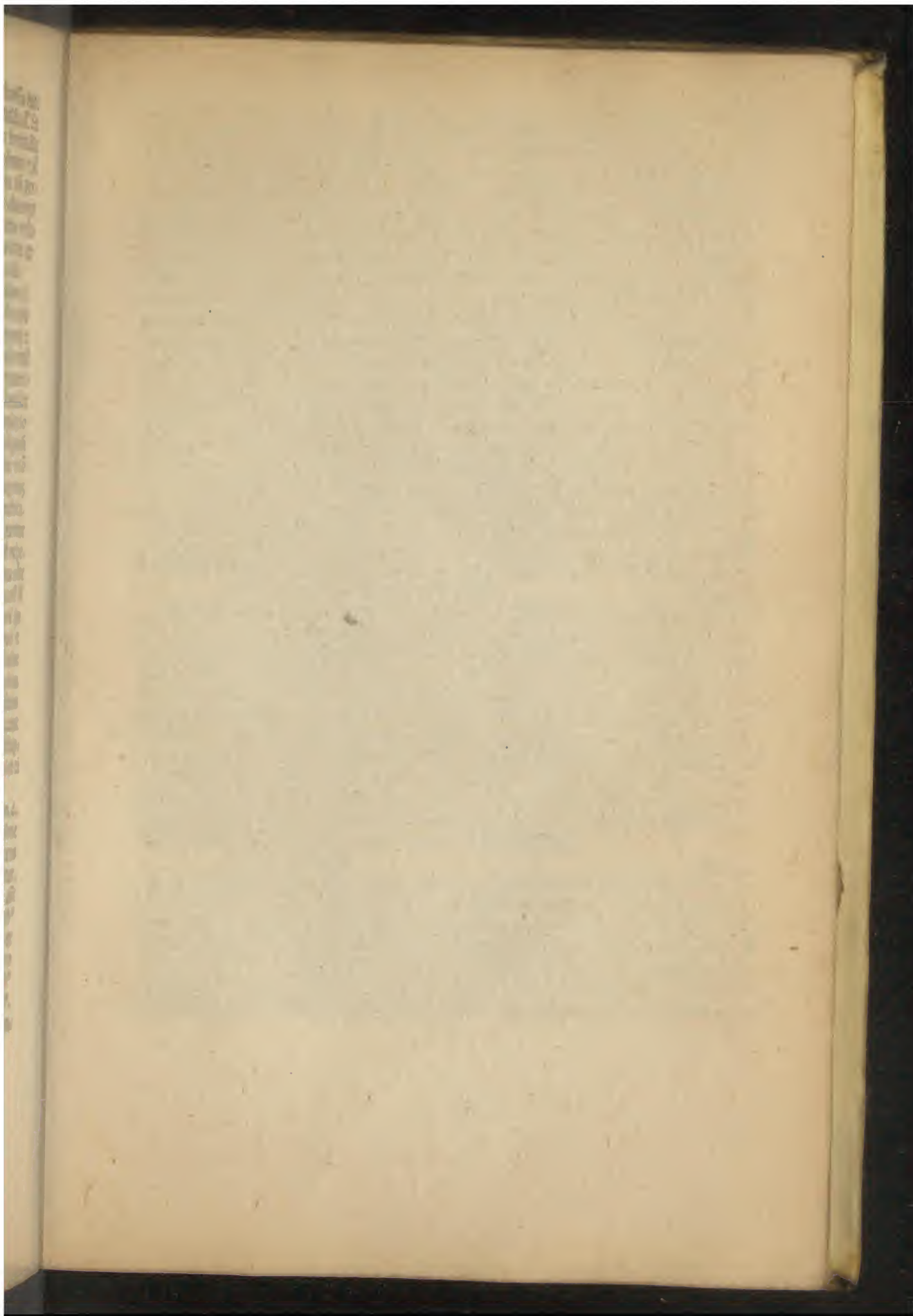
Capitulum. 3.

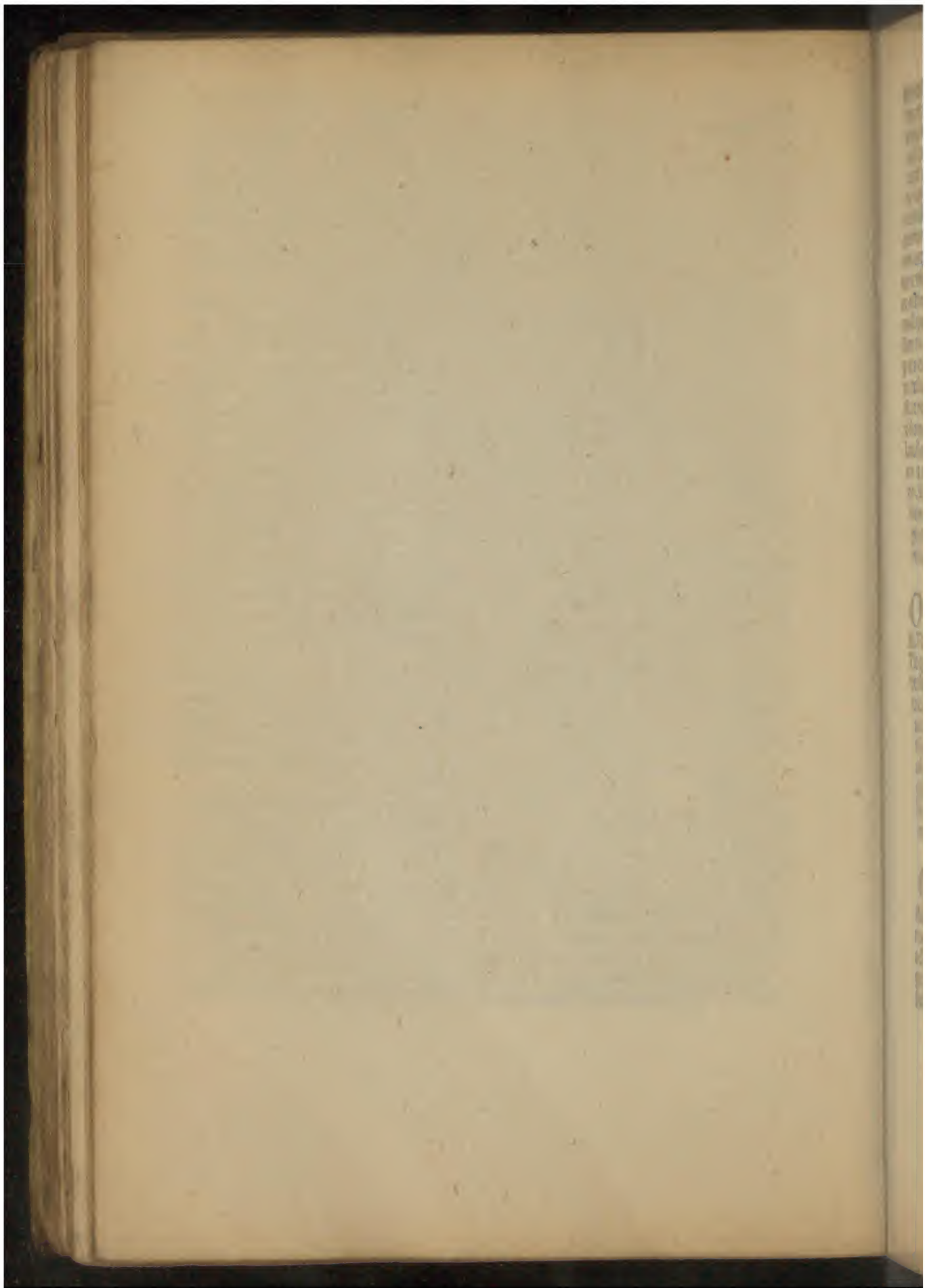
De illis que significant pestilentiam de rebus que currunt cursu carum
est ut multiplicentur rhosoni et asubub in principijs autumnii et
inebul. nam indicant pestilentiam indicatione cause. Et quando mul-
tiplicatur auster et subsolanus in kenif diebus aliquot. Et quotiens vi-
deris turbiditatem aeris et nebulositatem eius: et existimaueris pluuiam: et
inuenieris aerem vacuum siccum et non pluit: tunc scias quod complexio
hyemis erit corrupta. Pestilentiam autem estiuam malignam malam signifi-
cat paucitas pluuię in vere cum frigore: deinde multiplicat auster et con-
turbatur aer aliquot diebus: deinde clarificat post hebdomadam vnam
non supra: et accedit frigus in nocte: in die calor est vehemens et prefoca-
tio et conturbatio et caliditas: tunc iam venit pestilentia: et expectantur
febres pestilentie et variolę et his similia. Et similiter quando estas non est vehe-
mentis caloris et est vehemens conturbationis habens maturam alte-
rata et iam preterierunt in autumno asubub et ignes et vehemens et alia: est si-
gnum pestilentie et aliorum. Et similiter quando videris aere alterari in
die vno multis vicibus et clarificat aer die aliquo: et oritur sol clarus et
conturbatur die alto: et oritur in velaminibus nebulę que est ut puluis:
tunc indica quod pestilentia accidet. Signa que sunt secundum semitam societatis
cause sunt. verbi gratia. ut videas ranas iam multiplicari: et videas
reptilia generata ex putredine iam multiplicari: et de eis que significant
illud est ut videas mures et alia que habitant sub terra fugere ad super-
ficiem terre et exire manifeste: et videas alia male nate sicut alakaliki et ei-
similia fugere ex nidis suis et ire ab eis: et fortasse dimittunt oua sua.

De curationibus febrium pestilentiarum.

Capitulum. 4.

Summa curationis earum exsecatio. Et illud cum slobotomia et solone
ventris: et opus incipitur in ea ad euacuandum. Si autem manvicens
fuerit sanguinea fiat slobotomia: et si fuerint humores alij euacuentur.
Et opus ut in frigidis domos eorum et rectrices acres ipsarum. Domorum autem
in frigidato fit ut vallent fructibus odoriferis frigidis et extremitatibus
arborum frigidarum et linimentis et rozationibus vel delibutionibus sumptis ex
fructibus frigidis odoriferis et ex caphora et aqua rosę et sandalis: et ro-
retur domus eorum omni die aliquoties et prope cum aqua rosę et de salicibus
et nenufare: et si fuerint in domo manationes et rozationes aque erit melius.
Aeris vero rectificationes dicantur. Et administrant eis troscisci de camo

phora: et robusta frigida: et aqua lactis acetosi: et lac acetosum ablato butyro: et aqua rosae in qua dissolutum est serum acetosum bonum et acetum cum aqua iterum: et aqua frigida plurima subito est iuuatiua valde: pauca autem consequenter exhibita fortasse excitat caliditatem. **¶** Quod si res plongetur ad hoc ut tendant hypochondria et infrigidentur extrema et plongetur vigiliis et pinctio mentis et videas pectus et quod est super ipsum eleuari et descendere: tunc necesse est administrare regimen trahens caliditatem exterius. **¶** Et quando cadit appetitus restaurentur ad comestione. Nam plurimi eorum qui viriliter agunt super illud et comedunt violententer absoluntur et viuunt. Et necesse est restaurare eos super cibum: et opus ut sint cibi eorum ex acetosis et desiccatis et sint pauca quantitate. Cibi namque eorum sunt iterum mali quare nocet eorum multitudo in quantum fit ad dicitur: et nocent in quantum sunt mali. **¶** Rectificationis autem pestilente pars est secundum sanos qui sunt in ea: et pars eius est secundum sanos et egros. **¶** In illa vero quae est secundum sanos intentio est ut exiccet aer et fiat bonus odoris: et prohibeat eius putredo cum quacumque res fit: et rectificet cum xilaloe crudo et ambra et thure et musco et costo dulci et storace et sandaraca et assa et garofolis et mastice et glutino albotin et laudano et melle et croco et bunchu et cupresso et iunipero et alusne et lauro et cypis et squato et saulna et acoro et galia et amigdalis amaris et assauro. Et quae sunt ex istis opposita: et aspergat domus aceto et assa. **¶** Secundum sanos vero et inter febricitates et egros est suffumigatio cum sandalis et camphora et corticibus granatorum et myrto et malcydonia et hebano et assegi vel alkekengi et tamarisco et ribes: et opus ut multiplicet suffumigatio.

¶ De preservatione pestilentie.

Cap. 5.

¶ Oportet ut extrahantur a corpore humiditates superfluae: et icline tur regimen eius ad exiccationem ex omni modo et ex minatione cibi. Nisi exercitio. Oportet enim ut non administratur: Neque balneum: Neque vina: Neque tolleret sitis. Et rectificetur aer cum eis que diximus: et declinet cibus ad acetosa: et minores ex eo: et sit caro que administratur de cocta in acetosis: et sumat de alhebel et alcharis et almosos factis cum aceto et absque aceto cum sumach et aqua acreste et aqua limonis et aqua granatorum: et condita in aceto iuuatiua sunt et prope capparis aceto condita: et algelentabim ex illis est quae proferunt et prohibent ab eis putredinem: et de illis quibus ex ea fit euasio est administratio tyriace et mithridati ante eam cum reliquo regimine bono: et de medicamine facto ex aloe et croco et myrrha sumat omni die circiter. 3. 1. quoniam est iuuatiuum.

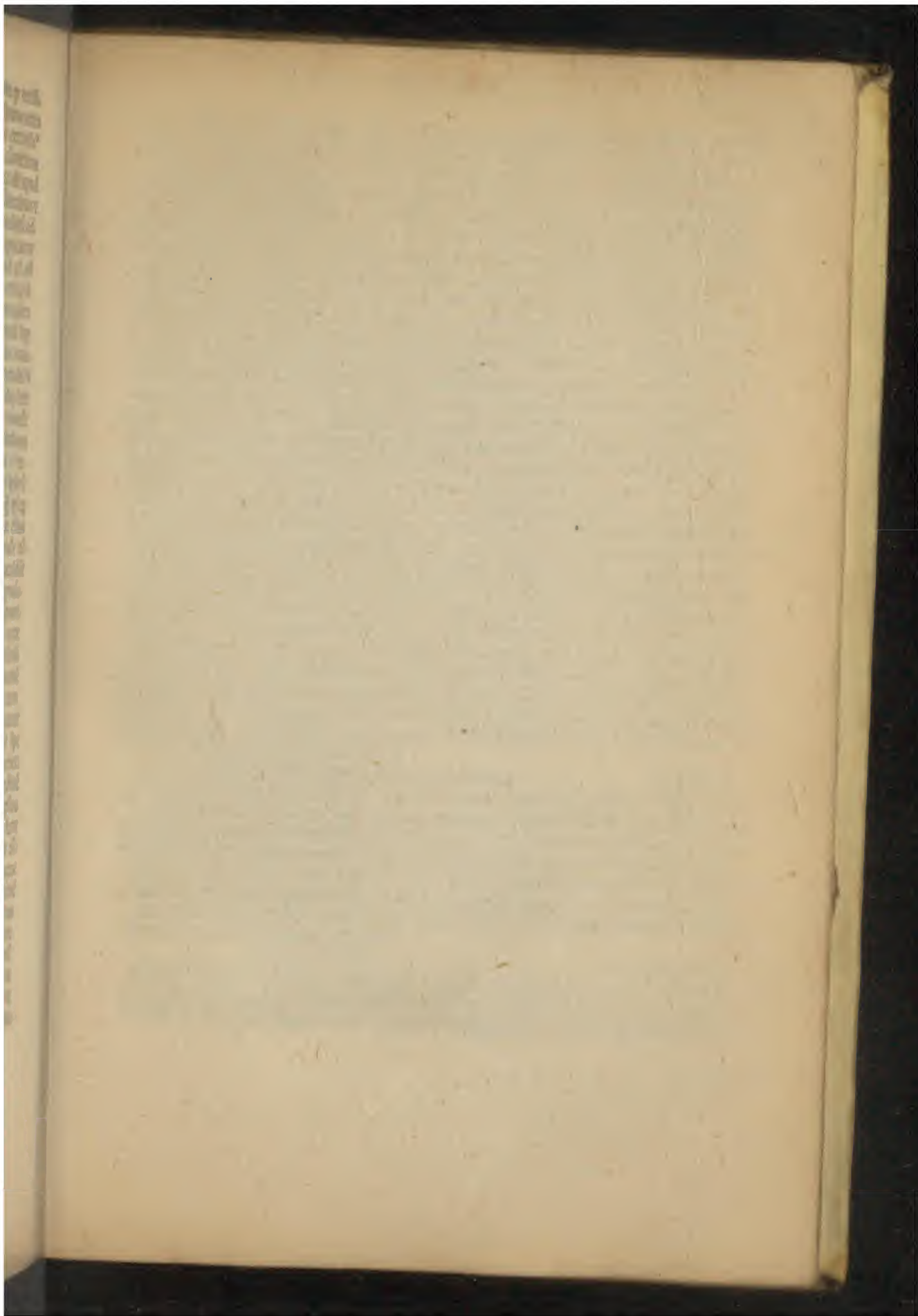
¶ De variolis.

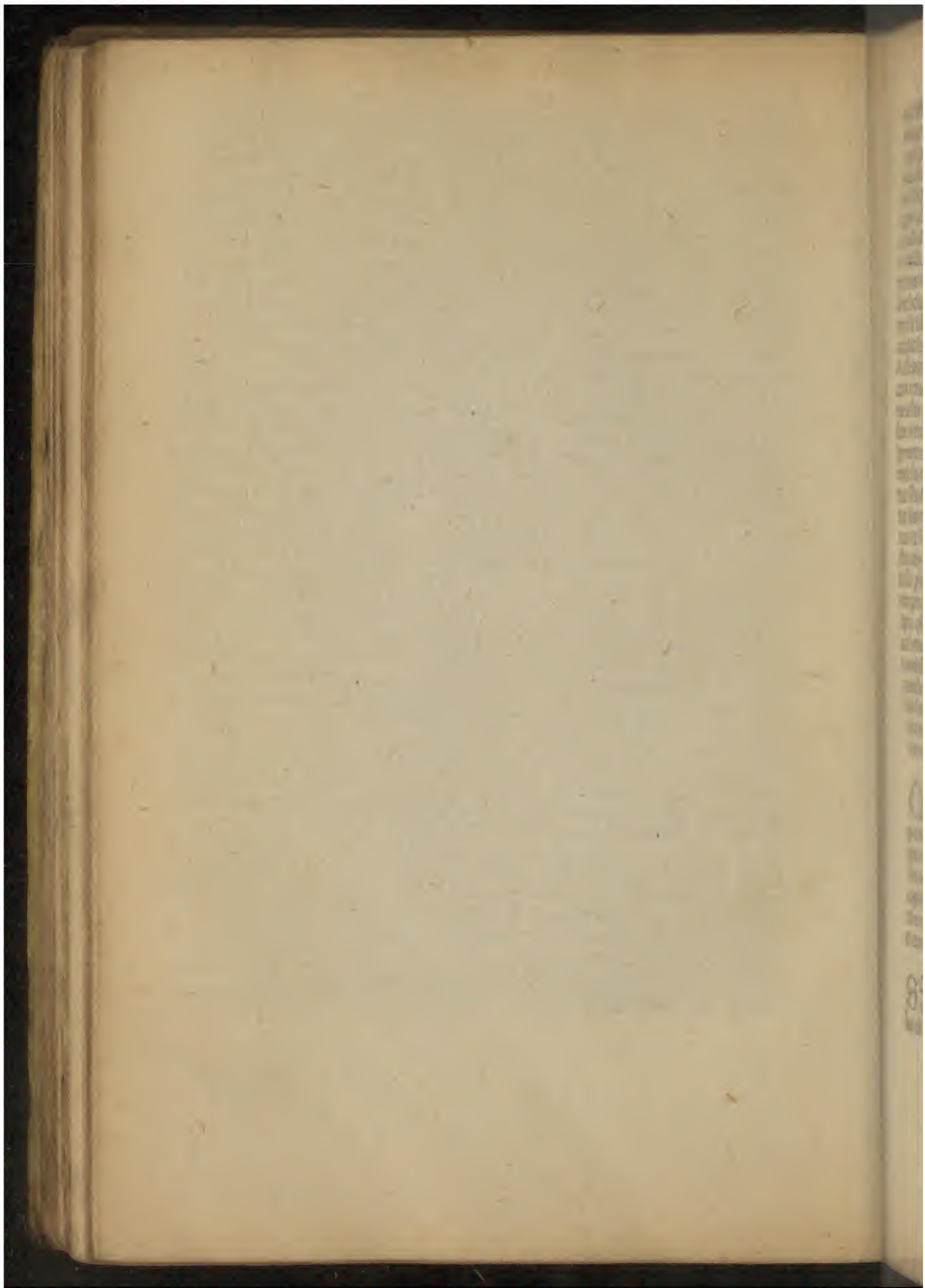
Cap. 6.

¶ Quandoque accidit in sanguine ebullitio secundum semitam putredinis cum iusda de genere ebullitionum quae accidunt succis: et talia quidem accidunt sunt pro ea ita ut partes eorum abnuice discernant. **¶** Et de hoc est cur causa est res quasi naturalis faciens ebullitionem sanguinis qua putrefit ab eo illud quod admisceat ei de reliquijs nutrimenti sui menstrualis quod est in pignatione: aut generat in ea post illud ex cibis seculentis et malis de illis que rifican et substantiaz ei et faciunt eam ebullire donec fiat ei suba recta fortior prima et

Liber quartus Sen. j.

magis apparens sicut illud quod natura efficit in succo vuae ita quod rectificat ipsum faciendo vinum similis substantie et sapor putruit spuma aerea et sex terrena. Et de hoc est cuius causa est res aduentens extrinsecus ebullire faciens occulta que permiscet humores cum sanguine commixtione existente in dispositione ebullitionis et stationis sub sole sicut accidit apud alterationem temporis et proprie veris ab eo quod pertinet et de qualitatibus et ordinem. Et variolae quidem et morbillus sunt de summa egritudine aduenientium: et multiplicantur in successione austrinorum quoniam multiplicatur eorum perflatio. Et corpus quidem variolis preparatum est illud quod est calidum et humidum: et conturbate humiditas proprie quod pariter extrahit de sanguine per floboromias. Et de cibus sunt cibi qui faciunt cadere in variolas velociter: et proprie quoniam non sunt consueti et administrantur super eos medicinae: et cibi calefacientes sicut lac: et proprie camellarum et equarum cum multum repletur ex eis ille qui non assuetus est eis: deinde bibit vinum plurimum aut medicinas calidas. Et variolae quidem sunt quasi modus quidam crisis. Et plurimum quidem accidunt variolae infantibus: deinde iuuenibus: et minoratur earum eventus in senibus: nisi propter causas fortes: et in regionibus vehementis caliditatis et humiditatis: et earum eventus in corporibus humidis est plus quam sit ipsarum eventus in corporibus siccis: et earum eventus in vere plus est quam ipsarum eventus in hyeme: et post ver in fine autumni et proprie cum precedit estas calida et sicca et fuerit ille autumnus calidus et siccus. Et variolae non accidunt in cute solum et in eo quod sequitur illud quod apparet: imo accidunt in omnibus membris similium partium apparentibus et occultis ita quod velaminibus et nervis. Et quoniam apparent variolae faciunt incurrere pruritum: deinde apparent res sicut capita acuum similia nillo: deinde egressum et implentur sanie: deinde euacuantur et sunt cruste diversorum colorum: deinde cadunt. Et fortasse permutantur variolae ad flegmonem et esse et ad tuberculata que aggregant sanie. Et plurimum quidem cum apparent habent colorem flegmonis. Veruntamen quoniam egressum et diuntur in colores diversos cineritae et violatae et nigrae. Variolae enim sunt species et colores. Nam de eis sunt albae: et de eis citrinae: et de eis sunt rubrae: et de eis sunt virides: et de eis sunt violaceae: et de eis sunt ad nigredinem declivae. Et virides quidem et violaceae sunt male. et quanto plus additur declivatio ad nigredinem tanto est deterius: et quanto plus sunt decliviores ad illud tanto plus sunt decliviores ad mortem. Et albae quidem sunt meliores et proprie quando sunt pauci numeri: magne quantitates: facili exitus: paucis angustis: debilis febris: et videbitur febris minus cum earum apparitione et ipsarum egressione: et est principium exitus earum in tertio et quod ei appropinquat. Et post illas sunt albae magne plures numeri propinque absque continuatione. Nam ille que continuant ad invicem ita ut continuant in frusto magno carnis habentes latera aut rotundam formam sunt male. Et similiter iterum duplites magne in ventre vultus quarum est variola alba. Et albae vero parvae dure propinque

que difficilis exitus licet faciant existimari in principio rei salutem: tñ
 timetur in eis q̄ difficilis fiat eaz̄ maturatio: et fiat cum eis mala dispo
 egrit: et perueniat per eas ad perditionem: qm̄ causa in eis est grossitudo
 materiei. ¶ Et de speciebus malarū timorosaꝝ que plerūq̄ interficiūt
 sunt ille quaz̄ diuersificat egressio. nam qñq̄ apparent qñq̄ occultant̄
 et pp̄te qñ apparēt violacee et similiter tenaces quaz̄ operatio nō cessat
 a debilitate virtutis et viridificatiōe membri et nigricatiōe ei⁹ perdūt:
 et si viriditas et nigredo quibus succedit resudatio non faciunt cadere
 virtutem: imo additur cum eis virtus nō sunt mortifere: sed fortasse ca
 dere faciunt in vlcera et que currunt cursu eorū. ¶ Et vt sit se. deinde
 variolę salubris est q̄ vt sint variolę p̄cedentes: deinde p̄sequatur eas et
 accidat super eas febris. ¶ Et illud q̄dem qd̄ plurimū cōsiderare op̄
 in esse patientis variolas est etus anhelitus et ipsius vox: nam ipsa duo
 cum remanent bona: est res salua: et cum videris anhelitum patientis
 variolas p̄sequentē et similiter patientis morbillum: tunc existima ca
 sum virtutis aut apostema dy aphragmatis. Deinde cuz̄ vides sitim ve
 hementem fieri et angustia assidua et ea que apparent infrigidantur et
 variola et morbillus virides fiunt: tunc tam percipitur eger mori et festi
 nat illud si variolę fuerint de genere earum quaz̄ egressio et apparitio
 tardantur. ¶ Et plurimū eorū qui moriunt per variolas moriunt p̄so
 cari ex inanitia. Et quādoq̄ moriunt per casum virtutis cū rasura inte
 stinorū et fluxu ventris. ¶ Et cuz̄ videris violaceas de variolis et mor
 billo p̄fundari: tūc scias q̄ superueniet egro sincopsis. Et qñ festiat ad
 mingendum sanguinē et succedit ei vna nigra: tunc est mortifera p̄ci
 ctive qñ est illic casus virtutis. ¶ Et fluxus ventris viridis sanguine⁹
 aut lotius non cum casu virtutis et albugera est aliquid de variolis
 et morbillis. ¶ Et multotiens quidē variolatur homo duabus vicib⁹
 quando aggregatur materia ad expellendum bis. ¶ Et coloris plum
 bini sunt variolę quarum bothor in facie et pectore et ventre sunt plus q̄
 in cruribus et pedibus et sunt male et significant materiam grossā que
 non expellitur ad extremitates.

¶ De signis apparitionis variolarū.

Capitulum. 7.

Quandoq̄ antecedunt apparitionem variolarū dolor dorsi: et pu
 ritus nasi: et timor in somno: et punctio vehemens in membris cor
 poris: et grauitas cōmuns: et rubedo in colore faciei et oculi: et lachry
 me: et inflammatio: et multitudo alicum: et saltus cū constrictiōe anhe
 litus: et rauedo vocis: et grossitudo sputti: et grauitas capitis: et dolor
 capitis: et casacia: et exticatio oris: et angustia: et dolor in gutture et pe
 ctore: et tremor pedis apud resupinationem et declinationem ad ipsas
 et cum hoc toto febris conclusa.

¶ De morbillo.

Capitulum. 8.

Scias q̄ morbillus omnis est variola colerica. Et non est differen
 tia inter ea ambo in plurimo reliquaz̄ disponū: nisi quia morbil
 lus est colericus: et q̄ ipse est rustioris quāstatis: et quasi ipse nō pertrā

Liber quartus Sen. j.

fit cutē: z nō est ei altitudo de qua curet pprie in principio sui. Variole fitro in principio sue apparitionis est eminetia z altitudo: z morbillus est minor variolis: z minus accidit oculo q̄ variole. ¶ Et signa apparitionis eius prima sunt signis apparitiōis variolarū. Vex lachryme in eo sunt plures: z angustas: z inflatio vehemētior: z dolor dorsi minor qm̄ cā eius in variolis est repletio sanguinea z extendens venam positam sup dorsum. Nam gignatio variolarū est pp multitudinē sanguinis corrupti: z morbilli pp vehemētiam malitie sanguinis corrupti pauci. ¶ Et morbillus fm̄ plm̄ egredit̄ subito: z variole aliqd̄ post aliqd̄.

¶ De signis salutis eius.

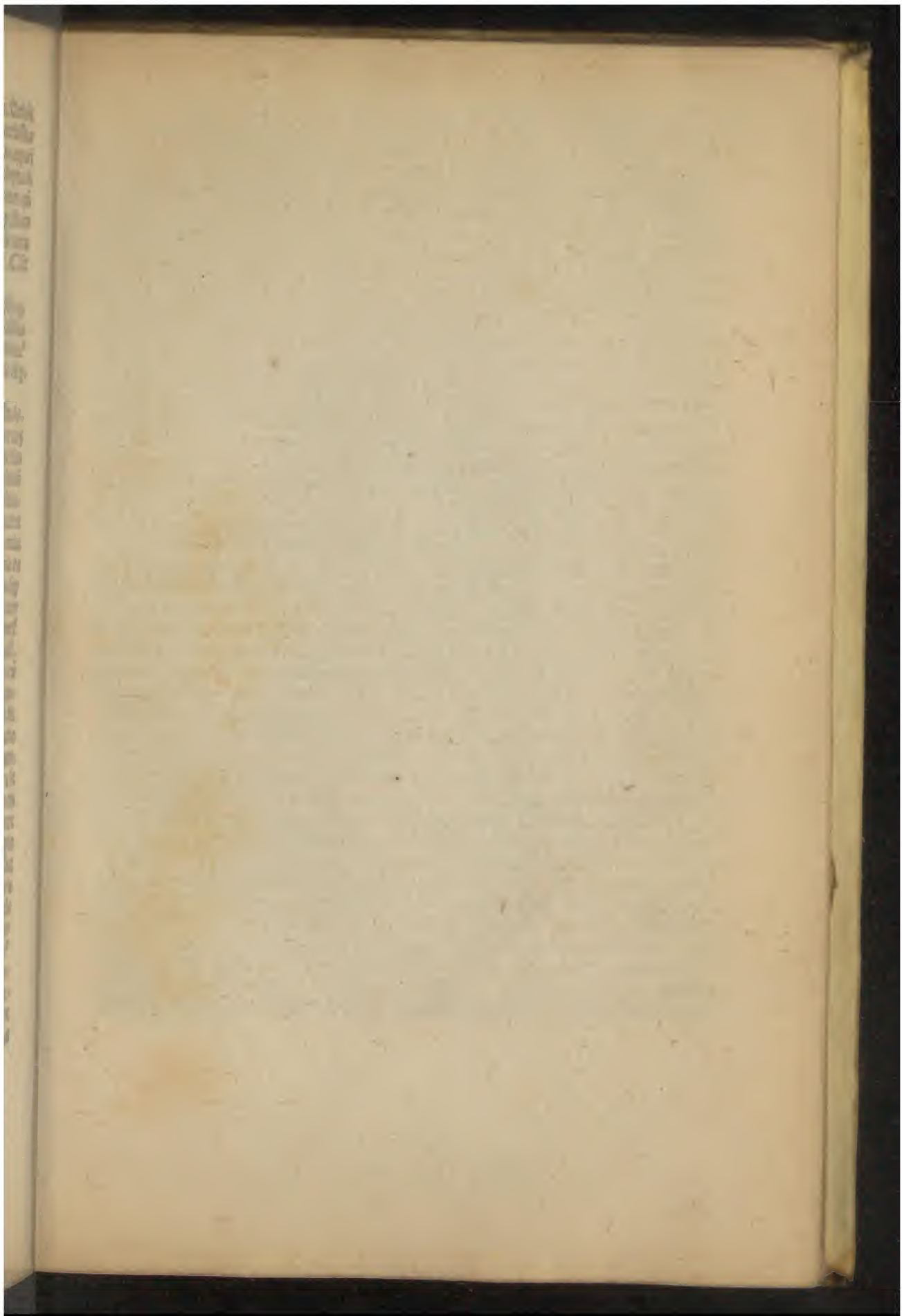
Caplm. 9.

Sunt sicut signa salutis variolarū. nam ille q̄ est velocis p̄cessiōis z apparitiōis z maturatiōis est saluus: z durus z viridis violaceus est malus: z q̄ est tarde maturitatis frequētis sincopis z angustie est p̄nitiosus: z q̄ occultat̄ itē subito est malus facies sincopim.

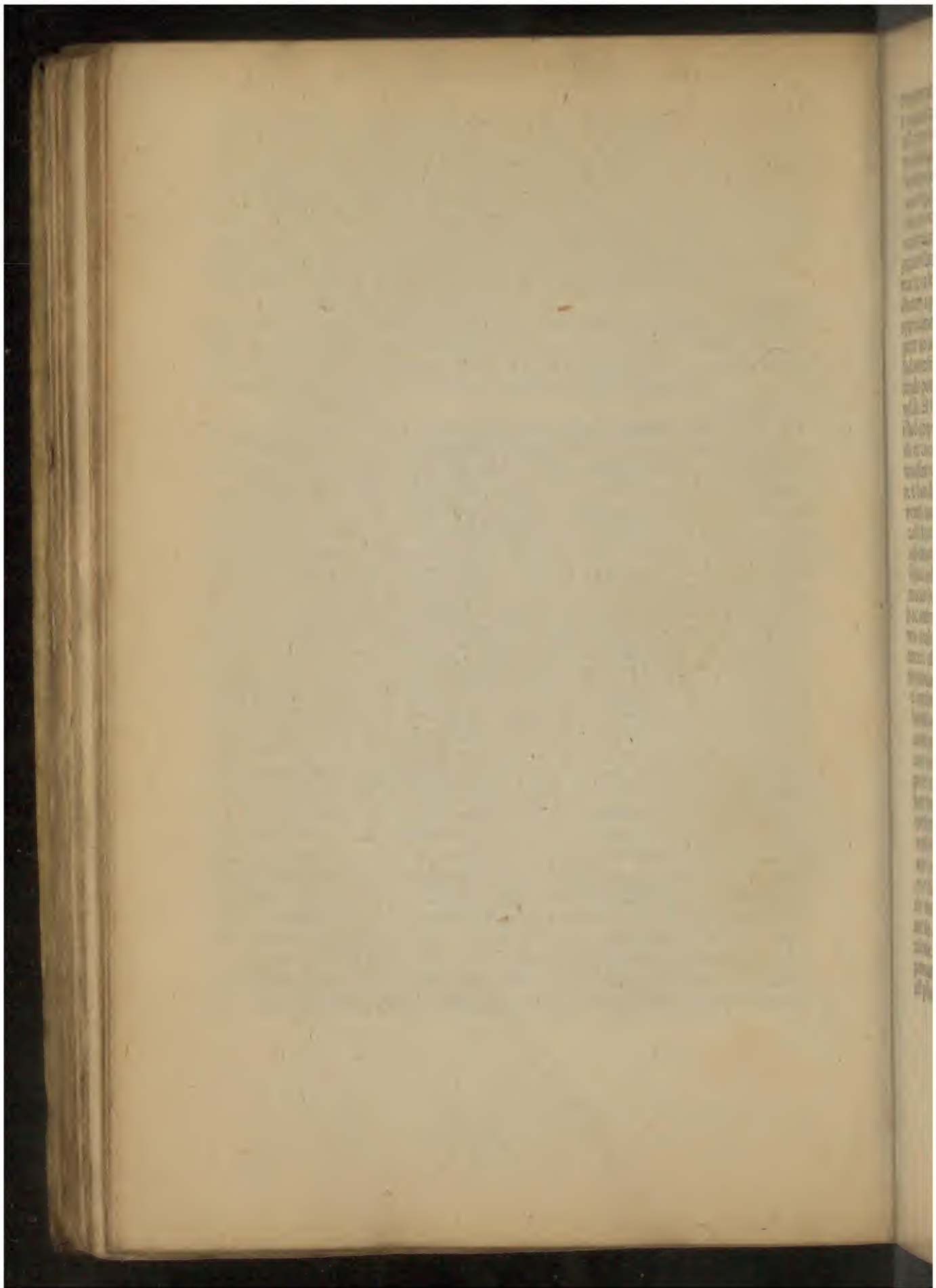
¶ De cura.

Caplm. 10.

Oportet in variolis vt incipiat̄ z extrahat̄ sanguis sufficiēter cuz conditiōes fuerint: z similiter si morbillus fuerit in repletione sanguinis: z spatium illius est vsq; ad. 4. ¶ Sed qm̄ procedunt variolae: nō opz tunc vt administrat̄ s̄botomia: nisi inuentas vehemētia repletio: nis: z dūsum materiet. Tunc enim s̄botomies quātitate qua exiccet: z conuenientius q̄dez qd̄ in hac administrat̄ egritudine est s̄botomia: z si s̄botometur vena nāsi confert iuuamentum fluxus sanguinis narium: z tuentur partes superiores a malitia variolarū: z est facilis sup infantes. ¶ Et qm̄ necessaria est s̄botomia z nō s̄botomias iterū completur z timetur super ipsum corruptio extrematis: z similiter timef quandoq; simile illi super silā cuius assidua extinctio z v̄ter soluit. ¶ Et opz vt fiat in eis cibatio in primis cū eis in q̄bus est cōfortatio cū repercussione z extinctiōe absq; p̄strictione nature z inspissatione sanguinis sicut qd̄ fit de iulubis cū tamarindis z cassia fist. z cum eo qd̄ fit ex dactylis imaturis z ex lentibus preparatis z issidebegi z lenificatio vehemens: z similiter opz vt sint cū istis tamarindis z q̄ eis cōueniunt. Et cibus factus ex cucurbita z melon alrahin: imo opz vt sit natura lenis in principio: z sit intentio in eis q̄bus lenitur tamarindis: z si non obedi cum eis additur sup eos siracost cum facilitate z cautela z tereñtabin: aut infusio prunoz: z confert qm̄q; si in potu detur in principio apparitiōis vestigiorū variolarum pondus. 3. ij. de rob dactylorū z siluestriū cum vno de trociscis camphoratis: z sirupus de dactylis imaturis est vehemētis iuuamētū in h̄mōi hora. ¶ Cū ergo p̄transierit egritudo dē scdm̄ z incipiunt variolae tūc apparere: tūc fortasse erit infrigidatio cā erroris magni: ex eo q̄ retinet̄ superfluitatē interius z delatione ei⁹ super membra p̄ncipalia: z fortasse nō fit eis possibile procedere z apparere: z accidit inquietudo z fortasse accidit nausea. Immo opz vt uent̄ superfluitates in huius dispositione cum eis que faciūt ebullire z aperiūt op̄ilationes: sicut semiculum z ap̄tum cum zaccaro: z succus

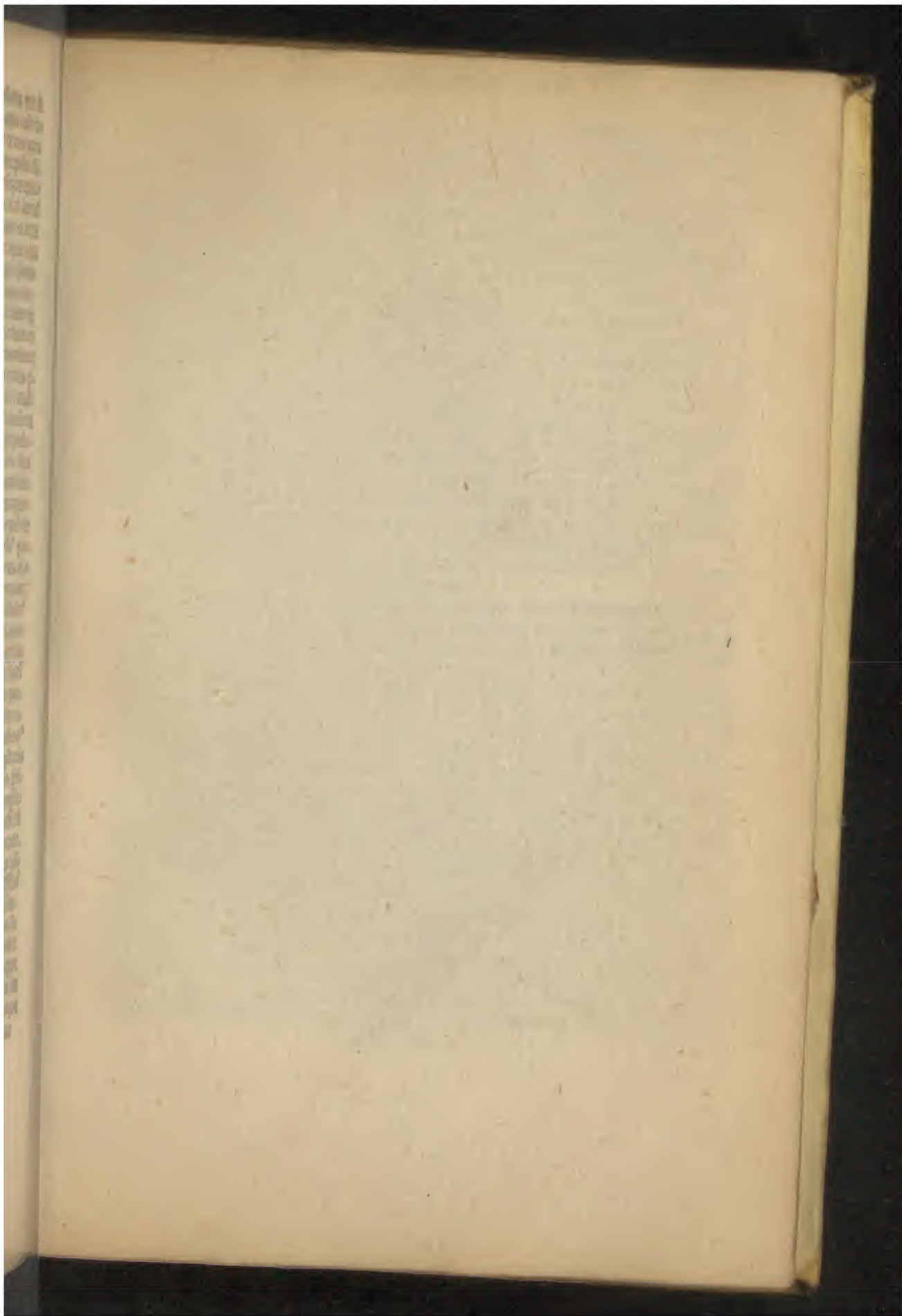
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO
1850-1860

eoz: aut decoctio radicum et seminum: et fortasse odorat aliqd de croco
 et aqua ficum est bona valde. ficus enim sunt vehementis expulsionis
 ad exteriora: et illud est vna de causis enationis a nocumeto eaz. ¶ Et
 de illis que pferunt valde in hmoi hora est vt sumant lacce ablute. 3. v.
 lentium excoctataz. 3. vij. dragaganti. 3. iij. deinde coquant cum lib. 5.
 aque vsq; quo remaneat q̄ta. lib. vnus et detur in potu. ¶ Et d̄ illis q̄
 sunt vehementis suauamenti ad factendum apparet variolas est vt su-
 mantur ficu citrinari. 3. viij. lentium excoctarū. 3. iij. lacce. 3. iij. dra-
 gaganti seminis fensculi. añ. 3. ij. decoquant cū lib. 5. aque donec rema-
 neat ex ea fere tertia et coletur: et detur in potu de ea. expellit enim cali-
 ditatem a partibus cordis: et prohibet pulsum cordis. ¶ Et opz vt non
 approximet ei in hac hora oleum aliquod oino: et opz vt regatur et elon-
 getur ab aere frigido et pp̄te in hyeme: et fiat cum illo illud qd̄ fit cum
 sudante: frigus enim opilat poros et redire facit materias retro: et mul-
 titudo potus aque frigide cū niue et interius in domo venti mala sunt
 valde. Et fortasse slobotom̄a est mala propterea q̄ repellit et conuertit
 illud qd̄ procedit: quare caueat post duos dies aut tres: et quando acci-
 dit ex coopertura et calefactioe quasi sincopis aut accidit sincopis: tūc
 necessarium est regimen aeris qui attrahit et reuertit ad odores campho-
 re et sandalooum: et si non fuerit excusatio quin detegat corpus domus
 venti aut aere frigido paulatim fiat: et similiter qñ adiutorium est cum
 calefactione aut dimissione infrigidationis. ¶ Et qñ incipiunt exire et
 nō inuenit cum exitu earū alieuatio imo inuenitur caliditas inflata et
 lingua ad nigredinē dechiua: nūc caue ne calefactas. ¶ Et opz vt tu alie-
 nes ab habentibus variolas et morbillum emplastrationem ventris: in
 hoc enim est timor p̄strictionis anhelitus subito: et q̄ accidit fluxus vē-
 tris malus et m̄ctus sanguinis. ¶ Et in fine eius opz vt cōseruetur na-
 tura: et c̄betur loco lentium: sicut sunt lentibus elixatis duabus elixa-
 tionibus cum renouatione aque: et loco lentū alimazar cū tamartndis
 et lentibus frigidis acetosis et aqua granatoz et sumach et acresta et his
 similibus. ¶ Medicine autem ingrossantes sanguinē et infrigidantes
 eum prohibentes eum ab ebullitione que in initio precipiuntur sunt si-
 cut rob ribes et acreste et aqua fructuum frigidorum et sirupus alcori p̄-
 p̄ie et sirupus altela et sirupus de iumar: et sirupus quidem alcori ha-
 bet descriptiones plures quas diximus in antidotario. et dicemus hic
 descriptionem fortem mirabilem: et est illa que fit cum aqua lactis ace-
 tosi iterari: et virtus eius est vehemens valde. ¶ Descriptio hec est. Su-
 me rob alcori. partes duas. si autem non fuerit tibi presens accipe alco-
 ri et fac ferrare ipsum: et accipe ferraturam eius: aut mole ipsum: et mi-
 sce molitum eius cum medietate sui de sandalis in aceto distillato:
 aut in aqua acreste pure diebus aliquot: deinde decoquatur in eo de-
 ctione cum facilitate cum longitudine donec dissoluatur: deinde ex-
 primatur: et sumantur de succo. et quanto acetum aut aqua acreste
 est plus tanto est melius: deinde sumatur aqua adog abstracto bury.

Liber quartus Sen. j.

ro mundificata a sua casietate adog aut cum colatione vltima que fit
dimittēdo residere: aut cum decoctione sicut est decoctio aque casei do
nec separet aquositas: deinde sumatur farina ordet et fiat ex ea et aqua
lactis acetosi foca et fiat acetosum illud foca: deinde coletur: postea su
matur illud foca: et fit in eo de subtili aqua oz. et fiat acetosuz: et quāto
plus iteratur tanto est melius. Sumant ergo de eo partes. v. et sumant
aqua piroz de sent et aqua cydonioz acetosoz plurime aque et aque
granatoz acetosoz et aqua pomoz acetosoz plurime aque et aqua alza
rur et aqua limois et aqua prunoz acetosoz et aqua dactiloz in pms
cum incipiunt apparere expressoz et aqua alcori recentis et aqua mo
roz de sent que non maturanf integre et aqua chrysomilloz imaturoz
et acetosoz et succi acreste et succi ribes et succi pputioz vitis et succi ro
se persice et succi nenufaris et succi viol. omnū añ. tertia pars vnus: et
succu acetositate citri et succu acetositate cstraguli añ. duas tertias p
tis vnus: succi couandri et lactuce et folioz papaueris humidi et endi
ule et portulace añ. quarta pars vnus: succi folioz salicum folioz ma
loruz et folioz piroz et folioz alzarur et folioz ro. et folioz vge pasto
ris añ. q̄rta pars vni⁹: succi herbe hyrci et ro. siccarū et nenufaris sicci
succu berberis sicci et se. endiule et se. lactuce et balaustiarū et nenufaris
añ. medietatem declinae partis vnus: et succi mente humide sextaz par
tis vnus: et succi berberozū humidozū medietate partis: aggregent me
ditate et succi et componant super ignez et ponat in eis de lentib⁹ par
tes quattuor et de ordeo excoctato partes. ij. et de sumach partes. ij. et
de granis granatoz partes. ij. et decoquantur omnia ad ignem donec
remaneat medietas: deinde dimittatur donec infrigidetur et cōfricef
fortiter et colet et sumatur de camphora ad omne pondus. ccc. 3. pon
dus aur. i. et teratur camphora et puluertetur super radicē cucurbitē
aut kimie et fundatur super ea medicina cum facilitate: deinde liget
caput eius cum re vehementis fortitudinis: deinde ponatur super pu
nas donec sciatur q̄ forsitā feruet et cōcuttatur et ponatur in vitrea
ta et stringat caput eius vt non perdat camphora et lutetur et dosis ei⁹
fit vsqz ad. 3. x. Et de hominib⁹ est qui ponit in ea spice et zinziberis
et seminis fensculi et anisi et ciperi et piperis partes equales sin q̄ti
tatem que ei videtur. Et quando egrediuntur variolę cum comple
mento et pertransit septimus et apparet in eo maturatio: tūc necesse est
vt rumpantur cum acubus de auro et auferatur humiditas cum coto.
¶ Salitio autem necessaria est: et cum volueris salire: tunc longa salit
tionem ab eis quas erupisti de magnis dolorosis ex propinquo. Illud
enim facit dolores. Immo sali illas que sunt preter eas: et dimittē clau
dens cum eo vlam orificioz suoz donec sugant salem suum: et non sa
liantur ante complementum maturationis. Illud enim fortasse faciet
accidere dolorem vehementem et apostema: et salitio quidez est res que
est necessaria postq̄ maturantur: et illud quidem fit cum aqua salis in
qua virtus est croci: et si aqua illa est aqua rosa. tunc est melius: et aqua
in qua

In qua decoquuntur tamariscus et lentes et rose deinde salitur est vltimas. Et proprie si ponunt iterum in ea caphora et sandali. hec enim saluo marurat et exiccat et facit cadere cum velocitate. Et suffumigatio cum tamarisco est iuuatiua valde. Et in hyeme opus ut applicet eger incisioni ex tamarisco. Et quoniam variolae sunt vehementis humiditatis: tunc necessaria est suffumigatio cum mirro et folijs etus. Et de regimine bono apud matritatem variolae paruae et magnam voluntate exiccationis earum est ut dormiat patiens variolas super farina risi et milij et ordei et fabarum. Et magis conueniens est ut ponas ipsam impletione culcitre que sit rara in qua penetret virtus: et solta cupressi sunt bona in hoc: et oleum malum est in hac hora: quoniam prohibet exiccationem. Et quando incipiunt variolae exiccati. tunc opus ut lineas super eas. Ex medicinis predictis cum virtute croci. Et quando accidunt ex variolis vlcera confert vnguentum album et proprie permixtum cum aliquantulo camphore et rasura radicis cane cum aqua rosae. aut rasura venarum arboris salicis aut arboris alzarur. Et quoniam confert vnguentum de cerusa et lithargirio: et quoniam sunt in naso cruste confert ceratum factum cum oleo rosae. puro cum virtute ceruse et chloride: et administratio alicuius olei post exiccationem: et apud vlcerationem est bona apud exiccationes quidem cum eo quod facit cadere cum velocitate: et apud vlcerationem propterea quod ipsum est materia emplastri et vnguenti. ¶ Unguentum quod rubeum bonum est ad vlcera variolae.

¶ De obseruatione membrorum et defensione eorum a nocumeto variolarum et morbillorum. Cap. 11.

Membra que opus custodiri a nocumeto variolarum sunt: sicut guttur: et oculus: et pres superiores narium: et pulmo: et intestina. hec enim membra sunt illa que vlcerant. Fortasse enim oculus destruit et fortasse accidit in eo albugo. In gutture vero fortasse accidit prefocatio: et fortasse accidunt vlcera que prohibent deglutionem in meri: et fortasse perueniunt ad hoc ut sit illic corrosio perniciofa. In supioribus vero partibus narium fortasse accidunt vlcera que stringunt meatum odoratus. In pulmone autem accidit fortasse ex bothor variolae et morbilli constructio anhelitus vehemens. Et fortasse faciunt cadere in pthisim cum vlceratur. In intestinis fortasse accidit excoctatio cui succurrere est difficile. ¶ Conseruatio autem oculi melior est ut fiat alcohol oculo cum almuri et aqua coriandri et aqua rosae. in qua iam posita sunt sumach et caphora pro parte in primo die et cum almuri solo. Et sicut fiat alcohol cum alcohol nutrito ex aqua coriandri et aqua sumach posita in ea camphora. Et succus pulpe granatorum est bonus iterum in principio. ¶ Cum vero apparent: tunc facere alcohol cum aqua rosae et camphora est magis conueniens. Et deum est quod facere alcohol cum napra alba est bonum in hoc. Et oleum de fistulis est de eis quibus vtunt mulieres in regione nostra post variolas et euentum nocumeti in oculo et eradicat caliginem si fuerit et rectificat oculum: et collyrium album est bonum valde apud apparitionem bothor. ¶ Conseruatio autem oris et gutturis est sicut succo granatorum et succo granorum

Articella

7

Liber quartus Fen. j.

elus in principio et suctio mororum de sceni et gargarizatio cum rob eorum
et prope quod conquerit de dolore in eis. Et tunc oportet ut lambat de rob
et eorum aliquid post aliquid. Sed superiores partes narium cum epithimione
ex memithe et sandalis et rob acreste et aceto: et odorare aceta solum est
vehementis tuamentum. Et in conseruatione vero pulmonis non est quod
fit sicut lo hoc et lictibus leue cum semine papaueris. Et Intestina autem plu
rimum quod est ut conseruent post inceptionem cum stipticis: et cum incipit solo
veteris in fine egritudinis curet cum trociscis de spodio in ribes et tro
ciscis de semine acetose.

De eradicatione vestigiorum variolarum.

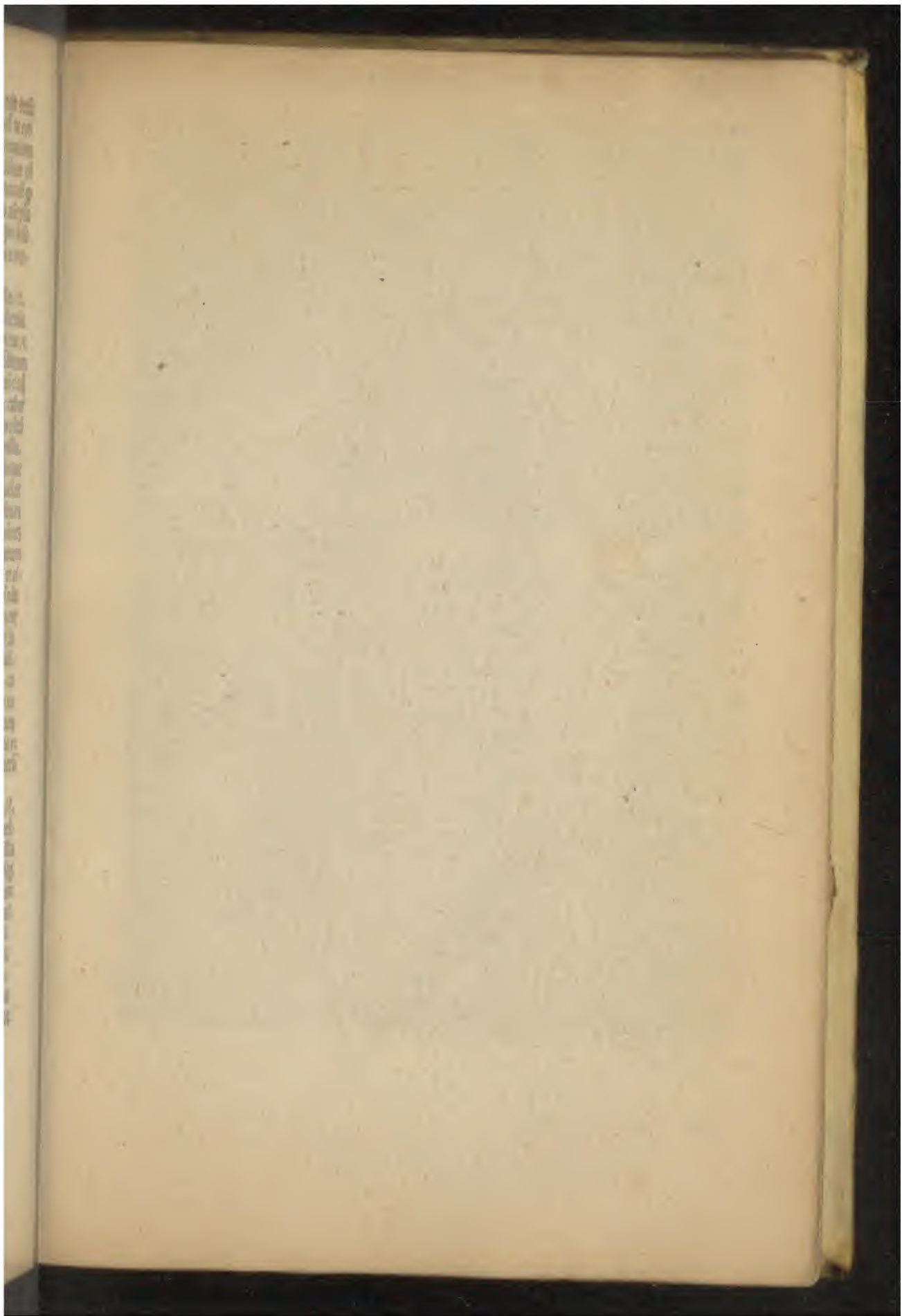
Capitulum. 12.

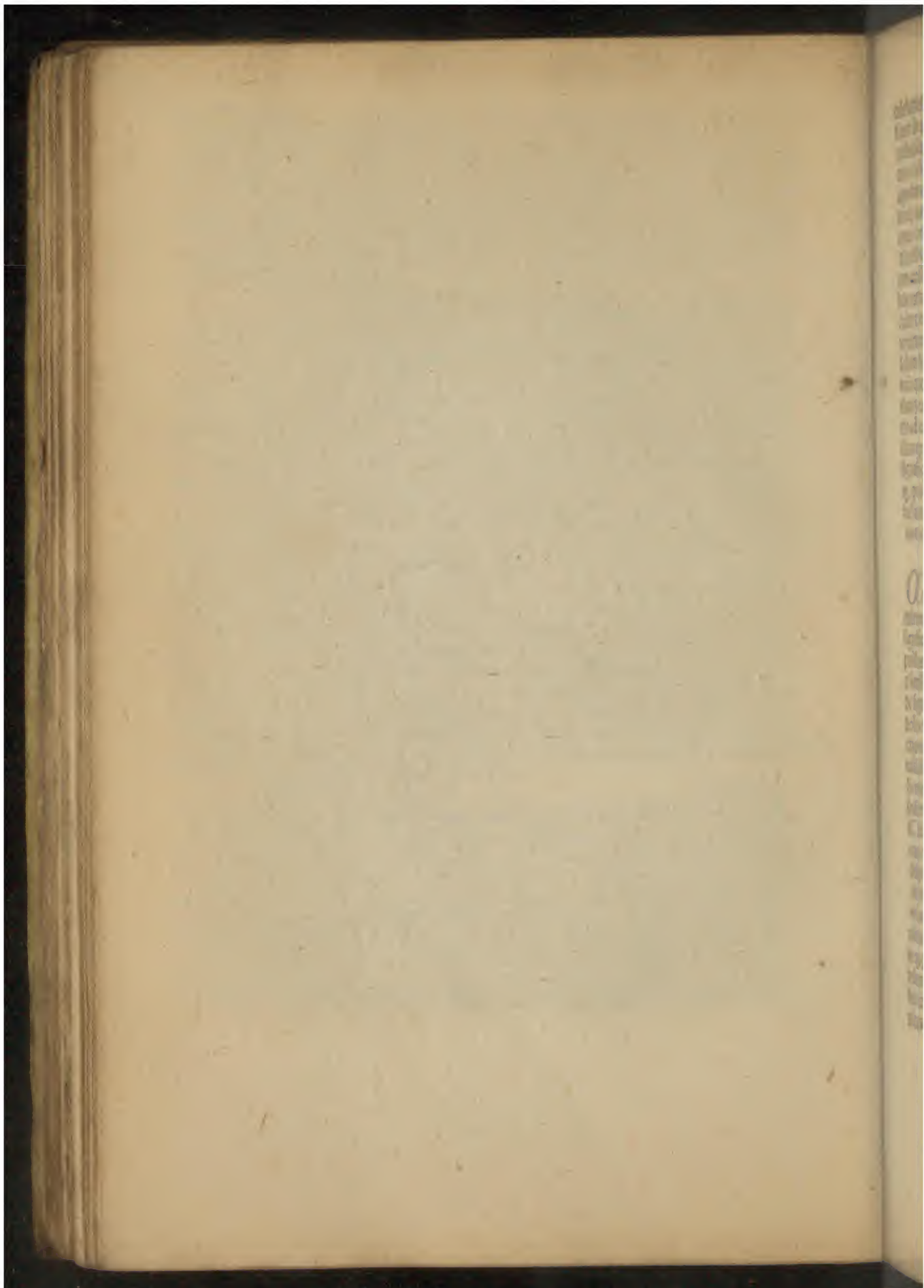
In hoc quidem loquimur vice alia cum loquimur de decoctione: nunc
vero dicemus illud quod est magis conueniens et magis pertinens: et
de eis que eradicant vestigia variolarum iterum sunt radices arundinum
et sarcocolla et semen melonis et cortices eius exiccati et rizi ablutum et aqua
ordei et albumen oui et creta rara vel lutum et lithargyrium et zuccay tabar
zet et amili et amigdale dulces et amigdale amare. Et de oleis oleum
de lilio et oleum de histicis et adeps asini et oleum ros. et que sunt ei similia.
Et aqua que fit in yngula cameli: que assaf est vltima. Et de illis que
sunt fortiora est spuma maris et lapis piperis et costus et amontacum et
tus et sapo cum baurach et ossa vetusta adusta semen raphani farina ra
phani exiccata aristologia lupini. Et de cibis rectificantibus colores
plumbeum sunt granata dulcia et cicer et vinum bonum vitelli ouorum
sorbilius tus galline et alchubugi et aldurari impiguat. Et opus ut as
si duet habens ea balneatione. Et de compositis est ut sumas ossum adu
storum et stercozis ouini antiqui ostracorum nouorum et amili et seminis me
lontis et rizi abluti et ciceris omnium annorum. partes. x. et granorum alben et lu
pinoz et costi et aristologie longe omnium annorum. partes. v. et radicis arundi
nis sicce partes. xx. fiat ex eis epithima cum aqua melonis aut cum aqua cu
cumertis siluestris aut cum aqua or. aut cum aqua fabar: et liniatur cum eo
membra: et abluat in mane cum decoctione viol. Et aliud. Ostracorum nouorum
ossium antiquorum radicis arundinis persice amilli seminis melontis ri
zi abluti granorum granatoz costi partes equales ex eis gumera et sterum
lupini et cicer nigrum liniatur cum eis.

De febribus apatam.

Capitulum. 13.

Am sciuisti dispositiones febrium que sequuntur apostemata apparē
tia. Et que sunt semper plurimum de genere febrium diel: cum apata ista
semper plurimum non perueniant ad cor nisi cum calefactione sua absque
sua putredine: et plurimum quidem horum est a causis primitiuis. Cum
autem peruenit putredo eorum ad cor propter suam magnitudinem aut
propter suam propinquitatem fit febris fortasse non de genere febrium diel.
Et plurimum quidem similitum horum non fit nisi a causis antecedentibus cor
poris et repletionalibus crudis: et quicquid sunt ex vlcibus ad que attra
huntur materie maligne et retinentur in carnibus mollibus. Et febres
autem que sequuntur intrinseca apata fortasse non sunt ex applicatione

calesactionis ad cor sine putredine. **C** Et vehementiores quidem febres sunt ab apostematibus intrinsicis quando sunt ex genere herisipille in quibusdam visceribus et extenditur dolor et sitis inflammatio et significat ea significationes pmixtionis colere plurime cum sanguine: et hec apostemata intrinsicca sunt sicut apata cerebri et velaminum eius et sumach auris et gutturis quandoque: et in velamine quod sequitur pectus et epate et rene et vesica et matrice et intestinis et que sunt eis similia. **C** Et diuersificantur febres eorum in vehementia et debilitate secundum propinquitatem cordis et longitudinem. **C** Et eorum iterum febres que sunt in membris carnosus est febris vehementior. Et eorum febres que sunt in panniculis: et eorum similibus est debilitior. Et eorum que sunt in vicinitate arteriarum febris est vehementior. Et eorum que sunt in vicinitate venarum solum febris est debilitior. **C** Et non euacuantur iste febres a periodis secundum manus que effundunt ad apata earum. periodis namque earum sunt secundum generationes earum et secundum motum ipsarum. et secundum attractionem caliditatis et doloris ad ea. Unscutque enim humor est periodus qui sibi conuenit. **C** Et scias quod multoties sanatur apata in pleuresi et alijs et remanet febris: et significat tunc quod mundificatio non accidit. **C** Et iste quidem febres que sunt prolongantur et perducunt ad ethicam et proprie quando apostemata sunt in epate. Ille vero que sunt in velaminibus cum confirmantur non expectant usque ad ethicam.

C De signis eorum et ipsarum iudicijs.

Capitulum. 14.

Qum febribus ex apostematibus intrinsicis inueniunt tres species signorum et accidentium scilicet. Signa et accidentia significantia membrum infirmum: et signa et accidentia significantia materiam: et signa et accidentia significantia dispositionem infirmi. **C** Prima autem signorum species est sicut pulsus ferrinus et dolor pungitius apostematis in partibus pectoris et similiter tussis sicca in primis et humida secundo: et que sunt illis similia de signis pleuris significantibus apata in partibus pectoris: et ad summum dolor et grauitas in membro: et est calidus reliquis membris addita calesactione non consueta. Et sicut spasmus qui ipse multoties associat apatibus calidis in membris neruosis. **C** Species vero secunda est sicut significatio vehementis febris tertiane significat quod materia est colerica. **C** Accidia vero infirmi sunt dispositiones que indicant eius salutem: aut in dicant ipsi mortem. **C** Et membra quidem occulta diuersificant in faciendo febres et recipiendo eas et perdurandione earum et ipsarum periodis: secundum magnitudines eorum in seipsis: et magnitudinem venarum eorum: et secundum membra sua. Nam in membris intrinsicis sunt que sunt propinqua cordi et vehementis cordis sicut velamen et pulmo. Et de eis sunt que sunt longinqua a corde et debilis cordis sicut renes. Ipsi enim non semper faciunt propter apata sua febres fortes neque continuas. Et multoties quidem sunt interpolate et sunt de genere febrilium comixtarum et febrilium tertianarum et quartanarum et quintanarum et sextanarum: et sunt cum eis rigor: et horripilatio: et ambiguum sit esse earum: et significat eas grauitas in loco renu et in partibus albatin et dolor et propter caliditas in me-

¶ 2

Liber quartus Fen. j.

bro maioris cōsuetā. Cum autē aggregat in mēbro vt sit proximū p̄ncipali aut fortis cōitatis cum eo aut vehementis sensus z est neruosum. tunc cum vehementia febrium comitantū apostemata eius accidunt ei in quietudo magna z spasmus: z fortasse comitant sp̄sum accidētia extranea sicut apostemata matricis. Associaf enī ei cū febre sōda z dolor ceruicis. ¶ Et caliditas quidē quāuis inflāmet in eis apostematibus in nō est valde vehementis acuitatis sicut est in caufonide nisi sit res magna: z causa in eo est quā putredo nō est sparsa neq; mota ad exteriora. Et pulsus quē in febribus apatū intrinsecorū est pulsus febriliū putredinis paruus in p̄ncipio velocis p̄strictionis apud statū: deinde magnificat z fit veloc z spissus s̄m mēbrū z mām z s̄m q̄ sciuisti: deinde erit vndosus z ferrinus z facies s̄m mēbrū in neruositate z carnositate sua: z vrina s̄m plurimū est ad albedinē declinans z paucitate t̄cture: p̄pter declinationē materiel ad apostema s̄m q̄ sciuisti.

¶ De cura earum.

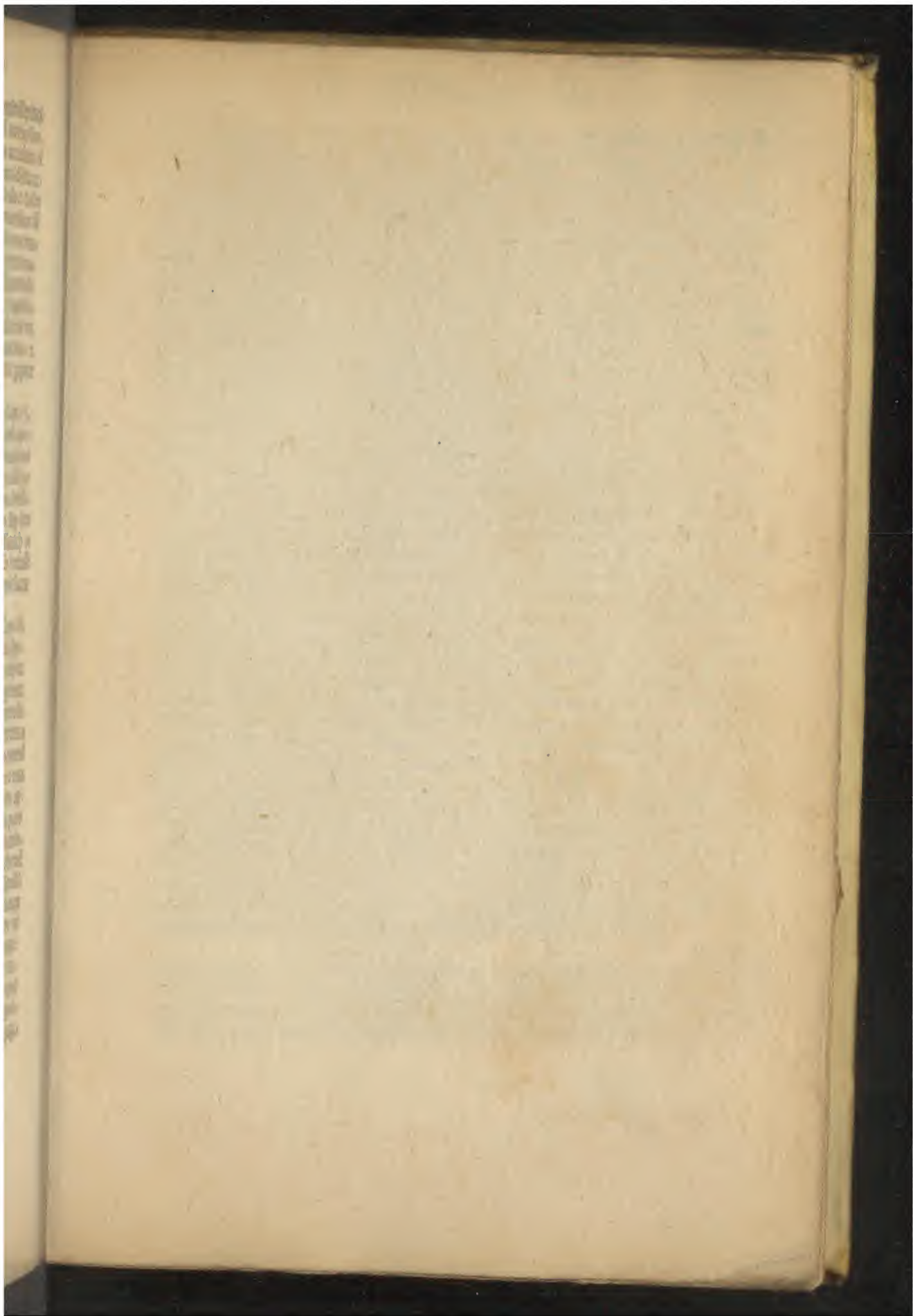
Cap. 15.

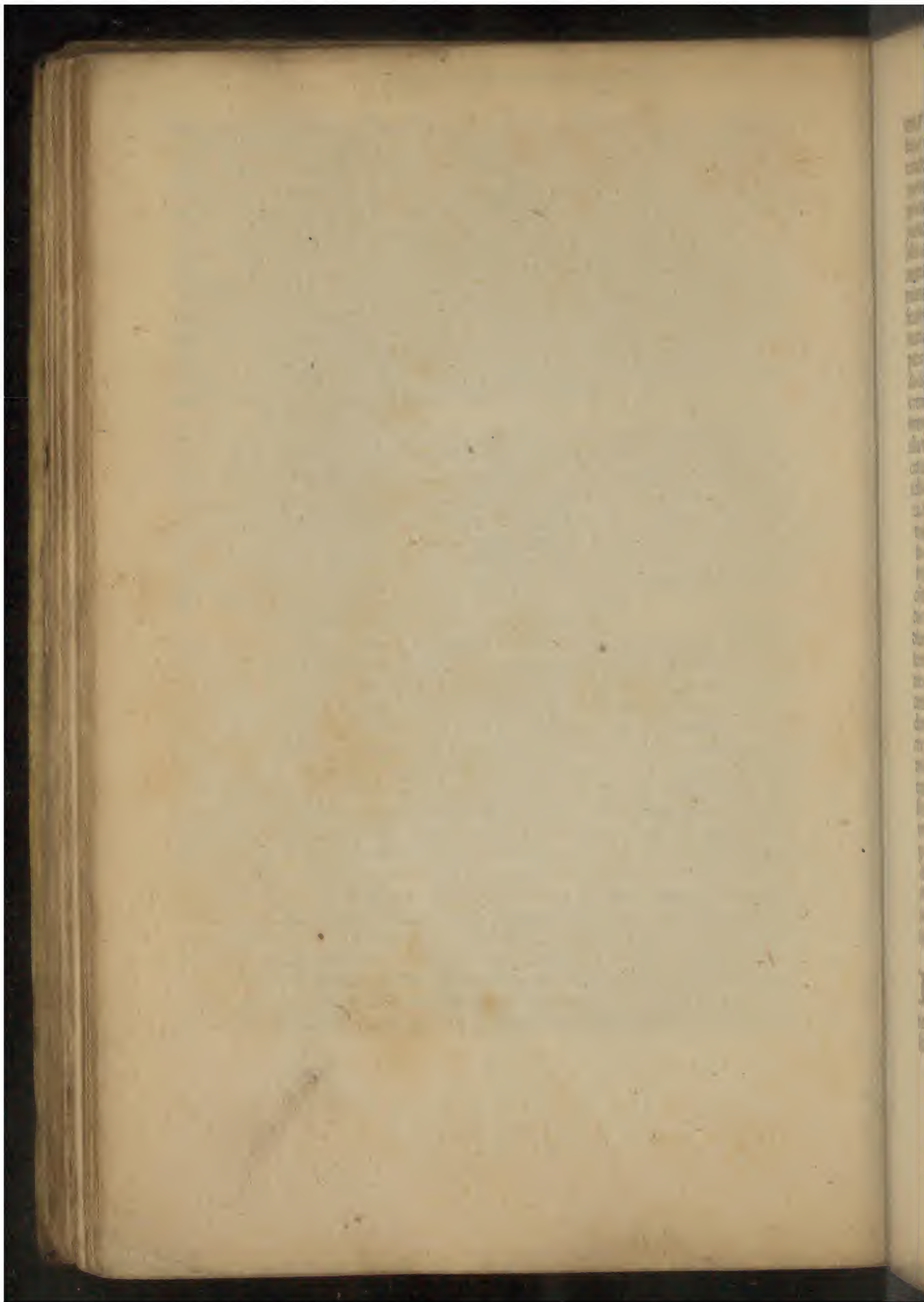
Quatio harū febriliū est curatio febriliū acutarū post curationē apostematū. Radix enim in eis est cura apostematis cū obseruatione cure febris de infrigidatōe z humectatōe. Et si eis febris nō p̄cedit potus aque frigide neq; introitus balnei. ¶ Et si fuerit apostema herisi, pila lz vt fiat positio reꝝ frigidarū z infrigidatarū actu deforis sup̄ sp̄m sicut succus lactuce z sempusue z portulace cū aliquatulo de saucich oz del albi que sine cessatōe infrigident sup̄ nitū z permutent. Et fortasse p̄miscet cū eis oleū omphacini aut oleū rosaceū. Et si comederit lactucas ablutas infrigidatas pertrāsīt z suuatur cū eis.

¶ De dispositionibus febriliū p̄positarū.

Cap. 16.

Febres quāq; p̄ponunt adinuitē. ¶ Fortasse. n. p̄ponunt ex eis species ingredientēs in genera elongata: sicut cōpositio febris ethice cum febre putrida. ¶ Et quādoq; componunt species ex eis in genere proximo cōuenientes: sicut est cōpositio specierum febriliū putredinis: sicut tertiana cum flegmatica vtpote febris nominata hemitriteus z sicut cōpositio febriliū apostematū. ¶ Et quādoq; componunt de eis species p̄ueniētes in specie: sicut cōpositio duarū tertianarū: z duarū quartanarū: z trium quartanarū. Quare fiunt due tertiane in apparitione dispōns s̄z paroxisimos flegmatice: z tres quartane in paroxisimis flegmatice. Et quādoq; componunt tres de febribus tertianis. Si igitur fuerint s̄z coalternationē erit paroxisimus in die. iij. vehementior quonā pertinet ei perodus diei primi z icipio diei tertij z similiter in die. v. Et si milatur hec hemitriteo sicut p̄positio duarū tertianarū similatur paroxisimis flegmatice. ¶ Et propter huiusmodi non opz vt tota occupatione occupetur cuz paroxisimis: immo oportet vt occupetur cum accidentibus: ¶ Et quādoq; accidit si fuerint febres iste tertiane pure vt festinent paroxisimi earum ad contentam. i. ad illam que fortior est ita vt destruat debilioz earum prius. ¶ Et quādoq; significat compositionem reditio horripilationis vel opilationis post que,

tem. Et turpe quidem est medico scienti significationes cuiusque febris et accidentia eius ut non percipiat compositionem a primo aut secundo. Et compositio febris ethice cum febre putredinis est ex illis que valde ambigua sunt: quoniam ipsi vident interpollationes et incipiones rigoris et horripilationis et reditibus sudoris si fuerint et horas particulares: quare eximant quod sint illic febres putredinis tantum inseparabiles aut compositae ex continua et interpollata. Et quandoque continuatur compositio ita ut appareat febris una continua similis que simularur sinocho: et tunc quidem non est excusatio reditibus ad significationes: et si fuerint paroxysmi breues non consequitur eorum continuatio nisi propter rem magnam de multitudine numeri eorum propter: et fortasse vides interpollationes harum febrium longas. Et quando componunt febres diuersae sicut hemitriteus radicalis postrema earum et remanet cronica pura sine sint due interpollatae aut due continue aut interpollata et continua. Et quandoque componitur cum hemitriteo alia tertiana et flegmatica et melancolica: nam si est cum tertiana eradicatur tertiana et pura fit hemitriteus: et si est cum flegmatica aut melancolica eradicatur hemitriteus et depuratur flegmatica et similiter melancolica. Et quandoque accidit compositio in eis secundum modum alium et est ut componatur interpollata et continua diuersi generis: aut conuenientes ambe in eo aut conuenientes in specie sicut tertiana periodica cum tertiana inseparabili et sicut componunt due interpollatae similiter componunt due continue. Quaedam autem existimauerunt quod due continue non componunt sicut due tertiane. Quonia quando materia est intra venas non est possibile ut diuersificet illud in quo accidit putredo. putredo enim est procedens in toto. Et hec sententia non est de illis que necessaria sunt proculdubio apud me: quonia putredo incipit proculdubio ex loco deinde spargit deinde currunt in dicta vehementer et interpollationis secundum gradationem putredinis prime et secundum eam sunt et motus. Non ergo elongat quoniam accidat putredo cui fit dominium aliquod incipiens in parte materiarum cui non fit dominium sequendi aliud imo aggregat in ea ut incipiat et ut sequatur simul quare erit et gradatio temporis qua experit. Et species quidem compositionis febrium sunt tres: intrans: et coalternata: et concans: et intrans est ut ingrediatur una earum super alteram: et coalternata ut ingrediatur post eradicationem eius: et concans est ut incipiat cum ea. Et cum videris febres conclusas et est in ea rigor et non sudor: fortasse accidit in rigoribus pluribus sudor unus: tunc testifica compositionem in ea. Et si similiter cum videris in conclusa superfluitate in frigore extremitatum et rigore sed parum de ambobus: tunc fortasse est in conclusa.

De hemitriteo.

Cap. 17.

Hemitriteus est febris composita ex duabus febribus quarum una est tertiana et altera est flegmatica et fit in diebus paroxysmus tertiane et quotidiane simul. Aut secundum semitam constantis et inuentionis. Aut secundum semitam coalternationis et vicinitatis. Aut secundum semitam itrosus. Et de diuis

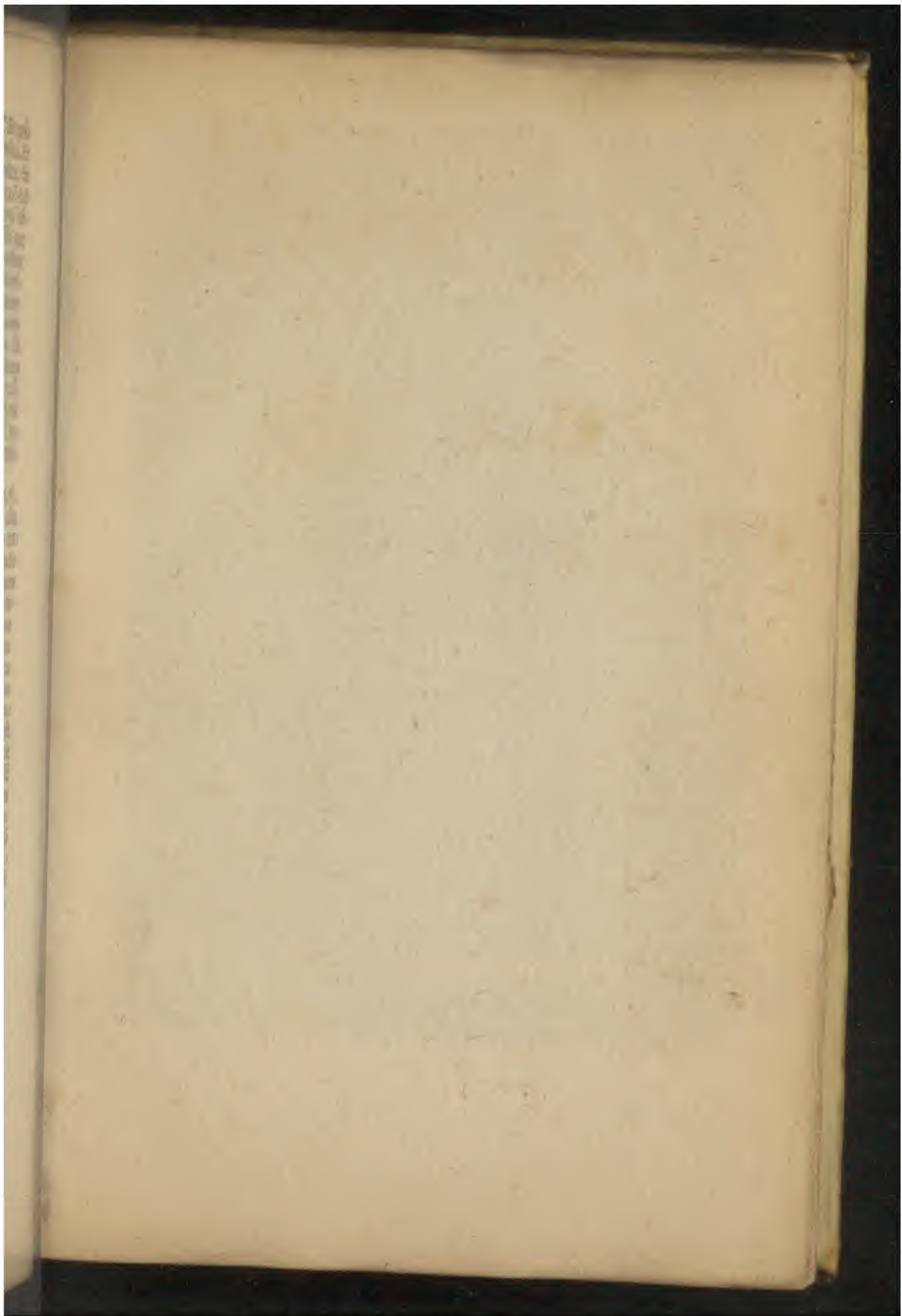
Liber quartus Sen. j.

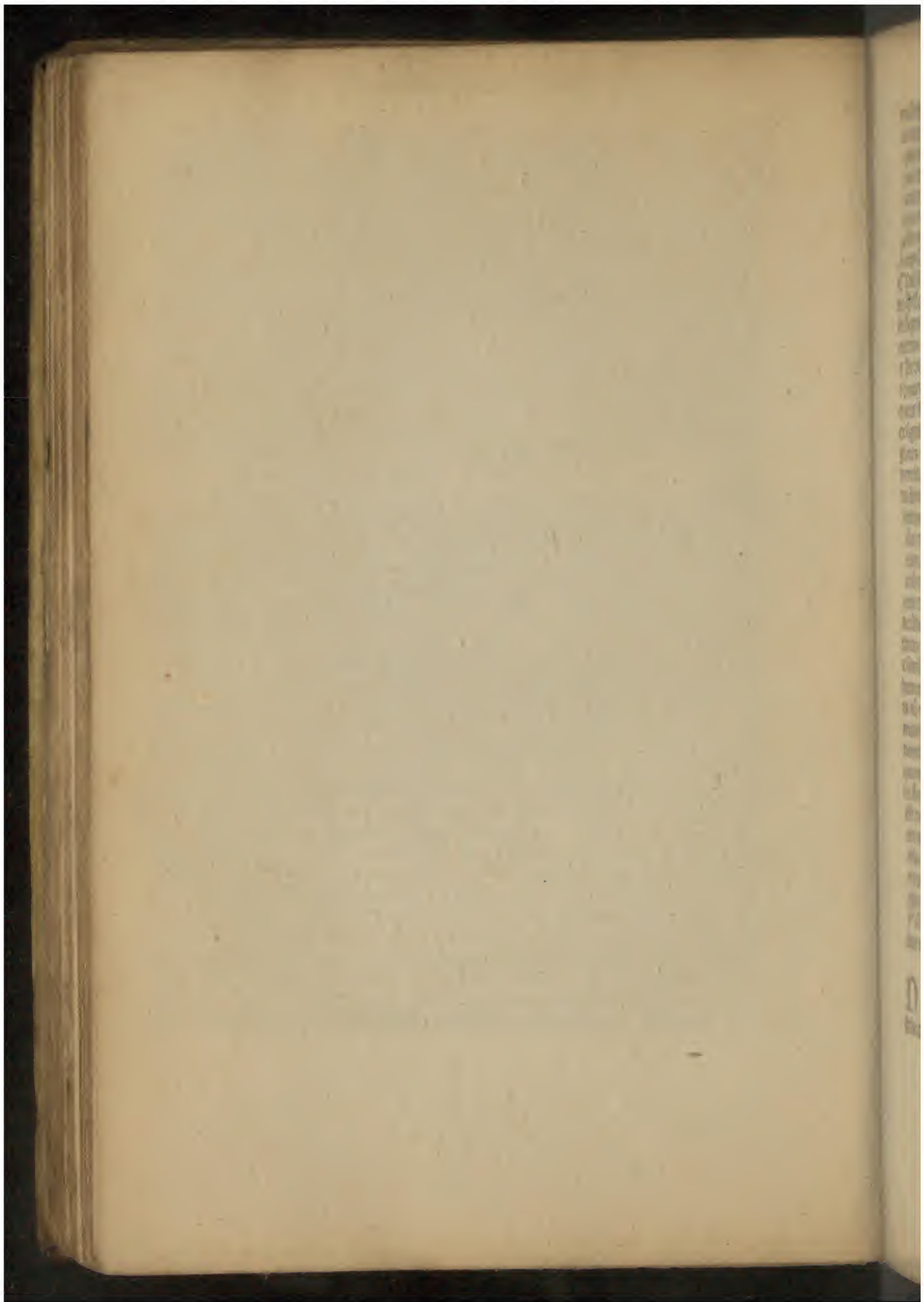
tionibus difficilior ad cognoscēdū est prima: deinde secūda. **C** Et quādoq; sunt febres due p̄tinue quādo due putredines sunt intrinsece. Et quādoque sunt p̄dīce eradican̄t quādo due putredines sunt extrinsece. Et quādoque est p̄tinua colerica: quādoque est putredo est intrinseca et flegmatica ē ecōtrario. Et quādoque est ecōtrario. **C** Et quādoque ponūt hemitriteū pur̄ febriē cōpositā que fit ex tertiana extrinseca et flegmatica intrinseca. Et illā que est p̄ter eā nomināt nō purā. Et nō est illō de illis in quibus superflua occupatio fit habēda. **C** Et fortasse antecēdēs ad putredinē est colerica: et fortasse antecēdēs ad putredinē est flegmatica: et fortasse ventunt simul. **C** Et iterū quādoque est materia faciēs febriē flegmaticā magis dominans: et quādoque est materia faciēs febriē colericā magis dominans. Et quomodo docūq; sit materia flegmatica ponit p̄x̄simos colerice lōgiores et tardiores crisis. Et materia colerice pōit p̄x̄simos flegmatica ecōverso. **C** Et fortasse extēdit hemitriteus longo tēpore. s. vsq; ad. vij. mēses. Et sup̄: et quādoque fit ex hemitriteo egritudo acuta. Et quādoque ē hemitriteus de febribus magis interficientibus quomā per ducti ad ethiācam et egritudines cronicas vel erroneas et difficiles.

C De signis hemitritei.

Cap. 18.

M Agis p̄p̄riū signorū ei⁹ et p̄ximū eorū lz necessaria sint cōparia alia est vt sit spaciū h̄mōi febris in vno duorū dierū lōgus spacio tertiane et magis quietā: deinde sit in die alto leuioris p̄x̄simi et pauciorum accidētū. **C** Et quādoque iterat in ea horripilatio s̄m plurimum aliquotiens propter illud quōd accidit de pugna duarū materierū: aut introitu vnus earū super alterā. **C** Et fortasse accidit hec iteratio tribus vicibus aut quattuor: et iam calefiunt mēbra aliqua horripilatione fixa adhuc. **C** Et ex hac quidē que est hemitriteus: corpus non mūdtificatur integre. **C** Et quādoque fiunt p̄ncipium eius et augmentū ipsius vehementis cōmōtionis: et proprie quādo fuerit cōicatio: aut fuerit introitus in huiusmodi hora: tunc enī fiunt horripilationi reditus et est status longinquus. Et cum existimat qd corpus iam calefactum est et febris habet statum: inuenit horripilationem redeuntem. Et ista accidētia sunt propter pugnam humorum. **C** Et status quidē huius egritudinis in horis particularibus et vniuersalibus est ante statum flegmatica: et velocior statu eius et tardior statu colerice: quoniam caliditas nō expanditur nisi cum labore et proprie in p̄ximis. Et fit fortis eius acuitas apud statum. **C** Et similiter fit declinatio longa propter illud quōd accidit de statonibus quas efficit reluctatio vnus duarum materierum cum alia. Et parum quidē tepescit cum sudore. **C** Et in hac febre dies tertius de dieb⁹ eius est similis primo: et quartus secundo. **C** Et quādoque cadit significatio super hemitriteum ex modis diuersis. Nā quādoque accidit ex consuetudinibus. Et quādoque accidit ex accidētibus. **C** Et casus consuetudinum est sicut si in corpore hominis multiplicetur colera et putredo eius: deinde vtatur delictis et dimittat exercitiā et vtatur cibis de speciebus regiminis generantibus flegma aut

multiplicetur in corpore hominis flegma et putredo eius: bene de exer-
 citetur plurimum: et utatur eo quod generat coleram de speciebus re-
 giminis si fecerit necessarius etas illud in eo ita ut fiat adolescens post
 pueritiam et dominium humiditatis: aut fiat senex post iuuentutem et
 acuitatem complexionis. ¶ Ex accidentibus vero sicut pulsus et urina
 et processio eius quod procedit ex vomitu et egestione et dispositione di-
 gestionis et signa eius et dispositio sitis et dispositio tactus et dispositio
 horripilationis et rigoris et dispositiones horarum et paroxysmorum.
 ¶ Pulsus autem fit in ea minoris magnitudinis et velocitatis et frequen-
 tie quam ille qui est in tertiana. Et contrarie earum sunt minores quam ille qui sunt
 in flegmatica. ¶ Urina vero est tarde digestionis. Et vomitus est per-
 mixtus ex colera et flegmate: et egestio est permixta ex colera et flegmate
 ¶ De dispositione autem calefactionis et frigoris et sitis et horripilationis
 et horarum paroxysmorum tam locuti sumus quod oportuit. ¶ Et non expe-
 ctatur statim super dominantem duorum humorum nisi per vincentem
 ex significationibus. ¶ Nam si dominatur flegma sunt paroxysmi lon-
 giores et horripilatio minor et coartata et proprie in pulsu fortior et ex-
 tremitates sunt velociores ad suscipiendum frigus in principijs egri-
 tudinis et tardioris mundificationis a suo frigore et sitis est minor et vo-
 mitus colere minor et urina vehementioris albedinis et cruditatis et su-
 dor minor et etas puerilis aut senectus et complexio corporis significat
 eam. Et similiter consuetudo et que currunt cum ea. ¶ Et si dominatur
 colera sunt paroxysmi breuiores et extremitates velociores ad calefactio-
 nem et sitis et vomitus colere plus et sudor magis exuberans: et fortasse
 declinat ad horripilationem que est sicut rigor et fit urina vehementius
 tincta et etas est iuuentus et complexio corporis quandoque significat eam:
 et similiter consuetudo et que currunt cum ea. ¶ Et quando equatur duo
 humores frequentantur significationes et est horripilatio pura comple-
 ta non rigor: et non perueniens ad rigorem. ¶ Et quando compositio est
 manifestior in periodica et continua quam plures hominum appropriant
 nomine hemitritici puri et est continua ipsa flegmatica est rigor debilior
 quoniam materia extrinseca est colerica et non est contrarium ei ex par-
 te flegmatis extrinseci cum ea in eo quod necessarium est de rigore sed
 est debilior. Et fortasse iteratur in ea frigus et horripilatio ita ut faciat
 errare in statu sicut scis et multiplicatur in ea caliditas viscerum et ven-
 tris cum frigore extrematum: et fit pulsus vehementioris paruitatis
 et raritatis. ¶ Si autem continua est ipsa colerica: non fit rigor neque ma-
 gna horripilatio. Et fit pulsus maior et velocior et angustia vehementior.
 ¶ Et si componunt due continue non erit rigor omnino: et accidit tertiane peri-
 nue ut alleuetur aut alleuatione flegmatice: sed non redeat autem ei reditores.

¶ De cura hemitritici.

Capitulum 19.

Necessarium est in hemitritico ut vehementem habeas sollicitudini
 nem in euacuando materia secundum species euacuationis ex solutione ven-
 tris: et vomitu: et puocatione: et sudatione plusquam vehementia que est per

Liber quartus Sen. j.

extinctua. **C** Et cum solutiuis oportet vt cōueniat digestio: nisi sint ex genere que leniunt naturam & soluūt & non inquietant: sicut aqua leb, leb cū gelenfabīn si fuerit illud qđ superat flegma. Et sicut terentabīn & siracost & ifusio tamaridī & sirup^o vio. si dominās fuerit cola. Et sicut qđ pponit ex istis si fuerint duo hūores q̄si pares. Et post apparitiōez digōnis si eūatio fiat hūoris cū fortib^o ptransit. **C** Et vomit^o opz vt sit itez fm hūore dominatē: aut ex aq̄ raphani cum sirupo acetoso calido: aut sirupo acetoso cū aq̄ calida. **C** Et puocatio oz vt fiat cū eis in qb^o est eq̄litas. Et cū festinat in potādo decoctiōes ante digōnez t̄met bir, sen vel sirsen. **C** Medicīne vō iuuatiue in via pueniente ad statū ad rectificandū māz & maturādū ipsaz & succurrēdū nocumētis elus. Et singularib^o est absynthiū. Vez post septimū & apparitiōē digōnis ita vt sit romanū qđ ex ipso bonū est. Et cū tu festinas cuz eo mouet hūores & nō euacuat eos. Lūqz sumif: facit accidere angustia & tristitia & nausea vnde reuertit sup eos cū sua caliditate & exccat eos cū sua st̄plicitate facti eos p̄gros. **C** Et Bal. qđē & qui ante eū fuerūt curauit eos cuz aqua ordei in qua ē vtus pipis. **C** Et dixit qđā p̄moꝝ medicoꝝ qđ Bal. trāsgressus est in alienatiōe. Et sterit vbi opz vt muret de eo. Et nō sciuit qđ piper inflāmat febrē & aq̄ ordei p̄grā efficit māz. **C** Et iste qđē p̄tra dictor errauit errore qđ nō appropiat in hac intētiōe. Immo canon datus in adiutorio nāe qñ p̄parat ad resistendū huiusmodi materijs ē cū medicinis p̄positis ex infrigidatib^o & calefaciētib^o: vt discernat nā in ter duas virtutes: quare occupat infrigidatiū cum febrē & partib^o cordis & calefactiū cū mā. Et quis est qđ curet hemitriteuz absqz hoc. Et si nā nō est fortis ad discernēdū tunc nō p̄dest curatio quocūqz modo fiat & errauit in alijs modis in allatione quoz nō est necesse nos incedere via plōgantiū. **C** Et iste qđē cōtradictor dixit qđ oz vt ad ministrantur subtiliātia qbus nō est fortis calefactio: sicut apū & anetuz. Et nō sciuit qđ possibile est vt piper infrigidet minoratiōe sui ad hoc vt frangat ei^o calefactio: & nō abbreviet ei^o subtiliatio a subtiliatiōe apū plurimi. Et sit aqua ordei adiuuās ipm in faciēdo peruenire virtutē ei^o & destruedo superfluitatē elus & factendo cadere māz ad ipsuz vt alleviet penetratio virtutis ei^o in eis. **C** Amplius mirabile fuit qđ ipse posuit Bal. de illis qui ignorāt qđ piper inflāmat febrē: & nominat ipm de illis qui obliuiscunt ab hoc vbi iudicat de hoc. **C** Lōposita vō de medicinis qbus oportz vt in hac hora sunt sicut trocisci de absynthio: & trocisci de ros. **C** Trocisci leues bont ad hemitriteū. **R.** ros. radicū ligritie amborum añ. 3. iij. terentabīn. 3. iij. spice succi absynthy spodij omnū añ. pōdus 3. ij. fiant ex eis trocisci. **C** Trocisci alij ad inflātionē. **R.** ros. 3. vi. semints acetose gūmi omnū añ. 3. iij. amllī pōdus. 3. iij. berberis spodij semints portulace omnū añ. pondus. 3. ij. dragagati croci spice reub. omnū añ. 3. i. caphore pondus tertie. 3. i. fiant trocisci. **C** Trocisci alij bont habētib^o hanc febrē & pp̄te quādo p̄querunt cū hoc de solutione ventris & tussi. **R.** spice aromaticē xilooloes croci berberis & succi elus

omnium an. ℥ij. rheubarbani ℥ij. spody. rosar. cum
 capitibus suis. Lacca gummi torrefacti, carab. an. ℥v.
 semina acetosa torrefacti ℥ij. creta Rom. ℥ij.
 f. trochisci. Descriptio alia bona: ℞. rosar. rubr.
 ℥ij. berberis gummi semina acetosa qu. ℥ij. Spica,
 eupatorij, spody, amyli, semina portulaca granorum
 cucumer. an. ℥ij. semina endivia, semina cuscutha
 an. ℥ij. Succa liqueat. ℥ij. Lacca rheubarb. an. ℥ij.
 aggregentur illis, et fiant trochisci. Pilula bona ad
 hanc aggritudinem, et omnes chronicas et febres tadem
 ter viscera, et proprie quando materia Llygmatica
 est magis viscens. ℞. aloes, mastiche, myrrorol.
 citrinum, rheubarbani succi eupatorij, succi absynthij,
 rosarum rubr. an. partes aequales, croci partem me-
 diam, f. pilula, cum aqua endivia et sit dosis ℥ij.
 cum Sympo acetoso. Descriptio bona conueniens
 prope vel post digestionem. ℞. aloes, mastiche, succi
 absynthij, rosarum, omnia aequaliter, croci ℥ij. in formam
 pilula cum aqua endivia, et sit dosis ℥ij. cum Sy-
 mpo acetoso.

De recidivatione.

Capitulum 20.

Recidivatio est delecta radice et colligum quidem est
 ut in ea non sit incipitio ad curandum. Dicitur, namq[ue]
 An sit modus aggritudinis, nam secundum plurimum
 est sana.

